

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Kotla	51°48'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Międzylesie	50°06'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Bogatynia	14°49'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Dziadowa Kłoda	17°48'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	1°42'	196	<i>form south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°59'	211	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
Source: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE
AREA AND BORDERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia ^a w km ²	19947	x	<i>Area^a in km²</i>
Długość granicy w km	1163	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z Czechami	434	37,3	<i>with the Czech Republic</i>
z Niemcami	80	6,9	<i>with Germany</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
lubuskim	227	19,5	<i>lubuskie</i>
wielkopolskim	224	19,3	<i>wielkopolskie</i>
opolskim	198	17,0	<i>opolskie</i>

^a Stan w dniu 1 I 2010 r.
U w a g a. Dane dotyczące powierzchni geodezyjnej województwa według stanu w dniu 1 I 2010 r. różnią się od wcześniej wykazywanych (patrz uwagi ogólne do działu II, pkt. 1).

Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

^a As of 1 I 2010.

Note referring the geodesic area voivodship as of 1 January 2010 considerably differ from that indicated (see general notes two chapter, item 1).

Source: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt — Śnieżka.....	Karpacz	1602	<i>Highest point — Śnieżka</i>
Najniżej położony punkt — Skidniów.....	Kotla	69	<i>Lowest point — Skidniów</i>
Najwyżej położona miejscowość — Ziele- niec.....	Duszniki Zdrój	900	<i>Highest located town — Zieleniec</i>
Najniżej położona miejscowość — Skid- niów.....	Kotla	69	<i>Lowest located town — Skidniów</i>

Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
Source: data of the Geodesy and Cartography Departments of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 4. NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE
HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Pasma górskie <i>Mountain range</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>
Śnieżka.....	Karkonosze	1602
Wielki Szyszak.....	Karkonosze	1509
Smogornia.....	Karkonosze	1489
Łabski Szczyt.....	Karkonosze	1471
Mały Szyszak.....	Karkonosze	1436
Śnieżnik Kłodzki.....	Masyw Śnieżnika	1425
Goworek.....	Masyw Śnieżnika	1314
Wysoka Kopa.....	Góry Izerskie	1126
Smrek.....	Góry Izerskie	1124
Postawna.....	Góry Białskie	1124
Smrek.....	Góry Białskie	1109
Orlica.....	Góry Orlickie	1084
Zielony Garb.....	Góry Orlickie	1026
Wielka Sowa.....	Góry Sowie	1015
Kamienica.....	Góry Izerskie	973
Kalenica.....	Góry Sowie	964
Słoneczna.....	Góry Sowie	950
Kowadło.....	Góry Złote	987
Czortowiec.....	Góry Złote	944
Sasanka.....	Góry Bystrzyckie	980
Jagodna.....	Góry Bystrzyckie	975
Skalnik.....	Rudawy Janowickie	935
Waligóra.....	Góry Kamienne	934
Suchawa.....	Góry Kamienne	928
Szczeliniec Wielki.....	Góry Stołowe	919
Skalniak.....	Góry Stołowe	915

Źródło: dane Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.
Source: data of the Polish Army General Staff.

TABL. 5. NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE SUDECKIM
LONGEST CAVES IN SUDETY REGION

JASKINIE CAVES	Długość <i>Length</i>	Głębokość <i>Depth</i>
	w metrach <i>in metres</i>	
Jaskinia Niedźwiedzia	3300	69
Jaskinia z Filarami – Prosta	675	.
Jaskinia Radochowska.....	502	.
Szczelina Wojcieszowska	440	113
Jaskinia Nowa	232	49
Jaskinia na Ścianie.....	205	21
Jaskinia Imieninowa	170	58
Jaskinia Błotna	155	40
Złota Sztolnia.....	136	26
Jaskinia Kryształowa	130	30

Źródło: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.
Source: data of the Polish Society of Earth Science Friends.

TABL. 6. WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA <i>PASS CULMINATION</i>	Miejsce położenia <i>Locality</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	Droga <i>Road</i>
Okraj.....	Karkonosze	1046	Kowary – Trutnov
Szklarska	Karkonosze, Góry Izerskie	886	Szklarska Poręba – Harrachov
Bierutowicka.....	Karkonosze	820	Karpacz – Sosnówka
Lisia.....	Góry Stołowe	786	Kudowa - Zdrój – Radków
Walimska	Góry Sowie	750	Walim – Pieszyce
Kowarska	Karkonosze, Rudawy Janowickie	727	Jelenia Góra – Kamienna Góra
Woliborska	Góry Sowie	711	Bielawa – Nowa Ruda
Polskie Wrota.....	Góry Stołowe, Góry Orlickie	660	Kłodzko – Kudowa - Zdrój
Widok	Góry Kaczawskie	613	Jelenia Góra – Świerzawa
Srebrna	Góry Sowie, Góry Bardzkie	586	Ząbkowice Śl. – Nowa Ruda

Źródło: dane Instytutu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Institute of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. WAŻNIEJSZE RZEKI
MAJOR RIVERS

RZEKI RIVERS	Długość w kilometrach ^a Length in km ^a	
	w Polsce in Poland	w granicach województwa within the boundaries of voivodship
Odra	742 ^b	197
Bóbr	278	159
Nysa Łużycka	198 ^c	80
Nysa Kłodzka	193	97
Barycz	133	112
Kwisa	139	124
Widawa	110	82
Bystrzyca	106	106
Oława	100	100
Kaczawa	87	87
Śleza	86	86

a Dane przybliżone. b W tym odcinek graniczny - 187 km. c Odcinek graniczny.
Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

a Approximated data. b Of which the border section – 187 km. c The border section.
Source: data of the Regional Office for Water Management in Wrocław.

TABL. 8. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accu- mulation or fall in m
Otmuchów	Nysa Kłodzka	1933	130,5	20,6	18,4
Nysa	Nysa Kłodzka	1972	123,4	20,8	13,3
Mietków	Bystrzyca	1986	71,8	9,1	15,3
Pilchowice	Bóbr	1912	50,0	2,4	46,7
Stup	Nysa Szalona	1978	38,7	4,9	19,1
Topola	Nysa Kłodzka	2002	26,5	3,4	7,8
Leśna	Kwisa	1907	15,0	1,4	35,8
Bukówka	Bóbr	1987	16,8	2,0	22,4
Kozielno	Nysa Kłodzka	2002	16,4	3,5	8,0
Sosnowka	Czerwonka	2001	14,0	1,8	18,0
Złotniki	Kwisa	1924	10,5	1,2	27,5
Dobromierz	Strzegomka	1986	11,0	1,1	26,7
Lubachów	Bystrzyca	1917	8,0	0,5	38,0
Brzeg Dolny ^a	Odra	1958	8,0	2,1	7,0 ^b
Niedów	Witka	1962	4,9	1,9	12,5

a Stopień wodny. b Wysokość spadu.
Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

a Fall. b Height of fall.
Source: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office and the Regional Office for Water Management in Wrocław.

TABL. 9. TEMPERATURY POWIETRZA, OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE NIE I ZACHMURZENIE ZANOTOWANE NA STACJACH METEOROLOGICZNYCH
 AIR TEMPERATURES, ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS RECORDED IN METEOROLOGICAL STATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne <i>Meteorological stations</i>				SPECIFICATION
	Wrocław	Jelenia Góra	Śnieżka	Kłodzko	
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	120	342	1603	356	<i>Station elevation above sea level in m</i>
Temperatury powietrza w °C średnie:					<i>Air temperatures in °C average:</i>
1971-2000	8,7	7,4	0,6	7,4	1971-2000
1991-2000	9,1	7,7	1,0	7,6	1991-2000
2001-2005	9,3	7,8	1,2	7,8	2001-2005
2008	10,2	8,6	1,7	8,8	2008
2009	9,4	7,9	1,6	8,0	2009
skrajne w okresie 1971-2009:					<i>extreme in period 1971-2009:</i>
maksimum.....	37,4	35,8	24,5	35,1	<i>maximum</i>
minimum	-30,0	-31,8	-32,1	-29,7	<i>minimum</i>
amplitudy temperatur skrajnych	67,4	67,6	56,6	64,8	<i>amplitude of extreme temperatures</i>
Roczne ^a sumy opadów w mm:					<i>Annual ^a precipitation in mm:</i>
1971-2000	569	678	1150	576	1971-2000
1991-2000	522	686	1101	596	1991-2000
2001-2005	504	710	1111	602	2001-2005
2008	470	610	983	497	2008
2009	724	787	1213	702	2009
Średnia prędkość wiatru w m/s:					<i>Average wind velocity in m/s:</i>
2005	3,2	2,4	12,9	2,8	2005
2008	3,3	2,7	15,3	3,4	2009
2009	3,1	2,4	10,0	3,0	2009
Usłonecznienie w h:					<i>Insolation in h:</i>
2005	1992	1763	1576	1723	2005
2008	1950	1820	1408	1711	2008
2009	1891	1720	-	1605	2009
Średnie zachmurzenie w oktantach ^b :					<i>Average cloudiness in octants ^b</i>
2005	5,2	5,3	5,8	5,1	2005
2008	5,4	5,6	6,1	5,3	2008
2009	5,6	5,7	6,1	5,6	2009

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods. ^b Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. ŚREDNIE MIESIĘCZNE TEMPERATURY POWIETRZA ORAZ SUMY OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH
MONTHLY AVERAGE AIR TEMPERATURES AND ATMOSPHERIC PRECIPITATION

LATA STACJE METEOROLOGICZNE YEARS METEOROLOGICAL STATIONS	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w °C						in °C					
Temperatury powietrza ^a w °C Air temperatures ^a in °C												
Wrocław:												
1971-2000.....	-0,9	0,2	3,9	8,2	13,5	16,3	18,1	17,8	13,6	8,9	3,6	0,7
1991-2000.....	-0,1	0,9	4,0	9,1	13,8	17,0	18,9	18,7	14,0	9,0	3,4	0,3
2001-2005.....	-0,3	0,7	3,7	8,9	14,9	17,3	19,3	19,4	14,1	9,5	4,3	-0,3
2008.....	2,8	4,0	4,5	8,8	14,4	18,7	19,8	18,7	13,6	9,7	6,0	1,9
2009.....	-2,5	0,1	4,5	12,2	14,2	15,6	19,4	19,4	15,6	7,9	6,8	-0,5
Śnieżka:												
1971-2000.....	-6,1	-6,4	-4,7	-1,5	3,8	6,4	8,3	8,7	5,2	1,7	-3,0	-5,0
1991-2000.....	-5,2	-6,2	-4,7	-0,6	4,1	7,0	9,1	9,4	5,4	1,5	-2,8	-5,1
2001-2005.....	-6,7	-6,5	-4,1	-0,9	5,3	7,3	9,5	10,2	5,2	2,0	-2,0	-5,4
2008.....	-4,4	-4,2	-5,4	-0,6	5,4	8,8	9,7	9,4	4,5	3,2	-1,2	-4,9
2009.....	-6,8	-7,5	-4,6	4,0	5,1	6,1	10,8	10,6	7,5	0,3	0,2	-6,8
Sumy opadów atmosferycznych ^a w mm Total precipitation ^a in mm												
Wrocław:												
1971-2000.....	28	24	30	37	57	79	91	64	51	38	37	34
1991-2000.....	23	25	42	32	55	63	93	51	48	30	30	30
2001-2005.....	25	24	30	23	63	39	95	62	41	32	37	34
2008.....	51	17	34	75	39	31	49	75	22	36	24	18
2009.....	30	45	46	14	78	171	124	69	9	64	29	45
Śnieżka:												
1971-2000.....	87	84	83	89	94	115	138	108	85	72	93	103
1991-2000.....	97	87	98	58	76	89	138	77	89	82	81	130
2001-2005.....	117	109	85	54	58	94	121	106	101	69	93	106
2008.....	88	76	132	58	69	41	92	61	74	128	78	86
2009.....	68	133	126	4	112	190	182	60	40	147	63	90

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.
Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include monthly averages from these periods.
Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Dane dotyczące **powierzchni geodezyjnej województwa** według stanu w dniu 1 I 2010 r. różnią się nieco, podobnie jak w latach 2008 i 2009, od danych wykazywanych do roku 2005, z uwagi na prowadzone od 2006 r. znacznie dokładniejszą metodą pomiary powierzchni, opartą o aktualne dane komputerowej bazy Państwowego Rejestru Granic.

2. Informacje o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o nową ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Nowa ewidencja gruntów wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich, polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – jednolity tekst ustawy w Obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 121, poz. 1266). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V–VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Zgodnie z art. 12a ust. 15 ustawy, rada gminy może podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IV^a, IV^b wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Data referring to the **geodesic area of the voivodship** as of 1 January 2010 differ slightly, similar to years 2008 and 2009, from those indicated until year 2005, considering calculations of the area which have been carried since 2006 with a much more precise method, based on valid data of the computer database of the State Border Register.c

2. Information regarding the **status and use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups, according to a new land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

A new land register introduced differences in regard to scope in relation to previous years, primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which to date was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected based on the Act on Agricultural and Forest Land Protection dated 3 II 1995 (uniform text in Journal of Laws No. 121, item 1266). The Act protects all agricultural land included in quality classes I–III, as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V–VI quality classes, originating from mineral-derived soils. In accordance with Art. 12a, item 15 of the Act, a gmina council may also resolve to protect agricultural land of IV, IV^a, IV^b quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

3. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

4. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górnictwa odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napelnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha oraz pstrągarni;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

5. Dane dotyczące **oceny sanitarnej wodociągów oraz jakości wody** pobieranej z tych urządzeń opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417); dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Wodociągi pogrupowano według ich wydajności dobowej.

3. *Data regarding devastated and degraded land requiring reclamation and management concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the utility value of which has declined due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).*

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable using that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

4. *Information regarding water withdrawal concerns:*

- 1) *in the item “for production purposes (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines, which is discharged to reservoir without further use;*
- 2) *in the item “irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area as well as trout farms;*
- 3) *in the item “exploitation water-line system” – all entities responsible for the management of the water-line system (including housing co-operatives, water companies, waterworks and workplaces).*

5. *Data concerning the sanitary evaluation of waterworks as well as the quality of the water drawn from these facilities are compiled in accordance with the Regulation of the Minister of Health, dated 29 III 2007 regarding the requirements on quality of water supplied to the population for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417); data were compiled on the basis of field and laboratory test results conducted by sanitary-epidemiological stations. Water-line system is divided into groups according to their capacity.*

Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się dwie kategorie urządzeń – dostarczających wodę dobrą (tj. odpowiadających wymaganiom sanitarnym) i dostarczające wodę złą (tj. niespełniającą wymagań sanitarnych).

6. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 4, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Większa ilość ścieków miejskich i wiejskich oczyszczanych od odprowadzonych siecią kanalizacyjną może występować w następujących przypadkach:

- oczyszczalnia otrzymuje ścieki oddzielnym kolektorem z zakładu lub do kolektora zakładowego odprowadzone są ścieki socjalno-bytowe z miast/wsi,
- kolektor zakładowy pełni rolę sieci kanalizacyjnej, lecz nie został przejęty przez jednostki prowadzące działalność wodociągowo-kanalizacyjną,
- ścieki są dowożone do oczyszczalni,
- stosowania metody określania ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną opartej głównie na odczytach wodomierzy, przyjmując ilość ścieków równą ilości dostarczonej wody i informacjach o ryczałtowych ilościach odprowadzonych ścieków.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód powierzchniowych oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

On the basis of physical-chemical analyses and bacteriological tests two following categories of facilities of water withdrawal are distinguished: supplying good quality water (i.e. meeting sanitary requirements) and bad quality water (i.e. not meeting sanitary standards).

6. Data regarding waste water concern waste water discharged into waters (until 2002 – surface water) or into the ground by entities described in item 4, points 1) and 3). Data regarding equipment of waste water treatment plants concern the same entities.

Waste water requiring treatment is understood as waste water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities engaged in production (including polluted cooling water and water from mine drainage and constructions), other entities as well as households.

A larger volume of municipal and rural treated wastewater than discharged via the sewerage system may occur in the following cases:

- wastewater treatment plant receives sewerage from a separate interceptor from a plant or residential wastewater from cities/villages is discharged to an industrial interceptor;
- the plant interceptor functions as a sewerage network, but it has not been taken over by entities doing water supply and sewage activity;
- the waste water is delivered to wastewater treatment plant;
- the use of the method of estimating the municipal wastewater discharged via sewerage network based mainly on water meter readouts, adopting the volume of wastewater equal to the volume of supplied water and information on lump sum quantities of t discharged wastewater.

Cooling water comprises waste water with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into surface waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as of other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding treated waste water concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Przez ścieki oczyszczane mechanicznie rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczy ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sił, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego, w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

7. Informacje o źródłach i wielkości **emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysockiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of waste water includes precipitating of certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal waste water treatment plants** concern those of them which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household waste plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., waste water treatment plants not working within sewage network).

Note. Since 2003 municipal chemical waste water treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data concerning **the population using waste treatment plants** are given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of population using waste water treatment plants treating urban and rural waste.

7. Information regarding the sources and amounts of **industrial atmospheric pollutant emissions** as well as the **equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments. The established group of surveyed entities maintained annually, which, in principle, assures comparability and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, pyłów krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla), określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 XII 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 260, poz. 2176, z późniejszymi zmianami).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

8. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007, Nr 39, poz. 251, z późniejszymi zmianami), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach za 2000 rok opracowane zostały na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów, a od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów (wprowadzonym w życie 1 I 2002 r.) opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

*Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide), defined in the decree of the Council of Ministers, dated 20 XII 2005, regarding payments for use of the environment (Journal of Laws No. 260, item 2176, with later amendments).*

Data regarding particulate and gas emission include organized (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

*Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.*

*The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

8. Waste shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act of 27 IV 2001 on Waste (uniform text in Journal of Laws 2007 No. 39, item 251, with later amendments), the holder of which discards it or intends or is required to discard.

Information regarding waste for the 2000 year was compiled on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue, since 2002 on the basis of a catalogue of waste (introduced 1 I 2002), based on the List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment of waste shall mean a submission of waste to processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

9. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych), formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlegają cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia niekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Data on **municipal waste** concern waste generated in households or by other waste producers (excluding hazardous waste) which on the account of its character and composition is similar to waste from households.

Information on municipal waste is issued in accordance with the regulation of Minister of Environment of 27 IX 2001 concerning catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

9. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats), forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

National parks include protected areas distinguished by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości estetycznych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów siedliskowych, jak: naturalne zbiorniki wodne, źródła i źródła „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

10. Fundusze ekologiczne (Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych) są to fundusze tworzone z: **opłat za korzystanie ze środowiska** (tj. kwot pieniężnych pobieranych za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), **kar za przekroczenia dopuszczalnych**

***Nature reserves** include areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons.*

***Landscape parks** are areas protected because of their natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape areas** include areas protected because of outstanding landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation or they function as ecological corridors.*

***Documentation sites** are sites where geological formations, fossil accumulations or mineral objects occur as well as exploited and discarded opencast and underground workings which are not visible on the surface or can be rendered accessible and are important for scientific and educational reasons.*

***Natural and scenic complexes** are created for the purpose of protecting extremely valuable fragments of the natural and cultural environment and preserving their aesthetic values.*

***Ecological areas** comprise the remains of ecosystems which are worth protecting and having a significance in maintaining unique gene pools and settlement typology, such as: natural water basins, field and forest ponds, tree and bush clusters, swamps, peat-bogs, dunes, areas of unused flora, old river-beds, rock outcrops, scarps, gravel-banks, etc.*

***Monuments of nature** are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and foreign shrubs, springs, waterfalls, vaucclusion springs, rocks, ravines, erratic blocks and caves.*

10. Ecological funds (Environmental Protection and Water Management Funds and Agricultural Land Protection Fund) are funds created from income originating from: **fees for the use of the natural environment** (i.e.: payments collected for releasing air pollutants, landfilling waste, the removal of trees and bushes as well as for the abstraction and use of water and releasing waste water into water or in to the ground), **finances for transgressions of acceptable**

norm ekologicznych, spłat pożyczek udzielonych inwestorom oraz opłat za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej. Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

11. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERRIE) wdrożonego przez Unię Europejską.

ecological standards, repayments of loans granted for investors; payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes as well as other payments established by regional divisions of the state and local self-government administration. These funds are used to finance, partly or fully, activity connected with environmental protection and water management.

11. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERRIE), implemented by the European Union.

TABL. 1(11). STAN GEODEZYJNY^a I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS^a AND DIRECTIONS OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010			SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>	na 1 miesz- kańca ^b w ha <i>per capita^b in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1 miesz- kańca ^b w ha <i>per capita^b in ha</i>	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do roku 2008 <i>increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2008</i>	
Powierzchnia ogólna^c	1994674	0,69	1994674	0,69	-	Total area^c
w tym:						<i>of which:</i>
Użytki rolne	1199034	0,42	1196980	0,42	-2054	<i>Agricultural land</i>
w tym:						<i>of which:</i>
grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwale	1145897	0,40	1143814	0,40	-2083	<i>arable land, orchards, permanent meadows and pastures</i>
grunty rolne zabudowane	29619	0,01	29638	0,01	+19	<i>agricultural built-up areas</i>
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	619651	0,22	621204	0,22	+1553	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	132279	0,05	133186	0,05	+907	<i>Built-up and urbanized areas</i>
w tym:						<i>of which:</i>
tereny mieszkaniowe	19525	0,01	19928	0,01	+403	<i>residential areas</i>
tereny przemysłowe	13734	0,00	13835	0,00	+101	<i>industrial areas</i>
tereny komunikacyjne	69980	0,02	69993	0,02	+13	<i>transport areas</i>
użytki kopalne	5976	0,00	6094	0,00	+118	<i>minerals</i>
Grunty pod wodami po- wierzchniowymi	17501	0,01	17692	0,01	+191	<i>Lands under surface waters</i>
płynącymi	14841	0,01	15043	0,01	+202	<i>flowing</i>
stojącymi	2660	0,00	2649	0,00	-11	<i>standing</i>
Nieuzycytki	13006	0,00	12968	0,00	-38	<i>Wasteland</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 65. b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2008 i 2009. c Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi).
Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See general notes, item 1 on page 65. b Population as of 31 XII, respectively for 2008 and 2009. c Land area (including inland waters).
S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2(12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I GRUNTY LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIELEŚNE**^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST^a PURPOSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	206	617	426	279	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Grunty rolne	198	590	378	188	Agricultural land
W tym użytki rolne	190	590	378	188	Of which agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
I-III	180	546	334	172	I-III
IV ^b	10	44	44	16	IV ^b
Grunty leśne	8	27	48	91	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	70	97	173	87	Residential areas
Na tereny przemysłowe	34	327	98	14	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne..	34	26	16	13	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	44	57	42	134	Minerals
Pod zbiorniki wodne	5	29	23	-	Under reservoirs
Na inne cele	19	81	75	30	Other purposes

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. b Użytki rolne pochodzenia mineralnego i organicznego.
 Źródło: w zakresie gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land. b Agricultural land of mineral and organic origin.
 Source: in regard to agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3(13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	8532	6764	7423	7031	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	6392	4634	5704	4755	devastated
zdegradowane	2140	2130	1719	2276	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	239	125	26	57	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	16	8	16	57	agricultural
leśne	197	50	5	-	forest
zagospodarowane	51	7	120	7	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4(14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	448,6	452,1	461,3	453,7	100,0	T O T A L
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybactwem) - z ujęć własnych	86,8	122,3	111,9	104,5	23,0	Production (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing) - from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	68,6	108,8	101,6	94,5	20,8	surface
podziemne.....	13,0	9,8	7,6	7,0	1,5	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych.....	160,0	150,2	171,3	171,1	37,7	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksplotacji sieci wodociągowej ^a	201,8	179,6	178,1	178,1	39,3	Exploitation of water-line system ^a
wody: powierzchniowe	80,5	58,7	59,5	57,6	12,7	waters: surface
podziemne	121,3	120,9	118,6	120,5	26,6	underground

a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5(15). **ZUŻYCIĘ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	381,0	380,5	421,3	411,8	100,0	T O T A L
Przemysł	80,0	107,6	127,7	120,3	29,2	Industry
w tym na cele produkcyjne	71,4	104,6	125,2	117,8	28,6	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	160,0	150,2	171,3	171,1	41,6	Agriculture and forestry ^a
Eksplotacja sieci wodociągowej ^b	141,0	122,7	122,4	120,4	29,2	Exploitation water-line system ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6(16). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	298	759	418	361	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	7934	8323	8645	8697	Area of filled fish ponds ^b in ha
Powierzchnia napelnianych pstrągami w ha	x	1,0	0,3	.	Area of filled trout farms in ha
Pobór wody ^c w dam ³	160027	160879	172426	171145	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych.....	430	1526	516	344	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	1,4	2,0	1,2	1,0	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	159597	148703	170760	170801	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	20,1	17,9	19,8	19,6	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania pstrągami	x	10650	1150	.	for filling and completing trout farms
na 1 ha	x	10240,4	3382,4	.	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including water withdrawal for waste waters irrigation.

TABL. 7(17). **JAKOŚĆ WODY DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA Z WODOCIĄGÓW W 2009 R.**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a — w % ludności korzystającej z urządzeń — zaopatrywana w wodę <i>Population^a — in % of population using facilities — supplied with water</i>		SPECIFICATION	
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>meeting sanitary requirements</i>	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>not meeting sanitary requirements</i>		
Wodociągi o wydajności w m ³ /d:			Waterworks with a capacity of m ³ /24h:	
poniżej 100.....		83,1	16,9	below 100
100 - 1000.....		86,3	13,7	100 - 1000
1001 - 10000.....		86,2	13,8	1001 - 10000
10001 - 100000.....		100,0	-	10001 - 100000

a Według szacunków.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Estimated data.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 8(18). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO
THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	209,7	235,2	215,0	223,7	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	87,1	133,2	117,0	124,3	55,6	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	21,9	69,2	56,5	49,0	21,9	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	122,5	102,0	97,9	99,5	44,5	discharged by sewerage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania	187,7	166,0	158,4	174,7	78,1	Of which waste water requiring treatment
oczyszczane	179,7	159,9	147,7	166,1	74,3	treated
mechanicznie	30,9	27,6	22,6	34,5	15,4	mechanically
chemicznie ^b	22,9	26,2	22,6	24,9	11,1	chemically ^b
biologicznie	105,5	52,4	39,0	33,6	15,0	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	20,5	53,7	63,5	73,1	32,7	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	8,0	6,1	10,8	8,6	3,8	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	3,0	2,3	6,4	7,5	3,4	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	5,0	3,9	4,3	1,1	0,5	discharged by sewerage system

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^b Od 2003 r. dotyczy ścieków przemysłowych.

^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions, and waste water. ^b Since 2003 concerns industrial waste water.

TABL. 9(19). JEDNOSTKI^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA
ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES^a DISCHARGING WASTE WATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTE WATER
TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2000	2005	2008	2009	ENTITIES
O G Ó Ł E M	185	145	101	100	TOTAL
Odrowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi	107	83	60	63	Discharging waste water directly into waters or into the ground
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	84	65	55	54	possessing waste water treatment plants
o wystarczającej przepustowości	75	61	49	46	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	9	4	6	8	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	23	18	5	9	not possessing waste water treatment plants
Odrowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	78	62	41	37	Discharging waste water into sewerage system (not possessing waste waters treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 10(20). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTE WATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal (disposal)</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial waste water treatment plants
Liczba..... 2000	131	45	20	65	1	Number
2005	94	21	21	50	2	
2008	88	21	19	45	3	
2009	89	21	20	45	3	
Przepustowość w dam ³ /d 2000	403,4	193,6	137,8	71,8	0,1	Capacity in dam ³ /24h
2005	522,9	233,8	226,0	59,3	3,8	
2008	630,4	351,9	224,6	50,0	3,9	
2009	641,0	365,1	224,7	47,3	3,9	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal waste water treatment plants^a
Liczba..... 2000	200	4	-	165	31	Number
2005	202	1	x	142	59	
2008	203	1	x	135	67	
2009	209	1	x	138	70	
Przepustowość w dam ³ /d 2000	915,6	75,0	-	665,8 ^b	174,8	Capacity in dam ³ /24h
2005	828,1	37,2	x	376,9 ^b	414,0	
2008	798,7	0,8	x	280,6 ^b	517,3	
2009	789,8	0,7	x	227,8^b	561,4	
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem 2000	70,1	0,5	-	56,0	13,6	Population using ^c waste water treatment plants in % of total population
2005	74,1	0,0	x	33,4	40,7	
2008	76,0	0,0	x	26,5	49,5	
2009	75,9	0,0	x	21,2	54,7	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej; od 2003 r. bez oczyszczalni chemicznych, patrz uwagi ogólne na str. 68. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Na podstawie szacunków; w 2000 r. określana jako ludność obsługiwana.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage system; since 2003 excluding chemical waste water treatment plants, see general notes on page 68. b Refers to equipment for biological treatment. c Estimated data; in 2000 defined as served population.

TABL. 11(21). **EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII).....	168	150	127	118	<i>Plants generating substantial air pollution^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	124	108	87	83	<i>particulates</i>
gazowych	28	29	20	21	<i>gases</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	64	49	32	31	<i>particulates</i>
gazów	60	50	31	27	<i>gases</i>
imisji	142	133	112	102	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń:					<i>Emission of pollutants:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowych	20,6	8,0	6,4	5,2	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw.....	18,4	6,1	5,0	4,2	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	111,3	107,4	87,9	85,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	72,6	60,5	54,1	54,9	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla.....	11,9	9,6	9,3	7,9	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu	24,5	23,2	19,0	18,5	<i>nitrogen oxides</i>
na 1 km ² w tonach:					<i>per 1 km² in tonnes:</i>
pyłowych	1,0	0,4	0,3	0,3	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	5,6	5,4	4,4	4,3	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	1691,7	2508,9	2428,5	2204,3	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	752,0	807,7	830,7	781,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,8	99,7	99,7	99,8	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	87,1	88,3	90,4	90,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 12(22). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofil- ters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII							
EQUIPMENT — as of 31 XII							
OGÓŁEM	2000	410	50	370	59	176	74
TOTAL	2005	266	41	338	47	141	57
	2008	207	44	1285	61	118	53
	2009	197	43	1304	68	119	60
Skuteczność: Efficiency:							
niska..... low	2000	106	5	54	-	18	x
	2005	60	8	56	-	17	x
	2008	38	11	50	-	16	x
	2009	44	7	66	8	14	x
średnia moderate	2000	130	30	124	7	43	x
	2005	88	19	136	3	32	x
	2008	77	12	109	4	29	x
	2009	72	16	96	4	32	x
wysoka high	2000	174	15	192	52	115	x
	2005	118	14	146	44	92	x
	2008	92	21	1126	57	73	x
	2009	81	20	1142	56	73	x
PRZEPLYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h							
WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2000	11800	1765	6328	14642	3195	908
TOTAL	2005	8408	3262	7949	10269	3155	469
	2008	6743	4268	8313	9882	2201	585
	2009	5963	4293	8193	11251	2177	800
Skuteczność: Efficiency:							
niska..... low	2000	3860	251	618	-	518	x
	2005	2182	697	508	-	755	x
	2008	1130	660	671	-	358	x
	2009	1340	165	675	1794	280	x
średnia moderate	2000	2589	1218	1313	3351	406	x
	2005	1858	319	2183	516	627	x
	2008	1130	660	671	-	358	x
	2009	1739	1162	1628	299	461	x
wysoka high	2000	5351	296	4397	11291	2271	x
	2005	4368	2246	5258	9753	1773	x
	2008	3905	2975	5810	9583	1437	x
	2009	2884	2966	5890	9158	1436	x

TABL. 13(23). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
GENERATED AND ACCUMULATED WASTE^a AND THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zakłady (stan w dniu 31 XII)	137	99	117	121	<i>Plants (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	32363,5	34882,1	33738,8	33307,2	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi ^b	24762,8	26574,5	23883,6	22804,8	<i>recovered^b</i>
unieszkodliwione	6769,2	7606,8	9060,4	9634,5	<i>treated</i>
w tym składowane ^c	6712,8	7546,6	9001,8	9583,3	<i>of which landfilled^c</i>
magazynowane czasowo ^d	831,5	700,8	794,8	867,9	<i>temporarily stored^d</i>
W % wytworzonych:					<i>In % generated:</i>
poddane odzyskowi ^b	76,5	76,2	70,8	68,5	<i>recovered^b</i>
unieszkodliwione	20,9	21,8	26,9	28,9	<i>treated</i>
w tym składowane ^c	20,7	21,6	26,7	28,8	<i>of which landfilled^c</i>
magazynowane czasowo ^d	2,6	2,0	2,4	2,6	<i>temporarily stored^d</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^e ; stan w końcu roku) w tys. t	635750,9	558727,7	575153,7	585555,3	<i>Waste landfilled up to now (accu- mulated^e; end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi ^b z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	439,7	220,9	205,4	119,4	<i>Waste recovered^b from accumu- lated by 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	2973,5	2731,8	2626,7	2625,0	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrekultywowane (w ciągu roku)	6,7	13,1	1,1	1,6	<i>reclaimed (during the year)</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 69. b Do 2001 r. — wykorzystane. c Na terenach własnych zakładów i terenach obcych. d Do 2001 r. — gromadzone przejściowo. e Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 69. b Until 2001 — utilized. c On own plant grounds and other lands. d Until 2001 — accumulated temporarily. e On own plant grounds.

TABL. 14(24). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW**
WASTE^a BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone ^b Waste generated ^b		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered		
	w tys. t in thous. t			
OGÓŁEM 2005	34882,1	26574,5	558727,7	TOTAL
2008	33738,8	23883,6	575153,7	
2009	33307,2	22804,8	585555,3	<i>of which:</i>
w tym:				
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych.....	65,3	58,9	4429,1	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla.....	90,6	88,6	0,1	Coal fly ash
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kottów.....	137,3	112,3	244,9	Slag, furnace ash and particulates from boilers
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapienych metod odsiarczania gazów odlotowych.....	1914,5	1914,5	-	Mixtures of flyash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Odpady z flotacyjnego wzbogacania rud metali nieżelaznych	27768,9	18493,4	537355,5	Waste from floatation dressing of non-ferrous metal ores

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 69. b W ciągu roku. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 69. b During the year. c On own plant grounds.

TABL. 15(25). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**
Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM^a	400212,0	361597,4	359688,8	362429,7	18,2	1260	TOTAL^a
Parki narodowe ^b	11915,1	11920,2	11920,9	11920,9	0,6	41	National parks ^b
Rezerwy przyrody ^b	9473,9	10339,7	10504,3	10486,0	0,5	36	Nature reserves ^b
Parki krajobrazowe ^{bc}	198625,1	196727,4	195437,4	195437,4	9,8	679	Scenic parks ^{bc}
Obszary chronionego krajobrazu ^c	179257,4	136228,2	136228,2	138566,2	6,9	482	Areas of protected landscape ^c
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	116,5	1578,8	461,5	896,2	0,0	3	Natural and scenic complexes
Użytki ekologiczne.....	824,0	4803,1	5136,5	5123,0	0,3	18	Ecological areas

a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rad gmin. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including those created on the basis of gmina resolution. b Excluding buffer zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection within scenic parks and areas of protected landscape.

TABL. 16(26). **PARKI NARODOWE**

Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

LATA PARKI NARODOWE ^a YEARS NATIONAL PARKS ^a	Powierzchnia w ha Area in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	parków narodowych national parks					
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą of grand total number — strictly protected		w tym lasów of which forests	
			razem total			
OGÓŁEM 2000	11915,1	9606,8	2093,3	497,5	21781,0	
TOTAL 2005	11920,2	9799,9	2154,4	700,4	21781,0	
..... 2008	11920,9	9800,0	2154,4	700,4	21779,3	
..... 2009	11920,9	9800,0	2497,1	1065,1	21779,3	
Gór Stołowych	6340,4	5778,2	771,0	771,0	10514,3	
Karkonoski	5580,5	4021,8	1726,1	294,1	11265,0	

a Powierzchnia parków w granicach województwa.
a Area of parks in the area of voivodship.

TABL. 17(27). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII
SCENIC PARKS
As of 31 XII

LATA PARKI KRAJOBRAZOWE ^a YEARS SCENIC PARKS ^a	Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
OGÓŁEM 2000	208585,9	111254,1	68741,3	9390,1
TOTAL 2005	207610,9	111821,1	67229,3	9408,1
..... 2008	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
..... 2009	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
Dolina Baryczy ^c	70040,0	29699,0	26165,0	6279,0
Śnieżnicki.....	28800,0	21302,0	7475,0	23,0
Przemkowski.....	22340,0	10714,0	4711,9	1100,6
Chełmy	15990,8	7711,2	7341,5	110,2
Rudawski	15705,0	8884,0	5659,0	183,0
Dolina Bobru	10943,0	4482,0	6032,0	429,0
Dolina Bystrzycy	8570,0	2162,0	4923,0	1000,0
Ślązański.....	8190,0	5569,0	2220,0	14,0
Sowiogórski.....	8140,7	7917,4	219,2	4,1
Dolina Jezierzycy.....	7953,0	4579,0	1257,0	218,0
Sudetów Wałbrzyskich.....	6493,0	5721,5	739,3	32,2
Książański.....	3155,4	2780,0	360,4	15,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. c Powierzchnia parku w granicach województwa.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks. c Area of park in the area of voivodship.

TABL. 18(28). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha			YEARS RESERVES
		ogółem total	pod ochroną ściśle ^a strictly protected ^a	pod ochroną częściową ^b partially protected ^b	
OGÓŁEM 2000	54	9473,9	340,4	9133,5	TOTAL
2005	65	10339,7	340,5	9999,2	
2008	66	10504,3	340,5	10163,8	
2009	66	10486,0	-	10486,0	
Faunistyczne.....	4	6436,4	-	6436,4	Fauna
Florystyczne.....	8	100,9	-	100,9	Flora
Krajobrazowe.....	5	390,8	-	390,8	Scenic
Leśne.....	37	2584,6	-	2584,6	Forest
Przyrody nieożywionej.....	5	117,1	-	117,1	Inanimate nature
Torfowiskowe.....	7	856,2	-	856,2	Peat-bog

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. b Powierzchnia, na której chronione są tylko niektóre składniki przyrody, a czynności gospodarcze są w odpowiedni sposób ograniczone.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. b The area in which only some forms of nature are protected and economic activity is limited.

TABL. 19(29). POMNIKI PRZYRODY^a

Stan w dniu 31 XII
NATURE MONUMENTS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Poje- dyncze drzewa Individual trees	Grupy drzew Tree clus- ters	Głazy Erratic boul- ders	Skalki, groty, jaskinie i inne Stones grottos, caves and others	Aleje Alleys	Krzewy Shrubs	Źródła, wodo- spady, wywie- rzyska Springs, water- falls, vauc- lusian springs
OGÓŁEM 2000	2597	2205	237	45	49	61	x	x
TOTAL	2005	2638	2248	229	42	50	69	x
	2008	2749	2334	223	41	66	77	1
	2009	2659	2314	184	38	55	62	6

a W 2006 r. zmodyfikowano klasyfikację pomników przyrody.

a In 2006 the classification of nature monuments has been changed.

TABL. 20(30). WYMIAR I WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA CELOWE FUNDUSZE EKOLOGICZNE
RATES AND RECEIPTS FROM FEES AND FINES TO THE ECOLOGICAL FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wymierzono <i>Administred</i>		Wpłynęło <i>Income</i>		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>		in thous. zł		
FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS</i>					
Oplaty^a	2000	156421,5	149193,5	Payments^a	
	2005	.	133537,9		
	2008	.	208464,1		
	2009	.	156538,4		
w tym za:				<i>of which for:</i>	
Gospodarkę ściekową i ochronę wód...		.	41575,5	<i>Waste water management and protection of waters</i>	
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	48589,4	<i>Protection of ambient air and climate</i>	
Gospodarkę odpadami	65038,1	<i>Waste management</i>	
Kary^b za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	2000	13095,6	1576,3	Fines^b for not meeting environmental protection norms	
	2005	6861,6	584,7		
	2008	5333,3	153,7		
	2009	710,2	170,5		
w tym za przekroczenie:				<i>of which for exceeding:</i>	
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi		219,6	50,2	<i>Norms of discharging waste water into waters and into the ground</i>	
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza		83,2	47,8	<i>Permissible emissions of air pollutants</i>	

FUNDUSZ OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH
AGRICULTURAL LAND PROTECTION FUND

O G Ó Ł E M - opłaty za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze	2000	2005	2008	2009	T O T A L - payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes
	10612,0	24699,8	42765,4	27150,6	
	13401,4	24648,9	40921,4	28769,3	
w tym:					<i>of which:</i>
Roczne	25865,4	24690,6	1117,3		<i>Annual</i>
Jednorazowe należności	1285,2				<i>One-time payments</i>

a Bez opłat za wydobywanie kopalin. b W zakresie wymierzonych kar dane Inspekcji Ochrony Środowiska.
Ź r ó d ł o: w zakresie funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej - dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w zakresie Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych - dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Excluding fees for mining. b In regard to inflicted fines the data of the Inspection of Environmental Protection.
S o u r c e: in regard to the funds for environmental protection and water management - data of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, in regard to the Agricultural Land Protection Fund - data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 21(31). KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
DIRECTIONS OF FINANCING OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>	
O G Ó Ł E M	133773,0	226331,6	200881,5	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	13435,0	34200,3	40138,3	20,0	<i>Protection of ambient air and climate</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	61391,4	110848,7	105928,8	52,7	<i>Waste water management and protection of waters</i>
Gospodarka odpadami	21135,5	8568,8	9343,0	4,7	<i>Waste management</i>
Pozostałe	37811,1	72713,7	45471,3	22,6	<i>Others</i>

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22(32). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS^a ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	601328,4	429489,6	705109,4	775671,4	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	192412,8	53450,9	168053,6	106654,4	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni.....	119304,8	24849,6	36098,0	13113,0	of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	350032,4	265431,9	437078,0	602879,5	Waste water management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych.....	155853,4	59333,7	96212,4	124446,4	municipal waste water treatment sewerage system for the transport of waste water and waste water basins
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	164393,3	173246,9	327826,8	445789,7	Waste management, protection and recovery of soils, protection of surface and underground waters
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych....	51873,4	61331,6	63441,3	52742,7	of which outlays on:
w tym nakłady na:					
zbieranie odpadów ^b i ich transport	8062,3	6688,8	3210,6	4492,4	waste collection ^b and transport
w tym selektywne zbieranie odpadów.....	3532,4	6187,7	423,6	1151,2	of which selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^{bc}	25950,0	4260,6	20188,9	15869,2	removal and treatment of waste ^{bc}
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych ...	7506,9	5563,0	31122,6	3651,4	reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.....	262,6	130,0	167,0	788,9	Protection of nature, biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	487,6	4299,7	3964,1	1030,2	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	202074,6	191372,3	290847,8	323268,9	Water management
Ujęcia i doprowadzenia wody	93769,0	78556,2	158866,8	167556,2	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	33723,1	60951,0	21737,9	16559,6	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	37247,1	32303,9	66227,4	97511,7	Water reservoirs and falls
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	21220,7	7187,4	36354,4	25726,6	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	16114,7	12373,8	7661,3	15914,8	Flood embankments and pump stations

a Do 2001 r. określone jako nakłady inwestycyjne, w latach 2002-2005 – jako wydatki inwestycyjne; według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych. c Niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne.

a Until 2001 defined as investment outlays, in years 2002-2005 – as investment expenditures; by investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal. c Hazardous and different than hazardous.

TABL. 23(33). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					<i>Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:</i>
pyłowych	127652	1657	3574	-	<i>particulates</i>
gazowych	6472	29	5400	-	<i>gases</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Waste water management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					<i>Sewerage system in km for the transport of:</i>
ścieki	311,7	310,8	370,0	299,3	<i>waste water</i>
wody opadowe	22,3	28,2	63,7	69,2	<i>waste water basins</i>
Oczyszczalnie ścieków:					<i>Waste water treatment plants:</i>
obiekty	37	6	9	13	<i>facilities</i>
w tym oczyszczalnie komunalne	13	4	5	10	<i>of which municipal</i>
mechaniczne	23	3	4	5	<i>mechanical</i>
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	5	2	5	6	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	9	1	-	2	<i>with increased biogene removal (disposal)^a</i>
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	149378	3759	5780	30259	<i>capacity of treatment plants in m³/24h</i>
w tym oczyszczalni komunalnych	69194	3649	123	28659	<i>of which municipal</i>
mechanicznych	38496	910	5182	9946	<i>mechanical</i>
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	8433	739	598	20053	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	102449	2110	-	260	<i>with increased biogene removal (disposal)^a</i>

a W tym chemiczne.

a *Of which chemical.*

TABL. 23(33). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Waste water management and protection of waters (cont.)
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					<i>Industrial waste pre-treatment plants:</i>
obiekty	-	3	3	2	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d.....	-	126200	384	220	<i>capacity in m³/24h</i>
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Treatment systems of waste:</i>
obiekty	1	-	-	-	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	18000	-	-	-	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	6	1	-	-	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha	18,2	1,5	-	-	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	117191	5500	-	-	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/r	40140	-	-	15000	<i>Capacity of waste utilization systems^a in t/y</i>
GOSPODARKA WODNA <i>WATER MANAGEMENT</i>					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m ³ /d ..	4677	7543	6139	2393	<i>Capacity of water intakes^d in m³/24h</i>
Uzdatnianie wody w m ³ /d	6400	3461	15230	28363	<i>Water treatment in m³/24h</i>
Sieć wodociągowa w km.....	423,4	235,4	238,1	265,9	<i>Water-line system in km</i>
Zbiorniki wodne:					<i>Water reservoirs:</i>
obiekty	3	2	-	-	<i>facilities</i>
pojemność w tys. m ³	1672,0	178,0	-	-	<i>capacity in thous. m³</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Excluding municipal waste. b Excluding water intakes in the power industry.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2009, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 12 XI 2006 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644, z późniejszymi zmianami).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządzie terytorialnym oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:

a) naczelne i centralne organy administracji:

- instytucje naczelne i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
- jednostki służb zagranicznych, tj. placówki zagraniczne organów administracji państwowej oraz pracujących za granicą w przedstawicielstwach ONZ i innych misjach za granicą, a także w instytucjach, ośrodkach informacji i kultury za granicą,
- terenowe organy rządowej administracji specjalnej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, urzędy celne, regionalne izby obrachunkowe, Inspekcję Handlową, okręgowe inspektoraty gospodarki energetycznej i materiałowej, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, archiwa państwowe);

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiaty and voivodships.

A gmina is a basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, starting from the day of election.

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2009, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 12 XI 2006 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of professions is made on the basis of the classification of professions and specialities for needs of labour market introduced by a Decree of the Ministry of Economy and Labour, dated 8 XII 2004 (Journal of Laws No. 265, item 2644, with later amendments).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration and local self-government administration and self-government appeals councils.

1) **State administration** comprises:

a) principle and central organs of administration:

- principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),
- foreign service institutions, i.e., foreign offices of state administration organs and those operating abroad as part of UN agencies and other missions abroad, as well as in institutions, and information and cultural centres abroad,
- territorial organs of special government administration (e.g., fiscal chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, customs offices, regional accounting chambers, Trade Inspectorate, district energy and material economy inspectorates, auxiliary units of budgetary entities, state archives);

- b) terenowe organy rządowej administracji ogólnej (urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej łącznie z wojewódzkimi: inspektoratami inspekcji handlowej, służbami ochrony zabytków, zakładami weterynarii, zarządami melioracji i urzędzeń wodnych oraz kuratoriami oświaty);
- c) agencje państwowe (np. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rezerw Materiałowych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi (np. Centralna Komisja Egzaminacyjna, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej).
- 2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:
- a) gminy i miasta na prawach powiatu:
- urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje nadzoru budowlanego, ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej);
- b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);
- c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne np. zarządy melioracji i urzędzeń wodnych, zarządy dróg).
- 3) **Samorządowe kolegia odwoławcze** są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

- b) *territorial organs of general government administration (voivodship offices, auxiliary service entities including voivodship: trade inspectorates, monument preservation services, veterinary offices, drainage and water facility boards as well as education offices);*
- c) *state agencies (e.g., the Agency for Restructuring and Modernisation or Agriculture, Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development) and auxiliary units of state administration with regional units (e.g. Central Examination Board, National Water Management Authority).*

2) **Local self-government administration** comprises:

- a) *gminas and cities with powiat status:*
- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities),*
 - *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., construction supervision inspectorates, geodetic and cartographic documentation centres);*
- b) *powiaty, i.e., powiat's starosta offices and auxiliary service entities (e.g., veterinary inspectorates, public road boards);*
- c) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., drainage and water facility boards, public road boards).*

3) **Self-government appeal councils** are bodied competent for examining, *inter alia*, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.*

TABL. 1(34). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Powiaty.....	26	26	26	26	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	4	3	3	3	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	169	169	169	169	<i>Gminas</i>
miejskie	36	36	36	36	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	54	55	55	55	<i>urban-rural</i>
wiejskie.....	79	78	78	78	<i>rural</i>
Miejscowości.....	3019	2647	2670	2662	<i>Towns</i>
w tym miasta	90	91	91	91	<i>of which cities</i>

TABL. 2(35). GMINY W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2009

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0 – – 19,9	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	

OGÓŁEM^a
TOTAL^a

OGÓŁEM	169	10	22	51	44	18	11	8	5
TOTAL									
Poniżej 2500	3	-	1	2	-	-	-	-	-
<i>Below</i>									
2500 – 4999.....	32	1	4	20	7	-	-	-	-
5000 – 7499.....	42	3	3	15	15	3	1	1	1
7500 – 9999.....	25	-	-	6	11	5	1	1	1
10000 – 14999.....	22	1	2	4	5	5	3	2	-
15000 – 19999.....	15	1	1	2	2	2	4	2	1
20000 – 39999.....	22	4	7	-	3	3	2	1	2
40000 – 99999.....	5	-	4	-	1	-	-	-	-
100000 – 199999.....	2	-	-	2	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>and more</i>									

a W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu.

a Of which 3 gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 2(35). **GMINY W 2009 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2009 (cont.)

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area							300,0 km ² i więcej and more
		5,0 – – 19,9	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	
GMINY MIEJSKIE URBAN GMINAS									
OGÓŁEM	36	10	20	4	1	-	-	1	-
TOTAL									
2500 – 4999.....	5	1	4	-	-	-	-	-	-
5000 – 7499.....	6	3	2	1	-	-	-	-	-
7500 – 9999.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-
10000 – 14999.....	3	1	2	-	-	-	-	-	-
15000 – 19999.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-
20000 – 39999.....	11	4	7	-	-	-	-	-	-
40000 – 99999.....	5	-	4	-	1	-	-	-	-
100000 – 199999.....	2	-	-	2	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>and more</i>									
GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE URBAN-RURAL GMINAS									
OGÓŁEM	55	-	1	12	17	14	5	2	4
TOTAL									
Poniżej 2500	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Below</i>									
2500 – 4999.....	2	-	-	2	-	-	-	-	-
5000 – 7499.....	9	-	1	3	3	2	-	-	-
7500 – 9999.....	13	-	-	3	6	3	-	-	1
10000 – 14999.....	11	-	-	2	4	4	1	-	-
15000 – 19999	10	-	-	2	1	2	3	1	1
20000 – 39999.....	10	-	-	-	3	3	1	1	2
GMINY WIEJSKIE RURAL GMINAS									
OGÓŁEM	78	-	1	35	26	4	6	5	1
TOTAL									
Poniżej 2500	3	-	1	2	-	-	-	-	-
<i>Below</i>									
2500 – 4999.....	25	-	-	18	7	-	-	-	-
5000 – 7499.....	27	-	-	11	12	1	1	1	1
7500 – 9999.....	11	-	-	2	5	2	1	1	-
10000 – 14999.....	8	-	-	2	1	1	2	2	-
15000 – 19999.....	3	-	-	-	1	-	1	1	-
20000 – 39999.....	1	-	-	-	-	-	1	-	-

TABL. 3(36). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2009

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>						
		50,0 – – 99,9	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	2000,- km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM	29	1	2	4	17	4	1	-
TOTAL								
Poniżej 50000	7	-	-	1	6	-	-	-
<i>Below</i>								
50000 – 74999.....	8	-	-	1	7	-	-	-
75000 – 99999.....	5	-	1	1	1	2	-	-
100000 – 149999.....	5	1	-	1	1	2	-	-
150000 – 199999.....	3	-	-	-	2	-	1	-
500000 i więcej	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>and more</i>								

TABL. 4(37). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2009

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
OGÓŁEM	2661	85	517	36	TOTAL
W tym kobiety	760	24	118	6	<i>Of which women</i>
WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>					
29 lat i mniej.....	72	5	11	-	<i>29 and less</i>
30–39.....	368	15	47	11	<i>30–39</i>
40–59.....	1771	44	360	22	<i>40–59</i>
60 lat i więcej	450	21	99	3	<i>60 and more</i>

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 4(37). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2009 R. (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
 COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2009 (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe.....	971	70	400	30	<i>Tertiary</i>
Policealne	81	2	10	-	<i>Post-secondary</i>
Średnie.....	1094	13	98	5	<i>Secondary</i>
Zasadnicze (zawodowe).....	462	-	8	1	<i>Basic vocational</i>
Gimnazjalne	2	-	-	-	<i>Lower secondary</i>
Podstawowe	51	-	1	-	<i>Primary and others</i>

WEDŁUG GRUP ZAWODÓW
BY OCCUPATIONAL GROUPS

Parlamentarzyści, wyżsi urzędni- cy i kierownicy.....	231	36	206	24	<i>Legislators, senior officials and managers</i>
Specjaliści	690	26	162	9	<i>Professionals</i>
Technicy i inny średni personel	435	4	32	-	<i>Technicians and associate professionals</i>
Pracownicy biurówi	185	9	24	-	<i>Clerks</i>
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	223	2	32	-	<i>Service workers and shop and market sales workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.....	405	-	30	2	<i>Skilled agricultural gardeners and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rze- mieśnicy	186	2	6	-	<i>Craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.....	123	-	2	-	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
Pracownicy przy pracach prostych	38	-	1	-	<i>Elementary occupations</i>
Sily zbrojne	11	-	-	-	<i>Armed forces</i>
Pozostali niesklasyfikowani	134	6	22	1	<i>Other unclassified</i>

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 5(38). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ ORAZ ADMINISTRACJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN STATE ADMINISTRATION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE EMPLOYMENT				
Administracja państwowa	11003	10499	10608	State administration
Administracja samorządu terytorialnego ogółem.....	15765	16854	19341	Total local self-government administration
Gminy i miasta na prawach powiatu.....	10935	11596	13321	Gminas and cities with powiat status
Powiaty.....	4102	4053	4615	Powiats
Województwo.....	728	1205	1405	Voivodship
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a in zł				
Administracja państwowa.....	3148,03	3937,90	4016,82	State administration
Administracja samorządu terytorialnego ogółem.....	2757,51	3545,24	3661,85	Local self-government administration
Gminy i miasta na prawach powiatu.....	2929,05	3660,01	3749,62	Gminas and cities with powiat status
Powiaty.....	2158,93	2989,57	3167,01	Powiats
Województwo.....	3553,58	4309,81	4455,08	Voivodship

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 159.

a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 159.

TABL. 6(39). WYBORY DO ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W DNIU 21 XI 2010 R. –
– WYBORY RADNYCH
ELECTIONS TO ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES ON 21 XI 2010
– ELECTIONS OF COUNCILLORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Rady gmin ^a Gmina councils ^a			Rady miast w miastach na prawach powiatu City councils in cities with powiat status	Rady powiatów Powiat councils	Sejmik wojewódz- twa Voivodship regional council
	ogółem total	w gminach o liczbie mieszkańców in gminas by number of population				
		do 20 tys. up to 20 thous.	powyżej 20 tys. more than 20 thous.			
Liczba mandatów	2662	2085	577	85	520	36
Number of mandates						
Liczba zarejestrowanych kandydatów na radnych	13318	7586	5732	1122	4996	549
Number of registered can- didates for councillors:						
na 1 mandat	5,0	3,6	9,9	13,2	9,6	15,3
per mandate						
Uprawnieni do głosowania ...	1669024	903277	765747	650593	1687184	2337756
Persons entitled to vote						
Oddane głosy.....	795158	450359	344799	255703	801038	1056357
Votes cast:						
w % uprawnionych	47,6	49,9	45,0	39,3	47,5	45,2
in % of entitled voters						
w tym głosy ważne	764589	438183	326406	247944	738315	941035
of which valid votes						
w % uprawnionych	45,8	48,5	42,6	38,1	43,8	40,3
in % of entitled voters						

a Bez rad miast w miastach na prawach powiatu; dane dotyczące uprawnionych do głosowania i oddanych głosów nie obejmują tych okręgów wyborczych, w których nie przeprowadzono wyborów z uwagi na fakt, że liczba kandydatów była równa lub mniejsza od liczby mandatów.

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

a Excluding city councils in cities with powiat status; data concerning persons entitled to vote as well as cast votes do not include election districts where elections were not conducted because the number of candidates was equal or lower than number of mandates.

S o u r c e: data of the State Election Commission.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania policji, straży pożarnej i sądownictwa.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r., obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej, uzupełnianej informacjami o śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach i o postępowaniach wobec nieletnich w sądach rodzinnych.

4. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. i Kodeksu karnego skarbowego (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., Dz. U. Nr 83, poz. 930, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

5. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

6. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe. W dniu 31 XII 2009 r. działało 11 sądów apelacyjnych, 45 sądów okręgowych i 320 sądów rejonowych.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the police, state fire and the courts of law.

2. In regard to presenting statistical information, the term „Justice” refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutors’ offices, the prison system and notarial services.

3. An **ascertained crime** is an event which after the completion of preparatory proceedings, was confirmed as a crime. According to the Criminal Code of 1997 coming into force on 1 IX 1998 (the Law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a public prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police statistics, supplemented with information on investigations conducted by the public prosecutor’s offices and family on juvenile proceeding in courts.

4. Data on ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, the Treasury Penal Code (Act dated 10 IX 1999, Journal of Laws No. 83, item 930, with later amendments) or other specific acts.

5. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

6. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts. On 31 XII 2008, there were 11 appeal courts, 45 regional courts and 320 district courts.

7. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 3 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

8. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji odwołania od orzeczeń sądów rejonowych. Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze oraz z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

9. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub w której postępowanie zawieszono lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r., z późniejszymi zmianami) sprawy zawieszono od dnia 1 I 2004 r. nie są już traktowane jako załatwione.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób. Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt. 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst, Dz. U 2002 Nr 11, poz. 109, z późniejszymi zmianami).

11. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

12. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska i mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

7. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 3 to 6) within its jurisdiction.

8. Regional courts consider cases relegated by the laws in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance. Not all regional courts try commercial cases or cases involving labour and social insurance laws.

9. A resolved case is a case with regard to which a sentence or order has been issued or the proceeding have been suspended or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

According to changes to the rules of registering cases in courts, introduced by the directive of the Minister of Justice of 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court administration (Official Gazette of Ministry of Justice of 31 XII 2003, with later amendments) cases suspended since 1 I 2004 are no longer treated as finished.

A case which involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons. The number of case for hearing is the sum of all unresolved cases which were brought in the given year.

10. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and custody law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction against demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons between the age of 13-17,
 - c) execution of educative and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addictions;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (item 3a and 3b) are based on the law dated 26 X 1982 on cases against juveniles (uniform text, Journal of Laws 2002 No. 11, item 109 with later amendments).

11. Adult convicts are persons who were over 17 years of age at the time of committing the crime.

12. Fires are out-of-control burning process in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

TABL. 1(40). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW^aASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS BY TYPE OF CRIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	119714	123501	105351	109336	T O T A L
miasta.....	104165	105009	89040	91355	urban areas
wieś.....	15549	18492	16311	17981	rural areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu		2560	2742	2705	Against life and health
w tym:					of which:
zabójstwo – art. 148 Kk		70	88	82	homicide – Art. 148 Criminal Code
uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 Kk		1131	1100	1187	damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 Kk		1131	1222	1107	participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji		18790	15574	16054	Against public safety and safety of transport
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a Kk ^b		17240	13984	14717	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code ^b
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania		4061	3948	4059	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.....		467	509	439	Against sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie – art. 197 Kk.....		205	169	171	of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece		2441	2440	3430	Against the family and custody
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 Kk ..		1633	1510	1586	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i netykalności cielesnej		1613	1836	1818	Against good name and personal integrity
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego.....		2129	2683	3216	Against the activities of state institutions and local self-government
w tym:					of which:
naruszenie netykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 Kk.....		250	402	462	infringings of bodily inviolability or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 Kk		422	436	512	exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 Kk.....		826	1303	1576	insulting or belittling a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
przestępstwa korupcyjne – art. 228 – 231 Kk		619	621	670	corruption – Art. 228–231 Criminal Code

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 96. b Artykuł dodany przez ustawę z dnia 14 IV 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. Nr 48, poz. 548), z mocą obowiązującą od 15 XII 2000 r.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

a See general notes, item 3 and 4 on page 96. b Article added by the Law on Amending the Criminal Code, dated 14 IV 2000 (Journal of Laws No. 48, item 548), valid since 15 XII 2000.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 1(40). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAW-
CZYCH WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW^a (dok.)
ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS BY TYPE OF
CRIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	2554	2249	2770	<i>Against the judiciary</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu.....	764	322	277	<i>Against public order</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów.....	5190	3690	5128	<i>Against the reliability of documents</i>
Przeciwko mieniu	70946	60660	60385	<i>Against property</i>
w tym:				<i>of which:</i>
kradzież rzeczy — art. 278 Kk.....	27662	21813	21837	<i>property theft — Art. 278 Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu.....	2709	1599	1523	<i>of which automobile theft</i>
krótkotrwały zabór pojazdu — art. 289 Kk.....	711	544	527	<i>wilful short-term theft of automobile — Art. 289 Criminal Code</i>
kradzież z włamaniem — art. 279 Kk.....	21172	13922	15244	<i>burglary — Art. 279 Criminal Code</i>
rozbój — art. 280 Kk.....	2700	2183	2200	<i>robbery — Art. 280 Criminal Code</i>
kradzież rozbójnicza — art. 281 Kk.....	168	138	132	<i>theft with assault — Art. 281 Criminal Code</i>
wymuszenie rozbójnicze — art. 282 Kk.....	641	537	710	<i>criminal coercion — Art. 282 Criminal Code</i>
oszustwo — art. 286 i 287 Kk.....	7277	9990	7966	<i>fraud — Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu	1516	1401	1561	<i>Against economic activity</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi.....	539	275	309	<i>Against money and securities trading</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:				<i>Crimes by specific laws:</i>
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 1982 Nr 35, poz. 230) z późniejszymi zmianami.....	217	137	112	<i>on Sobriety and Alcohol Education (Journal of Laws 1982 No. 35, item 230) with later amendments</i>
o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 Nr 24, poz. 83) z późniejszymi zmianami.....	1039	362	576	<i>on Copyright and Related Laws (Jour- nal of Laws 1994 No. 24, item 83) with later amendments</i>
o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 1997 Nr 75, poz. 468) z późniejszymi zmianami.....	7448	5267	5066	<i>on Fighting Drug Addiction (Journal of Laws 1997 No. 75, item 468) with later amendments</i>
Przestępstwa skarbowe — Kodeks karny skar- bowy (Dz. U. 1999 Nr 83, poz. 930) z późniejszymi zmianami	244	59	67	<i>Treasury crimes — Treasury Penal Code (Journal of Laws 1999 No. 83, item 930) with later amendments</i>
w tym akcyza.....	25	19	21	<i>of which excise</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 96.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

a See general notes, item 3 and 4 on page 96.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 2(41). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH^a
 RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	64,3	62,7	67,6	67,7	TOTAL
w tym przeciwko:					<i>of which against:</i>
Życiu i zdrowiu		85,0	84,9	85,7	<i>Life and health</i>
Bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji		99,0	98,7	98,9	<i>Public safety and safety of transport</i>
Wolności, wolności sumienia i wyznania		94,7	96,0	95,3	<i>Freedom, freedom conscience and religion</i>
Wolności seksualnej i obyczajności		91,9	87,0	88,5	<i>Sexual freedom and morals</i>
Rodzinnie i opiece		99,8	100,0	100,0	<i>The family and custody</i>
Czci i nietykalności cielesnej		99,3	99,5	99,1	<i>Good name and personal integrity</i>
Mieniu		43,1	48,4	45,9	<i>Property</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3, 4 i 5 na str. 96.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

^a See general notes, item 3, 4 and 5 on page 96.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

 TABL. 3(42). WPŁYW SPRAW^a DO SĄDÓW Powszechnych
 INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009				SPECIFICATION	
	ogółem total			okręgi districts				
				jelenio- górski	legni- cki	świdni- cki		wroc- ławski
SĄDY REJONOWE							DISTRICT COURTS	
Ogółem sprawy	756835	892098	970290	142696	171995	215680	439919	Total cases
karne i o wykroczenia	156484	162268	178177	30447	33925	36391	77414	<i>criminal and con- cerning offences of which concern- ing offences</i>
w tym o wykroczenia...	33926	32127	38072	6003	8116	8721	15232	
cywilne	394840	520969	571303	86222	103800	128132	253149	<i>civil</i>
w tym wieczysto- -księgow ^b	200547	296536	277267	44144	48951	60800	123372	<i>real estate regi- stry^b</i>
gospodarcze ^c	37606	27394	34309	3261	4430	5895	20723	<i>commercial law^c</i>
rodzinne	100479	126561	132832	20707	28071	42815	41239	<i>family</i>
z zakresu prawa pracy	20327	8526	8605	1758	1465	1971	3411	<i>labour law</i>
z ubezpieczeń społecz- nych	3138	1796	2210	301	304	476	1129	<i>related to social security law</i>
SĄDY OKRĘGOWE								REGIONAL COURTS
Ogółem sprawy	80067	76522	75325	10727	10226	17409	36963	Total cases
karne	29969	34842	34339	4978	3419	8937	17005	<i>criminal</i>
cywilne ^d	27148	23390	24263	3641	3877	5345	11400	<i>civil^d</i>
gospodarcze ^e	4603	3226	3738	286	588	580	2284	<i>commercial law^e</i>
z zakresu prawa pracy	3821	1651	1434	123	220	225	866	<i>labour law</i>
z ubezpieczeń społecz- nych	14251	13025	11215	1649	2087	2302	5177	<i>related to social security law</i>

^a Obejmuje sprawy pierwszej i drugiej instancji; sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód). ^e W tym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych.

Ź r ó d ł o: Dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the first and second instance; penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (among others divorces). ^e Of which the Competition and Consumer Protection Court and Community Trademark and Design Court.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4(43). SPRAWY RODZINNE
FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>				SPECIFICATION
		jelenio- górski	legnicki	świdnicki	wrocławski	
O G Ó Ł E M2005	37592	6154	7793	11054	12591	T O T A L
2008	39225	6697	8157	10874	13497	
2009	41138	7219	8564	11760	13595	
w tym załatwiono spraw:						<i>of which cases settled:</i>
O rozwód	9008	1515	1612	2224	3657	<i>By divorce</i>
O separację	474	78	87	99	210	<i>By separation</i>
O alimenty.....	13862	2831	3105	3787	4139	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a :						<i>Concerning juveniles^a:</i>
w postępowaniu wyjaśnia- jącym w związku z:						<i>in investigation proceed- ings involving:</i>
demoralizacją.....	3724	384	848	1382	1110	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	8102	1456	1892	2100	2654	<i>penishable acts</i>
na posiedzeniu lub roz- prawie ^b w związku z:						<i>at session or hearing^b</i>
demoralizacją.....	2119	301	352	794	672	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	3849	654	668	1374	1153	<i>penishable acts</i>

a Dane dotyczą osób. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5(44). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGA-
NE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO
ADULTS SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED ON THE BASIS OF
AN INDICTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	21182	46677	36811	T O T A L
w tym mężczyźni.....	19555	42924	33660	<i>of which men</i>
W tym rodzaje przestępstw:				Of which type of crime:
Przeciwko życiu i zdrowiu.....	1933	5051	4349	<i>Against life and health</i>
w tym:				<i>of which:</i>
zabójstwo – art. 148 Kk	51	71	50	<i>homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
uszczerbek na zdrowiu, udział w bój- ce lub pobiciu – art. 156, 157, 158 i 159 Kk	1477	1893	1650	<i>damage to health, participation in violence or assault – Art. 156, 157, 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komuni- kacji.....	.	15301	11493	<i>Against safety of transport</i>
w tym za prowadzenie pojazdu na drodże w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego..	.	14430	10623	<i>of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości.....	935	1147	1218	<i>Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals</i>
w tym zgwałcenie – art. 197 Kk	88	95	75	<i>of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	2957	1889	1878	<i>Against the family and custody</i>
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 Kk	1096	1180	1138	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless per- son – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko mieniu.....	10010	15662	11308	<i>Against property</i>
w tym:				<i>of which:</i>
kradzież rzeczy – art. 278 Kk	2400	5274	3595	<i>property theft – Art. 278 Criminal Code</i>
kradzież z włamaniem – art. 279 Kk...	3351	2771	1597	<i>burglary – Art. 279 Criminal Code</i>
rozbój – art. 280 Kk.....	865	859	742	<i>robbery – Art. 280 Criminal Code</i>

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6(45). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE DEPARTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Požary ^a	12808	16169	18555	16109	Fires ^a
małe	11350	14493	17064	15185	small
średnie	1364	1589	1372	864	medium
duże	89	75	108	55	large
bardzo duże	5	12	11	5	very large
w tym:					of which:
nieostrożność osób dorosłych	5307	5486	6441	5324	carelessness of adults
nieostrożność nieletnich	488	273	192	121	carelessness of juveniles
podpalenie umyślne	3551	4727	4857	3904	arsons
Miejscowe zagrożenia	10467	16807	18308	27104	Local threats
Falszywe alarmy	882	1264	1505	1653	False alarms
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					Rescue personnel participating in rescue operations:
pożary	72003	86142	123751	106691	fires
miejscowe zagrożenia	48481	75393	93268	147707	local threats
Wypadki z ludźmi	2460	3344	4685	4843	Casualties
ofiary śmiertelne	320	319	533	483	fatalities
Ranni i poparzeni	2140	3025	4152	4360	Injured and burnt
w tym ratownicy	45	57	55	45	of which rescue personnel

a Pożary małe o powierzchni obiektów do 70 m², średnie – 71 do 300 m², duże – 301 do 1000 m², bardzo duże - powyżej 1000 m².
Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

a Small fires – area of object to 70 m², medium – 71 up to 300 m², large – 301 up to 1000 m², very large – over 1000 m².
Source: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

TABL. 7(46). MIEJSCA POWSTANIA POŻARÓW I MIEJSCOWYCH ZAGROŻEŃ ORAZ STRATY MATERIAŁNE
TYPE OF PLACES WHERE FIRES AND LOCAL THREATS OCCURED AND MATERIAL LOSSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2008		2009		SPECIFICATION
	pożary fires	miejscowe zagrożenia local threats	pożary fires	miejscowe zagrożenia local threats	pożary fires	miejscowe zagrożenia local threats	pożary fires	miejscowe zagrożenia local threats	
OGÓŁEM	12808	10467	16169	16807	18555	18308	16109	27104	TOTAL
Obiekty:									Type of places:
mieszkalne	2476	2718	2881	4867	3019	6037	3257	8614	homes
użyteczności publicznej	270	807	255	1465	236	985	223	1436	public
magazynowe	132	71	116	57	153	67	120	102	warehouse
produkcyjne	213	142	189	159	245	248	217	293	production
Środki transportu	660	2553	615	3682	708	4334	777	4321	Means of transport
Lasy	740	29	469	32	501	52	503	88	Forests
Uprawy	3305	88	4671	137	5470	293	3825	191	Crops
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	5012	4059	6973	6408	8223	6292	7187	12059	Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

Source: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

DZIAŁ V

LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 m-ce) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

U w a g a. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności) za 2000 r. opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.

CHAPTER V

POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the **population** (actually living in a gmina). Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 3 months (to 2005 above 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent there being gathered on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 2) the registers of the Ministry of the Interior and Administration on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

N o t e. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population) for 2000 was prepared assuming the number of population balanced on the basis of results of the Population and Housing Census 2002, there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002.

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobinym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

2. *The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

3. *Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:*

- *marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in case when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);*
- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);*
- *births – according to the mother's place of permanent residence;*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

*Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

4. Przy opracowaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjęto wyjściową przyczynę zgonów. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek okresu chorobowego, który doprowadził do zgonu albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

5. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

6. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

7. **Migracje wewnętrzne ludności** są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju:

- na pobyt stały - opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały,
- na pobyt czasowy - opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Birth rate of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

4. Compiling data on **causes of deaths**, an initial cause of death was assumed. An initial cause of death is defined as a disease that occurred at the beginning of an illness period and led to death or as an injury or poisoning that resulted in death.

5. **Life expectancy** is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

6. **Median age** of population is a parameter determining border of age, which half of population already exceeded and second half did not reach yet.

7. **Internal migration** of the population is understood as changes in the place of residence within the country:

- for permanent residence - compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence,
- for temporary stay - compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for temporary stay for a period of more than 3 months.

Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

8. Migracje zagraniczne ludności są to wyjazdy poza granicę kraju zamieszkania, a tym samym przyjazdy do danego kraju. Według definicji rekomendowanych przez ONZ i Unię Europejską wyróżnia się:

- migracje krótkookresowe – przebywanie poza granicami kraju poniżej 1 roku,
- migracje długookresowe – przebywanie poza granicami kraju rok i dłużej, a więc również wyjazdy za granicę (przyjazdy z zagranicy) na pobyt stały.

Dane o migracjach zagranicznych na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

8. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

This information does not include changes of address within the same gmina, with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept

The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

8. International migration of the population is understood as departures from country of residence to abroad and, therefore, as arrivals to a given country from abroad. According to definitions recommended by the UN and European Union, the following are defined:

- short-term migration – staying outside the country for a period of less than 1 year,
- long-term migration – staying outside the country for a period of 1 year and more, therefore, foreign departures (arrivals from abroad) for permanent residence.

Data regarding international migration for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

8. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population registered for permanent residence (as of 30 VI).

TABL. 1(47). LUDNOŚĆ
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	2914602	2890446	2876832	2876641	T O T A L
mężczyźni	1402486	1387728	1378444	1378061	males
kobiety	1512116	1502718	1498388	1498580	females
Miasta	2086885	2055421	2030326	2024790	Urban areas
Wieś	827717	835025	846506	851851	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	2912195	2888232	2877059	2876627	T O T A L
mężczyźni	1400784	1386247	1378316	1377897	males
kobiety	1511411	1501985	1498743	1498730	females
Miasta	2083253	2052094	2027745	2021634	Urban areas
Wieś	828942	836138	849314	854993	Rural areas
Kobiety na 100 mężczyzn ..	108	108	109	109	Females per 100 males
Ludność w miastach w % ogółu ludności	71,5	71,1	70,5	70,3	Urban population in % of total population
Ludność na 1 km ² powierz- chni ogólnej	146	145	144	144	Population per 1 km ² of total area

TABL. 2(48). LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

W I E K A G E	2000	2005	2008	2009					
				ogółem <i>grand total</i>	w tym mę- czyźni <i>of which males</i>	miasta <i>urban areas</i>		wieś <i>rural areas</i>	
						razem <i>total</i>	w tym mę- czyźni <i>of which males</i>	razem <i>total</i>	w tym mę- czyźni <i>of which males</i>
O G Ó Ł E M	2912195	2888232	2877059	2876627	1377897	2021634	953863	854993	424034
T O T A L									
0- 2 lata	79039	73987	83826	87428	44741	59385	30434	28043	14307
years									
3- 6	121761	101002	98100	100410	51621	67541	34674	32869	16947
7-12	223810	181838	160966	155536	79723	99722	51027	55814	28696
13-15	136340	110125	96744	92782	47421	59216	30322	33566	17099
16-18	154773	121634	110010	104660	53463	67503	34393	37157	19070
19-24	298183	301809	268053	256319	130240	173085	87581	83234	42659
25-29	210586	243395	253689	255552	128967	181185	90490	74367	38477
30-34	170884	208591	231110	236814	120044	170723	85896	66091	34148
35-39	186670	168774	187300	196317	99319	137578	69066	58739	30253
40-44	246371	183395	166421	164932	82965	113166	56150	51766	26815
45-49	261666	240449	199986	188446	92501	129739	62153	58707	30348
50-54	217367	252564	246898	241764	117074	171180	80349	70584	36725
55-59	112871	206571	234770	237662	111969	175105	79662	62557	32307
60-64	127712	104977	151119	171175	78899	128714	57772	42461	21127
65-69	125019	115243	100849	97815	41450	74751	31204	23064	10246
70-74	111512	107172	104171	102449	38833	77994	29478	24455	9355
75-79	78457	88751	88975	88093	30795	65131	23118	22962	7677
80 lat i więcej ... and more	49174	77955	94072	98473	27872	69916	20094	28557	7778

TABL. 3(49). LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2912195	2888232	2877059	2876627	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	664500	546461	511017	504040	Pre-working age
mężczyźni	339772	279949	261946	258258	males
kobiety	324728	266512	249071	245782	females
Miasta	444129	359274	334209	329608	Urban areas
mężczyźni	227091	184020	171206	168784	males
kobiety	217038	175254	163003	160824	females
Wieś	220371	187187	176808	174432	Rural areas
mężczyźni	112681	95929	90740	89474	males
kobiety	107690	91258	86068	84958	females
W wieku produkcyjnym	1810848	1894695	1896611	1893481	Working age
w tym w wieku mobilnym	1163917	1148089	1145202	1146710	of which of mobility age
mężczyźni	927184	965659	977055	980689	males
w tym w wieku mobilnym	586574	580634	579230	580246	of which of mobility age
kobiety	883664	929036	919556	912792	females
w tym w wieku mobilnym	577343	567455	565972	566464	of which of mobility age
Miasta	1324941	1362908	1343040	1333292	Urban areas
mężczyźni	667241	683775	682021	681185	males
kobiety	657700	679133	661019	652107	females
Wieś	485907	531787	553571	560189	Rural areas
mężczyźni	259943	281884	295034	299504	males
kobiety	225964	249903	258537	260685	females
W wieku poprodukcyjnym	436847	447076	469431	479106	Post-working age
mężczyźni	133828	140639	139315	138950	males
kobiety	303019	306437	330116	340156	females
Miasta	314183	329912	350496	358734	Urban areas
mężczyźni	95750	103747	103902	103894	males
kobiety	218433	226165	246594	254840	females
Wieś	122664	117164	118935	120372	Rural areas
mężczyźni	38078	36892	35413	35056	males
kobiety	84586	80272	83522	85316	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUK- CYJNYM	60,8	52,4	51,7	51,9	NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	51,1	43,6	41,1	40,5	Males
Kobiety	71,0	61,7	63,0	64,2	Females

TABL. 4(50). PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2035 R.

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2035

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2020	2025	2030	2035	SPECIFICATION
	w tys. in thous.						
O G Ó Ł E M	2863,8	2835,0	2799,9	2752,4	2688,3	2614,2	T O T A L
mężczyźni	1371,3	1357,2	1341,2	1318,9	1288,2	1253,5	males
kobiety	1492,4	1477,8	1458,7	1433,5	1400,2	1360,8	females
Miasta	2007,2	1965,1	1925,3	1879,6	1822,9	1760,2	Urban areas
mężczyźni	946,1	924,5	905,5	884,1	857,5	828,7	males
kobiety	1061,1	1040,6	1019,8	995,4	965,4	931,5	females
Wieś	856,6	869,9	874,6	872,9	865,5	854,0	Rural areas
mężczyźni	425,3	432,7	435,7	434,8	430,7	424,8	males
kobiety	731,3	437,2	438,9	438,1	434,8	429,2	females
W wieku przedprodukcyjnym	494,6	480,4	482,8	470,4	428,5	385,5	Pre-working age
mężczyźni	253,8	247,0	248,5	242,2	220,7	198,5	males
kobiety	240,8	233,4	234,3	228,2	207,9	187,0	females
Miasta	323,1	315,4	318,9	310,8	283,0	254,6	Urban areas
mężczyźni	165,6	161,7	163,7	159,5	145,2	130,6	males
kobiety	157,5	153,7	155,3	151,3	137,8	124,0	females
Wieś	171,5	165,0	163,9	159,6	145,5	130,9	Rural areas
mężczyźni	88,2	85,3	84,8	82,7	75,4	67,9	males
kobiety	83,2	79,7	79,0	76,9	70,1	63,0	females
W wieku produkcyjnym	1880,9	1779,3	1659,8	1583,5	1554,9	1511,6	Working age
mężczyźni	979,1	938,1	878,1	830,6	815,4	803,5	males
kobiety	901,8	841,2	781,7	752,8	739,6	708,1	females
Miasta	1317,5	1217,1	1119,1	1060,5	1035,8	1000,9	Urban areas
mężczyźni	676,9	634,8	585,5	549,8	536,6	525,6	males
kobiety	640,7	582,4	533,6	510,7	499,2	475,2	females
Wieś	563,4	562,2	540,7	523,0	519,1	510,7	Rural areas
mężczyźni	302,2	303,3	292,6	280,9	278,7	277,9	males
kobiety	261,2	258,8	248,1	242,1	240,4	232,9	females
W wieku poprodukcyjnym	488,2	575,3	657,3	698,6	704,9	717,1	Post-working age
mężczyźni	138,4	172,1	214,6	246,1	252,1	251,5	males
kobiety	349,8	403,2	442,7	452,5	452,7	465,7	females
Miasta	366,5	432,5	487,3	508,3	504,0	504,8	Urban areas
mężczyźni	103,6	128,0	156,3	174,8	175,6	172,4	males
kobiety	262,9	304,6	331,0	333,5	328,4	332,4	females
Wieś	121,7	142,7	170,1	190,3	200,9	212,4	Rural areas
mężczyźni	34,8	44,1	58,3	71,3	76,6	79,0	males
kobiety	86,9	98,6	111,8	119,0	124,3	133,3	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	52,3	59,3	68,7	73,8	72,9	72,9	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	40,1	44,7	52,7	58,8	58,0	56,0	Males
Kobiety	65,5	75,7	86,6	90,4	89,3	92,2	Females

TABL. 5(51). MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH

Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

LATA GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI YEARS GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM2005	91	2052094	71,1
TOTAL2008	91	2027745	70,5
	2009	2021634	70,3
Poniżej 2000 Below	2	3695	0,1
2000 - 4999.....	23	81232	2,8
5000 - 9999.....	29	194638	6,8
10000 - 19999.....	17	230118	8,0
20000 - 49999.....	13	367629	12,8
50000 - 99999.....	4	286635	10,0
100000 - 199999.....	2	225541	7,8
200000 i więcej and more	1	632146	22,0

TABL. 6(52). GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ

Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

LATA GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ YEARS GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM2005	133	836138	28,9
TOTAL2008	133	849314	29,5
	133	854993	29,7
Poniżej 2000 Below	5	9016	0,3
2000 - 4999.....	46	172168	6,0
5000 - 6999.....	40	231799	8,1
7000 - 9999.....	22	185788	6,5
10000 i więcej and more	20	256222	8,9

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 7(53). MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI

MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM	37,96	38,51	38,67	TOTAL
mężczyźni	35,51	36,27	36,52	males
kobiety.....	40,54	41,07	41,14	females
Miasta	39,16	39,66	39,79	Urban areas
mężczyźni	36,22	36,92	37,16	males
kobiety.....	41,97	42,70	42,82	females
Wieś.....	35,28	36,06	36,30	Rural areas
mężczyźni	33,89	34,81	35,09	males
kobiety.....	36,86	37,47	37,65	females

TABL. 8(54). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separa- cje orze- czone Ruled separa- tions	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym niemo- włą- t of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2000	15790	10026	138	4888	26062	28288	249	-2226
TOTAL	2005	15120	9488	752	7368	25719	28603	178	-2884
	2008	19087	11712	255	6250	29847	30465	220	-618
	2009	18024	10803	214	6527	29826	30872	194	-1046
Miasta.....	2000	11239	6751	127	4220	17230	19833	159	-2603
Urban areas	2005	10853	6495	588	6155	17539	20101	119	-2562
	2008	13318	7814	212	5211	20459	21629	140	-1170
	2009	12868	7367	170	5436	20267	21966	128	-1699
Wieś.....	2000	4551	3275	11	668	8832	8455	90	377
Rural areas	2005	4267	2993	164	1213	8180	8502	59	-322
	2008	5769	3898	43	1039	9388	8836	80	552
	2009	5156	3436	44	1091	9559	8906	66	653

NA 1000 LUDNOŚCI^{bc}PER 1000 POPULATION^{bc}

OGÓŁEM	2000	5,4	3,4	4,7	1,7	9,0	9,7	9,6	-0,8
TOTAL	2005	5,2	3,3	26,0	2,6	8,9	9,9	6,9	-1,0
	2008	6,6	4,1	8,9	2,2	10,4	10,6	7,4	-0,2
	2009	6,3	3,8	7,4	2,3	10,4	10,7	6,5	-0,4
Miasta.....	2000	5,4	3,2	6,1	2,0	8,3	9,5	9,2	-1,3
Urban areas	2005	5,3	3,2	28,7	3,0	8,6	9,8	6,8	-1,3
	2008	6,6	3,9	10,5	2,6	10,1	10,7	6,8	-0,6
	2009	6,4	3,6	8,4	2,7	10,0	10,9	6,3	-0,8
Wieś.....	2000	5,5	3,9	1,3	0,8	10,6	10,2	10,2	0,5
Rural areas	2005	5,1	3,6	19,6	1,4	9,8	10,1	7,2	-0,4
	2008	6,8	4,6	5,1	1,2	11,1	10,4	8,5	0,7
	2009	6,0	4,0	5,2	1,3	11,2	10,4	6,9	0,8

a Ze skutkami cywilnymi. b Separacje na 100 tys. ludności. c Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b Separations per 100 thous. population. c Deaths infants per 1000 live births.

TABL. 9(55). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
		ogółem <i>total</i>		przez śmierć <i>by death</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>		
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>	męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>	
OGÓŁEM 2005	15120	19860	30,3	9033	3459	7368	11,2	-5089
TOTAL 2008	19087	18759	28,8	9054	3455	6250	9,6	170
2009	18024	19067	29,3	9064	3476	6527	10,0	-832
Miasta..... 2005 <i>Urban areas</i>	10853	14926	32,1	6339	2432	6155	13,3	-5238
2008	13318	14118	31,1	6433	2474	5211	11,5	-2163
2009	12868	14500	32,1	6513	2551	5436	12,1	-2802
Wieś..... 2005 <i>Rural areas</i>	4267	4934	25,9	2694	1027	1213	6,4	150
2008	5769	4641	23,6	2621	981	1039	5,3	2333
2009	5156	4567	23,0	2551	925	1091	5,5	1970

a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim.
a Including net international and internal migration of married persons.

TABL. 10(56). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES

LATA MĘŻCZYŹNI W WIEKU YEARS MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>and less</i>	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM2005	15120	810	6018	5263	1403	416	569	435	206
GRAND 2008	19087	780	6366	7232	2356	802	759	551	241
TOTAL 2009	18024	625	5601	7168	2360	802	667	555	246
19 lat i mniej..... <i>and less</i>	108	74	31	3	-	-	-	-	-
20-24.....	3015	355	1963	611	71	12	2	1	-
25-29.....	7812	154	2904	4212	469	57	16	-	-
30-34.....	3788	32	580	1839	1122	184	28	3	-
35-39.....	1236	5	99	349	452	249	68	13	1
40-49.....	978	3	21	127	207	242	298	71	9
50-59.....	642	2	3	20	36	51	198	284	48
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	445	-	-	7	3	7	57	183	188

TABL. 11(57). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES

LATA POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŃ YEARS PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM 2005	15120	13221	341	1558
GRAND TOTAL 2008	19087	16343	436	2308
..... 2009	18024	15489	350	2185
Kawalerowie.....	15408	14352	86	970
Single				
Wdowcy.....	342	55	136	151
Widowers				
Rozwidzeni.....	2274	1082	128	1064
Divorced				
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM 2005	10853	9314	269	1270
TOTAL 2008	13318	11187	334	1797
..... 2009	12868	10923	270	1675
Kawalerowie.....	10797	10044	54	699
Single				
Wdowcy.....	275	41	114	120
Widowers				
Rozwidzeni.....	1796	838	102	856
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM 2005	4267	3907	72	288
TOTAL 2008	5769	5156	102	511
..... 2009	5156	4566	80	510
Kawalerowie.....	4611	4308	32	271
Single				
Wdowcy.....	67	14	22	31
Widowers				
Rozwidzeni.....	478	244	26	208
Divorced				

TABL. 12(58). MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a ZAWARTE W 2009 R.CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a IN 2009

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM	10803	7367	3436
TOTAL			
Kościół Katolicki.....	10730	7313	3417
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny.....	32	21	11
Kościół Ewangelicko-Augsburski.....	9	6	3
Kościół Ewangelicko-Reformowany.....	1	1	-
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny.....	2	1	1
Kościół Chrześcijan Baptystów.....	4	4	-
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego.....	1	1	-
Kościół Polskokatolicki.....	3	1	2
Kościół Starokatolicki Mariawitów.....	2	2	-
Kościół Zielonoświątkowy.....	19	17	2

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 13(59). SEPARACJE ORZECZONE WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA
POWÓDZTWA
SEPARATIONS BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION

LATA MĘŻCZYŹNI W WIEKU YEARS MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age						60 lat i więcej and more
		24 lata i mniej and less	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM2005	752	27	108	131	125	246	99	16
GRAND 2008	255	9	23	43	37	76	59	8
TOTAL 2009	214	6	21	29	40	70	31	17
24 lata i mniej..... and less	1	-	1	-	-	-	-	-
25-29.....	14	5	7	2	-	-	-	-
30-34.....	32	1	11	14	3	3	-	-
35-39.....	40	-	1	12	24	3	-	-
40-49.....	59	-	-	1	13	42	3	-
50-59.....	54	-	1	-	-	22	26	5
60 lat i więcej..... and more	14	-	-	-	-	-	2	12
w tym w MIASTACH of which URBAN AREAS								
RAZEM2005	588	19	79	103	100	196	76	15
TOTAL 2008	212	8	18	36	27	65	51	7
TOTAL 2009	170	4	16	25	28	57	26	14
24 lata i mniej..... and less	1	-	1	-	-	-	-	-
25-29.....	11	3	6	2	-	-	-	-
30-34.....	26	1	7	13	2	3	-	-
35-39.....	28	-	1	9	17	1	-	-
40-49.....	49	-	-	1	9	36	3	-
50-59.....	43	-	1	-	-	17	22	3
60 lat i więcej..... and more	12	-	-	-	-	-	1	11

TABL. 14(60). SEPARACJE ORZECZONE WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE
SEPARATIONS BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	752	255	214	GRAND TOTAL
Separacje małżeństw:				Separations:
bez dzieci.....	145	110	93	marriages without children
z dziećmi.....	607	145	121	marriages with children
o liczbie dzieci:				by number of children:
1.....	241	74	62	1
2.....	225	55	43	2
3.....	92	15	13	3
4 i więcej.....	49	1	3	4 and more
w tym w MIASTACH of which URBAN AREAS				
RAZEM	588	212	170	TOTAL
Separacje małżeństw:				Separations:
bez dzieci.....	120	94	81	marriages without children
z dziećmi.....	468	118	89	marriages with children
o liczbie dzieci:				by number of children:
1.....	196	60	50	1
2.....	176	49	29	2
3.....	71	8	9	3
4 i więcej.....	25	1	1	4 and more

a Poniżej 18 lat.
a Below age 18.

TABL. 15(61). ROZWOODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING A PETITION FOR DIVORCE

LATA MĘŻCZYŹNI W WIEKU YEARS MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM2005	7368	12	578	1454	1497	1135	1845	718	129
GRAND 2008	6250	14	424	1178	1390	1007	1371	728	138
TOTAL 2009	6527	14	408	1140	1392	1075	1418	880	200
19 lat i mniej..... and less	1	-	1	-	-	-	-	-	-
20-24.....	146	8	102	31	4	1	-	-	-
25-29.....	814	4	235	486	81	4	3	1	-
30-34.....	1370	2	52	490	730	83	11	2	-
35-39.....	1131	-	12	94	442	514	65	4	-
40-49.....	1681	-	6	31	123	443	983	92	3
50-59.....	1088	-	-	7	11	29	342	660	39
60 lat i więcej..... and more	296	-	-	1	1	1	14	121	158
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM2005	6155	9	455	1218	1259	942	1551	608	113
TOTAL 2008	5211	11	330	960	1173	843	1154	619	121
TOTAL 2009	5436	11	307	939	1143	891	1200	769	176
19 lat i mniej..... and less	1	-	1	-	-	-	-	-	-
20-24.....	115	6	79	25	4	1	-	-	-
25-29.....	649	3	174	406	60	4	1	1	-
30-34.....	1128	2	40	395	610	70	9	2	-
35-39.....	933	-	10	79	354	430	56	4	-
40-49.....	1411	-	3	26	103	364	833	80	2
50-59.....	939	-	-	7	11	21	289	576	35
60 lat i więcej..... and more	260	-	-	1	1	1	12	106	139
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM2005	1213	3	123	236	238	193	294	110	16
TOTAL 2008	1039	3	94	218	217	164	217	109	17
TOTAL 2009	1091	3	101	201	249	184	218	111	24
19 lat i mniej..... and less	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-24.....	31	2	23	6	-	-	-	-	-
25-29.....	165	1	61	80	21	-	2	-	-
30-34.....	242	-	12	95	120	13	2	-	-
35-39.....	198	-	2	15	88	84	9	-	-
40-49.....	270	-	3	5	20	79	150	12	1
50-59.....	149	-	-	-	-	8	53	84	4
60 lat i więcej..... and more	36	-	-	-	-	-	2	15	19

TABL. 16(62). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	7368	6250	6527	GRAND TOTAL
rozwoody małżeństw:				divorces:
Bez dzieci	2459	2437	2795	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	4909	3813	3732	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:				<i>by number of children:</i>
1	2936	2434	2490	1
2	1491	1130	1022	2
3	333	196	173	3
4 i więcej	149	53	47	4 and more
w tym w MIASTACH <i>of which URBAN AREAS</i>				
RAZEM	6155	5211	5436	TOTAL
rozwoody małżeństw:				divorces:
Bez dzieci	2134	2113	2431	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	4021	3098	3005	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:				<i>by number of children:</i>
1	2477	2026	2073	1
2	1199	896	785	2
3	243	140	118	3
4 i więcej	102	36	29	4 and more

a Poniżej 18 lat.
a Below age 18.

TABL. 17(63). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009			SPECIFICATION
			ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	25719	29847	29826	20267	9559	Live births
Małżeńskie	18483	21165	21208	14216	6992	<i>Legitimate</i>
chłopcy	9456	10846	10775	7251	3524	<i>males</i>
dziewczęta	9027	10319	10433	6965	3468	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	7236	8682	8618	6051	2567	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	3737	4559	4374	3102	1272	<i>males</i>
dziewczęta	3499	4123	4244	2949	1295	<i>females</i>
Urodzenia martwe	153	148	138	88	50	Live still births

TABL. 18(64). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI
 LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA WIEK MATKI YEARS AGE OF MOTHER	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>						6 i dalsze <i>and over</i>
		1	2	3	4	5		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM 2005	25719	13989	7953	2378	777	315	306	
TOTAL 2008	29847	15713	10241	2600	747	252	294	
..... 2009	29826	15711	10196	2626	770	279	244	
19 lat i mniej..... <i>and less</i>	1592	1446	133	13	-	-	-	
20-24	6118	4457	1385	227	36	7	6	
25-29	10830	6411	3510	685	149	53	22	
30-34	8068	2813	3884	942	274	81	74	
35-39	2781	525	1180	638	239	95	104	
40-44	419	56	101	116	68	42	36	
45 lat i więcej..... <i>and more</i>	18	3	3	5	4	1	2	
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM 2005	100,0	54,4	30,9	9,2	3,0	1,2	1,2	
TOTAL 2008	100,0	52,6	34,3	8,7	2,5	0,8	1,0	
..... 2009	100,0	52,7	34,2	8,8	2,6	0,9	0,8	
19 lat i mniej..... <i>and less</i>	100,0	90,8	8,4	0,8	-	-	-	
20-24	100,0	72,9	22,6	3,7	0,6	0,1	0,1	
25-29	100,0	59,2	32,4	6,3	1,4	0,5	0,2	
30-34	100,0	34,9	48,1	11,7	3,4	1,0	0,9	
35-39	100,0	18,9	42,4	22,9	8,6	3,4	3,7	
40-44	100,0	13,4	24,1	27,7	16,2	10,0	8,6	
45 lat i więcej..... <i>and more</i>	100,0	16,7	16,7	27,8	22,2	5,6	11,1	

a W podziale według kolejności urodzeń dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

a According to birth order and age of mother exclude births for unknown birth order.

TABL. 21(67). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a
DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2007	2008					
			ogółem total	na 100 tys. ludno- ści per 100 thous. popu- lation	z liczby ogółem of total number			
					męż- czyźni males	kobiety fe- males	miasta urban areas	wieś rural areas
OGÓŁEM..... TOTAL	28603	29815	30464	1059,7	16119	14345	21628	8836
Choroby zakaźne i pasożytnicze..... <i>Infectious and parasitic diseases</i>	186	171	181	6,3	120	61	133	48
w tym gruźlica układu oddechowego..... <i>of which tuberculosis of the respiratory system</i>	68	54	64	2,2	48	16	42	22
Nowotwory..... <i>Neoplasms</i>	7426	7779	7729	268,9	4199	3530	5683	2046
w tym nowotwory złośliwe..... <i>of which malignant neoplasms</i>	7359	7705	7659	266,4	4165	3494	5631	2028
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ <i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>	33	37	19	0,7	4	15	14	5
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej..... <i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>	239	336	309	10,7	133	176	223	86
w tym cukrzyca..... <i>of which diabetes mellitus</i>	224	322	281	9,8	119	162	198	83
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zacho- wania..... <i>Mental and behavioural disorders</i>	45	55	54	1,9	43	11	36	18
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów..... <i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>	290	255	247	8,6	113	134	178	69
w tym choroba Alzheimera..... <i>of which Alzheimer's disease</i>	119	100	93	3,2	26	67	69	24
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego..... <i>Diseases of ear and mastoid bone</i>	-	2	-	-	-	-	-	-
Choroby układu krążenia..... <i>Diseases of the circulatory system</i>	13671	13859	14613	508,3	6870	7743	10149	4464
w tym: <i>of which:</i>								
choroba nadciśnieniowa..... <i>hypertensive disease</i>	459	289	234	8,1	107	127	153	81
choroba niedokrwienne serca..... <i>ischaemic heart disease</i>	3021	2920	3002	104,4	1685	1317	2133	869
choroby naczyń mózgowych..... <i>cerebrovascular disease</i>	2560	2734	2627	91,4	1205	1422	1758	869
miażdżycy..... <i>atherosclerosis</i>	4741	4466	4943	171,9	1877	3066	3424	1519

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 21(67). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a (dok.)
DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2007	2008					
			ogółem total	na 100 tys. ludno- ści per 100 thous. popu- lation	z liczby ogółem Of total number			
					męż- czyźni males	kobiety fe- males	miasta urban areas	wieś rural areas
Choroby układu oddechowego..... <i>Diseases of the respiratory system</i>	1212	1282	1216	42,3	747	469	826	390
Choroby układu trawiennego..... <i>Diseases of the digestive system</i>	1435	1481	1556	54,1	944	612	1183	373
w tym: <i>of which:</i>								
choroby wrzodowe żołądka i dwunastnicy <i>stomach and duodenum diseases</i>	145	96	87	3,0	44	43	69	18
choroby wątroby <i>liver diseases</i>	649	831	886	30,8	620	266	697	189
Choroby skóry i tkanki podskórnej <i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>	1	2	4	0,1	3	1	2	2
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej..... <i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>	24	20	12	0,4	1	11	10	2
Choroby układu moczowo-płciowego..... <i>Diseases of the genitourinary system</i>	319	430	433	15,1	194	239	305	128
Ciąża, poród i połóg..... <i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>	1	2	1	0,0	-	1	1	-
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym <i>Conditions originating in the perinatal period</i>	105	120	140	4,9	80	60	89	51
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ <i>Congenital anomalies^Δ</i>	67	72	86	3,0	31	55	58	28
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ <i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>	1561	2043	1990	69,2	1189	801	1472	518
Zewnętrzne przyczyny zgonu <i>External causes of death</i>	1988	1869	1874	65,2	1448	426	1266	608
w tym: <i>of which:</i>								
wypadki komunikacyjne <i>traffic accidents</i>	361	322	353	12,3	263	90	223	130
zamierzone samookaleczenie <i>of which selfinflicted injury</i>	531	461	512	17,8	433	79	326	186

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 22(68). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA WIEK ZMARŁYCH YEARS AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Na 1000 urodzeń żywych Per 1000 live births	Z liczby ogółem Of total number			
			chłopcy males	dziewczęta females	miasta urban areas	wieś rural areas
OGÓŁEM 2000	249	9,6	162	87	159	90
TOTAL 2005	178	6,9	103	75	119	59
2008	220	7,4	112	108	140	80
2009	194	6,5	116	78	128	66
0 dni days	54	1,8	33	21	39	15
1- 6.....	53	1,8	33	20	35	18
7-29 dni days	30	1,0	19	11	21	9
1 miesiąc..... month	17	0,6	14	3	9	8
2	7	0,2	4	3	7	-
3-11 miesięcy..... months	33	1,1	13	20	17	16

TABL. 23(69). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYŃ^a
INFANT DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2007	2008					
			ogółem total	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births	z liczby ogółem of total number			
					chłopcy males	dziew- częta females	miasta urban areas	wieś rural areas
OGÓŁEM	178	189	220	737,1	112	108	140	80
TOTAL								
Choroby zakaźne i pasożytnicze..... <i>Infectious and parasitic diseases</i>	2	1	-	-	-	-	-	-
w tym posocznica <i>of which septicaemia</i>	2	-	-	-	-	-	-	-
Nowotwory..... <i>Neoplasms</i>	-	3	-	-	-	-	-	-
Choroby układu nerwowego i narzą- dów zmysłów <i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>	1	-	2	6,7	1	1	1	1

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 23(69). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYŃ^a (dok.)
 INFANT DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2007	2008					
			ogółem total	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births	z liczby ogółem of total number			
					chłopcy males	dzie- częta females	miasta urban areas	wieś rural areas
Choroby układu oddechowego..... <i>Diseases of the respiratory system</i>	9	1	5	16,8	3	2	3	2
w tym zapalenie płuc	8	-	4	13,4	2	2	2	2
<i>of which pneumonia</i>								
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	103	119	138	462,4	78	60	88	50
<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>								
w tym: <i>of which:</i>								
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwoju płodu.....	27	34	58	194,3	29	29	36	22
<i>disturbances connected with preg- nancy and fetus development</i>								
niedotlenienie wewnątrzmaciczne i zamartwica urodzeniowa	10	18	12	40,2	7	5	9	3
<i>intrauterine hypoxia and birth asphyxia</i>								
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	51	57	64	214,4	25	39	42	22
<i>Congenital anomalies^Δ</i>								
w tym wrodzone wady serca	24	27	30	100,5	11	19	20	10
<i>of which congenital anomalies of heart</i>								
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	9	6	9	30,2	4	5	4	5
<i>Symptoms and ill-defined condi- tions^Δ</i>								
Zewnętrzne przyczyny zgonu.....	3	2	2	6,7	1	1	2	-
<i>External cause of death</i>								

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 24(70). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
 SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	428	338	311	295	243	TOTAL
w tym dokonane	394	306	272	248	208	of which committed
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	4	3	2	3	1	14 and less
15-20	43	20	21	20	16	15-20
21-30	74	42	48	45	41	21-30
31-50	180	132	115	109	94	31-50
51-70	93	111	103	89	71	51-70
71 lat i więcej	34	30	22	28	19	71 and more
nieustalony	-	-	-	1	1	unknown

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.
 Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.
 Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 25(71). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
 LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MEŻCZYŻNI MALES						
OGÓŁEM	2000	68,8	54,9	40,8	27,4	16,3
TOTAL	2005	70,4	56,1	41,8	28,3	17,1
	2008	70,4	56,1	41,9	28,5	17,4
	2009	70,9	56,6	42,4	28,8	17,5
Miasta		71,2	56,9	42,6	29,1	17,7
Urban areas						
Wieś		70,3	55,9	41,8	28,1	16,7
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2000	77,6	63,3	48,6	34,3	21,2
TOTAL	2005	78,9	64,5	49,8	35,4	22,4
	2008	79,0	64,9	50,1	35,7	22,6
	2009	79,4	65,0	50,2	35,8	22,6
Miasta		79,4	65,0	50,2	35,8	22,7
Urban areas						
Wieś		79,4	65,1	50,3	35,9	22,6
Rural areas						

TABL. 26(72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	29630	19495	9363	772	31479	16997	12791	1691	-1849
TOTAL 2008	35236	22233	11232	1771	36396	17419	15520	3457	-1160
2009	35393	22660	10793	1940	34486	16783	15539	2164	907
Miasta..... 2005	17731	10382	6700	649	22099	10748	9921	1430	-4368
Urban areas 2008	19853	10621	7818	1414	24765	10131	12081	2553	-4912
2009	19891	10921	7402	1568	23890	9958	12181	1751	-3999
Wieś..... 2005	11899	9113	2663	123	9380	6249	2870	261	2519
Rural areas 2008	15383	11612	3414	357	11631	7288	3439	904	3752
2009	15502	11739	3391	372	10596	6825	3358	413	4906

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM 2005	10,3	6,7	3,2	0,3	10,9	5,9	4,4	0,6	-0,6
TOTAL 2008	12,3	7,7	3,9	0,6	12,7	6,1	5,4	1,2	-0,4
2009	12,3	7,9	3,8	0,7	12,0	5,8	5,4	0,8	0,3
Miasta..... 2005	8,6	5,1	3,3	0,3	10,8	5,2	4,8	0,7	-2,1
Urban areas 2008	9,8	5,2	3,9	0,7	12,2	5,0	6,0	1,3	-2,4
2009	9,8	5,4	3,7	0,8	11,8	4,9	6,0	0,9	-2,0
Wieś..... 2005	14,2	10,9	3,2	0,1	11,2	7,5	3,4	0,3	3,0
Rural areas 2008	18,1	13,7	4,0	0,4	13,7	8,6	4,1	1,1	4,4
2009	18,1	13,7	4,0	0,4	12,4	8,0	3,9	0,5	5,7

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 27(73). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	28858	22000	6858	29788	22000	7788
TOTAL 2008	33465	25987	7478	32939	25987	6952
2009	33453	25678	7775	32322	25678	6644
Miasta..... 2005	17082	11718	5364	20669	14668	6001
Urban areas 2008	18439	12972	5467	22212	17003	5209
2009	18323	12501	5822	22139	17231	4908
Wieś..... 2005	11776	10282	1494	9119	7332	1787
Rural areas 2008	15026	13015	2011	10727	8984	1743
2009	15130	13177	1953	10183	8447	1736

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 27(73). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odplyw ^b Outflow ^b		
	ogółem <i>total</i>	z tego samego województwa <i>from the same voivodship</i>	z innego województwa <i>from other voivodship</i>	ogółem <i>total</i>	do tego samego województwa <i>to the same voivodship</i>	do innego województwa <i>to other voivodship</i>
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
OGÓŁEM 2005	10,0	7,6	2,4	10,3	7,6	2,7
TOTAL 2008	11,6	9,0	2,6	11,5	9,0	2,4
2009	11,6	8,9	2,7	11,2	8,9	2,3
Miasta..... 2005	8,3	5,7	2,6	10,1	7,2	2,9
<i>Urban areas</i> 2008	9,1	6,4	2,7	11,0	8,4	2,6
2009	9,1	6,2	2,9	11,0	8,5	2,4
Wieś 2005	14,1	12,3	1,8	10,9	8,8	2,1
<i>Rural areas</i> 2008	17,7	15,3	2,4	12,6	10,6	2,1
2009	17,7	15,4	2,3	11,9	9,9	2,0

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 28(74). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA WIEK MIGRANTÓW YEARS AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odplyw ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
OGÓŁEM 2000	28886	13780	15106	29459	14031	15428	-573	-251	-322
TOTAL 2005	28858	13472	15386	29788	13929	15859	-930	-457	-473
2008	33465	15383	18082	32939	15242	17697	526	141	385
2009	33453	15188	18265	32322	14873	17449	1131	315	816
0- 4 lata <i>years</i>	3583	1869	1714	3446	1809	1637	137	60	77
5- 9	2055	981	1074	2007	973	1034	48	8	40
10-14	1601	793	808	1559	778	781	42	15	27
15-19	1453	684	769	1456	683	773	-3	1	-4
20-24	3362	1145	2217	3145	1107	2038	217	38	179
25-29	6679	2623	4056	5872	2315	3557	807	308	499
30-34	4749	2193	2556	4476	2078	2398	273	115	158
35-39	2703	1420	1283	2655	1431	1224	48	-11	59
40-44	1484	775	709	1474	796	678	10	-21	31
45-49	1206	664	542	1245	682	563	-39	-18	-21
50-54	1309	683	626	1362	706	656	-53	-23	-30
55-59	1111	519	592	1181	559	622	-70	-40	-30
60-64	705	335	370	782	377	405	-77	-42	-35
65 lat i więcej <i>and more</i>	1453	504	949	1662	579	1083	-209	-75	-134

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 29(75). MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005			2008			2009		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
Imigranci	772	378	394	1771	988	783	1940	1227	713
<i>Immigrants</i>									
Poniżej 20 lat	195	92	103	471	227	244	632	328	304
<i>Below age 20</i>									
20-24	57	27	30	227	163	64	284	241	43
25-29	85	49	36	322	217	105	359	272	87
30-39	150	70	80	296	165	131	258	171	87
40-49	113	58	55	161	85	76	133	79	54
50-59	100	47	53	192	95	97	177	97	80
60 lat i więcej <i>and more</i>	72	35	37	102	36	66	97	39	58
Emigranci	1691	821	870	3457	1752	1705	2164	979	1185
<i>Emigrants</i>									
Poniżej 20 lat	289	182	107	675	403	272	447	249	198
<i>Below age 20</i>									
20-24	249	139	110	515	383	132	172	82	90
25-29	248	118	130	593	295	298	314	124	190
30-39	365	136	229	818	304	514	566	224	342
40-49	289	126	163	462	208	254	334	147	187
50-59	191	96	95	284	126	158	221	102	119
60 lat i więcej <i>and more</i>	60	24	36	110	33	77	110	51	59

TABL. 30(76). NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE W 2009 R.

Stan w końcu roku
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS IN 2009
End of year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Wierni, wyznawcy Adherents, faithful	Duchowni Clergy	Jednostki kościelne ^a Church units ^a
Kościół Katolicki Catholic Church			
Kościół Rzymskokatolicki ^b	2589169	1964	729
Kościół Greckokatolicki ^{cd}	16
Starokatolickie Old Catholic			
Kościół Polskokatolicki	3350	5	7
Kościół Starokatolicki Mariawitów	10	-	-
Kościół Starokatolicki ^d	145	2	1
Prawosławne Orthodox			
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^e	40700	38	42
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition			
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^d	1870	15	14
Kościół Ewangelicko-Reformowany	65	-	2
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny ^f	120	3	4

a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. b, c, d, e, f Dane dotyczą: b - diecezji wrocławskiej, legnickiej, świdnickiej, c - dekanatu wrocławskiego, d - 2008 roku, e - diecezji wrocławsko-szczecińskiej, f - 2007 roku.

a Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. b, c, d, e, f Data concern: b - diocese wroclawska, legnicka, swidnicka, c - decanate wroclawski, d - 2008 year, e - diocese wroclawsko-szczecińska, f - 2007 year.

TABL. 30(76). **NIKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE W 2009 R. (dok.)**
 Stan w końcu roku
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS IN 2009 (cont.)
 End of year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>	Wierni, wyznawcy <i>Adherents, faithful</i>	Duchowni <i>Clergy</i>	Jednostki kościelne ^a <i>Church units^a</i>
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.)			
<i>Protestant and Protestant-tradition (cont.)</i>			
Kościół Chrześcijan Baptystów ^b	658	23	8
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	840	3	12
Kościół Boży w Chrystusie.....	501	35	6
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej.....	32	3	4
Kościół Zielonoświątkowy	3085	54	30
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego.....	30	5	3
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	66	10	3
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”.....	94	25	-
Nowoapostolski Kościół w Polsce	532	6	3
Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowa	20	3	1
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich ^c (Mormoni).....	118	8	1
Zbór Stanowczych Chrześcijan	10	1	-
Kościół Chrystusowy ^d	35	1	1
Kościół Wolnych Chrześcijan	101	4	2
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan ^b	15	1	1
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan” ^c	170	12	4
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego ^c	21	1	1
Kościół Ewangeliczny „Misja Łaski” ^b	25	3	1
Wspólnota Unitarian Uniwersalistów ^{ce}	278	3	-
Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP ^c	130	4	1
Dalekiego Wschodu			
<i>Far Eastern Religions</i>			
„Wspólnota Bez Bram” Mumon-Kai Związek Buddyjski Zen Rinzaj ^{ef}	53	13	2
Stowarzyszenie Buddyjskie Sangha „Kandzeon”.....	41	1	1
Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang	195	-	1
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce ^c	350	3	3
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	50	7	-
Związek Buddystów Zen „Bodhidharma” ^c	12	1	-
Inne			
<i>Others</i>			
Karaimski Związek Religijny	50	-	1
Lectorium Rosicrucianum ^c	17	-	1
Strażnica – Towarzystwo Biblijne i Traktatowe Zarejestrowany Związek Wyznania Świadców Jehowy.....	13889	-	190
Rodzima Wiara ^c	-	-	-
Unia Ewangelikalna w RP	38	4	-
Liga Muzułmańska w RP ^b	2	1

a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. b, c, d, e, f Dane dotyczą: b – 2007 roku, c – 2008 roku, d – 2006 roku, e – całego kraju, f – 2005 roku.

a Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. b, c, d, e, f Data concern: b – 2007 year, c – 2008 year, d – 2006 year, e – all country, f – 2005 year.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy (do IV kw. 2006 r. – powyżej 2 miesięcy), jeżeli ich nieobecność nie wynika z charakteru wykonywanej pracy. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Od I kwartału 2003 r. wyniki BAEL uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia, do I kwartału 2006 r. – z wyjątkiem osób w wieku 15 lat – przedstawiane były według roku urodzenia.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium od I kwartału 2006 r. w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących zaliczono również uczniów, z którymi zakład pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using a continuous observation method, i.e., economic activity of the population is surveyed each week during the course of every quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for longer than 3 months (until the IV quarter 2006 – for longer than 2 months) except for persons whose absence results from the type of their job. The survey does not include institutional households. Since the I quarter of 2003 the LFS results have been generalized on the basis of the population balances compiled using the results of the Population and Housing Census 2002. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth, until the I quarter 2006 – excluding persons aged 15 – they were presented according to the year of birth.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is job, i.e. performing, holding or looking for a job.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed** persons are persons who during the reference week:

- performed for at least 1 hour work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business beyond agriculture,
- formally had a work but did not perform it (e.g., due to illness, maternity leave or vacation for rest, a break in company activity, bad weather); if the break in work exceeded 3-months, the additional criterion since the I quarter of 2006 in case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) has been the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Employed persons are also pupils and students with whom the employer or natural persons are bound by science agreements or by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity science or job, if have been received wages and salaries.

- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem lub danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem lub danej grupy.

Stopę bezrobocia w badanym okresie obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo ogółem oraz danej grupy.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdańczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; patrz ust. 5 na str. 131,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek,
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfill three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who had found a job and were waiting to begin work in the period not longer than 3 months and they were able to take the job.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons in the total population (aged 15 and more) or in a given group.

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons in the total population (aged 15 and more) or in a given group.

The **unemployment rate** for a survey period is calculated as the relation of the number of unemployed persons to the total economically active population as well as to a given group.

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.e. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service selection;
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; see item 5 on page 131,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons,
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII od 2002 r. wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 przeprowadzonych w maju 2002 r.

Od 2002 r. do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie **nie zalicza się** osób pracujących:

- 1) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
- 2) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII since 2002 estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 conducted in May 2002.

Since 2002 the following employed persons are **not included** in the employed on private farms:

- 1) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **only** for their own needs,
- 2) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **only** or **mainly** for their own needs.

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment, on a given day**, of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

9. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Data grouped according to sections of the NACE were compiled using the **enterprise method**.

In table 3 data are presented by actual workplace of employed and kind of activity, however, in other tables – by seat of management of unit.

11. Informacje zawarte w tabl. 4–9 obejmują podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane nie obejmują podmiotów sporządzających sprawozdania z działalności: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

12. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych (od 2009 r. – łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższą od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem, którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. (Dz. U. Nr 230, poz. 2291).

13. Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych (od 2009 r. – łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo).

14. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

15. **Nowo utworzone miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

11. Information included in tables 4–9 covers economic entities employing over 9 persons. Data do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

12. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees (since 2009 – including seasonal and temporary employees). These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and unpaid vacations) during a survey period to the number of persons employed on a given day as of 31 XII of the previous year.

Persons **taking child-care leave** include persons authorized to care for the child, to whom a workplace has granted leave in accordance with the Regulation of the Minister of Economy, Labour and Social Policy, dated 16 XII 2003 (Journal of Laws No. 230, item 2291).

13. Data regarding **school leavers starting work for the first time** concern full-time paid employees (since 2009 – including seasonal and temporary employees).

14. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

15. **Newly created jobs** are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyły 18 lat;
- 2) kobiety nie ukończyły 60 lat, a mężczyźni – 65 lat;
- 3) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego;
- 4) nie są właścicielami lub posiadaczami (samodzielnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych;
- 5) nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- 6) nie posiadają wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlegają – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- 7) nie są tymczasowo aresztowani lub nie odbywają kary pozbawienia wolności;
- 8) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 9) nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
- 10) nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
- 11) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons**, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001 with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled among others, the following conditions:

- 1) are aged 18 or more;
- 2) are aged less than 60 (for women) or less than 65 (for men);
- 3) did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social-welfare, disability welfare pension, are not receiving: a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation benefit, a sick or maternity benefit,
- 4) are not the owner or holder (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- 5) are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- 6) did not entered in the register rolls of economic activity or are not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers,
- 7) are not temporarily under arrest or not serving a prison sentence;
- 8) do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work; excluding income generated from money gathered on bank accounts;
- 9) do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, permanent social benefit;
- 10) do not receive on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance or allowance supplementary to family benefit due to single parenthood and losing rights to unemployment benefit due to the expiry of the legal duration of receiving the benefit;
- 11) do not receive, training allowance after the termination of employment.

Za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie, staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. również osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

2. Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

3. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Among the unemployed are not included persons undergoing training, and an internship with the employer as well as since 1 VI 2004 also persons under going a job occupational training.

2. The long term unemployed are persons remaining in the register of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding (since November 2005) the periods of traineeship and occupational preparation at work place.

3. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the censuses result.

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when an employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 5) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 6) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy–zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 7) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 8) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 9) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 10) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the Act on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- 1) during a business trip;*
- 2) during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 5) performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of a co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
- 6) performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 7) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
- 8) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 9) serving supplementary forms of military service;*
- 10) education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.*

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, (dział 01 z wyłączeniem grupy 01.7 oraz indywidualnych gospodarstw rolnych, 02 i 03 z wyłączeniem klasy 03.11), górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, budownictwo (działy 41-43 z wyłączeniem grupy 41.1), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja (działy 58, 60-63 z wyłączeniem grupy 63.9), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (działy 72 i 75), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (działy 77 i 79 oraz klasa 81.29), edukacja (podklasa 85.42B), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (dział 86), pozostała działalność usługowa (dział 95);
- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiłkniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Do 2005 r. niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy było jednym z czynników związanych ze środowiskiem pracy, a od 2006 r. zaliczane jest do czynników związanych z uciążliwością pracy.

7. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

8. Do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok bieżący.

5. *Accidents at work are classified, i.a., according to the **events** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents.*

Contact – mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. *Information regarding **persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health**, is compiled on the basis of reports. Data concern persons:*

- 1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (division 01 excluding group 01.7 and private farms in agriculture, 02 and 03 excluding class 03.11), mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply, water supply; sewerage, waste management and remediation activities, construction (divisions 41-43 excluding group 41.1), wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, information and communications (divisions 58, 60-63 excluding group 63.9), professional, scientific and technical activities (divisions 72 and 75), administrative and support service activities (divisions 77 and 79 as well as class 81.29), education (only class 85.42B), human health and social work activities (division 86), other service activities (division 95);*
- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

Until 2005 threats caused by insufficient lights were one of the factors connected with work environmental, but since 2006 they have been connected with strenuous work conditions.

7. *A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

8. *The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the reference year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1(77). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009				SPECIFICATION	
	przeciętne roczne annual averages		kwartaly quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2388	2388	2358	2388	2315	2287	2441	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1134	1129	1103	1118	1076	1064	1154	<i>Men</i>
Kobiety	1254	1259	1255	1269	1240	1223	1286	<i>Women</i>
Aktywni zawodowo	1301	1264	1272	1274	1245	1226	1343	Economically active persons
mężczyźni	709	702	697	703	683	671	731	<i>men</i>
kobiety	592	561	575	571	562	555	612	<i>women</i>
Pracujący	1004	1148	1144	1141	1126	1093	1216	<i>Employed persons</i>
mężczyźni	552	645	628	636	616	601	661	<i>men</i>
kobiety	451	503	516	505	511	492	555	<i>women</i>
Bezrobotni	297	115	128	133	119	133	127	<i>Unemployed persons</i>
mężczyźni	157	57	69	67	67	71	71	<i>men</i>
kobiety	140	58	59	66	51	63	56	<i>women</i>
Bierni zawodowo	1087	1125	1089	1114	1070	1061	1097	Economically inactive persons
Mężczyźni	425	427	406	416	393	392	423	<i>Men</i>
Kobiety	662	698	680	698	678	668	675	<i>Women</i>
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ w %	54,5	52,9	53,9	53,4	53,8	53,6	55,0	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	62,5	62,2	63,2	62,9	63,5	63,1	63,3	<i>men</i>
kobiety	47,2	44,6	45,8	45,0	45,3	45,4	47,6	<i>women</i>
Miasta	55,1	53,4	54,9	53,3	55,0	55,1	56,3	<i>Urban areas</i>
Wieś	53,0	51,8	51,5	53,5	50,7	49,9	51,6	<i>Rural areas</i>
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	42,0	48,1	48,5	47,8	48,6	47,8	49,8	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	48,7	57,1	56,9	56,9	57,2	56,5	57,3	<i>men</i>
kobiety	36,0	40,0	41,1	39,8	41,2	40,2	43,2	<i>women</i>
Miasta	42,8	48,9	49,5	47,6	49,9	49,2	51,2	<i>Urban areas</i>
Wieś	40,1	46,4	46,2	48,2	45,7	44,3	46,3	<i>Rural areas</i>
STOPA BEZROBOCIA w %	22,8	9,1	10,1	10,4	9,6	10,8	9,5	UNEMPLOYMENT RA- TE in %
mężczyźni	22,1	8,1	9,9	9,5	9,8	10,6	9,7	<i>men</i>
kobiety	23,6	10,3	10,3	11,6	9,1	11,4	9,2	<i>women</i>
Miasta	22,3	8,5	10,0	10,6	9,3	10,8	9,2	<i>Urban areas</i>
Wieś	24,2	10,8	10,3	10,2	9,9	11,3	10,3	<i>Rural areas</i>

TABL. 2(78). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2009 R.
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Population</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni <i>unemployed</i>				
		w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM TOTAL	2441	1343	1216	127	1097	55,0	49,8	9,5
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^a <i>of which at working age^a</i>	1841	1324	1199	125	517	71,9	65,1	9,4
15-24 lata <i>years</i>	381	152	120	32	229	39,9	31,5	21,1
25-34	467	399	362	37	68	85,4	77,5	9,3
35-44	344	307	281	27	36	89,2	81,7	8,8
45-54	428	320	299	21	108	74,8	69,9	6,6
55 lat i więcej <i>and more</i>	821	165	154	11	656	20,1	18,8	6,7
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe..... <i>Tertiary</i>	413	324	308	17	88	78,5	74,6	5,2
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	594	410	370	40	184	69,0	62,3	9,8
Średnie ogólnokształcące..... <i>General secondary</i>	258	135	121	14	123	52,3	46,9	10,4
Zasadnicze (zawodowe)..... <i>Basic vocational</i>	628	380	340	40	248	60,5	54,1	10,5
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	548	94	77	17	454	17,2	14,1	18,1

^a Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.
a Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3(79). PRACUJĄCY^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009				
			ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	męż- czyźni men	kobiety women
OGÓŁEM	886474	1009990	980546	237691	742855	525619	454927
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	74864	74507	73240	3067	70173	43634	29606
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	237892	265894	246216	25893	220323	168714	77502
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	193103	219614	198880	4556	194324	129221	69659
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	48371	68874	68087	1776	66311	60700	7387
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	154418	173804	164343	677	163666	77021	87322
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	50065	55056	50487	21871	28616	38284	12203
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	18538	23692	21839	786	21053	7288	14551
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	8647	11324	17403	834	16569	11744	5659
<i>Information and communications</i>							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	22728	33210	30237	3428	26809	9906	20331
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	13854	15941	13286	3983	9303	6671	6615
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51985	71809	38512	3170	35342	18309	20203
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4413	6020	43632	726	42906	24830	18802
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	41903	44071	45864	45838	26	15911	29953
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	76303	77304	79556	72672	6884	19770	59786
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58073	61304	61526	44517	17009	11637	49889
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11083	12243	11394	8259	3135	4639	6755
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	13337	14937	14924	194	14730	6561	8363
<i>Other service activities</i>							

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe), patrz uwagi ogólne na str. 130, 131.

^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on the private farms in agriculture (estimated data), see general notes on page 130, 131.

TABL. 4(80). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		zatrudnieni na podsta- wie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę na- kładczą outworkers	agenci agents	właściciele, współwła- ściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co- owners in- cluding con- tributing fa- mily workers	
O G O Ł Ę M	2005	602970	595710	148	889	5100
TOTAL	2008	685854	675318	192	3398	6018
	2009	662221	654232	88	1681	5346
sektor publiczny		219084	219077	-	7	-
public sector						
sektor prywatny	443137	435155	88	1674	5346	
private sector						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7687	6672	-	34	155	
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł	216490	214711	44	-	1687	
Industry						
górnictwo i wydobywanie	26478	26462	-	-	16	
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe	166899	165154	44	-	1653	
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...	12672	12672	-	-	-	
electricity, gas, steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	10441	10423	-	-	18	
water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities						
Budownictwo	34737	33988	2	-	747	
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	80680	79141	42	29	1468	
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa	17184	16997	-	-	187	
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	16783	16431	-	-	352	
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja	6508	6473	-	-	35	
Information and communications						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	27284	25651	-	1604	29	
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8145	8117	-	7	21	
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16271	16113	-	-	158	
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	44119	43975	-	-	144	
Administrative and support service activities						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	46007	46007	-	-	-	
Public administration and defence; compulsory social security						
Edukacja	76255	76155	-	7	93	
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	52969	52784	-	-	185	
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9364	9354	-	-	10	
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa	1709	1634	-	-	75	
Other service activities						

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 132; według siedziby zarządu jednostki.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 132; by seat of management of unit.

TABL. 5(81). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
			ogółem total	sektor sector	
				publiczny public	prywatny private
O G Ó Ł E M TOTAL	570444	659285	639978	217605	422374
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	7098	6946	6605	2938	3667
Przemysł	200882	234620	215288	26048	189240
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	26635	27110	26450	4094	22356
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe.....	150891	184487	165829	4418	161411
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	14132	12951	12656	9100	3556
<i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	9224	10072	10353	8435	1918
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
Budownictwo.....	22327	33217	34276	1671	32604
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	53345	77144	75599	490	75109
Transport i gospodarka magazynowa	21390	23621	16543	5590	10953
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	8847	12217	12632	556	12076
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	5135	5827	6338	505	5833
<i>Information and communications</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..	17914	26729	25820	2864	22956
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7916	8221	7442	3838	3604
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14472	13483	13989	2166	11823
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	36978	41753	40973	397	40577
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	41683	43334	46064	46064	-
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	74631	72076	75930	72134	3797
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	49525	50184	52093	44458	7634
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7294	8420	8933	7840	1093
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	1007	1493	1456	48	1408
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 132.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad, see general notes, item 11 on page 132.

TABL. 6(82). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2005	538597	256579	57113	34917
TOTAL	2008	617260	300144	58058	36959
	2009	594633	291595	59599	38378
sektor publiczny		200631	129312	18446	12750
public sector					
sektor prywatny		394002	162283	41153	25628
private sector					
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo....		6194	1562	478	166
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		205758	66875	8953	4528
Industry					
górnictwo i wydobywanie		26304	2545	158	68
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe.....		156786	58997	8368	4220
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		12569	2972	103	66
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		10099	2361	324	174
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		32434	3652	1554	539
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		70743	38845	8398	7053
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		16580	2705	417	130
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		9301	6443	7130	4194
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		6190	2470	283	156
Information and communications					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..		22459	15914	3192	2574
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7169	3631	948	384
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		12362	6902	3751	2283
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		37733	17162	6242	3487
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		44252	28797	1755	1033
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja		64879	49951	11276	7989
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		49376	41275	3408	2559
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		7832	4770	1522	1110
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		1371	641	263	181
Other service activities					

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str.132; według siedziby zarządu jednostki. ^b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 132; by seat of management of unit. ^b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7(83). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podje- mują- cy pracę persons starting work for the first time	zmienia- jący pracę changing work	powraca- jący z ur- lopow wy- chowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b	
OGÓŁEM	2005 140501	57320	20107	66203 ^c	2382	26,5
TOTAL	2008 192020	86269	36306	46135 ^c	3401	30,9
	2009 144318	66907	24009	68648	3086	23,2
sektor publiczny	26209	15212	3472	13180	837	12,8
public sector						
sektor prywatny	118109	51695	20537	55468	2249	28,2
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	965	344	113	522	19	14,5
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł	35558	13533	5257	17810	970	15,7
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe	31905	12799	4918	15699	924	18,1
of which manufacturing						
Budownictwo	10723	775	964	5740	33	31,0
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	25004	14839	4120	10056	481	34,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa ..	4323	656	256	2547	21	26,5
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3197	2051	583	1318	80	32,3
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja	1631	853	276	1194	54	27,6
Information and communications						
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	4214	2964	662	1828	365	15,7
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1217	500	113	581	20	16,9
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4414	2415	1560	1668	64	33,4
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	29423	12628	6577	13676	166	84,2
Administrative and support service activities						
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne	7770	3918	1032	3357	269	17,5
Public administration and defence; compulsory social security						
Edukacja	7319	5233	945	3867	242	11,0
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...	6679	5321	1065	3598	260	13,3
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1374	704	312	697	34	17,1
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa	507	173	174	189	8	37,5
Other service activities						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 132; według siedziby zarządu jednostki. b Do 2008 r. – łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych. c Przerwa w pracy nie była dłuższa niż 1 miesiąc.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 - excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 132; by seat of management of unit. b Until 2008 – including persons returning from unpaid leaves. c The break in their case didn't exceed 1 month.

TABL. 8(84). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an em- ployment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b persons taking child- -care leave ^b	
				przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005	124201	51041	21736	15384	8089	3837	23,1
TOTAL	2008	190829	83220	29805	31482	11698	5886	30,3
	2009	153926	69198	31406	13996	6515	4222	24,6
sektor publiczny		23687	13366	1894	1514	2780	1068	11,4
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		130239	55832	29512	12482	3735	3154	31,0
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1210	402	191	86	119	16	18,4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		48759	19086	15331	4360	2626	1142	21,6
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		44474	18154	14793	4182	1516	1095	25,3
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		12656	756	2360	1058	372	75	36,4
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		25197	14228	5736	3423	317	1030	33,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		3926	386	672	536	266	15	24,1
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3507	2231	636	720	92	108	35,2
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		1141	438	211	237	19	43	19,2
<i>Information and communications</i>								
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa		5563	3878	887	584	78	350	21,3
<i>Financial and insurance activities</i>								

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 132; według siedziby zarządu jednostki. b Do 2008 r. – łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 – excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 11 on page 132; by seat of management of unit. b Until 2008 – including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8(84). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)
 TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an em- ployment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tacji retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b persons taking child- -care leave ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1084	460	145	70	112	34	14,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	4616	2343	491	472	100	107	34,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	26022	11945	3214	989	421	250	74,2
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	6439	3104	235	265	766	311	14,3
Edukacja Education	6389	4708	434	430	694	346	9,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activities	5582	4339	509	590	443	325	10,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1368	664	210	119	86	55	16,8
Pozostała działalność usługowa Other service activities	467	230	144	57	4	15	33,9

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracują-
cych do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 132; według siedziby zarządu jednostki. b Do 2008 r. – łącznie z korzystającymi z urlopów bez-
płatnych.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 – excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities em-
ploying up to 9 persons; see general notes, item 11 on page 132; by seat of management of unit. b Until 2008 – including persons taking unpaid
leaves.

TABL. 9(85). ABSOLWENCI^a PODEJMĄCY PIERWSZĄ PRACĘSCHOOL LEAVERS^a STARTING WORK FOR THE FIRST TIME

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers			
				wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych (zawodo- wych) basic vo- cational
OGÓŁEM	2008	18018	7564	5396	5332	2921	4369
TOTAL	2008	31591	15065	7941	7670	5846	10134
	2009	19819	9788	5232	4948	4060	5579
sektor publiczny		2901	1953	1982	476	320	123
public sector							
sektor prywatny		16918	7835	3250	4472	3740	5456
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo....		78	16	30	33	3	12
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		3866	1453	683	1142	581	1460
Industry							
górnictwo i wydobywanie		119	10	35	46	11	27
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		3616	1395	591	1060	556	1409
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		37	16	24	6	4	3
electricity, gas, steam and air condition- ing supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		94	32	33	30	10	21
water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities							
Budownictwo		689	87	151	135	79	324
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2966	2057	490	1115	983	378
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		198	77	53	47	30	68
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		372	219	139	102	74	57
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		249	77	166	15	68	-
Information and communications							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..		618	424	333	91	194	-
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		101	57	55	19	19	8
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1480	888	601	239	298	342
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		6219	2380	508	1547	1327	2837
Administrative and support service activi- ties							
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		875	591	573	150	134	18
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		779	619	648	62	52	17
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		925	683	656	150	82	37
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		241	134	99	61	65	16
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		163	26	47	40	71	5
Other service activities							

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 132; według siedziby zarządu jednostki.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 – excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 132; by seat of management of unit.

TABL. 10(86). **MIEJSCA PRACY WOLNE I NOWO UTWORZONE W 2009 R.**
JOB VACANCIES AND NEWLY CREATED JOBS IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)				nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		
	ogółem total	w tym sektor publi- czny of which public sector	z liczby ogółem of total number		ogółem total	w tym sektor publi- czny of which public sector	z liczby ogółem w jedno- stkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities employ- ing more than 9 persons
			nowo utwo- rzone of total number vacancies – newly created jobs	w jedno- stkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities employ- ing more than 9 persons			
OGÓŁEM..... TOTAL	4557	938	1349	3383	41033	5808	29421
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	53	7	3	32	223	11	82
Przemysł..... <i>Industry</i>	1672	36	615	1407	10624	454	9169
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	1603	10	596	1338	9368	65	8138
Budownictwo..... <i>Construction</i>	342	15	71	134	4896	3	2986
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	475	-	97	302	8094	12	5264
Transport i gospodarka magazynowa.. <i>Transportation and storage</i>	356	147	54	311	1643	345	840
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	146	-	73	37	1742	14	1105
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communications</i>	208	-	98	189	1092	-	835
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	120	1	63	106	568	5	382
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	33	16	7	33	405	207	239
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	184	14	99	36	2295	137	862
Administrowanie i działalność wspierająca..... <i>Administrative and support service activities</i>	113	1	22	100	4211	1129	3704
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	279	279	32	269	1260	1260	1222
Edukacja..... <i>Education</i>	155	145	47	105	1568	1180	1140
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna... <i>Human health and social work activities</i>	294	219	49	268	962	639	763
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	57	57	8	52	1007	412	712
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	70	1	11	2	443	-	116

a W ciągu roku.
a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11(87). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>					
Bezrobotni zarejestrowani	231653	233352	113890	146260	Registered unemployed persons
mężczyźni	101886	108052	50512	71941	men
kobiety	129767	125300	63378	74319	women
Oferty pracy	475	2469	4626	2451	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	488	95	25	60	Unemployed persons per job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH <i>IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS</i>					
Dotychczas niepracujący	23,4	19,7	17,0	15,7	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7,7	3,7	2,2*	2,7	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	22,2	15,4	20,1	21,6	Possessing benefit rights
Długotrwale bezrobotni ^a	41,8	47,4	47,0	38,4	Long-term unemployed persons ^a
W % <i>IN %</i>					
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b ...	18,4	20,6	10,0	12,8	Registered unemployment rate ^b

^a Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy; patrz uwagi ogólne, ust. 2, str. 134. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 134.

^a Persons without work for more than 12 months; see general notes, item 2 on page 134. ^b See general notes, item 3 on page 134.

TABL. 12(88). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	229826	252104	212031	258707	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	107233	121210	110713	123752	Women
Dotychczas niepracujący	68726	70212	49408	51742	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	18305	5494	2611	6498	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	201549	275881	225598	226337	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	92144	130657	120096	112811	Women
Z tytułu podjęcia pracy	99348	124533	86751	85076	Received jobs

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 13(89). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2008		2009	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>
	O G Ó Ł Ę M T O T A L							
O G Ó Ł Ę M T O T A L	231653	129767	233352	125300	113890	63378	146260	74319
	WEDŁUG WIEKU BY AGE							
24 lata i mniej..... <i>and less</i>	65092	36372	45178	25088	19762	11994	27394	14731
25–34	56747	35029	61992	36995	30414	19218	40422	23295
35–44	59454	33723	46231	25912	19629	11676	25509	13799
45–54	46384	23654	65190	32896	31047	16650	35586	17597
55 lat i więcej	3976	989	14761	4409	13038	3840	17349	4897
<i>and more</i>								
	WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL							
Wyższe..... <i>Tertiary</i>	4921	3090	11345	7423	8456	5560	12067	7782
Policealne oraz średnie zawodowe	49146	33328	51372	32878	24600	16115	30995	18388
<i>Post-secondary as well as vocational secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące..... <i>General secondary</i>	13507	10760	15840	11678	10261	7377	13730	9117
Zasadnicze (zawodowe)	83014	40865	73659	34300	32437	15608	42779	18267
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne ^a , podstawowe i niepełne podstawowe	81065	41724	81136	39021	38136	18718	46689	20765
<i>Lower secondary^a, primary and incomplete primary</i>								
	WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^b BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^b							
3 miesiące i mniej..... <i>months and less</i>	53939	23310	56345	25641	46146	22806	54876	25020
3– 6	39160	21597	31339	16787	18481	10675	28701	14824
6–12	41776	21428	34944	18326	15951	9491	29008	14773
12–24	49516	28002	35721	19285	12810	7792	17915	10264
Powyżej 24 miesięcy	47262	35430	75003	45261	20502	12614	15760	9438
<i>More than 24 months</i>								
	WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY							
Bez stażu pracy	54182	33334	45977	27819	19363	12734	22938	13652
<i>No work seniority</i>								

a Od 2002 r. b Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a Since 2002. b From the date of registering in a labour office. Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 13(89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2008		2009	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

WEDŁUG STAŻU PRACY (dok.)
BY WORK SENIORITY (cont.)

Ze stażem pracy ^a : With work seniority ^a :								
1 rok i mniej..... and less	30663	18324	32954	18462	16073	9641	20855	11836
1- 5	39929	21316	43070	22768	23499	13195	32344	16717
5-10	29774	17006	31265	17184	15043	8500	19506	9984
10-20	45536	26001	42229	23291	20140	10941	24863	12295
20-30	29473	13589	32915	14902	16004	7230	20004	8217
powyżej 30 lat	2096	197	4942	874	3768	1137	5750	1618
more than 30 years								

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1-5 uwzględniono osoby posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

a Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1-5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.

TABL. 14(90). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	8499	4907	2100	1709	Persons undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	4437	2180	1264	1108	of which women
Podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych	4356	4602	2853	4916	Persons undertaking employment in public works
w tym kobiety	1389	2209	881	1319	of which women
Rozpoczynający szkolenie.....	9483	15152	13796	13419	Persons starting training
w tym kobiety	5351	7418	6782	6226	of which women

TABL. 15(91). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in per cent	
OGÓŁEM	635,1	482,7	437,3	610,2	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	316,1	286,7	151,4	247,7	40,6	Unemployment benefits
Program przeciwdziałania bezrobociu	173,5	256,7	328,9	53,9	Program for combating unemployment
w tym:						of which:
szkolenia	7,0	19,5	28,8	36,6	6,0	training
środki na podjęcie działalności gospodarczej	10,2	58,4	86,5	14,2	professional education for non-adults
prace interwencyjne.....	14,6	13,9	10,0	8,8	1,4	intervention works
roboty publiczne	13,8	21,0	15,3	27,6	4,5	public works

Warunki pracy Work conditions

TABL. 16(92). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym w wypadkach Of which in accidents		Z liczby ogółem powodujących niezdolność do pracy Of total accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmiertelnych fatal accidents	ciężkich serious accidents	1—3 dni days	4—20 dni days	21 dni i więcej days and more		
O G Ó Ł E M	2005 2008 2009	8762 10638 9313	24 44 28	89 53 59	52 91 115	3020 3857 3343	4984 5867 5055	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	142	3	-	1	41	83		Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3892	10	22	51	1419	2208		Industry
górnictwo i wydobywanie	507	3	1	-	139	361		mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	3053	3	17	41	1181	1647		manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	116	-	2	2	31	78		electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	216	4	2	8	68	122		water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	720	7	11	8	230	456		Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1072	2	3	9	464	511		Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	518	1	6	1	163	314		Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	146	-	1	1	56	76		Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	45	-	-	2	17	20		Information and communications
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	131	-	2	4	53	52		Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	84	-	2	-	31	49		Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	116	2	5	2	40	61		Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	602	2	2	10	195	335		Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	368	-	2	8	131	192		Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	436	-	-	8	158	206		Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	896	1	2	9	294	423		Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	116	-	1	1	44	48		Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	29	-	-	-	7	21		Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku, łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year, including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 17(93). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing				
OGÓŁEM 2005	8762	128	4110	3148	593	813	498	882
TOTAL 2008	10638	162	4908	3951	892	1316	566	931
	2009	142	3892	3053	720	1072	518	896
Kontakt z prądem elektrycznym, temperatura, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	337	7	189	166	25	24	13	22
Contact with electric current, temperature, dangerous substances and preparations								
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie.....	17	-	5	5	4	1	-	-
Drowning, burying, closing up								
Uderzenie w nieruchomy obiekt.....	2344	36	807	603	158	262	134	280
Colliding into immobile object								
Uderzenie przez obiekt w ruchu.....	2266	38	1063	787	228	293	119	116
Striking by moving object								
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym.....	1559	16	792	715	109	223	35	107
Contact with sharp, rough or lumpy object								
Uwięzienie, zmiżdżenie.....	519	5	297	243	41	72	18	19
Being trapped, crushing								
Obciążenie fizyczne i psychiczne.....	1152	11	450	329	74	116	88	156
Mental or physical strain								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia.....	212	9	25	7	3	12	51	49
Aggression from man or animal								
Inne wydarzenia.....	836	17	242	182	69	63	58	130
Other accidents								
Brak informacji.....	71	3	22	16	9	6	2	17
No entries								

^a Zgłoszone w danym roku, łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year, including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 17(93). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing					
OGÓŁEM 2005	16703	227	8676	6800	1164	1575	913	1351	
TOTAL 2008	21136	359	10378	8482	1883	2773	1062	1566	
	2009	18527	322	8438	6727	1449	2159	957	1550
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	1836	29	995	693	150	188	83	111	
Niewłaściwa organizacja..... <i>Inappropriate organization of</i>	2202	45	1197	986	203	261	74	162	
pracy <i>work</i>	1056	27	604	517	108	120	28	73	
stanowiska pracy <i>work post</i>	1146	18	593	469	95	141	46	89	
Brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	1443	18	784	681	121	212	47	65	
Nie używanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	246	4	145	126	29	18	11	13	
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	1286	25	719	584	86	166	47	62	
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>	390	9	145	117	29	52	15	38	
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee's action</i>	9879	170	4106	3269	736	1139	568	896	
Inna przyczyna..... <i>Other causes</i>	1245	22	347	271	95	123	112	203	

^a Zgłoszone w danym roku, łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year, including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. ^b Caused by, i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18(94). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE ^aPERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	997	610	567	700	T O T A L
w tym wypadki śmiertelne	3	4	1	1	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	460	303	269	342	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	117	66	40	52	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	23	17	20	31	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	110	94	81	105	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	83	42	50	45	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:					influence of:
skrajnych temperatur	6	6	3	5	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	4	-	-	-	hazardous materials
inne wydarzenia	194	82	104	120	other events

a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

a Who received one-off accident compensations.

TABL. 19(95). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zagrożenie związane Hazard connected with							
		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie niebezpiecznymi particularly dangerous machinery			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
O G Ó Ł E M	2005	131,8	90,5	85,4	56,7	30,4	21,3	16,0	12,6
T O T A L	2008	132,6	92,9	80,6	53,2	37,4	28,6	14,6	11,1
	2009	132,8	87,0	79,1	45,9	38,2	30,9	15,6	10,1
sektor publiczny		121,8	84,8	48,4	25,6	62,4	49,9	11,0	9,2
public sector									
sektor prywatny		136,1	87,6	88,3	52,0	30,9	25,2	16,9	10,4
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		121,0	51,4	56,7	22,5	33,0	20,3	31,3	8,7
Agriculture, forestry and fishing									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 136.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 136.

TABL. 19(95). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous condi- tions		z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi particularly dan- gerous machinery	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Przemysł	188,6	122,4	119,5	69,5	45,0	37,8	24,1	15,1
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	540,6	135,3	397,5	75,9	89,5	50,1	53,5	9,3
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	144,9	116,3	90,6	71,7	35,1	31,1	19,2	13,5
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	217,7	194,3	68,2	45,3	101,3	101,3	48,2	47,7
<i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ	167,0	114,5	95,6	49,9	53,4	48,4	18,0	16,3
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo	175,7	101,5	109,6	53,4	46,0	32,3	20,1	15,8
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ	30,6	26,4	19,9	17,4	5,9	4,9	4,8	4,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa ...	168,4	120,1	38,8	21,6	126,7	96,0	2,9	2,5
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja	6,6	5,8	1,1	1,1	5,1	4,3	0,3	0,3
<i>Information and communications</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	183,1	137,1	83,3	37,3	89,7	89,7	10,1	10,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	12,7	10,5	8,3	6,6	0,9	0,9	3,5	3,1
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja	2,6	2,5	0,9	0,8	-	-	1,7	1,7
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	54,8	37,2	28,3	14,4	25,4	21,9	1,1	0,9

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 136.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 136.

TABL. 20(96). **CHOROBY ZAWODOWE^a**
OCCUPATIONAL DISEASES^a

CHOROBY	2005	2008	2009	DISEASES
	liczba przypadków number of causes			
O G Ó Ł E M	237	355	284	T O T A L
w tym:				of which:
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich natępstwa.....	-	1	1	Acute and chronic intoxications and their results
Pylice płuc.....	58	83	63	Pneumoconioses
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu.....	1	2	1	Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	3	-	2	Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation
Astma oskrzelowa.....	8	6	4	Bronchial asthma
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych.....	2	-	-	Extrinsic allergic alveolitis
Alergiczny nieżyt nosa	2	2	6	Allergic rhinitis
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym.....	44	50	28	Chronic diseases of vocal organ related to excessive vocal effort
Choroby wywołane działaniem promieniowania jodnizującego	5	7	2	Diseases caused by ionizing radiation
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze	3	8	9	Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment
Choroby skóry.....	11	11	11	Skin diseases
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy.....	4	13	12	Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	13	15	42	Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem.....	32	15	16	Bilateral permanent noise-included hearing loss of cochlear type
Zespół wibracyjny	8	5	4	Vibration syndrome
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi.....	2	2	3	Diseases of visual system included by physical, chemical or biological agents
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	40	134	80	Infectious and parasitic diseases or their results

^a Choroby zawodowe podano zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VII 2002 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 1115).
 Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

^a Occupational diseases are given in accordance with decree of the Council of Ministers dated 30 VII 2002 (Journal of Laws No. 132, item 1115).
 S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 21(97). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions</i>
O GÓŁEM	2005	49375	116656	28701	64190	5331	14276	18239
TOTAL	2008	52447	130097	21445	57604	5032	11119	7394
	2009	49782	93043	20116	43698	6755	12696	1230
sektor publiczny		12876	19297	5537	18589	1518	1578	850
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		36906	73746	14579	25109	5237	11118	380
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1701	1239	5	109	-	-	36
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		34974	65954	16250	31212	4394	10562	717
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		16614	14547	10186	11307	3439	7804	392
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		12041	40930	4422	11051	942	2575	243
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		3040	6460	786	6670	-	171	30
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		3279	4017	856	2184	13	12	52
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		7411	8914	1768	2811	626	398	67
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych		2368	5782	43	997	12	299	19
<i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		2801	8496	1968	5989	30	647	20
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja		22	102	67	323	2	3	5
<i>Information and communications</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		56	7	3	345	-	-	5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca		132	75	-	184	-	-	-
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		102	426	4	1153	69	17	10
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		215	2048	8	575	1621	769	351
<i>Human health and social work activities</i>								
Pozostała działalność usługowa		-	-	-	-	1	1	-
<i>Other service activities</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 22(98). ŚWIADCZENIA I ŚREDNI KOSZT ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 BENEFITS AND AVERAGE COST OF BENEFITS FOR OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych Occupational accidents and occupational diseases compensations			
	liczba świadczeń number of benefits		średni koszt świadczeń average cost of benefits	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
O G Ó Ł E M 2005	2942	2830	2233	2078
T O T A L 2008	2998	2923	2743	2494
..... 2009	3151	2977	2657	2554
sektor publiczny public sector	846	766	2642	2365
sektor prywatny..... private sector	2305	2211	2662	2620
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	59	36	4273	3606
Przemysł Industry	1777	1724	2713	2584
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	273	266	3961	3711
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	1357	1317	2418	2311
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	48	48	2940	2940
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	99	93	3209	3047
Budownictwo..... Construction	314	300	2853	2825
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	266	230	2102	2180
Transport i gospodarka magazynowa.. Transportation and storage	179	170	2612	2629
Informacja i komunikacja Information and communications	5	5	2200	2200
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	5	4	2740	1950
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	11	11	2900	2900
Edukacja Education	62	59	2902	2469
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . Human health and social work activities	473	438	2410	2343

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 2 i 4 nie obejmują pracowników fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonania pracy (prześcieje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887) z późniejszymi zmianami.

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in tables 2 and 4 do not include employees in foundations, associations, political parties trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.a.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given in **gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) introduced with the Act on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887) with later amendments.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z:

- 1) Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin;
- 3) budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu i członkom ich rodzin;
- 4) budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz budżetu państwa, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń - z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze służby bezpieczeństwa publicznego: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi, osoby represjonowane oraz kombataneci.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą w 2008 i 2009 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

5. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

6. Dane o świadczeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits financed:

- 1) from the Social Insurance Fund of the Social Insurance Institution;
- 2) from the budget of the Ministry of National Defence, in regard to benefits for former professional soldiers and members of their families;
- 3) from the budget of the Ministry of the Interior and Administration, in regard to benefits for former functionaries of the Ministry of the Interior and Administration as well as the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency and members of their families;
- 4) from the budget of the Ministry of Justice, in regard to benefits for former Penitentiary Staff functionaries and members of their families.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits financed from the Pension Fund of the Agricultural Social Insurance Fund as well as from the Social Insurance Fund and the state budget, in case of farmers who are authorized to receive benefits - from those source simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' co-operatives and agricultural farmers' co-operatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the public safety functionaries, i.e.: Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff functionaries, Central Anticorruption Bureau;
- 9) farmers;
- 10) war and military invalids, repressed persons as well as combatants.

3. **Retirement pay and pension benefits** (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) pensions resulting from an inability to work;
- 3) family pensions.

4. **Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account in 2008 and 2009 the deductions, among others, in respect of earning revenue from work.

5. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

6. Data regarding benefits are given in **gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1(99). WYNAGRODZENIA BRUTTO^a W 2009 r.
GROSS WAGES AND SALARIES^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł <i>In mln zł</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	27687,4	100,0	TOTAL
sektor publiczny.....	9154,0	33,1	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	18533,4	66,9	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	283,2	1,0	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	9468,7	34,2	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie.....	2224,0	8,0	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe.....	6096,5	22,0	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	745,1	2,7	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	403,0	1,5	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo.....	1643,6	5,9	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3220,7	11,6	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	703,9	2,5	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	420,7	1,5	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja.....	447,7	1,6	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa.....	1546,4	5,6	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	342,3	1,2	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	850,0	3,1	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1093,5	3,9	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	2189,8	7,9	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja.....	2997,8	10,8	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	1966,9	7,1	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	342,0	1,2	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa.....	170,3	0,6	<i>Other service activities</i>

a Obejmują tylko składniki wynagrodzeń wymienione w ust. 1 uwag ogólnych na str. 159. Bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.
a Data include only components of wages and salaries mentioned in item 1 of general notes on page 159. Excluding wages and salaries of persons employed abroad.

TABL. 2(100). WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI
GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Osobowe ^b <i>Personal^b</i>	Wyплаты z tytułu udziału w zysku i w nad- wyżce bilansowej w spół- dzielniach <i>Payments from profit and balance surplus in co- operatives</i>	Dodat- kowe wynagro- dzenia roczne dla pracowni- ków jednostek sfery budżeto- wej <i>Annual extra wages and salaries for em- ployees of budgetary sphere entities</i>	Pozostałe ^c <i>Others^c</i>	Uczniów <i>Appren- tices</i>
O GÓŁEM 2005	17910,4	16796,1	14,0	236,7	859,6	4,1
TOTAL						
2008	26125,1	24529,1	20,3	267,2	1302,2	6,3
2009	26644,5	25002,1	20,1	309,2	1306,9	6,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	9482,5	8838,8	6,4	309,2	327,8	0,4
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	17162,0	16163,2	13,8	-	979,1	5,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	279,2	264,0	0,3	0,3	14,6	0,0
Przemysł <i>Industry</i>	9328,9	9143,3	13,5	3,2	165,7	3,2
górnictwo i wydobywanie..... <i>mining and quarrying</i>	2229,7	2218,0	0,4	-	11,3	0,0
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	5947,0	5802,7	5,5	0,1	135,4	3,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>	748,2	736,6	5,5	-	6,0	0,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>	404,0	385,9	2,1	3,0	12,9	0,0
Budownictwo..... <i>Construction</i>	1352,2	1296,5	1,2	1,1	52,7	0,7
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	2571,9	2474,5	1,8	-	94,1	1,5

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. b Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą, bez wynagrodzeń uczniów. c Wynagrodzenia bezosobowe, agencyjno-prowizyjne, honoraria.

A Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees. b Including wages and salaries of persons engaged in outwork, excluding wages and salaries of apprentices. c Impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

TABL. 2(100). WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI (dok.)GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Osobowe ^b Personal ^b	Wyплаты z tytułu udziału w zysku i w nad- wyżce bilansowej w spół- dzielniach Payments from profit and balance surplus in co- operatives	Dodat- kowe wynagro- dzenia roczne dla pracowni- ków jednostek sfery budżeto- wej Annual extra wages and salaries for em- ployees of budgetary sphere entities	Pozostałe ^c Others ^c	Uczniów Appren- tices
Transport i gospodarka magazynowa	577,9	564,2	0,0	1,1	12,4	0,2
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	348,0	332,8	-	0,9	14,1	0,3
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja	430,7	384,0	0,3	0,0	46,5	-
<i>Information and communications</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...	1607,4	1503,8	1,4	0,0	102,2	-
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	289,3	268,2	0,0	5,1	16,0	0,0
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	689,3	614,6	0,2	1,9	72,5	0,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1370,2	1038,0	1,0	0,4	330,7	0,0
<i>Administrative and support service activi- ties</i>						
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	2258,4	2059,7	-	130,1	68,6	-
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>						
Edukacja	3121,9	2838,9	-	137,6	145,2	0,2
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2017,5	1882,9	0,4	22,7	111,4	0,0
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	362,8	299,8	-	4,5	58,5	0,0
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa	38,9	36,9	-	0,3	1,7	0,1
<i>Other service activities</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. b Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą, bez wynagrodzeń uczniów. c Wynagrodzenia bezosobowe, agencyjno-prowizyjne, honoraria.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees. b Including wages and salaries of persons engaged in outwork, excluding wages and salaries of apprentices. c Impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

TABL. 3(101). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł			
OGÓŁEM	2329,93	2923,58	3085,58	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2436,49	3001,64	3082,93	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	2609,88	3228,40	3426,68	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	5437,50	6683,51	6948,95	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	2078,90	2680,81	2821,93	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3532,77	4561,22	4876,77	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2416,4	2927,70	3100,76	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo	1914,87	2540,22	2638,34	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1760,33	2307,82	2403,22	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa	2167,78	2542,8	2497,33	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1513,74	1865,33	1997,66	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Informacja i komunikacja	3800,2	4202,58	4485,94	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	3848,51	4686,73	4716,77	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2248,47	2764,47	2954,49	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	2217,26	2741,91	3149,15	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1410,87	1997,86	2100,41	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3008,46	3749,08	3959,58	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	2546,13	3062,36	3253,85	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1929,72	2795,95	3007,94	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2089,96	2730,79	2818,52	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	1887,18	2021,44	2158,45	<i>Other service activities</i>

^a Bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Excluding wages and salaries of persons employed abroad.

TABL. 4(102). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
			ogółem total	sektor sector	
				publiczny public	prywatny private
w zł in zł					
OGÓŁEM TOTAL	2477,56	3135,83	3295,44	3505,57	3187,18
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2589,59	3188,13	3339,12	4435,91	2460,38
Przemysł <i>Industry</i>	2698,93	3325,92	3544,36	4095,02	3468,56
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	5461,39	6712,44	6989,17	5225,65	7312,12
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	2147,53	2760,00	2917,31	3293,81	2907,00
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>	3541,79	4570,45	4886,84	4808,92	5086,24
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>	2450,92	2976,19	3146,14	3196,22	2925,89
Budownictwo..... <i>Construction</i>	2190,28	3062,94	3133,47	3140,48	3133,20
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	2061,07	2660,69	2728,49	3114,46	2725,97
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	2390,30	2899,19	2847,38	3493,44	2517,66
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1705,53	2093,04	2201,32	2461,15	2189,36
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	4416,99	4822,77	5051,15	3308,10	5202,05
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4027,28	4905,35	4858,05	4883,61	4854,86
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2280,84	2889,66	3059,95	2897,12	3233,35
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2365,44	3242,58	3672,92	4152,10	3585,13
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1393,64	1999,38	2101,65	2911,82	2093,67
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	3008,49	3749,51	3960,05	3960,05	-
Edukacja <i>Education</i>	2556,15	3084,99	3267,13	3272,27	3168,68
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	1950,23	2842,80	3048,55	3103,90	2726,63
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2034,11	2748,62	2821,62	2791,19	3039,87
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1442,64	2056,94	2128,27	4188,54	2058,04

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 5(103). EMERYCI I RENCIŚCI^a
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^b	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	694938	671024	679057	687108	T O T A L
Objęci pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych	608683	599495	616998	627947	Covered by the non-agricultural social security system
pobierający:					persons receiving:
emerytury	290424	337227	406571	424974	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	223284	161056	109433	102169	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	94975	101212	100994	100804	family pensions
Rolnicy indywidualni	86255	71529	62059	59161	Farmers
w tym pobierający emerytury	41885	52735	49862	47474	of which receiving retirement pay

^a Bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych. ^b Przeciętne w roku; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of international agreements. ^b Annual averages; excluding retirees and pensioners, receiving benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 6(104). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO ^a
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^b	2005	2008	2009	SPECIFICATION
------------------	-------------------	------	------	------	---------------

OGÓŁEM
GRAND TOTAL

Świadczenia w mln zł..... | 6963,1 | 8986,7 | 11035,0 | 12132,5 | *Benefits in mln zł*

Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM

Razem
Total

Świadczenia w mln zł.....	6272,2	8266,4	10322,7	11412,8	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł.....	858,70	1149,08	1394,21	1514,56	<i>Average monthly retirement pay and pension in zł</i>

Emerytury
Retirement pay

Świadczenia w mln zł.....	3289,3	5042,9	7135,3	8096,4	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	943,82	1246,17	1462,50	1587,62	<i>Average monthly retirement pay in zł</i>

Renty z tytułu niezdolności do pracy
Pensions resulting from an inability to work

Świadczenia w mln zł.....	2030,9	1895,8	1591,4	1598,9	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna renta w zł.....	757,97	980,92	1211,84	1304,13	<i>Average monthly pension in zł</i>

Renty rodzinne
Family pensions

Świadczenia w mln zł.....	951,9	1327,7	1596,0	1717,5	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna renta w zł.....	837,78	1093,18	1316,95	1419,84	<i>Average monthly pension in zł</i>

ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH
FARMERS

Razem^c
Total^c

Świadczenia w mln zł.....	690,9	720,3	712,3	719,7	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł.....	667,51	839,18	956,48	1013,72	<i>Average monthly retirement pay and pension in zł</i>

w tym emerytury
of which retirement pay

Świadczenia w mln zł.....	351,4	562,1	604,9	610,0	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura w zł.....	699,06	888,31	1011,02	1070,84	<i>Average monthly retirement pay in zł</i>

a Bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych; w 2005 r. łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty. b Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości. c łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements; in 2005 including one-time payment for people receiving retirement pay and pension benefits in the amount not higher than the lowest amount of retirement or pension. b Excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as the Ministry of Justice. c Including payments from the Social Insurance Fund, in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania od 2004 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002 r.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all groups of households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2004 obtained from the household budget survey were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2002.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population established on the basis of the exclusive or primary (predominant) source of maintenance, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób **pracujących** zalicza się:

- a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowicie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.); do tej grupy pracujących zaliczono również pracowników zatrudnionych w spółdzielniach produkcji rolniczej,
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, których głównym źródłem utrzymania jest m.in. emerytura, renta rodzinna, zasiłek dla bezrobotnych bądź inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, ze świadczeń pomocy społecznej), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 159) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

1) **employed persons** include:

- a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or un-specified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts, etc.); employees of agricultural production co-operatives were also included in this group of employees,
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and persons practising a learned profession as well as members of agricultural production co-operatives since 2005;
- 2) persons maintained from social security benefits and from social assistance benefits, for whom the main source of maintenance is retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, disability welfare pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships;
- 3) dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income from hired labour and social security benefits and from social assistance benefits excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 159) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia (patrz dział „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 1 na str. 159), wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń społecznych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenia i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszany o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) i wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z tytułu własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy, dochody z dzierżawy ziemi) oraz dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, który stanowi różnicę między przychodami a poniesionymi nakładami i podatkami;
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, który obejmuje m.in.: emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all work-places by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired labour, including: wages and salaries (see the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 159), payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and from practising a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from title of property (interest, shares in company profits, including dividends, income from land leasing), income from the rental of buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducting economic activity, measured as a difference between revenues and investment and taxes;*
- 5) *income from social security benefits and social assistance which include i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social assistance;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts. (i.a. private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Grupowania przychodów i rozchodów gospodarstw domowych dokonano w dostosowaniu do zasad systemu rachunków narodowych, w tym wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Household revenues and expenses are classified in accordance with national accounts, of which expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

TABL. 1(105). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2465	2820	2944	2939	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,99	2,91	2,73	2,75	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	0,94	0,95	1,06	1,08	<i>employed</i>
pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej	0,93	0,86	0,81	0,79	<i>receiving social security benefits and social assistance benefits</i>
w tym emeryturę lub rentę	x	0,65	0,69	0,69	<i>of which retirement pay and pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,07	1,02	0,78	0,78	<i>dependents</i>

TABL. 2(106). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY INCOME AVAILABLE PER CAPITA OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	605,26	777,94	1118,57	1174,26	<i>Available income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	278,21	352,06	600,00	635,20	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	15,99 ^a	19,36 ^b	36,92 ^d	16,38 ^e	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	52,62	57,90 ^c	103,96	124,99	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń ^f	223,10	290,46	317,49	336,82	<i>from social security benefits and other benefits^f</i>
Dochód do dyspozycji	582,93	751,40	1079,31	1130,16	<i>Disposable income</i>

a, b, c, d, e Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi a – 10,29%, b – 43,66%, c – 18,0%, d – 71,22%, e – 37,54%. f Do 2008 r. – dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a, b, c, d, e *Relative error of estimates more than 10% and is* – a – 10,29%, b – 43,66%, c – 18,0%, d – 71,22%, e – 37,54%. f *Until 2008 – available income from social security benefits and social assistance benefits.*

TABL. 3(107). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	608,62	699,82	957,67	1013,17	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	586,29	673,28	918,40	969,08	of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	181,93	191,52	230,69	239,54	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,97	20,44	26,35	27,88	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	30,54	31,65	46,68	46,79	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	115,85	136,43	187,45	204,03	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego.....	41,46	32,99	53,77	55,29	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie.....	28,89	37,96	51,67	51,58	health
w tym artykuły farmaceutyczne	24,42	27,97	30,80	of which pharmaceutical products
transport	53,31	64,82	103,76	104,05	transport
łączość	22,31	38,63	47,58	48,24	communication
rekreacja i kultura.....	40,74	53,14	78,23	87,01	recreation and culture
edukacja.....	6,21	9,24	11,32	12,34	education
restauracje i hotele.....	8,91	17,33	21,21	26,66	restaurants and hotels
inne towary i usługi	30,89	32,71	46,86	51,52	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista.....	14,45	18,43	26,87	29,40	of which personal hygiene

a Łącznie z kieszonkowym niewzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures.

TABL. 4(108). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH
NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS
OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg....	8,97	8,11	6,93	6,50	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo.....	6,42	5,60	4,63	4,23	of which bread
Mięso w kg.....	5,16	5,19	5,23	5,27	Meat in kg
Ryby ^a w kg.....	0,41	0,40	0,43	0,41	Fish ^a in kg
Mleko ^b , napoje mleczne i jogurty w l	5,86	4,93	4,13	4,12	Milk ^b , milk-based beverages and yoghurt in l
w tym mleko.....	5,30	4,31	3,43	3,32	of which milk

a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów gotowych i panierowanych. b Bez zagęszczonego i w proszku.

a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. b Excluding condensed and powdered milk.

TABL. 4(108). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Sery w kg	0,86	0,96	0,96	1,03	Cheese in kg
Jaja w szt	14,24	14,76	12,06	11,87	Eggs in pieces
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg.....	1,60	1,61	1,44	1,41	Oils and fats in kg
w tym masło	0,23	0,29	0,27	0,26	of which butter
Owoce w kg	3,90	3,50 ^a	3,44	3,53	Fruit in kg
Warzywa w kg	13,46	12,35 ^b	10,35	9,87	Vegetables in kg
w tym ziemniaki.....	7,81	6,46	5,22	4,74	of which potatoes
Cukier w kg	1,64	1,42	1,25	1,20	Sugar in kg
Napoje bezalkoholowe w l.....	.	5,68	7,55	8,31	Non-alcoholic beverages in l

a Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi (do 2004 r. w grupie Warzywa). b Bez nasion i pestek jadalnych (do 2004 r. w grupie Warzywa).

a Including seeds and edible stones (until 2004 within a group of vegetables). b Excluding seeds and edible stones (until 2004 within a group of vegetables).

TABL. 5(109). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	97,0	97,5	97,9	98,1	Refrigerator
Zamrażarka.....	37,9	28,7	29,2	33,2	Freezer
Automat pralniczy	77,8	86,1	88,3	92,4	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń.....	2,9	5,1	11,8	15,9	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa.....	17,8	34,4	46,9	50,7	Microwave oven
Samochód osobowy	42,0	41,2	48,7	55,6	Passenger car
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	37,8	44,7	43,1	43,7	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,3	97,0	97,4	98,1	Television
Telefon komórkowy.....	15,7	62,3	81,3	85,5	Mobile phone
Magnetowid.....	50,6	43,7	28,0	25,9	Videorecorder
Odtwarzacz płyt kompaktowych	10,7	10,7	14,9	15,2	Compact disc player
Zestaw kina domowego	15,2	17,8	Home theater
Odtwarzacz DVD	23,7	48,9	53,3	DVD player
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej.....	46,5	46,6	55,8	59,4	Satellite or cable television equipment
Komputer osobisty	16,4	38,8	55,4	59,8	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	5,6	22,7	46,4	53,6	of which with access to the Internet
Drukarka	9,0	24,4	35,0	38,4	Printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 27.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz połączenia gazowe prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródło podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 27.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the length of the water-line, the sewerage systems and gas-line system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water-line and gas-line network** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and, since 2003 gas.

Data regarding the **length of the sewerage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewerage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water-line, sewerage and gas-line connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and gas-line connections leading to buildings (included non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewerage system, with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water-line system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water-line systems and sewerage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water-line system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water-line conduit), and in the case of sewerage – sewerage inlets.

Dane o **korzystających i odbiorcach gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej od 2005 r. obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji łączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348) z późniejszymi zmianami.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej**; obejmują działalność przedsiębiorstw, zakładów komunikacji miejskiej publicznych oraz prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne, mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego. Dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

Data regarding gas users and gas consumers concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas-line system.

Data regarding the population using the water-line system, the sewerage system and the gas-line system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity from 2005 include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the consumption of gas from gas-line, concern all the households.

The consumption of electricity and gas from the gas-line network in households (as is consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of heating regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Act from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348) with later amendments.

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-ops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy for heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding urban ground transport concerns **bus, tram and trolleybus communication**; includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and microbuses as well as suburban and inter-city service have been also included. Data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises servicing some urban areas as well as transport lines and routes exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

The **length of routes** is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses, trams or trolleybuses travel.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkańach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (np. hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej) i pomieszczeń nie przeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanymi (np. pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

8. *Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also by other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of their character or composition is similar to the waste produced in households.*

Information on communal waste is quoted according to regulation of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

9. *Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewerage system.*

10. ***Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.*

***Lawns** include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.*

***Estate green belts** are located in residential areas and are used for the purposes of recreation and isolation.*

Dwellings

1. *Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).*

***A dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.*

***A room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets conditions described in the definition.*

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII 2009 r. Do 2001 r. dotyczyły one wyłącznie mieszkań zamieszkałych.

3. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa, w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, w zarządzie jednostek podległych ministerstwom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej itp.;
- 5) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor space of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII 2009. Till 2001 concerned only inhabited dwellings.

3. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing co-operatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the co-operative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the Agricultural Property Stock of the State Treasury, in the stock of Military Housing Agency, under the management of units subordinated to the following ministries: National Defence, Interior and Administration, Justice, under the management of state authority bodies, state administration, state control etc.;
- 5) **natural persons** – dwellings, which are owned by natural person (one or more), while this person:
 - can be owner of whole real estate for example individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing co-operatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a land and mortgage register, was established.

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 6) **towarzystw budownictwa społecznego** – dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit) z wykorzystaniem kredytu z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego.;
- 7) **pozostałych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, partii, związków zawodowych itp.

4. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** oraz mieszkaniach, których budowę rozpoczęto dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

5. Informacje o **budownictwie spółdzielni mieszkaniowych** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez wszystkie typy spółdzielni, łącznie z jednorodinnym budownictwem spółdzielczym.

6. Źródłem informacji o **transakcjach kupna-sprzedaży nieruchomości** są dane pochodzące z aktów notarialnych i wykorzystywane do zasilania rejestru cen i wartości nieruchomości (RCiWN), o którym mowa w § 74 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

6) **public building society** – concern dwellings built by public building society (operating on a non profit basis) utilizing credit granted by the National Housing Fund ;

7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, political parties, labour unions etc.

4. Information regarding **completed dwellings**, as well as dwellings whose construction has started, concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

The division of dwellings into buildings of housing co-operatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

5. Information regarding **housing co-operative construction** concerns dwellings completed by all types of co-operatives, including single-family co-operative construction.

6. Source of information for **purchase – sale transactions of real estates** are data, which derive from notarial deeds and used to supplement the Register Of Prices and Real Estate Value (RCiWN), which has been discussed in § 74 article 1st and 2nd of the Decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 III 2001, in regard to the registration of land and buildings (Journal of Law, No. 38, item 454).

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1(110). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER-LINE AND SEWERAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km:					Network in km:
Wodociągowa	11727,2	13146,4	13888,3	14110,8	Water-line
Kanalizacyjna ^a	4886,3	6538,7	7584,0	7918,9	Sewerage ^a
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w szt					Connections leading to residential buildings in units
Wodociągowe	240197	274262	292546	298081	Water-line system
miasta.....	122444	132163	137842	140147	urban areas
wieś.....	117753	142099	154704	157934	rural areas
Kanalizacyjne.....	107278	137331	156498	163158	Sewerage system
miasta.....	87845	101098	108102	110892	urban areas
wieś.....	19433	36233	48396	52266	rural areas
Zdroje uliczne w szt	264	72	55	54	Street outlets in units
Miasta.....	40	28	23	21	Urban areas
Wieś.....	224	44	32	33	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	111,5	94,9	93,2	91,8	Consumption of water from water-line system in households (during the year) in hm³
Miasta:					Urban areas:
w hm ³	92,2	75,8	73,1	71,4	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	44,2	36,9	36,0	35,3	per capita in m ³
Wieś w hm ³	19,3	19,1	20,1	20,4	Rural areas in hm ³

a Kolektory i sieć uliczna.

a Collectors and street network.

TABL. 2(111). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	.	1055,5	1075,4	1081,3	Consumers (as of 31 XII) in thous.
miasta.....	759,2	790,4	809,9	802,5	urban areas
wieś.....	.	265,1	265,5	278,9	rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GW-h.....	.	1946,8	2045,5	1980,0	In GW-h
miasta.....	1339,4	1409,5	1472,6	1352,7	urban areas
wieś.....	.	537,3	572,9	627,3	rural areas
W kW-h:					In kW-h:
miasta: na 1 mieszkańca	641,8	685,8	725,3	668,1	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1771,0	1783,4	1818,3	1685,7	per consumer ^a
wieś - na 1 odbiorcę ^a	2027,0	2157,4	2249,3	rural areas - per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców w roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers during the year was used in calculations.

S o u r c e: data of Ministry of the Economy.

TABL. 3(112). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS-LINE SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS-LINE SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć gazowa w km	7471,1	8003,8	8091,0	4850,3	3240,8	Gas line network in km
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt	123418 ^a	135466	138815	114799	24016	Connections leading to residential and non-residential buildings in units
Odbiorcy gazu z sieci w tys.	659,9 ^b	667,4	669,3	640,0	29,3	Consumers of gas from gas-line system in thous.
Zużycie gazu z sieci ^c (w ciągu roku) w hm ³	326,2	325,4	343,8	313,1	30,7	Consumption of gas from gas-line system ^c (during the year) in hm ³
na 1 mieszkańca ^d w m ³	112,9	113,1	119,5	154,6	36,0	per capita ^d in m ³

a Dotyczy tylko budynków mieszkalnych. b Bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych. c W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. d Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych miastach i na wsi, w których ta sieć istniała.

a Concerns only residential buildings. b Excluding consumers using collective gas-meters. c Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. d Population total excluding its separation in those urban areas and rural areas in which network existed.

TABL. 4(113). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła przesyłowa w km	1253,2	1462,9*	1215,8	1179,1	36,7	Heating network in km
Kotłownie w szt	1478	1448*	1528	1262	266	Boiler rooms in units
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w GJ	13901789	12938301*	13018456	12963365	55090	Sale of heating energy (during the year) in GJ
Kubatura budynków ogrzewa- nych centralnie w dam ³	110171	120318*	130426	128423	2002	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkal- nych	59367	65364*	70899	69738	1161	of which residential build- ings

TABL. 5(114). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION USING WATER-LINE, SEWERAGE AND GAS-LINE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Ludność w tys. - korzystająca ^a z:						Population in thous. - using ^a :
wodociągu	2624,5	2625,5	2628,2	1953,4	674,8	water-line system
kanalizacji	1908,7	1940,7	1950,6	1723,5	227,1	sewerage system
gazu	1814,7 ^b	1795,1	1814,3	1715,0	99,3	gas-line system
Ludność w - % ogółu ludności - korzystająca ^a z:						Population - in % of total popula- tion - using ^a
wodociągu	90,9	91,3	91,4	96,6	78,9	water-line system
kanalizacji	66,1	67,5	67,8	85,3	26,6	sewerage system
gazu	62,8 ^b	62,4	63,1	84,8	11,6	gas-line system

a Dane szacunkowe. b Bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych.

a Estimated data. b Excluding consumers using collective gas-meters.

TABL. 6(115). KOMUNIKACJA MIEJSKA^a

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Miasta obsługiwane przez zakłady komunikacji miejskiej	19	18	18	13	Towns serviced by urban transport companies
Ludność w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w tys.	1418	1298	1302	1116	Population in urban areas serviced by urban transport companies in thous.
Sieć komunikacyjna:					Transportation network:
linie w km.....	3470	3724	3673	3276	lines in km
czynne trasy w km.....	1565	1536	1946	2720	bus active routes in km
w tym autobusowe.....	1476	1452	1862	2466	of which bus
Tabor autobusowy	767	774	832	846	Bus fleet

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons.

TABL. 7(116). ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^aMUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009			SPECIFICATION
				ogółem ^b	miasta ^b	wieś ^b	
				total	urban areas ^b	rural areas ^b	
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) w t	1510657,3	893090,4	928483,8	990114,5	754374,4	158150,4	Municipal waste collected (during the year) in t
w tym z gospodarstw domowych	1061124,6	646346,2	645656,3	675447,7	497094,0	119005,2	of which from households
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	103	117	90	79	28	51	number
powierzchnia w ha	332,6	364,2	309,7	290,0	132,2	157,8	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	4,3	1,0	-	-	-	-	Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha
Dzikię wysypiska:							Uncontrolled waste dumps:
istniejące	329	434	409	73	336	existing
zlikwidowane	280	390	350	254	96	removed
Nieczystości ciekłe wywiezione (w ciągu roku) w dam ³	1112,2	1231,3	1494,3	1570,9	640,7	930,2	Liquid waste ^c removed (during the year) in dam ³
w tym z gospodarstw domowych	800,3	853,6	909,6	974,6	338,5	636,0	of which from households

a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 8 i 9 na str. 177; dane szacunkowe. b Odpady komunalne zebrane bez wyselekcjonowanych. c Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a See general notes, item 8 and 9 on page 177; estimated data. b Municipal waste collected without selected. c Collected temporarily in cesspools.

TABL. 8(117). **ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE SELEKTYWNI**
MUNICIPAL WASTE COLLECTED SEPARATELY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady wyselekcjonowane w tonach Waste selected in tonnes									
	ogółem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywa sztucz- ne plastics	metale metals	tekstylia textile	nie- bez- piecz- ne hazar- dous	zużyte urzą- dzenia elek- tryczne i elektro- niczne ^a waste electric- al and elec- tronic equip- ment ^a	wielko- ga- baryto- we bulky waste	biode- gra- dowalne bio- degra- dable
OGÓŁEM 2000 TOTAL	1881,7	229,5	867,1	57,4	12,6	715,1
2005	19412,6	4811,3	6177,2	2729,8	670,9	1895,6	23,6	2,1	3102,1	.
2008	60990,8	9781,9	14119,4	5570,4	1164,1	2850,3	29,7	427,1	15107,4	11940,5
2009	77589,7	9051,4	14688,6	6029,7	631,4	2688,5	26,7	2635,0	18410,2	23428,2
Z handlu, małego biznesu, biur i instytucji..... <i>From commerce, small business, offices and institutions</i>	6568,0	2851,9	932,5	757,1	41,6	99,4	7,2	101,5	826,3	950,5
Z usług komunalnych..... <i>From municipal services.</i>	11673,2	324,3	758,3	313,6	23,1	-	0,1	26,0	670,2	9557,6
Z gospodarstw domowych.... <i>From households</i>	59348,5	5875,2	12997,8	4959,0	566,7	2589,1	19,4	2507,5	16913,7	12920,1

a Odpady o kodach: 200123, 200135, 200136.

a Waste with codes: 200123, 200135, 200136.

TABL. 9(118). **TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE URBAN AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM: w ha.....	4059,0	4258,1	4878,9	5358,5	TOTAL: in ha
w % powierzchni miast	1,9	1,9	2,2	2,4	<i>in % of urban area space</i>
na 1 mieszkańca miast w m ²	19,5	20,8	24,1	26,5	<i>per capita in urban areas in m²</i>
Tereny zieleni miejskiej ogólnodo- stępnej w ha:					<i>Generally accessible urban area green belts in ha:</i>
parki spacerowo-wypoczynkowe	1859,6	1917,1	2203,0	2239,7	<i>strolling-recreational parks</i>
zieleńce	675,6	790,6	1029,2	1057,8	<i>lawns</i>
Tereny zieleni osiedlowej w ha	1523,8	1550,4	1646,7	2061,0	<i>Estate green belts in ha</i>

Mieszkania Dwellings

TABL. 10(119). ZASOBY MIESZKANIOWE ^a

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
			ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
Mieszkania w tys.	1010,4	1039,8	1053,6	790,7	Dwellings in thous.
Izby w tys.	3640,7	3753,0	3804,9	2697,1	Rooms in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	66750,7	69448,5	70692,0	48233,5	Usable floor space of dwellings in thous. m ²
Przeciętna:					Average:
liczba izb w mieszkaniu	3,60	3,61	3,61	3,41	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :					usable floor space in m ² :
1 mieszkania.....	66,1	66,8	67,1	61,0	per dwelling
na 1 osobę	23,1	24,1	24,6	23,9	per person
liczba osób na:					number of persons:
1 mieszkanie.....	2,86	2,77	2,73	2,56	per dwelling
1 izbę	0,79	0,77	0,76	0,75	per room

a Zamieszkane i niezamieszkane, opracowano na podstawie bilansów.
a Inhabited and uninhabited, compiled on the basis of balances.

TABL. 11(120). MIESZKANIA WEDŁUG STOSUNKÓW WŁASNOŚCIOWYCH ^a W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS BY TYPE OF OWNERSHIP ^a IN 2009
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania Dwellings	Powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² Usable floor space of dwellings in m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² Average usable floor space of 1 dwelling in m ²	SPECIFICATION
OGÓŁEM	596240	30440618	51,1	TOTAL
własność:				ownership of:
Spółdzielni mieszkaniowych	187609	9470704	50,5	Housing co-operatives
Gmin (komunalna)	153027	7260764	47,4	Gmina (municipal)
Zakładów pracy	10453	646724	61,9	Companies
Skarbu Państwa	5968	292106	48,9	State Treasury
Wspólnot mieszkaniowych – mieszkania osób fizycznych	232933	12457633	53,5	Condominiums – natural persons dwellings
Towarzystw budownictwa społecznego	6250	312687	50,0	Public building societies

a Bez mieszkań stanowiących własność osób fizycznych niewchodzących w skład wspólnot mieszkaniowych oraz innych podmiotów (m.in. instytucji budujących na sprzedaż lub wynajem, stowarzyszeń, fundacji, samorządów zawodowych i gospodarczych).

U w a g a. Dane podaje się na podstawie badania cyklicznego co 2 lata.

a Excluding dwellings owned by natural persons not comprising condominiums as well as other entities (among others institutions constructing dwellings for sale or for rental, associations, foundations, professional and economic self-governments).

N o t e. Data are presented on the basis of periodic survey conducted every two years.

TABL. 12(121). **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE** ^a
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań in % of total dwellings			
Miasta				Urban areas
Wodociąg	99,0	99,1	99,1	Water-line system
Ustęp	91,7	91,9	92,1	Lavatory
Łazienka	88,8	89,1	89,3	Bathroom
Gaz z sieci	85,5	84,9	85,2	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	79,7	80,3	80,6	Central heating
Wieś				Rural areas
Wodociąg	93,9	94,1	94,2	Water-line system
Ustęp	77,8	78,5	79,0	Lavatory
Łazienka	80,0	80,6	80,9	Bathroom
Gaz z sieci	8,9	9,7	11,8	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	65,3	66,4	66,9	Central heating

^a Zamieszkanke i niezamieszkanke, opracowano na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
^a Inhabited and uninhabited, compiled on the basis of balances of net dwelling stocks.

TABL. 13(122). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Mieszkania	5891	6875	12498	14143	Dwellings
miasta	5047	4480	8546	10146	urban areas
wieś	844	2395	3952	3997	rural areas
Spółdzielcze	1756	498	649	1070	Co-operative
Komunalne (gminne)	549	197	127	430	Municipal (gmina)
Zakładowe	221	117	123	39	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1198	2150	6379	6997	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	205	279	418	399	Public building society
Indywidualne	1962	3634	4802	5208	Private
miasta	1311	1776	1923	1885	urban areas
wieś	651	1858	2879	3323	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	373,1	454,7	654,8	784,7	Dwellings per 1000 marriages contracted
miasta	449,1	412,8	641,7	788,5	urban areas
wieś	185,5	561,3	685,0	775,2	rural areas

TABL. 13(122). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Izby	21941	29179	49209	53442	Rooms
miasta.....	17605	16704	29301	32123	urban areas
wieś	4336	12475	19908	21319	rural areas
Spółdzielcze	5459	1504	1906	2967	Co-operative
Komunalne (gminne).....	1510	507	324	873	Municipal (gmina)
Zakładowe	793	373	381	90	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3457	6428	18959	20093	For sale or rent
Spółeczne czynszowe.....	618	781	1128	1212	Public building society
Indywidualne	10104	19586	26511	28207	Private
miasta.....	6460	9071	10250	9394	urban areas
wieś	3644	10515	16261	18813	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	468421	693714	1205161	1279761	Usable floor space of dwellings in m²
miasta.....	370512	386071	685550	727801	urban areas
wieś	97909	307643	519611	551960	rural areas
Spółdzielcze	98987	28074	35534	60227	Co-operative
Komunalne (gminne).....	29093	9115	5433	21660	Municipal (gmina)
Zakładowe	12932	7329	6270	3759	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	69397	130910	438718	434063	For sale or rent
Spółeczne czynszowe.....	10682	13809	20152	19281	Public building society
Indywidualne	247330	504477	699054	740771	Private
miasta.....	160194	235127	273335	250306	urban areas
wieś	87136	269350	425719	490465	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	79,5	100,9	96,4	90,5	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta.....	73,4	86,2	80,2	71,7	urban areas
wieś	116,0	128,5	131,5	138,1	rural areas
Spółdzielcze	56,4	56,4	54,8	56,3	Co-operative
Komunalne (gminne).....	53,0	46,3	42,8	50,4	Municipal (gmina)
Zakładowe	58,5	62,6	51,0	96,4	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	57,9	60,9	68,8	62,0	For sale or rent
Spółeczne czynszowe.....	52,1	49,5	48,2	48,3	Public building society
Indywidualne	126,1	138,8	145,6	142,2	Private
miasta.....	122,2	132,4	142,1	132,8	urban areas
wieś	133,8	145,0	147,9	147,6	rural areas

TABL. 14(123). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM.... 2000	5891	1962	1,8	7,0	10,2	81,0	3929	8,8	24,0	36,9	30,3
TOTAL 2005	6875	3634	0,4	4,3	9,8	85,5	3241	6,7	26,8	43,4	23,1
2008	12498	4802	0,3	3,1	5,5	91,1	7696	7,2	26,7	41,7	24,4
2009	14143	5208	0,7	3,6	6,9	88,8	8935	9,6	30,5	37,8	22,1
Miasta..... 2000	5047	1311	2,7	9,8	13,2	74,3	3736	9,3	24,6	37,1	29,0
Urban areas 2005	4480	1776	0,6	7,1	15,2	77,1	2704	7,9	28,0	45,4	18,7
2008	8546	1923	0,8	6,3	10,1	82,8	6623	7,6	27,4	43,6	21,4
2009	10146	1885	1,9	8,9	14,3	74,9	8261	10,1	31,2	39,4	19,3
Wieś..... 2000	844	651	-	1,2	4,3	94,5	193	-	12,4	33,2	54,4
Rural areas 2005	2395	1858	0,3	1,6	4,6	93,6	537	0,9	20,5	33,0	45,6
2008	3952	2879	-	0,9	2,5	96,6	1073	4,9	22,4	30,0	42,7
2009	3997	3323	0,0	0,5	2,7	96,8	674	3,0	22,7	18,0	56,4

TABL. 15(124). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2009 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych co-opera- tive	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywat- nych private	towarzystw budownic- stwa społecz- nego public building society	innych others
a - liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c - przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM..... a	394181	228277	92571	49408	7830	5023	11072
TOTAL b	59710,6	35567,4	14184,5	6170,3	902,2	1096,7	1789,4
c	151,5	155,8	153,2	124,9	115,2	218,3	161,6
Miasta..... a	350861	207760	86302	42488	2957	4982	6372
Urban areas b	53421,4	32659,6	13020,4	5143,8	342,1	1086,7	1168,8
c	152,3	157,2	150,9	121,1	115,7	218,1	183,4
Wieś..... a	43320	20517	6269	6920	4873	41	4700
Rural areas b	6289,2	2907,8	1164,2	1026,5	560,1	10,0	620,6
c	145,2	141,7	185,7	148,3	114,9	243,2	132,1

TABL. 15(124). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2009 R. (dok.)
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych co-operative	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywat- nych private	towarzystw budownic- stwa społecz- nego public building society	innych others
a - liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
W % OGÓŁU IN % OF TOTAL							
OGÓŁEM a	100,0	57,9	23,5	12,5	2,0	1,3	2,8
TOTAL b	100,0	59,6	23,8	10,3	1,5	1,8	3,0
Miasta..... a	100,0	59,2	24,6	12,1	0,8	1,4	1,8
Urban areas b	100,0	61,1	24,4	9,6	0,6	2,0	2,2
Wieś a	100,0	47,4	14,5	16,0	11,2	0,1	10,8
Rural areas b	100,0	46,2	18,5	16,3	8,9	0,2	9,9

TABL. 16(125). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Grunty w zasobie gmin pod budownictwo mieszkańciew Gminas' stock of grounds for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdziel- cze co- operatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped
		w ha in ha						
OGÓŁEM2000	165,4	7,5	140,3	5241,2	2397,4	3191,6	1311,3	
TOTAL 2005	133,8	1,9	116,2	1055,3	560,5	2922,8	1147,2	
2008	205,9	3,2	179,0	1629,4	1149,9	2747,0	1186,4	
2009	160,1	6,0	124,8	1616,8	1126,3	2828,9	1143,2	
Miasta..... 2000	58,9	4,0	38,2	3957,3	1855,0	2015,7	820,3	
Urban areas 2005	60,3	1,9	44,9	969,2	512,3	1797,1	627,0	
2008	91,4	0,6	74,7	1567,1	1114,0	1587,6	642,8	
2009	89,0	6,0	60,9	1554,7	1090,6	1711,6	633,4	
Wieś..... 2000	106,5	3,5	102,1	1283,9	542,4	1175,9	491,0	
Rural areas 2005	73,5	-	71,3	86,1	48,2	1125,7	520,2	
2008	114,5	2,6	104,3	62,3	35,9	1159,4	543,6	
2009	71,1	-	63,9	62,1	35,7	1117,3	509,8	

TABL. 17(126). ZAWARTE TRANSAKCJE KUPNA-SPRZEDAŻY LOKALI, BUDYNKÓW, NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH ZABUDOWANYCH I ZURBANIZOWANYCH ORAZ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH NIEZABUDOWANYCH W 2009 R.

REACHED PURCHASE-SALE TRANSACTIONS OF THE PREMISES, BUILDINGS, BUILT-UP AND URBANIZED LAND REAL ESTATES AS WELL AS NON-BUILT-UP LAND REAL ESTATES IN 2009

RODZAJ PRAWA DO DZIAŁKI a - użytkowanie wieczyste b - własność	Zawarte umowy w formie aktu notarialnego Reached contracts by form of notarial act	Wartość w tys. zł Value in thous. zł	Powierzchnia w m ² Area in m ²	Średnia cena 1 m ² powierzchni w zł Average price per 1 m ² of area in zł	TYPE OF PLOT OWNERSHIP a - perpetual usufruct b - ownership
LOKALE¹ PREMISES¹					
Mieszkalne	3553	398063	182791	2178	Residential
Niemieszkalne.....	214	23906	14983	1596	Non-residential
BUDYNKI¹ BUILDINGS¹					
Mieszkalne	16	21830	7938	2750	Residential
Przemysłowe	2	2029	2454	827	Industrial
Handlowo-usługowe	7	824	1700	485	Wholesale and retail trade
Niemieszkalne.....	4	79	347	228	Others non-residential
NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWE ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE BUILT-UP AND URBANIZED LAND REAL ESTATES					
Nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi	a 165 b 1840	13090 471378	73614 5591221	178 84	Built-up real estates by residential buildings
Nieruchomości zabudowane budynkami pełniącymi inne funkcje niż zagrodowa i mieszkaniowa.....	a 170 b 566	53751 80362	759973 2281535	71 35	Built-up real estates by holding different functions than farmstead and housing
Grunty rolne zabudowane.....	a 2 b 593	175 88407	26629 5827515	7 15	Agricultural built-up area
NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWE NIEZABUDOWANE NON-BUILT-UP LAND REAL ESTATES					
Grunty przeznaczone pod zabudowę:					Land appropriated for building:
mieszkaniową	a 66 b 627	2152 85523	51137 1059470	42 81	residential
przemysłową.....	a 1 b 29	112 22839	343 510806	327 45	industrial
inną	a 16 b 608	1093 91440	25982 1997172	42 46	other
Użytki rolne	a 42 b 4185	7709 418875	386290 84253672	20 5	Agricultural land
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	a 1 b 24	27 2248	1074 809020	25 3	Forest land and plantings

¹ Powierzchnia użytkowa.
¹ The usable floor space.

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji:

- w roku szkolnym 1999/2000 w miejsce 8-letnich szkół podstawowych powstały 6-letnie szkoły podstawowe i 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa;
- w roku szkolnym 2002/03 zaczęły funkcjonować system szkół ponadgimnazjalnych, tj. obejmujący: 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; ponadto do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

2. W związku ze stopniowym wprowadzaniem reformy ustroju szkolnego, obok **szkół ponadgimnazjalnych** (dla absolwentów gimnazjum), działały jeszcze – do czasu zakończenia cyklu kształcenia – **szkoły ponadpodstawowe** (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) oraz ich oddziały będące w strukturze szkół ponadgimnazjalnych, tj. 4-letnie licea ogólnokształcące i 4–5-letnie średnie zawodowe (obejmujące technika oraz licea zawodowe i techniczne); część szkół ponadpodstawowych została przekształcona w szkoły ponadgimnazjalne.

3. Z dniem 1 IX 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi); do roku szkolnego 2003/04 dzieci miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. The educational system functions according to the Education System Act dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Act dated 27 VII 2005 (Journal of Laws. No. 164, item 1365) with later amendments.

As a result of introduction of new education system:

- in 1999/2000 school year instead of 8-year primary schools, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools were established, education in which was compulsory;
- in 2002/03 school year, a system of upper secondary schools, i.e. including: 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools, 3-year specialized secondary schools, and 4-year technical secondary schools, as well as since 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools; moreover, upper secondary schools include also art schools leading to professional certification.

2. In relation to gradual introduction of school system's reform, besides **upper secondary schools** (for graduates of lower secondary schools), there were operated – by the time of finishing the educational cycle – **upper secondary (post-primary) schools** (for graduates of 8-year primary school) and their sections, which are in the structure of upper secondary schools i.e. 4-year general secondary schools and 4–5-year secondary vocational schools (including technical secondary schools as well as vocational and general technical secondary schools); a part of upper secondary (post-primary) schools was transformed into upper secondary schools.

3. Since 1 IX 2004 an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools); until the 2003/04 school year children had a right to receive 1 year pre-primary education.

4. Data, presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne (do roku szkolnego 2004/05 określane jako szkoły państwowe i niepaństwowe). Uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży obejmują:

- 1) **szkoły podstawowe** (łącznie ze specjalnymi), w tym:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) „małe szkoły” (bez szkół specjalnych), organizowane od roku szkolnego 2001/02, prowadzące klasy I–III dla uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do szkół (głównie ze względu na znaczną odległość od miejsca zamieszkania),
 - d) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej.
- 2) **gimnazja** (łącznie ze specjalnymi), w tym:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej (od roku szkolnego 2003/04 szkoły z oddziałami przysposabiającymi do pracy);
- 3) **szkoły ponadpodstawowe** (łącznie ze specjalnymi), obejmujące:
 - a) szkoły zasadnicze (zawodowe) [do roku szkolnego 2004/05],
 - b) szkoły średnie:
 - licea ogólnokształcące (do roku szkolnego 2004/05),
 - zawodowe: licea i technika, licea zawodowe oraz – bez szkół specjalnych – licea techniczne (do roku szkolnego 2005/06);

6. *Schools (with the exceptions of higher education institutions) and establishments may be public non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local self-government entities can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of a public school only.*

Tertiary education can be public and non-public (until 2004/05 school year referred to as state and non-state). Non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Ministry of Science and Higher Education.

7. **Schools for children and youth include:**

- 1) **primary schools** (including special schools), of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) "small schools" (excluding special schools) organized since 2001/02 school year, comprising grades I–III for children who have limited access (primarily due to distance from place of residence),
 - d) art schools (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme.
- 2) **lower secondary schools** (including special schools), of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) job-training schools on the basis of 6th grade of primary school (until 2003/04 school year schools with job-training sections);
- 3) **upper secondary (post-primary) schools** (including special schools), include:
 - a) basic vocational schools (until 2004/05 school year),
 - b) secondary schools:
 - general secondary schools (until 2004/05 school year),
 - vocational schools: specialized secondary and technical schools, vocational secondary schools as well as – excluding special schools – general-technical secondary schools (until 2005/06 school year);

- 4) **szkoły ponadgimnazjalne** (łącznie ze specjalnymi), obejmujące:
- zasadnicze szkoły zawodowe,
 - licea ogólnokształcące,
 - uzupełniające licea ogólnokształcące – od roku szkolnego 2004/05,
 - licea profilowane,
 - technika,
 - technika uzupełniająca – od roku szkolnego 2004/05,
 - szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (do roku szkolnego 2002/03 zaliczone do ponadpodstawowych szkół średnich zawodowych) prezentuje się od roku szkolnego 2007/08 z wyłączeniem szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne,
 - szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata; bez szkół specjalnych) prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich;
- kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; do roku szkolnego 2005/06 dane dotyczyły studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- nie obejmują Polaków studiujących za granicą;
- studenci zamiejscowych jednostek organizacyjnych zostali wykazani w miejscu siedzib zamiejscowych jednostek organizacyjnych.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i ośrodkami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Wyższe szkoły zawodowe zostały utworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590 z późn. zm.).

4) **upper secondary schools** (including special schools) include:

- basic vocational schools,
- general secondary schools,
- supplementary general schools – since 2004/05 school year,
- specialized secondary schools,
- technical secondary schools,
- supplementary technical schools – since 2004/05 schools year,
- art schools leading to professional certification (until 2002/03 school year rate to vocational secondary (post-primary) schools) presented since 2007/08 school year excluding art schools providing art education only,
- special job-training schools.

8. Post-secondary schools – educating in day, evening or weekend form as well as since 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive title of licentiate; excluding special schools) conducted by education departments of voivodship marshals' offices;
- colleges of social work (3-year) – since 2005/06 school year.

9. Tertiary education (university level) includes full-time (intramural) and part-time (extramural) programmes; until 2005/06 schools year included day, evening, weekend and extramural studies.

Data regarding tertiary education:

- include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- include foreigners studying in Poland;
- do not include Poles studying abroad;
- students attending organizational units in another location are shown according to the placements of the organizational units in another location

The data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including branch sections, faculties and centres operating in a place different than the place of their seat and consultative points. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

Tertiary vocational education operates on the basis of the Law on tertiary vocational education, dated 26 VI 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590 with later amendments).

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) szkoły ponadpodstawowe:
 - a) zasadnicze (zawodowe) dla dorosłych,
 - b) średnie:
 - licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - zawodowe dla dorosłych: licea i technika, licea zawodowe oraz do roku szkolnego 2000/01 – średnie studium zawodowe;
- 4) szkoły ponadgimnazjalne:
 - a) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych,
 - b) licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - c) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - d) licea profilowane dla dorosłych,
 - e) technika dla dorosłych,
 - f) technika uzupełniająca dla dorosłych.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych lub zakładach opieki zdrowotnej (włącznie z zakładami leczenia uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielania specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

10. Schools for adults educating in weekend form as well as since 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) upper secondary (post-primary) schools:
 - a) basic vocational schools for adults,
 - b) secondary schools:
 - general secondary schools for adults,
 - vocational secondary schools for adults: specialized secondary and technical schools, vocational secondary schools as well as until 2000/01 school year – secondary vocational extramural studies;
- 4) upper secondary schools:
 - a) basic vocational schools for adults,
 - b) general secondary schools for adults,
 - c) supplementary general schools for adults,
 - d) specialized secondary schools for adults,
 - e) technical secondary schools for adults,
 - f) supplementary technical schools for adults.

11. Special schools are organized for handicapped children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special departments or integration, mainstream, therapeutic and compensatory sections are established) as well as in special educational centres or health care institutions (including health resorts).

12. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and older who, for reasons of their disability, are not able to attend regular schools or nursery schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth sociotherapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a mental retardation-profound to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,
- w latach 2008/09 i 2009/10 również – punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

18. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych.

19. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z danego roku szkolnego, a w roku 2000/01 – z roku kalendarzowego.

20. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych, wyższych oraz w szkołach dla dorosłych. Od roku 2005/06 na studiach wyższych ujmowani są w systemie niestacjonarnym.

21. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

U w a g a. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

16. *Data regarding academic teachers concern the positions: professor, assistant professor, tutor and assistant as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.*

17. Pre-primary education establishments are designated for children 3 of age until beginning education in primary school, securing children the care and aimed at preparation to education in school.

Preprimary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections in primary schools,
- in 2008/09 and 2009/10 school years also – pre-primary points and pre-primary education groups according to a decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (*Journal of Laws No. 7, item 38*).

18. *Classrooms do not include classrooms in special schools.*

19. *Data regarding:*

- 1) *pre-primary education as well as schools (excluding higher education institutions), concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the actual school year, until 2000/01 school year graduates were shown according to the calendar year.*

20. Extramural graduates occur only in post-secondary schools, tertiary education as well as schools for adults. Since 2005/06 school year on tertiary education are included in part-time programmes.

21. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. **A dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

22. Extracurricular education offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreations and rest during timetable free time.

Extracurricular education establishments include: youth's palaces, youth cultural establishments, extracurricular work's centres, interschool sports centres and other public and non-public establishments.

Note. Information presented, excluding data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) is completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

U w a g a. Uczniów i absolwentów w szkołach ponadpodstawowych podaje się od roku szkolnego 2002/03 łącznie z uczniami i absolwentami oddziałów tych szkół będących w strukturze szkół ponadgimnazjalnych, patrz uwagi ogólne, pkt. 2 str. 191.

N o t e. Students and graduates of upper secondary (post-primary) schools were given since 2002/03 school year, including students and graduates of divisions of these schools in the structure of upper secondary schools, see general notes, item 2, page 191.

TABL. 1(127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
SZKOŁY <i>SCHOOLS</i>					
Podstawowe.....	1025	858	824	822	<i>Primary</i>
Gimnazja.....	450	474	478	479	<i>Lower secondary</i>
Ponadpodstawowe.....	793	11	x	x	<i>Upper secondary (post-primary)</i>
zasadnicze (zawodowe).....	190	-	x	x	<i>basic vocational</i>
średnie.....	603	11	x	x	<i>secondary</i>
licea ogólnokształcące.....	171	-	x	x	<i>general</i>
zawodowe.....	432	11	x	x	<i>vocational</i>
Ponadgimnazjalne.....	x	645	584	546	<i>Upper secondary</i>
zasadnicze zawodowe.....	x	133	128	132	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące.....	x	177	165	158	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	4	2	5	<i>supplementary general</i>
licea profilowane.....	x	120	76	55	<i>specialized</i>
technika.....	x	150	163	148	<i>technical</i>
technika uzupełniająca.....	x	19	7	4	<i>supplementary technical</i>
artystyczne ^a	x	16	6	6	<i>art^a</i>
specjalne szkoły przysposabiające do pracy.....	x	26	37	38	<i>special job-training schools</i>
Policealne.....	292	417	329	302	<i>Post-secondary</i>
Wyższe.....	24	34	36	38	<i>Tertiary</i>
Dla dorosłych.....	271	353	278	282	<i>For adults</i>
gimnazja.....	4	11	12	13	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowe.....	267	65	1	x	<i>upper secondary (post-primary)</i>
zasadnicze (zawodowe).....	20	3	-	x	<i>basic vocational</i>
średnie.....	247	62	1	x	<i>secondary</i>
licea ogólnokształcące.....	82	26	-	x	<i>general</i>
zawodowe.....	165	36	1	x	<i>vocational</i>
ponadgimnazjalne.....	x	277	265	269	<i>upper secondary</i>
zasadnicze zawodowe.....	x	12	9	9	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące.....	x	71	92	88	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	78	104	107	<i>supplementary general</i>
licea profilowane.....	x	20	13	13	<i>specialized</i>
technika.....	x	12	7	10	<i>technical</i>
technika uzupełniająca.....	x	84	40	42	<i>supplementary technical</i>
POMIESZCZENIA SZKOLNE <i>CLASSROOMS</i>					
Szkoły: ^b					<i>Schools:^b</i>
podstawowe.....	11241	10893	11440	11482	<i>primary</i>
gimnazja.....	3977	4977	5838	5804	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne ^c	7431	6901	7457	7747	<i>upper secondary (post-primary) and upper secondary^c</i>
w tym licea ogólnokształcące.....	2721	3031	3185	3263	<i>of which general</i>

a Dające uprawnienia zawodowe. Do roku szkolnego 2002/03 zaliczane do ponadpodstawowych średnich szkół zawodowych, od roku 2007/08 tylko ogólnokształcące. b łącznie ze szkolnictwem dla dorosłych. c łącznie ze szkołami policealnymi.

a Leading to professional certification. Until 2002/03 school year rate to vocational secondary (post-primary) schools, since 2007/08 school year include only general secondary schools. b Including education for adults. c Including post-secondary schools.

TABL. 1(127). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI <i>PUPILS AND STUDENTS</i>					
Wychowanie przedszkolne ^a	32021	25322	22415	21615	<i>Pre-primary education^a</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	225843	181250	155937	151605	<i>primary</i>
gimnazja	87189	111513	96266	92783	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowe	184424	997	x	x	<i>upper secondary (post-primary)</i>
zasadnicze (zawodowe)	37666	-	x	x	<i>basic vocational</i>
średnie	146758	997	x	x	<i>secondary</i>
licea ogólnokształcące	69357	-	x	x	<i>general</i>
zawodowe	77401	997	x	x	<i>vocational</i>
ponadgimnazjalne	x	120092	105570	100604	<i>upper secondary</i>
zasadnicze zawodowe	x	17021	17154	17073	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	x	52402 ^b	46678	43293	<i>general</i>
uzupełniające licea					
ogólnokształcące	x	86	36	116	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	x	20850	7471	4290	<i>specialized</i>
technika	x	27130	32764	34430	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	x	607	196	109	<i>supplementary technical</i>
artystyczne ^c	x	1686	617	602	<i>art^c</i>
specjalne szkoły przysposabiają- ce do pracy	x	310	654	691	<i>special job-training schools</i>
policealne	21953	26778	25908	22495	<i>post-secondary</i>
wyższe	130829	166376	170084	169874	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	32955	24009	20364	20679	<i>for adults</i>
gimnazja	363	1161	757	1067	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowe	32592	8709	28	x	<i>upper secondary (post-primary)</i>
zasadnicze (zawodowe)	1611	129	-	x	<i>basic vocational</i>
średnie	30981	8580	28	x	<i>secondary</i>
licea ogólnokształcące	12106	4711	-	x	<i>general</i>
zawodowe	18875	3869	28	x	<i>vocational</i>
ponadgimnazjalne	x	14139	19579	19612	<i>upper secondary</i>
zasadnicze zawodowe	x	732	624	652	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	x	5458	8450	8815	<i>general</i>
uzupełniające licea					
ogólnokształcące	x	3074	6981	7068	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	x	1685	1018	921	<i>specialized</i>
technika	x	652	393	360	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	x	2538	2113	1796	<i>supplementary technical</i>
ABSOLWENCI <i>GRADUATES</i>					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	38885	32802	28508	.	<i>primary</i>
gimnazja	x	36807	31474	.	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowe	41654	795	x	x	<i>upper secondary (post-primary)</i>
zasadnicze (zawodowe)	12815	-	x	x	<i>basic vocational</i>
średnie	28839	795	x	x	<i>secondary</i>
licea ogólnokształcące	14094	x	x	x	<i>general</i>
zawodowe	14745	795	x	x	<i>vocational</i>

a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 32 na str. 222.
b Łącznie z 13 uczniami oddziału ponadpodstawowego w szkole ponadgimnazjalnej. c Dające uprawnienia zawodowe; do roku szkolnego 2002/03 zaliczane do ponadpodstawowych średnich szkół zawodowych, od roku 2007/08 tylko ogólnokształcące.

a Concerns children aged 6 attending pre-school education establishments, also described in table 32 on page 222. b Including 13 students of upper secondary (post-primary) section in upper secondary school. c Leading to professional certification; until 2002/03 school year rate to vocational secondary (post-primary) schools, since 2007/08 school year include only general secondary schools.

TABL. 2(128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools			Uczniowie i studenci Pupils and students			Absolwenci Graduates		
	2005/06	2008/09	2009/10	2005/06	2008/09	2009/10	2004/05	2007/08	2008/09
Gimnazja Lower secondary schools	474	478	479	111513	96266	92783	37463	32181	31474
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	4	4	157	163	163	36	70	60
Central (government) administration entities									
Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	421	416	417	108875	92802	89377	36666	31184	30583
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	15	22	22	682	959	992	230	279	317
Social organizations and associations									
Organizacje wyznaniowe	12	14	14	937	1064	1143	288	316	254
Religious organizations									
Pozostałe	22	22	22	862	1278	1108	243	332	260
Others									
Szkoły ponadpodstawowe Upper secondary (post-primary) schools	11	x	x	997	x	x	10139	x	x
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	x	x	-	x	x	-	x	x
Central (government) administration entities									
Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	11	x	x	948	x	x	10037	x	x
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	-	x	x	40	x	x	69	x	x
Social organizations and associations									
Organizacje wyznaniowe	-	x	x	9	x	x	33	x	x
Religious organizations									
Pozostałe	-	x	x	-	x	x	-	x	x
Others									
Szkoły ponadgimnazjalne Upper secondary schools	645	584	546	120092	105570	100604	29880^a	30190	30563
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	10	7	7	1014	869	865	128	189	201
Central (government) administration entities									
Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	585	531	492	115799	101477	96628	29057	29102	29412
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	15	18	17	997	1351	1287	178	365	374
Social organizations and associations									
Organizacje wyznaniowe	13	15	15	945	1034	959	260	267	333
Religious organizations									
Pozostałe	22	13	15	1337	839	865	257	267	243
Others									

a Łącznie z 544 absolwentami oddziałów ponadpodstawowych.
a Including 544 graduates of divisions of upper secondary schools.

TABL. 3(129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

ORAZ POLICEALNYCH^a

Stan w dniu 30 IX

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

As of 30 IX

LATA JĘZYKI OBCIE YEARS FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of all school students				
		podstawowych		primary	gimnazjach lower secondary	ponad- pod- stawo- wych upper secondary (post- prima- ry)	ponad- gim- nazjal- nych upper sec- ondary	poli- ceal- nych (dzien- nych) post- se- con- dary (day)	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas					
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE									
OBLIGATORY EDUCATION									
Angielski	2000/01	222203	35,3	35,6	34,6	53,9	53,1	x	38,2
English	2005/06	236758	39,1	39,9	37,1	58,3	22,2	83,5	39,2
	2008/09	252752	67,6	70,5	60,5	62,1	x	82,7	14,8
	2009/10	260022	72,2	75,0	65,6	71,5	x	83,6	10,3
Francuski	2000/01	20683	0,9	1,3	0,1	4,0	8,3	x	3,2
French	2005/06	12304	0,8	1,1	0,2	1,5	4,3	7,4	5,8
	2008/09	8083	0,4	0,5	0,2	1,2	x	5,9	2,0
	2009/10	7990	0,4	0,5	0,1	1,9	x	5,6	1,7
Niemiecki	2000/01	248345	35,9	35,9	35,8	58,5	65,3	x	26,4
German	2005/06	208160	30,8	29,2	34,5	46,8	60,8	83,3	21,8
	2008/09	170690	29,4	25,9	37,9	44,2	x	77,8	3,7
	2009/10	170457	27,7	24,7	34,8	54,5	x	77,4	3,7
Rosyjski	2000/01	27649	1,4	0,2	4,2	1,7	12,9	x	-
Russian	2005/06	7332	0,1	0,1	0,3	0,8	16,0	5,1	0,4
	2008/09	4558	0,1	0,1	-	0,2	x	4,1	0,7
	2009/10	4299	0,0	-	0,1	0,5	x	3,7	0,6
Włoski	2000/01	709	-	-	-	0,0	0,4	x	0,1
Italian	2005/06	635	0,1	0,1	-	-	-	0,5	-
	2008/09	521	-	-	-	0,1	x	0,4	-
	2009/10	470	-	-	-	0,1	x	0,4	-
Hiszpański	2000/01	610	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2	x	-
Spanish	2005/06	698	0,0	-	0,1	0,2	-	0,3	0,9
	2008/09	545	-	-	-	0,2	x	0,3	-
	2009/10	640	-	-	-	0,3	x	0,4	-
Łaciński	2000/01	3753	-	-	-	0,0	2,0	x	2,8
Latin language	2005/06	1918	-	-	-	-	-	1,4	5,6
	2008/09	1203	-	-	-	0,2	x	0,9	0,6
	2009/10	1061	-	-	-	0,0	x	1,0	0,2
Inne	2000/01	2994	0,8	1,0	0,5	1,0	0,2	x	-
Others	2005/06	331	0,1	0,1	0,2	0,0	-	0,1	-
	2008/09	203	0,1	-	0,2	-	x	0,1	-
	2009/10	80	0,1	0,1	-	0,0	x	-	-
NAUCZANIE DODATKOWE^b									
ADDITIONAL EDUCATION^b									
Angielski	2000/01	16711	6,0	6,5	4,8	2,9	0,5	x	0,3
English	2005/06	52139	20,4	21,2	18,6	13,3	-	0,2	0,6
	2008/09	35439	9,0	8,2	11,1	17,7	x	4,1	1,2
	2009/10	21645	6,2	5,5	8,1	11,9	x	1,1	2,0
Francuski	2000/01	1385	0,3	0,2	0,3	0,8	0,1	x	-
French	2005/06	3160	0,7	0,8	0,5	1,4	-	0,2	0,3
	2008/09	2229	0,6	0,8	0,1	0,5	x	0,7	-
	2009/10	2075	0,7	0,9	0,1	0,5	x	0,6	-

a W roku szkolnym 2000/01 bez szkół specjalnych. b Do roku 2002/03 – nauczanie nadobowiązkowe prowadzone przez szkoły, fundacje itp.; od roku 2003/04 dane obejmują wyłącznie nauczanie w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły; od roku szkolnego 2006/07 prowadzone również w ramach programu Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie języka angielskiego w klasach pierwszych szkoły podstawowej.

U w a g a. Do roku szkolnego 2007/08 – stan w dniu 31 XII.

a Excluding special schools in 2000/01 school year. b Before 2002/03 school year – additional education conducted by schools, foundations etc.; from 2003/04 school year onwards data include only education during the hours, which are at the disposal of headpersons; since 2006/07 school year also within the Minister of National Education English language programme in the first classes of primary school.

Note. Until 2007/08 school year – as of 31 XII.

TABL. 3(129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)

Stan w dniu 30 IX

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN

AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

As of 30 IX

LATA JĘZYKI OBCE YEARS FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of all school students				
		podstawowych		primary	gimnazjach lower secondary	ponadpodstawowych upper secondary (post-primary)	ponadgimnazjalnych upper secondary	policealnych (dzienne) post-secondary (day)	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas					
NAUCZANIE DODATKOWE ^b ADDITIONAL EDUCATION ^b									
Niemiecki..... German	2000/01 2005/06 2008/09 2009/10	9165 41713 41398 31539	2,6 12,1 9,6 8,3	2,2 11,3 9,5 7,7	3,6 14,2 9,9 9,7	3,3 17,4 21,2 16,5	0,3 - x x	x 0,2 5,7 3,6	0,2 0,9 - 0,3
Inne..... Others	2000/01 2005/06 2008/09 2009/10	1042 3575 3137 2505	0,1 0,2 0,2 0,2	0,0 0,0 0,1 0,1	0,4 0,7 0,2 0,2	0,3 0,6 1,0 0,8	0,3 - x x	x 2,2 1,9 1,5	- - - -

a W roku szkolnym 2000/01 bez szkół specjalnych. b Do roku 2002/03 – nauczanie nadobowiązkowe prowadzone przez szkoły, fundacje itp.; od roku 2003/04 dane obejmują wyłącznie nauczanie w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły; od roku szkolnego 2006/07 prowadzone również w ramach programu Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie języka angielskiego w klasach pierwszych szkoły podstawowej.

U w a g a. Do roku szkolnego 2007/08 – stan w dniu 31 XII.

a Excluding special schools in 2000/01 school year. b Before 2002/03 school year – additional education conducted by schools, foundations etc.; from 2003/04 school year onwards data include only education during the hours, which are at the disposal of headpersons; since 2006/07 school year also within the Minister of National Education English language programme in the first classes of primary school.

N o t e. Until 2007/08 school year – as of 31 XII.

TABL. 4(130). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH

Stan w dniu 30 IX

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS

As of 30 IX

LATA JĘZYKI OBCE YEARS FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	Nauczanie obowiązkowe Obligatory education				Nauczanie dodatkowe Additional education			
		razem total	gimnazja lower secondary	średnie ^a secondary ^a	policealne post-secondary	razem total	w tym of which		
							średnie ^a secondary ^a	policealne post-secondary	
Angielski..... English	2005/06 2008/09 2009/10	19583 23320 21528	19470 23249 21508	275 103 389	7656 10689 11530	11539 12457 9589	113 71 20	29 29 2	84 42 18
Francuski..... French	2005/06 2008/09 2009/10	126 106 -	126 106 -	- - -	101 106 -	25 - -	- - -	- - -	- - -
Niemiecki..... German	2005/06 2008/09 2009/10	16600 11517 9141	16528 11379 9138	683 519 556	11478 8087 7368	4367 2773 1214	72 138 3	- 10 3	72 128 -
Rosyjski..... Russian	2005/06 2008/09 2009/10	2782 980 761	2782 980 761	97 135 121	2631 828 640	54 17 -	- - -	- - -	- - -
Inny..... Other	2005/06 2008/09 2009/10	69 - -	25 - -	- - -	- - -	25 - -	44 - -	44 - -	- - -

a Do szkół średnich zaliczono: licea ogólnokształcące łącznie z uzupełniającymi, szkoły zasadnicze (zawodowe), technika łącznie z uzupełniającymi i licea profilowane.

U w a g a. Do roku szkolnego 2007/08 – stan w dniu 31 XII.

a To secondary schools ratd: general secondary including supplementary, basic vocational, technical including supplementary and specialised secondary.

N o t e. Until 2007/08 school year – as of 31 XII.

TABL. 5(131). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2008/09	2009/10	2008/09	SPECIFICATION
	uczniowie <i>pupils and students</i>			absol- wenci gra- duates	
Szkoły podstawowe	6072	4241	4059	921	Primary schools
w tym specjalne	3253	2428	2151	560	of which special
Gimnazja	5340	4458	4342	1347	Lower secondary schools
w tym specjalne	3490	3210	2997	979	of which special
Szkoły ponadpodstawowe	8	x	x	x	Upper secondary (post-primary) schools
średnie zawodowe.....	8	x	x	x	secondary vocational
Szkoły ponadgimnazjalne.....	2904	2830	2736	662	Upper secondary schools
zasadnicze zawodowe.....	1709	1579	1432	402	basic vocational
w tym specjalne	1629	1427	1370	392	of which special schools
licea ogólnokształcące ^a	483	374	401	81	general secondary ^a
w tym specjalne	102	134	158	28	of which special schools
licea profilowane	218	60	39	2	specialized
w tym specjalne	29	10	-	-	of which special schools
technika.....	173	142	163	18	technical
w tym specjalne	71	53	51	15	of which special schools
technika uzupełniająca	6	-	-	-	supplementary technical
artystyczne ^b	5	3	3	2	arts ^b
specjalne szkoły przysposabiające	310	672	698	157	special job-training schools
Szkoły policealne	28	15	5	6	Post-secondary schools
w tym specjalne	8	6	-	6	of which special schools

a Łącznie z uzupełniającymi. b Dające uprawnienia zawodowe, od roku 2007/08 tylko ogólnokształcące.

U w a g a. Kształcenie odbywa się w szkołach (ogólnodostępnych, w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy m.in. integracyjne lub ogólnodostępne) oraz w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych.

a Including supplementary. b Leading to professional certification; since 2007/08 school year include only general secondary schools.

N o t e. Education occurs in mainstream schools (in which special sections or classes integration or mainstream are established among others) as well as in special schools operating independently.

TABL. 6(132). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**

Stan w dniu 30 IX

SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^a					
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES^a					
Ośrodki	53	55	39	37	Centres
Miejsca	3686	3510	2374	2587	Places
Wychowankowie	3063	3091	1872	1792	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący	132	116	96	91	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący	246	218	179	155	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	41	39	3	-	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową	49	76	94	92	motor-skill impaired
z upośledzeniem umysłowym	1618	1400	1081	1015	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem spo- łecznym	690	805	25	39	socially maladjusted

a Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2008 r. – 4 ośrodki z 148 wychowankami, w 2009 r. – 4 ośrodki z 149 wychowankami).

U w a g a. W latach 2000 i 2005 - stan w dniu 31 X.

a Including special educational centres (in 2008 – 4 centres with 148 residents, in 2009 were 4 centres with 149 residents).

N o t e. In years 2000 and 2005 - as of 31 X.

TABL. 6(132). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE (dok.)**
 Stan w dniu 30 IX
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES (cont.)
 As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	5	5	8	10	<i>Centres</i>
Miejsca	273	279	440	436	<i>Places</i>
Wychowankowie	255	279	421	403	<i>Residents</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	2	1	19	18	<i>Centres</i>
Miejsca	1310	1344	<i>Places</i>
Wychowankowie	545	300	1145	1201	<i>Residents</i>
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE^a <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES^a</i>					
Ośrodki	5	6	9	9	<i>Centres</i>
Miejsca	62	159	420	415	<i>Places</i>
Wychowankowie	180	250	378	380	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym					
w stopniu głębokim	88	128	303	267	<i>mental retardation-profound</i>
z autyzmem	-	1	3	1	<i>with autism</i>
z zaburzeniami sprzężonymi	92	108	56	97	<i>associated with defects</i>
<p>^a Do 2002 r. określane jako ośrodki rehabilitacyjno-wychowawcze. U w a g a. W latach 2000 i 2005 - stan w dniu 31 X. ^a <i>Until 2002 defined as rehabilitation-education centres.</i> <i>Note. In years 2000 and 2005 - as of 31 X.</i></p>					

TABL. 7(133). **INTERNATY I BURSYP SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
 Stan w dniu 30 IX
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES OF SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)
 As of 30 IX

SZKOŁY <i>SCHOOLS</i>	2009/10		2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	
	internaty i bursy <i>boarding- schools and dormitories</i>	miejsca <i>beds</i>	korzystający <i>boarders</i>				na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>
			ogółem <i>total</i>				
OGÓŁEM.....	48	3894	6740	3864	1835	3073	79
TOTAL							
w tym:							
<i>of which:</i>							
Licea ogólnokształcące ^a ... <i>General secondary^a</i>	13	987	874	650	791	771	78
Średnie zawodowe ^{ab}	35	2907	5866	3214	1044	2302	79
<i>Vocational secondary^{ab}</i>							

^a Ponadpodstawowe, a od roku szkolnego 2002/03 również ponadgimnazjalne. ^b Łącznie ze szkołami zasadniczymi zawodowymi, liceami profilowanymi i zakładami kształcenia nauczycieli. Od roku szkolnego 2004/05 także zespoły szkół.

U w a g a. W roku 2000/01 stan w dniu 10 XI, w roku 2005/06 stan w dniu 31 X.

^a *Upper secondary (post-primary) schools and since 2002/03 school year upper secondary schools.* ^b *Including basic vocational schools, specialized secondary schools and teacher education institutes. Since 2004/05 school year also groups of schools.*

Note. In 2000/01 as of 10 XI, in 2005/06 as of 31 X.

TABL. 8(134). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	23	30	34	34	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	20	26	30	30	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	3352	3439	2910	2986	Pupils
w tym kobiety	2169	2252	1914	1931	of which females
Absolwenci	380	999	402	.	Graduates
w tym kobiety	248	456	264	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	16	16	20	20	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	8	9	14	14	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1550	1686	1613	1620	Students
w tym kobiety	978	1058	1024	1041	of which females
Absolwenci	219	188	206	.	Graduates
w tym kobiety	160	121	134	.	of which females

TABL. 9(135). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH W ROKU**
SZKOLNYM 2009/10
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-
-SECONDARY SCHOOLS IN 2009/10 SCHOOL YEAR

SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools, which possess personal computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratories	Komputery ^a w szkołach Personal computers ^a in schools			
			ogółem grand total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access	z liczby ogółem — — przeznaczone do użytku uczniów of grand total — used by pupils and youth	
					razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with internet access
Podstawowe	94,2	912	19532	16971	14230	12931
Primary						
Gimnazja	81,0	529	11972	11055	8444	8167
Lower secondary						

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół — wykazane tylko raz.
a In case of commonly used computers by a few schools — presented only once.

TABL. 9(135). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH W ROKU SZKOLNYM 2009/10 (dok.)**
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS IN 2009/10 SCHOOL YEAR (cont.)

SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools, which possess personal computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratories	Komputery ^a w szkołach Personal computers ^a in schools			
			ogółem grand total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access	z liczbą ogółem — — przeznaczone do użytku uczniów of grand total — used by pupils and youth	
					razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	34,1	74	1762	1675	1419	1370
Licea ogólnokształcące ^b General secondary ^b	73,6	216	6994	5874	5293	4402
Licea profilowane Specialized secondary	36,4	35	995	925	726	709
Technika ^c Technical ^c	69,6	297	7384	6985	5905	5716
Policealne Post-secondary	47,7	133	3276	2986	2872	2660

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół — wykazane tylko raz. b Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. c Łącznie z technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a In case of commonly used computers by a few schools — presented only once. b Including supplementary general secondary schools. c Including supplementary technical secondary and general art schools leading to professional certification.

TABL. 10(136). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

LATA RODZAJE PLACÓWEK YEARS KIND OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć Participants of permanent and temporary forms of pursuits					
		ogółem total	artystycznych arts	technicznych technical	naukowych ^a science ^a	sportowych sports	innych others
OGÓŁEM 2000	18	18473	6069	1243	2848	5745	2568
TOTAL 2005	19	43713	13602	1084	2297	21632	5098
..... 2008	24	57335	10581	1092	3105	35534	7023
..... 2009	25	50645	9016	1221	3618	29805	6985
Pałace młodzieży Youth centres	1	1536	756	72	384	120	204
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	9	20566	8081	1118	1699	3538	6130
Ogniska pracy pozaszkolnej Extracurricular interest groups	2	212	57	31	62	31	31
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres	4	25956	-	-	-	25956	-
Inne placówki niepubliczne Other non-public institutions	8	2319	122	-	1417	160	620
Inne publiczne placówki specjalistyczne ... Other public specialistic institutions	1	56	-	-	56	-	-

a W latach 2008 i 2009 obejmują zajęcia informatyczne i przedmiotowe.

a In 2008 and 2009 include activities computing and objective.

TABL. 11(137). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01		2005/06		2008/09		2009/10	
	ogółem total	w tym miasta of which urban area	ogółem total	w tym miasta of which urban area	ogółem total	w tym miasta of which urban area	ogółem total	w tym miasta of which urban area
Szkoły..... Schools	931	405	770	328	738	324	739	328
w tym: of which:								
sportowe i mistrzostwa sportowego..... sports and athletic	3	3	3	3	4	4	3	3
filialne branch	49	3	20	1	12	1	9	2
„małe szkoły” „small school”	x	x	12	-
artystyczne ^a arts ^a	3	3	4	4	4	4	4	4
Pomieszczenia szkolne..... Classrooms	11241	6588	10343	6197	11440	6862	11482	6867
Oddziały Sections	10085	6497	8412	5360	7754	4866	7628	4779
Uczniowie Pupils	221126	157131	177997	124879	153509	107685	149454	104821
w tym I klasa of which 1st grade	33453	23250	26602	18649	24340	17191	23891	16739
w tym kobiety of which females	107444	76441	86705	60807	74762	52529	72536	50970
w tym w szkołach: of which in schools:								
sportowych i mistrzostwa sportowego..... sports and athletic	2512	2512	1731	1731	2469	2469	1741	1741
filialnych..... branch	1503	90	765	156	452	125	400	148
„małych szkół” „small school”	x	x	222	-
artystycznych ^a arts ^a	646	646	579	579	384	384	414	414
Absolwenci Graduates	38148	27515	32157	22632	27948	19685	.	.
w tym kobiety of which females	18502	13422	15697	11094	13755	9675	.	.
w tym w szkołach: of which in schools:								
sportowych i mistrzostwa sportowego..... sports and athletic	461	461	344	344	349	349	.	.
filialnych..... branch	146	67	35	25	42	20	.	.
artystycznych ^a arts ^a	93	93	98	98	55	55	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:								
1 szkołę 1 school	238	388	231	381	208	332	202	320
1 pomieszczenie szkolne 1 classroom	20	24	17	20	13	16	13	15
1 oddział 1 section	22	24	21	23	20	22	20	22

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

TABL. 12(138). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01		2005/06		2008/09		2009/10	
	ogółem total	w tym miasta of which urban area	ogółem total	w tym miasta of which urban area	ogółem total	w tym miasta of which urban area	ogółem total	w tym miasta of which urban area
Gimnazja	359	231	377	248	380	253	384	256
Lower secondary								
w tym szkoły: of which schools:								
sportowe i mistrzostwa sportowego	4	4	4	4	5	5	6	6
sports and athletic przysposabiające do pracy ^a	1	1	12	11	4	3	5	4
job-training ^a								
Pomieszczenia szkolne	3973	3183	4974	3806	5820	4584	5790	4544
Classrooms								
Oddziały	3354	2641	4306	3307	3926	3030	3841	2960
Sections								
Uczniowie	84426	68010	108023	84933	93056	73887	89786	71322
Pupils								
w tym I klasa	42391	34017	34548	26984	30418	24118	29508	23450
of which 1st grade								
w tym kobiety	41276	33307	52402	41294	45176	35947	43645	34736
of which females								
w tym w szkołach: of which in schools:								
sportowych i mistrzostwa sportowego	455	455	540	540	1135	1135	1461	1461
sports and athletic przysposabiających do pracy ^a	29	29	4998	4671	416	400	686	659
job-training ^a								
Absolwenci	x	x	35894	28391	30495	24310	.	.
Graduates								
w tym kobiety	x	x	17766	14054	15129	12093	.	.
of which females								
w tym w szkołach: of which in schools:								
sportowych i mistrzostwa sportowego	x	x	164	164	500	500	.	.
sports and athletic przysposabiających do pracy ^a	x	x	903	903	190	179	.	.
job-training ^a								
Liczba uczniów na: Number of pupils per:								
1 szkołę	235	294	287	342	245	292	234	279
1 school								
1 pomieszczenie szkolne 1 classroom	21	21	22	22	16	16	16	16
1 oddział	25	23	25	26	24	24	23	24
1 section								

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej; od 2003/04 określone jako gimnazja z oddziałami przysposabiającymi do pracy.
 a Based on 6th grade primary school; until 2003/04 defined as lower secondary with job-training sections.

TABL. 13(139). **SZKOŁY ZASADNICZE (ZAWODOWE) DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2008/09	2009/10	
	ogółem total			w tym miasta of which urban areas
Szkoły	94	94	95	88
Schools				
Oddziały	578	701	622	604
Sections				
Uczniowie	15392	15781	15738	15387
Students				
w tym I klasa	6735	7251	6775	6613
of which 1st grade				
w tym kobiety	4451	4530	4639	4571
of which females				
Absolwenci	4759	4344 ^a	.	.
Graduates				
w tym kobiety	1555	1436 ^D	.	.
of which females				

a, b W tym absolwentów w miastach: a – 4210, b – 1401.

a, b Of which graduates in urban areas: a – 4210, b – 1401.

TABL. 14(140). **UCZNIOWIE I ABSLWENCI SZKÓŁ ZASADNICZYCH (ZAWODOWYCH) DLA MŁODZIEŻY**
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding
special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2008/09	2009/10	2008/09
	uczniowie students			absolwenci graduates
OGÓŁEM	15392	15781	15738	4344
TOTAL				
Artystyczne	30	35	35	10
Arts				
Ekonomiczne i administracyjne	2353	2151	2122	842
Business and administration				
Inżynieryjno-techniczne	5944	6728	6717	1589
Engineering and engineering trades				
Produkcji i przetwórstwa	2912	1828	1540	518
Manufacturing and processing				
Architektury i budownictwa	1143	1740	1851	381
Architecture and buildings				
Rolnicze, leśne i rybactwa	144	50	60	19
Agriculture, forestry and fishery				
Usług dla ludności	2866	3247	3382	971
Personal services				
Pozostałe	-	2	31	14
Others				

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 15(141). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2008/09	2009/10	
	ogółem total			w tym miasta of which urban areas
Szkoły	176	159	155	149
<i>Schools</i>				
Oddziały	1807	1676	1591	1572
<i>Sections</i>				
Uczniowie	52375	46541	43258	42802
<i>Students</i>				
w tym I klasa	17744	14766	14163	13978
<i>of which 1st grade</i>				
w tym kobiety	30879	28255	26388	26190
<i>of which females</i>				
Absolwenci	17001 ^b	15795 ^c	.	.
<i>Graduates</i>				
w tym kobiety	10163 ^b	9571 ^d	.	.
<i>of which females</i>				

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. b Łącznie z absolwentami oddziałów ponadpodstawowych. c, d W tym absolwentów w miastach: c – 15604, d – 9472.

a Including supplementary general secondary schools. b Including graduates of upper secondary (post-primary) sections. c, d Of which graduates in urban areas: c – 15604, d – 9472

TABL. 16(142). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2008/09	2009/10			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Szkoły.....	118	75	55	54	1	<i>Schools</i>
Oddziały	764	318	174	173	1	<i>Sections</i>
Uczniowie.....	20821	7461	4290	4265	25	<i>Students</i>
w tym klasa I	6500	1356	1252	1252	-	<i>of which 1st class</i>
w tym kobiety	10592	4265	2790	2771	19	<i>of which females</i>
Absolwenci.....	6617	3529 ^a	.	.	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety.....	3485	1884 ^b	.	.	.	<i>of which females</i>

a, b W tym absolwentów w miastach: a – 3493, b – 1863.

a, b Of which graduates in urban areas: a – 3493, b – 1863.

TABL. 17(143). **SZKOŁY ŚREDNIE ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
VOCATIONAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2005/06	2005/06	2008/09	2009/10	
	szkoły ponadpodstawowe upper secondary (post- primary) schools		szkoły ponadgimnazjalne ^a upper secondary schools ^a			
	ogółem total					w tym miasta of which urban areas
Szkoły	429	11	301	249	211	197
Schools						
Oddziały	2722	43	1865	1674	1599	1510
Sections						
Uczniowie	77145	997	50168	40985	39380	37339
Students						
w tym I klasa	21182	x	16399	12479	12501	11873
of which 1st class						
w tym kobiety	9582	238	22775	18301	17535	16510
of which females						
Absolwenci	14459	795	12809	9797 ^b	.	.
Graduates						
w tym kobiety	7085	204	6056	4460 ^c	.	.
of which females						

a Obejmują licea profilowane, technika, technika uzupełniająca oraz szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe, od roku 2007/08 tylko ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. b, c W tym absolwentów w miastach: b – 9357, c – 4251.

a Including specialized secondary schools, technical secondary schools, supplementary technical secondary schools and art schools leading to professional certification, since 2007/08 school year include only general art schools leading to professional certification. b, c Of which graduates in urban area: b – 9357, c – 4251.

TABL. 18(144). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ ŚREDNICH ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY^a**
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF VOCATIONAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2008/09	2009/10	2008/09	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students			absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	51165	40985	39380	9797	T O T A L
Artystyczne	2293	824	779	154	Arts
Społeczne	5706	5083	4661	1163	Social and behavioural science
Ekonomiczne i administracyjne	12844	5968	4998	2023	Business and administration
Fizyczne ^c	13	42	36	-	Physical sciences ^c
Informatyczne	643	4333	5210	519	Computing
Inżynieryjno-techniczne	11251	8111	7637	1928	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	743	643	630	185	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	3908	2697	2906	418	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	1402	1976	1765	505	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	151	118	131	19	Veterinary
Opieki społecznej	1869	1308	1037	494	Social services
Usług dla ludności	8388	8370	8664	1796	Personal services
Usług transportowych	1226	338	151	138	Transport services
Ochrony środowiska	728	1142	775	455	Environmental protection
Pozostałe	-	32	-	-	Others

a Obejmują licea profilowane, technika, technika uzupełniająca oraz szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2005/06 łącznie z uczniami ponadpodstawowych szkół średnich zawodowych dla młodzieży. b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED '97). c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

a Including specialized secondary schools, technical secondary schools, supplementary technical secondary schools and art schools leading to professional certification. In 2005/06 school year including students of upper secondary (post-primary) vocational schools. b According to the International Standard Classification of Education (ISCED '97). c Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 19(145). SZKOŁY POLICEALNE WEDŁUG FORM KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)
 POST-SECONDARY SCHOOLS BY TYPE OF EDUCATION (excluding special school)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10					
				ogółem total	dzienne day	wieczo- rowe evening	zaocz- ne week- end	na odle- głość distance form	stacjo- narne full-time
Oddziały..... Sections	922	1172	1138	1068	181	3	813	2	69
Uczniowie..... Students	21953	26770	25902	22495	3249	38	17933	42	1233
w tym kobiety..... of which females	13991	14188	10815	13052	2277	30	9952	22	771
Absolwenci ^a Graduates ^a	8261	8978	6161	.	1163	17	4480	10	491
w tym kobiety..... of which females	5580	5373	3605	.	778	16	2584	6	221

a W podziale według form kształcenia – z roku szkolnego 2008/09.

a According to type of education – for 2008/09 school years.

TABL. 20(146). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP
 KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
 STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY
 FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2008/09	2009/10	2008/09	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM.....	27125	25902	22495	6161	TOTAL
Pedagogiczne.....	1239	977	779	270	Education science and teacher training
Artystyczne.....	920	543	426	71	Arts
Spoleczne.....	2315	887	708	189	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji....	214	81	99	34	Journalism and information
Ekonomiczne i administra- cyjne.....	5358	6072	5332	1054	Business and administration
Fizyczne.....	-	-	13	-	Physical sciences
Informatyczne.....	4425	3763	2043	608	Computing
Inżynieryjno-techniczne.....	575	916	755	242	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa.....	122	444	396	189	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa....	597	975	698	178	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa.....	62	506	264	159	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne.....	24	64	139	35	Veterinary
Medyczne.....	1682	2058	2527	777	Health
Opieki społecznej.....	1683	446	559	208	Social services
Usług dla ludności.....	4652	4909	4172	1011	Personal services
Usług transportowych.....	258	43	44	17	Transport services
Ochrony środowiska.....	49	129	41	9	Environmental protection
Ochrony i bezpieczeństwa....	2403	2839	2700	626	Security services
Pozostałe.....	-	250	800	484	Others

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 21(147). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

L A T A TYPY SZKÓŁ	Szkoły Schools	Studenci Students	Absolwenci ^a Graduates ^a	Y E A R S TYPE OF SCHOOLS
O G Ó Ł E M2000/01	24	130829	18279	TOTAL
.....2005/06	34	166376	32324	
.....2008/09	36	170084	36566	
..... 2009/10	38	169874	.	
Uniwersytety	1	36567	8772	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	1	32718	4840	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1	10117	2503	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	5	29677	7163	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne.....	1	8657	1803	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	1	5631	1140	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego.....	1	3812	1336	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	2	1704	406	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne	2	1035	146	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły pozostałe	23	39956	8457	<i>Others higher schools</i>

a W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2008/09.

a According to type of schools – for 2008/09 academic year.

TABL. 22(148). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE
OF SCHOOLS

L A T A TYPY SZKÓŁ	Ogółem Total	Systemy studiów Study systems		Y E A R S TYPE OF SCHOOLS
		stacjonarne intramural	niestacjonarne extramural	
O G Ó Ł E M TOTAL				
O G Ó Ł E M 2000/01	130829	61342	69487	TOTAL
..... 2005/06	166376	88817	77559	
..... 2008/09	170084	88878	81206	
..... 2009/10	169874	89233	80641	
Uniwersytety	36567	20850	15717	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	32718	27140	5578	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	10117	7630	2487	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	29677	9873	19804	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	8657	1008	7649	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	5631	4526	1105	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego..	3812	2794	1018	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	1704	1111	593	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne	1035	646	389	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły pozostałe	39956	13655	26301	<i>Others higher schools</i>

TABL. 22(148). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ (dok.)**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE
OF SCHOOLS (cont.)

L A T A TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		Y E A R S <i>TYPE OF SCHOOLS</i>
		stacjonarne <i>intramural</i>	niestacjonarne <i>extramural</i>	
w tym KOBIETY <i>of which FEMALES</i>				
OGÓŁEM				TOTAL
2000/01	72557	31496	41061	
2005/06	91986	46536	45450	
2008/09	94426	46660	47766	
2009/10	96134	47083	49051	
Uniwersytety	24623	13635	10988	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	8982	8011	971	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	6440	5150	1290	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	18103	5673	12430	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	6306	596	5710	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	4151	3210	941	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego	2009	1519	490	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	1131	731	400	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne	376	172	204	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły pozostałe	24013	8386	15627	<i>Others higher schools</i>

TABL. 23(149). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE
OF SCHOOLS

L A T A TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		Y E A R S <i>TYPE OF SCHOOLS</i>
		stacjonarne <i>intramural</i>	niestacjonarne <i>extramural</i>	
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>				
OGÓŁEM				TOTAL
2000/01	18279	9626	8653	
2005/06	32324	15983	16341	
2007/08	35050	18315	16735	
2008/09	36566	19041	17525	
Uniwersytety	8772	5109	3663	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	4840	3992	848	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	2503	2021	482	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	7163	2082	5081	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	1803	192	1611	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	1140	799	341	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego	1336	885	451	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	406	236	170	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne	146	100	46	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły pozostałe	8457	3625	4832	<i>Others higher schools</i>

TABL. 23(149). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ (dok.)**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE
OF SCHOOLS (cont.)

L A T A TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		Y E A R S TYPE OF SCHOOLS	
		stacjonarne <i>intramural</i>	niestacjonarne <i>extramural</i>		
w tym KOBIETY <i>of which FEMALES</i>					
OGÓŁEM	2000/01	11193	5491	5702	TOTAL
	2005/06	20955	9700	11255	
	2007/08	22404	11084	11320	
	2008/09	23530	11472	12058	
Uniwersytety		6323	3518	2805	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		1540	1350	190	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		1612	1362	250	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		4854	1350	3504	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		1426	123	1303	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne		930	605	325	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego		811	568	243	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne		242	127	115	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne		68	34	34	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły pozostałe.....		5724	2435	3289	<i>Others higher schools</i>

TABL. 24(150). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci <i>Students</i>		Absolwenci ^b <i>Graduates</i>		SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2000/01	501	256	58	29	TOTAL
	2005/06	735	352	96	57	
	2008/09	1447	720	204	109	
	2009/10	1513	740	.	.	
studia: stacjonarne		1259	604	97	47	<i>study: intramural</i>
niestacjonarne		254	136	107	62	<i>extramural</i>
Uniwersytety.....		451	290	55	38	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		223	37	20	5	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		21	15	2	-	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		130	69	5	2	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne.....		20	13	3	2	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne		396	179	18	7	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego		16	4	4	2	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne		21	14	2	1	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne		12	2	3	-	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły pozostałe.....		223	117	92	52	<i>Others higher schools</i>

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według systemów studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2008/09.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study system and type school – for 2008/09 academic year.

TABL. 25(151). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**

Stan w dniu 30 XI

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

As of 30 XI

TYPY SZKÓŁ	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10			TYPE OF SCHOOLS
				ogółem total	w tym stypen- dia o charak- terze so- cjalnym of which scholar- ships with public assistan- ce charac- ter	otrzy- muja- cy stypen- dia w % ogółu stu- dentów schol- arship re- cipi- ents in % of total stu- dents	
OGÓŁEM	21603	47113	38348	35907	13785	21,1	TOTAL
w tym:							of which:
Uniwersytety	6103	9909	7617	7211	3026	19,7	Universities
Wyższe szkoły techniczne	7761	9469	7646	8283	2586	25,3	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	1676	3363	2501	2472	986	24,4	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	2575	11260	6145	5681	2025	19,1	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	121	1890	2439	1522	669	17,6	Teacher education schools
Akademie medyczne	1317	1981	1934	2099	635	37,3	Medical academies
Akademie wychowania fizycznego	608	828	690	688	300	18,0	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	499	560	578	613	161	36,0	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne	12	392	379	402	152	38,8	Theological academies
Wyższe szkoły pozostałe ^b	x	x	8419	6936	3245	17,4	Others higher schools ^b
Wyższe szkoły zawodowe	931	7461	Higher vocational schools

a Łącznie z cudzoziemcami, do roku 2003/04 stypendia były wypłacane tylko studentom studiów dziennych, od roku 2004/05 dla wszystkich studentów. b Od roku 2008/09 łącznie z wyższymi szkołami zawodowymi.

a Including foreigners, until 2003/04 academic year scholarships were paid only for day students, since 2004/05 academic year for all students. b Since year 2008/09 including higher vocational schools.

TABL. 26(152). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA***POST-GRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION*

L A T A PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA Y E A R S SUB-GROUPS FIELDS OF EDUCATION	Słuchacze Students		Wydane świadectwa Issued certificates	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
OGÓŁEM	12939	9139	6953	4773
TOTAL				
2000/01 ^a	12939	9139	6953	4773
2005/06	12153	8265	8390	5927
2008/09	14691	10161	10526	7481
2009/10	15953	11020	11245	8023
Podgrupa: Sub-group:				
Architektury i budownictwa	477	269	275	165
Architecture and construction				
Artystyczna	105	88	30	24
Fine and applied arts				
Biologiczna	97	77	9	9
Biological				

a Bez cudzoziemców.

a Excluding foreign students.

TABL. 26(152). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POST-GRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA SUB-GROUPS FIELDS OF EDUCATION	Słuchacze Students		Wydane świadectwa Issued certificates	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Dziennikarstwa i informacji	113	86	105	81
<i>Journalism and information</i>				
Ekonomiczna i administracyjna	6917	4681	6 289	4428
<i>Business and administration</i>				
Fizyczna	256	177	84	71
<i>Physical science</i>				
Humanistyczna	631	524	440	397
<i>Humanities</i>				
Informatyczna	316	95	90	21
<i>Computer science</i>				
Inżynieryjno-techniczna	658	289	358	164
<i>Engineering and engineering trades</i>				
Medyczna.....	354	330	132	122
<i>Medical science</i>				
Ochrony i bezpieczeństwa.....	945	511	614	362
<i>Protection and security</i>				
Ochrony środowiska	365	128	145	61
<i>Environmental protection</i>				
Opieki Społecznej	34	33	-	-
<i>Social service</i>				
Pedagogiczna	2928	2562	1357	1214
<i>Pedagogical</i>				
Prawna	659	480	587	419
<i>Law</i>				
Produkcji i przetwórstwa	102	74	75	64
<i>Manufacturing and processing</i>				
Rolnicza, leśna i rybactwa	51	39	69	52
<i>Agricultural, forestry and fishery</i>				
Społeczna	359	277	305	226
<i>Social and behavioral science</i>				
Usług dla ludności.....	95	66	197	109
<i>Service for population</i>				
Weterynaryjna.....	491	234	84	34
<i>Veterinary science</i>				

TABL. 27(153). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ**
POST-GRADUATE AND DOCTORAL STUDIES BY TYPE OF SCHOOLS

L A T A T Y P Y S Z K Ó Ł Y E A R S T Y P E O F S C H O O L S	Słuchacze studiów podyplomowych <i>Students of post-graduate studies</i>		Uczestnicy studiów doktoranckich <i>Students of doctoral studies</i>		Otwarte prze- wody doktorskie <i>Open courses</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
O G Ó Ł E M 2000/01 ^a	12939	9139	2422	1044	751 ^b
T O T A L 2005/06	12153	8265	3238	1676	1072
2008/09	14691	10161	3473	1804	968
2009/10	15953	11020	3677	1900	960
Uniwersytety <i>Universities</i>	2948	2427	1456	850	554
Wyższe szkoły techniczne <i>Technical universities</i>	1693	715	934	358	228
Wyższe szkoły rolnicze..... <i>Agricultural academies</i>	1696	967	248	181	52
Wyższe szkoły ekonomiczne.. <i>Academies of economics</i>	3218	2396	467	243	43
Wyższe szkoły pedagogiczne <i>Teacher education schools</i>	763	715	-	-	-
Akademie medyczne <i>Medical academies</i>	328	306	158	106	20
Akademie wychowania fizycznego <i>Physical academies</i>	207	123	138	86	28
Wyższe szkoły artystyczne <i>Fine arts academies</i>	137	118	11	4	-
Wyższe szkoły teologiczne <i>Theological academies</i>	196	143	225	46	22
Wyższe szkoły pozostałe..... <i>Others higher schools</i>	4767	3110	-	-	-
Instytuty naukowo-badawcze lub placówki naukowe PAN <i>Research institutes or Scien- tific units of Polish Acade- my of Sciences</i>	-	-	40	26	13

a Bez cudzoziemców. b Łącznie z 82 cudzoziemcami przeprowadzającymi przewody doktorskie w Polsce.
a Excluding foreign students. b Including 82 foreigners doctorated in Poland.

TABL. 28(154). **STUDIA DOKTORANCKIE WEDŁUG DZIEDZIN NAUKI**
DOCTORAL STUDIES BY FIELDS OF SCIENCE

L A T A DZIEDZINY NAUKI Y E A R S FIELDS OF SCIENCE	Uczestnicy studiów doktoranckich <i>Students of doctoral studies</i>				Otwarte przewody doktorskie ^a <i>Open courses^a</i>	
	stacjonarnych <i>intramural</i>		niestacjonarnych <i>extramural</i>		ogółem <i>total</i>	w tym kobiety of which <i>females</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety of which <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety of which <i>females</i>		
O G Ó Ł E M 2000/01 ^a	2097	958	325	86	669	294
T O T A L 2005/06	2739	1449	499	227	1052	600
2008/09	2724	1495	749	309	953	578
2009/10	2902	1578	775	322	945	531
Szkoły wyższe.....	2862	1552	775	322	934	526
<i>Higher schools</i>						
Instytuty naukowo-badawcze lub placówki naukowe PAN	40	26	-	-	11	5
<i>Research institutes or scientific units of Polish Academy of Sciences</i>						
Z ogółem nauki: <i>Of total sciences:</i>						
Biologiczne.....	174	115	-	-	58	41
<i>Biological</i>						
Chemiczne.....	175	123	-	-	71	47
<i>Chemical</i>						
Ekonomiczne.....	195	106	311	159	51	21
<i>Economics</i>						
Farmaceutyczne.....	6	5	-	-	-	-
<i>Pharmaceutical</i>						
Fizyczne.....	120	36	-	-	13	4
<i>Physics</i>						
Humanistyczne.....	796	519	74	36	360	245
<i>Humanistic</i>						
Kultury fizycznej.....	88	59	50	27	28	14
<i>Physical culture</i>						
Matematyczne.....	84	25	-	-	33	11
<i>Mathematical</i>						
Medyczne.....	146	95	6	6	18	13
<i>Medical</i>						
Muzyczne.....	-	-	11	4	-	-
<i>Musical</i>						
Nauki o Ziemi.....	61	36	2	1	17	10
<i>Earth Sciences</i>						
Prawne.....	113	55	89	42	54	31
<i>Law</i>						
Rolnicze.....	192	136	-	-	38	25
<i>Agricultural</i>						
Techniczne.....	702	228	7	1	171	52
<i>Technical</i>						
Teologiczne.....	-	-	225	46	19	7
<i>Theological</i>						
Weterynaryjne.....	50	40	-	-	14	10
<i>Veterinary</i>						

^a Bez cudzoziemców.

^a Excluding foreign students.

TABL. 29(155). NAUCZYCIELE AKADEMICKI W SZKOŁACH WYŻSZYCH^a W ROKU AKADEMICKIM 2009/10
ACADEMIC TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS^a IN 2009/10 ACADEMIC YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni Full-time paid employed			Niepełno- zatrudnieni Part-time paid employed
	ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem mianowani of total appointed	
OGÓŁEM	8540	3529	5298	276
TOTAL				
Profesor zwyczajny	683	135	415	15
Full professor				
Profesor nadzwyczajny	1206	326	787	6
Associate professor				
Profesor wizytujący	11	2	-	2
Visiting professor				
Docent	167	46	75	3
Assistant professor				
w tym ze stopniem doktora habilitowanego	6	1	1	-
of which with postdoctoral degree				
Adiunkt	4011	1650	3053	27
Lecturer				
w tym ze stopniem doktora habilitowanego	304	104	276	2
of which with postdoctoral degree				
Asystent	778	427	196	71
Assistant				
Starszy wykładowca	958	499	609	50
Senior lecturer				
Wykładowca	462	254	122	55
Lecturer				
Lektor	109	86	6	19
Lector				
Instruktor	109	66	-	26
Instructor				
Dyplomowani bibliotekarze oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji i informacji naukowej ...	46	38	35	2
Qualified librarians and qualified scientific docu- mentation and information staff				

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej zostali wykazani w każdym miejscu pracy; niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; part-time employees calculated as full-time paid employment.

TABL. 30(156). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
Stan w listopadzie
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS
As of November

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE ^a STUDENT DORMITORIES ^a					
Domy	43	38	37	35	Dormitories
Miejsca	12551	11766	11255	10888	Beds
Studenci korzystający	11498	10227	10810	10497	Students
w % ogółu studentów	18,9	6,1	6,4	6,2	in % of total students in the day study system

^a W roku 2000/01 dla studentów studiów dziennych, od roku 2004/05 dla wszystkich studentów. Do roku 2007/08 - stan w dniu 31 XII.

^a In 2000/01 for students in the day study system, since 2004/2005 for all students. To year 2007/08 - as of 31 XII.

TABL. 30(156). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE (dok.)**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
STUDENT CANTEENS					
Stołówki	8	8	10	6	Canteens
Miejsca konsumenckie	1700	1846	1696	896	Places for consumers
Korzystający ^a (średnia miesięczna).....	3600	x	x	x	Consumers ^a (monthly average)

a Studenci, nauczyciele akademicy, doktoranci, cudzoziemcy odbywający staż naukowy i inni.

a Students, academic teachers, PhD candidates, foreign teaching and research assistants and others.

TABL. 31(157). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie	Students	Absolwenci	Graduates
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Gimnazja 2000/01	4	12	363	116	x	x
Lower secondary schools 2005/06	11	42	1161	296	257	79
2008/09	12	39	757	190	229	63
2009/10	13	48	1067	284	.	.
Licea ogólnokształcące ^{ab} 2000/01	82	406	12106	6304	3405	1897
General secondary schools ^{ab} 2005/06	175	542	13243	5903	4180	2081
2008/09	196	549	15431	6521	3143	1611
2009/10	195	588	15883	7470	.	.
w tym : of which:						
wieczorowe 2000/01	44	236	7319	3923	1694	970
evening 2005/06	62	215	5400	2513	1951	1031
2008/09	x	110	2717	1235	584	302
2009/10	x	93	2181	1063	.	.
zaoczne 2000/01	38	170	4787	2381	1711	927
weekend 2005/06	113	327	7843	3390	2210	1040
2008/09	x	439	12714	5286	2559	1309
2009/10	x	495	13702	6407	.	.
Szkoły zasadnicze (zawodowe) ^b 2000/01	20	57	1611	434	410	94
Basic vocational schools ^b 2005/06	15	43	861	174	242	74
2008/09	9	33	624	77	128	12
2009/10	9	32	652	82	.	.
Szkoły zawodowe ^{bc} 2000/01	165	660	18875	6811	4930	1819
Vocational schools ^{bc} 2005/06	152	374	8744	3359	2767	989
2008/09	61	169	3552	1077	817	328
2009/10	65	160	3077	999	.	.

a Łącznie z uzupełniającymi. b Ponadpodstawowe oraz od roku szkolnego 2002/03 również ponadgimnazjalne. c Obejmują średnie zawodowe, licea profilowane, technika oraz technika uzupełniające.

a Including supplementary general secondary schools. b Upper secondary (post-primary) as well as since 2002/03 upper secondary schools. c Including vocational secondary schools, specialized secondary schools, technical secondary schools and supplementary technical secondary schools.

TABL. 32(158). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Placówki	1064	1007	1015	1145	Establishments
miasta	546	546	570	625	urban areas
wieś	518	461	445	520	rural areas
Przedszkola	536	491	493	518	Nursery schools
w tym specjalne	6	5	3	4	of which special
miasta	423	385	384	405	urban areas
wieś	113	106	109	113	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	528	516	506	513	Pre-primary sections in primary schools
Punkty przedszkolne	x	x	10	101	Pre-primary points
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	x	6	13	Pre-primary education groups
Miejsca w przedszkolach	54073	50581	53040	56444	Places in nursery schools
w tym w specjalnych	217	238	62	115	of which special
Miasta	47250	44315	46254	49122	Urban areas
Wieś	6823	6266	6786	7322	Rural areas
Dzieci w placówkach	63198	58645	64577	70976	Children in establishment
miasta	49865	47052	52246	56078	urban areas
wieś	13333	11593	12331	14898	rural areas
w tym w wieku 6 lat	32021	25322	22415	21615	of which aged 6
Dzieci w przedszkolach	50585	46805	52613	56161	Children in nursery schools
w tym w niepełnosprawne	197	163	53	113	of which handicapped
miasta	44812	41342	46296	49151	urban areas
wieś	5773	5463	6317	7010	rural areas
w tym w wieku 6 lat	20684	14797	12789	12310	of which aged 6
Dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	12613	11840	11705	13029	Children in pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	11337	10525	9626	9302	of which aged 6
Dzieci w punktach przedszkolnych	x	x	162	1558	Children in pre-primary points
Dzieci w zespołach wychowania przedszkolnego	x	x	97	228	Children in pre-primary education groups
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3-6 lat	507	564	636	684	3-6
3-5	334	423	541	613	3-5
6 lat	975	972	928	914	6 year
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	405	450	518	540	3-6
6 lat	630	568	530	521	6 year
1 przedszkole	94	95	107	108	nursery school
100 miejsc	94	93	99	99	100 places

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane obejmują informacje z obszaru ochrony zdrowia w publicznych i niepublicznych jednostkach opieki zdrowotnej, z wyłączeniem **jednostek resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji, a także ochrony zdrowia w zakładach karnych**. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

2. Podstawę przemian w systemie opieki zdrowotnej stanowią:

- 1) ustawa z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (jednolity tekst Dz. U. Nr 91, poz. 408) z późniejszymi zmianami na mocy której mogą być tworzone **publiczne i niepubliczne** zakłady opieki zdrowotnej;
- 2) ustawa z dnia 5 VII 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. 2001 Nr 57, poz. 602 z późniejszymi zmianami), na mocy której pielęgniarka lub położna może wykonywać indywidualną praktykę albo indywidualną praktykę specjalistyczną, po uzyskaniu zezwolenia właściwej, ze względu na miejsce wykonywania praktyki, okręgowej rady pielęgniarek i położnych;
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodzie lekarza (jednolity tekst Dz. U. 2005 Nr 226, poz. 1943, z późniejszymi zmianami), na mocy której tworzy się **praktyki lekarskie: indywidualne, indywidualne specjalistyczne i grupowe**. Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych;

Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne dla ogółu ludności **wyłącznie w ramach środków publicznych**.

- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135) z mocą obowiązującą od 1 X 2004 r., która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia. Ustawa ta zastąpiła ustawę z dnia 23 I 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, utworzonym z dniem 1 IV 2003 r., który zastąpił działające od 1 I 1999 r. kasy chorych.

3. Dane o **pracownikach medycznych** zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy w głównym miejscu pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter within the scope of health care include information concerning public and non-public activities of the health care services excluding **health care services of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as health care in prisons**. Information concerning incidences of infectious diseases includes all cases registered in the country.

2. The legal bases for changes in the health care system are:

- 1) the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991 (the uniform text Journal of Laws No. 91, item 408) with later amendments on the basis of which **public and non-public** health care facilities can be established;
- 2) the Law on the Nursing and Obstetrical Professions, dated 5 VII 1996 (Journal of Laws 2001 No. 57, item 602 with later amendments), on the basis of which a nurse, midwife may establish a private practice or private specialized practice after obtaining the appropriate permit from the respective district council of nurses and obstetricians;
- 3) the Law on the Occupation of Doctor, dated 5 XII 1996 (uniform text, Journal of Laws 2005 No. 226, item 1943, with later amendments), on the basis of which **individual medical practices, specialized medical practices and group practices**. These forms of activity are conducted by private entities rendering health care services for the general population;

Data concerning medical practices include those entities that render health care services **exclusively within the framework of public funds**.

- 4)) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (Journal of Laws No. 210, item 2135) with the effect from 1 X 2004, with the scope and condition for providing health services, the rules and procedure of financing them and activity of the National Health Fund. The law replaced the Law of 23 I 2003 on the Common Insurance in the National Health Fund. The National Health Fund, created on 1 IV 2003, replaced health funds, working since 1 I 1999.

3. Data regarding **medical personnel** of the health service include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character; these persons are counted once regardless of the time worked.

Dane o pracownikach medycznych obejmują osoby, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska, pielęgniarska lub położnicza.

Lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarki i położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy.

4. Dane o zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia i od 2001 r. poradnie (samodzielne). Udzielone porady podaje się w zakresie ww. zakładów. Porad z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielają również **praktyki lekarzy i lekarzy dentyistów**, realizujące świadczenia zdrowotne finansowane za środków publicznych (umowy z NFZ). Od 2009 r. porady ambulatoryjne nie uwzględniają działalności orzeczniczej lekarzy medycyny pracy. Porady z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej obejmują również porady lekarskie udzielone w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi i z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych oraz z poradami udzielonymi przez lekarzy i lekarzy stomatologów prowadzących praktykę lekarską.

W 2009 r. w liczbie ogółem ZOZ mogą znaleźć się przychodnie medycyny pracy, jeżeli świadczyły również porady inne niż te z zakresu służby medycyny pracy; podobnie w ogólnej liczbie udzielonych porad mogą występować także te porady z zakresu służby medycyny pracy.

5. Informacje o szpitalach podano łącznie z zamiejscowymi oddziałami szpitalnymi; oznacza to, że oddziały te nie są wykazane jako odrębne zakłady, a dane o ich działalności zaliczono do macierzystego szpitala.

6. Dane o łóżkach w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Do 2007 r. informacje o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków oraz miejsc dziennego pobytu. Od 2008 r. dane o łóżkach w szpitalach ogólnych wykazano łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków.

7. Dane o łóżkach na oddziałach:

- wewnętrznych wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach kardiologicznych,
- zakaźnych wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych,
- psychiatrycznych wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach leczenia uzależnień.

Oddziały chirurgiczne obejmują: chirurgię ogólną, dziecięcą, szczękowo-twarzową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiologię, a także urologię.

Łóżka na oddziałach gruźlicy i chorób płuc wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach pulmonologicznych.

8. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im środki farmaceutyczne i materiały medyczne.

Data regarding medical personnel include persons for whom the main workplace are medical, nurse's or midwife's practices.

Doctors, dentist, nurses, midwives and pharmacists were listed together with persons undergoing training.

4. Data regarding out-patient health care facilities include out-patient departments, health centres and since 2001 out-patient clinics (independent). Consultations provided are presented within the scope of above mentioned facilities. Consultations within the scope of out-patient health care are also provided by **practices of doctors and dentists**, realizing health services financed from public funds (contracts with National health Fund). Since 2009 ambulatory consultations not include adjudication of occupational medicine doctors. Consultations within the scope of out-patient health care include medical consultations provided in admission rooms of general hospitals.

Consultations provided by doctors and dentists within the scope of out-patient health care are presented together with preventive examinations and together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals as well as consultations provided by doctors and dentists conducting medical practice.

In 2009 in the number of ZOZ there are clinics of occupational medicine that also provide consultations other than those of occupational medicine, as well as in the total number of consultations there are also consultations of occupational medicine.

5. Information regarding hospitals is given together with hospital branches; i.e., these branches are not listed as separate facilities, and data concerning their activity is included in that of the main hospital.

6. Data regarding beds in in-patient health care facilities concern permanent beds in patient wards (fully equipped), either occupied or prepared to receive patients.

Until 2007 information regarding beds in general hospitals do not include places (beds and incubators) for newborns as well as places in day wards. Since 2008 beds and incubators for newborns are included in total number of beds.

7. Data regarding beds in:

- *internal wards is given together with beds in cardiology wards,*
- *infectious disease wards is given together with beds in communicable disease wards,*
- *psychiatric wards is given together with beds in addiction recovery wards.*

A surgical ward includes: general surgery, paediatric surgery, maxilla-facial surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, cardiosurgery and urology.

Beds in tubercular wards are given together with beds in pulmonology wards.

8. Chronic medical home care and nursing homes provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitating persons not requiring hospitalization as well as assure them pharmaceutical agents and medical materials.

9. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim naturalne surowce i właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

10. Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne zapewniają wyodrębnione jednostki, posiadające odpowiednio wyposażenie i kadre medyczną, pracujące całą dobę i realizujące zadania pierwszej pomocy medycznej w nagłych przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia w miejscu zdarzenia.

11. Działalność aptek i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. 2004 Nr 53, poz. 533) z późniejszymi zmianami. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek szpitalnych w szpitalnych zakładach opieki zdrowotnej (np. w szpitalach, w sanatoriach), które działają na potrzeby tych zakładów.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Za prowadzenie punktu aptecznego jest odpowiedzialny kierownik, którym może być farmaceuta z rocznym stażem lub technik farmaceutyczny, posiadający trzyletni staż pracy w aptekach ogólnodostępnych.

12. Dane o zachorowaniach podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

13. Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży prezentuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 IX 2000 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 900) oraz ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 115, poz. 728, z późniejszymi zmianami). Wyróżnia się m.in. placówki:

- 1) **interwencyjne** – zapewniające na czas trwania sytuacji kryzysowej doraźną opiekę i wychowanie, kształcenie dostosowane do wieku i możliwości rozwojowych, przygotowujące diagnozę dziecka i jego sytuacji rodzinnej oraz ustalające wskazania do dalszej pracy z dzieckiem,
- 2) **rodzinne** – tworzące wielodzietną rodzinę, umożliwiające całodobową opiekę i wychowanie (np. licznemu rodzeństwu), zapewniające kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- 3) **socializacyjne** – zapewniające całodobową opiekę, wychowanie i kształcenie oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb dziecka, zapewniające zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne i terapeutyczne, rekompensujące brak wychowania w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – odpowiednią rehabilitację oraz zajęcia specjalistyczne,
- 4) **wielofunkcyjne** – zapewniające dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie poprzez realizację zadań przewidzianych dla placówki: wsparcia dziennego, interwencyjnej i socializacyjnej, a także łączące dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socializacyjne skierowane na dziecko i rodzinę dziecka,

9. Health resort treatment includes services rendered by hospitals and sanatoria using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate where the facility is located.

10. First aid and emergency medical services are provided by separate entities possessing the appropriate facilities and medical staff, operating 24 hours and providing first-aid in emergency situations with risk to life or health in the place of occurrence.

11. The activity of pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (Journal of Laws 2004 No. 53, item 533) with later amendments. Data regarding public pharmacies do not include hospital's pharmacies in in-patient health care facilities (e.g., in hospitals and sanatoria), which operate for the needs of these.

Pharmaceutical outlets are public sales outlets for selling prepared medicines. The assortment of medicines available in pharmaceutical outlets is precisely defined. The manager of pharmaceutical outlet is responsible for running the outlet. The manager may be a pharmacist with a 1-year service or pharmaceutical technician with a 3-year service in public pharmacies.

12. Data regarding incidence of illnesses are given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems" valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

13. Care and education centres for children and young people are presented in accordance with the decree of Minister of Social Policy, dated 1 IX 2000 (Journal of Laws No. 80, item 900) and the Act on Social Welfare of 12 III 2004 (Journal of Laws No. 115, item 728, with later amendments). The following centres are:

- 1) **intervention centres** – providing short-term care during a crisis situation, education adapted to the age and developmental capabilities, preparing diagnosis of a child and the child's family condition and establishing re-recommendations for the further course of working with the child,
- 2) **family centres** – creating family with many children, allowing for 24-hour care for e.g. numerous brothers and sisters, providing education, compensating for worse development and performance at school,
- 3) **socialization centres** – providing 24-hour care and education as well as fulfilling the necessary needs of the child, providing corrective activities, compensatory classes, speech therapy classes, therapeutic classes compensating lack of family care and preparing for life in society, and providing appropriate rehabilitation and specialized activities for children with disabilities,
- 4) **multi-functional centres** – providing daytime and 24-hour care by performing tasks of: daytime assistance centre, intervention and socialization centre, as well as by combining daytime and 24-hour therapeutic, intervention and socialization activity, directed to child and child's family,

- 5) **wsparcia dziennego** – działające w najbliższym środowisku dziecka, wspierające funkcje opiekuńcze rodziny, z tego:
- opiekuńcze – prowadzone w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu czasu wolnego,
 - specjalistyczne – realizujące program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w tym terapię pedagogiczną, psychologiczną, rehabilitację, resocjalizację.

14. Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione i niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego.

15. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami założycielskimi i podmiotami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami.

16. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się do 30 IV 2004 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 XI 1990 r. (jednolity tekst Dz. U. 1998 Nr 64, poz. 414, z późniejszymi zmianami), od 1 V 2004 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 115, poz. 728, z późniejszymi zmianami), według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne oraz niepieniężne.

Dane o **zasiłkach pieniężnych i pomocy w naturze** dotyczą zadań zleconych gminom, zadań własnych gmin oraz zadań realizowanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie łącznie z zadaniami z zakresu administracji rządowej. Nie obejmują zasiłków wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz zapomóg wypłacanych przez zakłady pracy, związki zawodowe itp.

Zasiłek stały wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

5) **day-support centres** – operating in the immediate vicinity of the child, supporting the family in its protective functions, including:

- care – in the form of extracurricular activities, after-school clubs, clubs, childcare centres, assisting children in overcoming difficulties at school and organizing their spare time,
- specialized – implementing psychocorrective or psychoprofilactic programme, including pedagogical therapy, psychological therapy, rehabilitation, resocialization.

14. Foster family provides care and upbringing of a child deprived in part or in full of parental care.

Foster families are divided into related and not related to the child, professional families not related to the child: families with many children, specialized families, emergency foster families.

15. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions, for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Law of Social Welfare of 12 III 2004 (Journal of Laws No. 64, item 593) with later amendments.

16. Data on social benefits are presented until 30 IV 2004 according to the Law on Social Welfare of 29 XI 1990 (uniform text in the Journal of Laws 1998 No. 64, item 414, with later amendments), since 1 V 2004 according to the Law on Social Welfare of 12 III 2004 (Journal of Laws No. 115, item 728 with later amendments), following which the division into monetary assistance and non-monetary assistance.

Data regarding **monetary benefits and assistance in kind** concern tasks commissioned to gminas, gminas own tasks, and tasks realized by powiat family assistance centres with central administration tasks. Data do not include benefits paid by the Social Insurance Office as well as financial aid paid by workplaces, trade unions, etc.

Permanent benefit paid in respect of complete inability to work because of age or disability.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1(159). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Lekarze	6771	5773	5891	5489	Doctors
w tym kobiety	3263	3471	3141	of which women
Lekarze dentyści	1107	968	1131	475	Dentists
w tym kobiety	720	878	350	of which women
Farmaceuci	1624	1745	1952	1953	Pharmacists
w tym kobiety	1449	1613	1605	of which women
Pielęgniarki	17181	14103	14361*	14274	Nurses
Położne	1633	1408	1431	1419	Midwives

a Od 2002 r. łącznie z indywidualnymi praktykami lekarskimi i pielęgniarskimi zarejestrowanymi w izbach lekarskich, pielęgniarskich. Od 2005 r. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie farmaceutów – łącznie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

a Since 2002 including individual medical practises and nurses registered at Chamber of Physicians, nursing. Since 2005 excluding employees, for whom the primary workplace is: an university, an administration unit as well as the National Health Fund (NFZ).

Source: data of the Ministry of Health, with regard to pharmacists – including data of the Central Statistical Office.

TABL. 2(160). **ZATRUDNIENI LEKARZE SPECJALIŚCI**^a

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED SPECIALIST DOCTORS^a

As of 31 XII

LEKARZE SPECJALIŚCI	2000	2005	2008	2009		SPECIALIST DOCTORS
	ogółem total			w tym ze specjalizacją II stopnia of which with grade II speciali- zation		
OGÓŁEM	5861	4978	4765	4635	3154	TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:						of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	345	271	234	245	182	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii	669	507	612	610	470	Surgery
Chorób płuc	120	112	94	94	85	Pulmonary diseases
Chorób wewnętrznych	1152	868	766	763	390	Internal diseases
Dermatologii i wenerologii ^b	130	102	93	80	59	Dermatology and venereology ^b
Kardiologii ^b	60	91	121	112	76	Cardiology ^b
Medycyny rodzinnej	242	431	474	402	345	Family medicine
Neurologii ^b	193	182	162	163	115	Neurology ^b
Okulistyki	242	206	191	174	113	Ophthalmology
Onkologii	5	17	19	20	17	Oncology

a Lekarze, którzy uzyskali uprawnienia specjalistyczne I i II stopnia oraz od 2005 r. lekarze posiadający tytuł specjalisty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 20 października 2005 roku w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. nr 213 poz. 1779 z późniejszymi zmianami). b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Doctors, who obtained specialists grade I and II qualifications as well as since 2005 doctors acquiring the specialist's title according to the Regulation of the Minister of Health of the 20th October 2005 on the specialization of doctor and dentist (Journal of Laws 2005 No. 213, item 1779 with later amendments). b Including children's specialists.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 2(160). **ZATRUDNIENI LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED SPECIALIST DOCTORS^a (cont.)

As of 31 XII

LEKARZE SPECJALIŚCI	2000	2005	2008	2009		SPECIALIST DOCTORS
	ogółem total				w tym ze specjali- zacją II stopnia of which with grade II speciali- zation	
Otolaryngologii ^b	201	167	152	144	104	<i>Otolaryngology^b</i>
Pediatrici	725	488	451	424	251	<i>Paediatrics</i>
Położnictwa i ginekologii	466	399	346	329	239	<i>Obstetrics and gynecology</i>
Psychiatrii ^b	180	136	172	183	115	<i>Psychiatry^b</i>
Lekarze specjaliści w % ogółu lekarzy pracujących	86,6	86,2	80,9	84,4	57,5	<i>Specialists in % of total doctors</i>

a Lekarze, którzy uzyskali uprawnienia specjalistyczne I i II stopnia oraz od 2005 r. lekarze posiadający tytuł specjalisty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 20 października 2005 roku w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. nr 213 poz. 1779 z późniejszymi zmianami), b łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a *Doctors, who obtained specialists grade I and II qualifications as well as since 2005 doctors acquiring the specialist's title according to the Regulation of the Minister of Health of the 20th October 2005 on the specialization of doctor and dentist (Journal of Laws 2005 No. 213, item 1779 with later amendments).* b *Including children's specialists.*

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 3(161). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a***OUT-PATIENT HEALTH CARE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	584	761	1060	1186	<i>Health care institutions (as of 31 XII)</i>
miasta	421	586	833	938	<i>urban areas</i>
wieś	163	175	227	248	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	413	577	608	728	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	360	497	520	633	<i>urban areas</i>
wieś	53	80	88	95	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	18604,0	19534,7	22138,4	22370,8	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
w tym specjalistyczne	5668,8	7850,2	9456,2	9572,4	<i>of which specialized</i>
lekarskie	16172,0	17568,0	20055,0	19981,6	<i>doctors</i>
stomatologiczne	2432,0	1966,7	2083,4	2389,2	<i>dental</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 224. b Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt „praktyka lekarska – Narodowy Fundusz Zdrowia” lub „praktyka lekarska-zakład opieki zdrowotnej” (patrz uwagi ogólne, ust. 2, pkt 3); łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy (w 2000 r. – tylko w miastach). c Dotyczą porad refundowanych przez kasy chorych (środki publiczne), jak i opłacanych przez pacjentów (środki niepubliczne).

a *See general notes, item 4 on page 224.* b *Data concern entities that have signed a "medical practice – National Health Fund" contract or a "medical practice-health care facility" contract (see general notes, item 2, point 3); including medical practices conducted within the framework of workplace medical service (in 2000 – only in urban areas).* c *Data refers to consultations refunded by health fund (public funds) as well as paid by patients (non-public funds).*

TABL. 4(162). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA
IN-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII

FACILITIES — as of 31 XII

Szpital ogólny	72	69	60	60	General hospitals
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^a	20	25	28	30	Chronic medical care homes ^a
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	6	12	14	16	Nursing homes ^b
Hospicja	1	5	8	5	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe:					Health resort treatment:
sanatoria	20	16	22	25	sanatoria
szpitale	23	25	27	29	hospitals

ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII

BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII

Szpital ogólny	15753	14146	13582	13907	General hospitals
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^a	1347	1534	1575	1542	Chronic medical care homes ^a
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	264	521	594	783	Nursing homes ^b
Hospicja	9	65	110	77	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe:					Health resort treatment:
sanatoria	2344	1648	1694	2305	sanatoria
szpitale	3171	3494	3383	3427	hospitals

LECZENI

IN-PATIENTS

Szpital ogólny ^c	601143	528359	593241	596847	General hospitals ^c
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^a	1270	3296	3377	3442	Chronic medical care homes ^a
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	237	1402	1771	1664	Nursing homes ^b
Hospicja	111	934	1626	1351	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe - kuracjusze w:					Health resort treatment - patient in:
sanatoriach	29227	24256	29676	39202	sanatoria
szpitalach	36967	49130	46289	50915	hospitals

^a Bez zakładów typu psychiatrycznego. ^b W 2000 roku łącznie z zakładami leczniczo-wychowawczymi. ^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. Uwaga. Od 2008 r. łącznie z miejscami (łózkami i inkubatorami) dla noworodków. Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

^a Excluding nursing home psychiatry types. ^b In 2000 including treatment and education homes. ^c Excluding inter-ward patient transfers. Note. Since 2008 including places(beds and incubators) for newborns. Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 5(163). SZPITALA OGÓLNE
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Szpitala (stan w dniu 31 XII)	72	69	60	60	Hospitals (as of 31 XII)
publiczne	70	52	37	36	public
niepubliczne	2	17	23	24	non-public
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	15753	14146	13582	13907	Beds (as of 31 XII)
w szpitalach: publicznych	15501	12576	10852	10977	in: public hospitals
niepublicznych	252	1570	2730	2930	non-public hospitals
na 10 tys. ludności	53,0	49,0	47,2	48,3	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:					of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	3400	3041	2623	2580	internal diseases
w tym kardiologicznych.....	1441	550	522	466	of which cardiological
chirurgicznych	4046	3366	2960	3003	surgical
pediatrycznych	927	918	772	740	paediatric
ginekologiczno-położniczych	1794	1512	1383	1418	gynaecological-obstetric
onkologicznych	306	364	435	466	oncological
intensywnej terapii	215	216	205	220	intensive therapy
zakaźnych	215	214	191	163	communicable
gruźlicy i chorób płuc	1106	1045	818	841	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	198	144	111	111	dermatology
neurologicznych	484	460	456	494	neurological
psychiatrycznych.....	12	12	12	145	psychiatric
rehabilitacyjnych.....	796	1178	1271	1368	rehabilitation
Ruch chorych (w ciągu roku)					Patients (during the year)
Leczeni ^a w tys.	601,1	528,3	593,2	596,8	In-patients ^a in thous.
w szpitalach: publicznych	590,0	468,2	492,8	480,5	in: public hospitals
niepublicznych	11,1	60,1	100,4	116,3	non-public hospitals
w tym na oddziałach ^b :					of which in specified wards ^b :
chorób wewnętrznych	150,0	126,6	125,5	126,7	internal diseases
w tym kardiologicznych.....	26,7	25,8	27,3	28,0	of which cardiological
chirurgicznych	182,5	149,8	154,9	159,5	surgical
pediatrycznych	40,1	33,4	35,3	34,0	paediatric
ginekologiczno-położniczych.....	75,8	72,6	76,6	79,0	gynaecological-obstetric
onkologicznych	8,3	16,3	26,3	28,8	oncological
intensywnej terapii	8,9	5,1	5,9	6,6	intensive therapy
zakaźnych	7,6	7,1	8,1	6,7	communicable
gruźlicy i chorób płuc.....	24,9	28,0	25,3	26,2	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	5,7	4,1	3,7	4,2	dermatology
neurologicznych	17,3	16,3	17,1	19,7	neurological
psychiatrycznych	0,1	0,1	0,1	1,1	psychiatric
rehabilitacyjnych	9,9	16,0	18,8	17,5	rehabilitation
Wypisani w tys.	578,1	509,2	574,1	577,6	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	14,8	13,3	13,6	13,7	Deaths in thous.
Leczeni ^a na: 10 tys. ludności.....	2022,2	1886,7	2351,3	2301,7	In-patients ^b per: 10 thous. population
1 łóżko	38	39	50	48	bed
Przeciętny pobyt chorego w dniach.....	7,8	6,2	5,1	5,1	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	296	237	246	243	Average bed use in days

a Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. b Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych.

U w a g a. Od 2008 r. łącznie z miejscami (łózkami i inkubatorami) dla noworodków.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Excluding inter-ward patient transfers. b Including inter-ward patient transfers.

N o t e. Since 2008 including places(beds and incubators) for newborns.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 6(164). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**^a
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego.....	75	77	47	<i>Ambulance emergency rescue teams</i>
w tym: wypadkowe.....	36	45	22	<i>of which: accident</i>
reanimacyjne	32	26	17	<i>reanimation</i>
Centra powiadamiania ratunkowego....	1	.	.	<i>Centers of rescue information</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe ^b	2	11	12	<i>Hospital emergency wards^b</i>
Izby przyjęć	2	3	2	<i>Admission rooms</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	<i>Medical air rescue^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d	262096	281142	287656	<i>Calls to the occurrence places^d</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d (w ciągu roku).....	255268	281910	287968	<i>Persons who received health care benefits in the place of occurrence^d (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież w wieku 0 – 18 lat	19153	17373	16472	<i>of which children and youth at the age 0 – 18</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 225. b Oddział szpitalny będący komórką organizacyjną szpitala w rozumieniu przepisów ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, zarejestrowany w systemie ratownictwa medycznego. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W danych nie ujęto zachorowań u osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w trybie ambulatoryjnym (w izbie przyjęć lub szpitalnym oddziale ratunkowym).

a See general notes, item 10 on page 225. b Hospital ward that is organization cell of hospital in accordance with the Law of Health Care Facilities, hospital ward registered in the system of the emergency medical services. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d Excluding incidence of people who received health care benefits in ambulatory mode (in admission room or in hospital emergency ward).

TABL. 7(165). **APTEKI I PUNKTY APTECZNE**^a
 Stan w dniu 31 XII
PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Apteki	667	842	920*	922	<i>Pharmacies</i>
w tym prywatne	652	842	920	922	<i>of which private</i>
w tym na wsi	81	83	88	82	<i>of which in rural areas</i>
Punkty apteczne	18	45	66	59	<i>Pharmaceutical outlets</i>
w tym na wsi	15	44	61	58	<i>of which in rural areas</i>
Liczba ludności na:					<i>Population per:</i>
1 aptekę i punkt apteczny	4251	3256	2918*	2932	<i>pharmacy and pharmaceutical outlet</i>
1 aptekę	4366	3430	3127*	3120	<i>pharmacy</i>
w tym na wsi	10234	10074	9651	10427	<i>of which in rural areas</i>
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1305 ^b	1616	1848	1854	<i>Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets</i>

a Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach, sanatoriach. b W przeliczeniu na pełne etaty.

a Excluding pharmacies in in-patient health care facilities, e.g., in hospitals and sanatoria. b In calculated as full-time employment.

TABL. 8(166). **KRWIODAWSTWO**
BLOOD DONATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	1	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	28	13	13	12	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy	29414	45697	50488	52523	Blood donors
w tym honorowi	29351	45614	50383	52429	of which honorary blood donors
Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej ^a	71359	78928	84296	88493	Blood taken in units of whole blood ^a
Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP) ^b	138475	88853	91733	90612	Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP) ^b

a Jedna jednostka krwi pełnej równa się 450 ml, jeden litr krwi pełnej w przybliżeniu równa się 2,22 jednostki. b Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

U w a g a. Nie uwzględniono danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Hematologii i Transfuzjologii.

a One unit of whole blood equals 450 ml, one litre of whole blood equals approximately 2,22 units. b One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

N o t e. Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Internal Affairs.

S o u r c e: data of Haematology and Transfusiology Institute.

TABL. 9(167). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. Population				
Tęžec	1	1	1	2	0,0	0,0	0,0	0,1	Tetanus
Krztusiec	69	29	33	52	2,4	1,0	1,1	1,8	Whooping cough
Odra	8	-	14	9	0,3	-	0,5	0,3	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby	542	583	475	437	18,6	20,2	16,5	15,2	Viral hepatitis
w tym typ B	278*	218	137	164	9,5*	7,5	4,8	5,7	of which type B
Różyczka	5396	1003	452	311	185,1	34,7	15,7	10,8	Rubella
AIDS ^a	21*	53	37	37	0,7*	1,8	1,3	1,3	AIDS ^a
Salmonellozy	1392	857	431	337	47,8	29,6	15,0	11,7	Salmonella infections
Biegunki u dzieci do lat 2 ^b	1177	999	1649	1548	226,7	207,2	297,1	262,9	Diarhoea and gastroenteritis of presumed of infections origin (under 2 years) ^b
Szkarlatyna (płonica)	844	905	709	830	29,0	31,3	24,6	28,9	Scarlet fever
Świnka (zapalenie przyuszniczy na- gminne)	1044	1151	224	202	35,8	39,8	7,8	7,0	Mumps
Grypa	190806	50537	13624	112764	6546,6	1748,4	473,6	3920,0	Influenza
Szczepienie przeciw wścieklicznie	268	316	212	212	9,2	10,9	7,4	7,4	Rabies vaccinations

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Zakładu Higieny (na podstawie rejestracji chorób zakaźnych prowadzonej przez stacje sanitarno-epidemiologiczne)

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2.

S o u r c e: data of National Institute of Hygiene (based on the register of infectious diseases conducted by sanitary and epidemiological stations).

TABL. 10(168). **ŻŁOBKI**
 Stan w dniu 31 XII
NURSERIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Żłobki.....	44	31	38	36	Nurseries
Oddziały żłobkowe.....	32	30	27	27	Nursery wards
Miejsca w żłobkach ^a	3432	2602	3495	3717	Places in nurseries ^a
Dzieci przebywające w żłobkach ^a (w ciągu roku).....	5882	4520	5745	6140	Children staying in nurseries ^a (during the year)
Miejsca w żłobkach ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach.....	65,8	52,1	61,5	62,6	Places in nurseries ^a per 1000 children up to age 3 in urban areas
Dzieci w żłobkach ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3.....	32,8	31,6	41,3	43,4	Children staying in nurseries ^a per 1000 children up to age 3

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a Including nursery wards.

TABL. 11(169). **CAŁODOBOWE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY** ^a
 Stan w dniu 31 XII
ROUND-THE-CLOCK CARE AND EDUCATION CENTRES FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	2005	2008	2009	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	placówki centres			wychowankowie residents			wolontariusze volunteers			
O G Ó Ł E M	92	77*	85	2209	2177*	2259	200	81	76	TOTAL
placówki:										centres:
Interwencyjne.....	4	2	2	206	91	91	6	-	-	Intervention
Rodzinne.....	48	36	40	276	220	238	30	5	24	Family
Socjalizacyjne.....	31	25	26	1206	992	1024	136	65	42	Socialization
Wielofunkcyjne.....	9	14*	17	521	874*	906	28	11	10	Multi-functional

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 225.

^a See general notes, item 13 on page 225.

TABL. 12(170). **RODZINY ZASTĘPCZE** ^a
 Stan w dniu 31 XII
FOSTER FAMILIES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	3764	3560	3522	3532	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem.....		3139	3110	3067	Related to the child
Niespokrewnione z dzieckiem.....		380	365	345	Not related to the child
Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem ^b		41	83	120	Professional, not related to the child ^b
Dzieci w rodzinach zastępczych ^c	4743	4627	4800	4892	Children in foster families ^c
w tym w wieku 0 – 3 lata.....	149	312	374	336	of which at age 0 – 3
w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności.....		362	419	472	of which issued disability confirmation
Spokrewnionych z dzieckiem.....		3889	3965	3937	Related to the child
Niespokrewnionych z dzieckiem.....		541	529	485	Not related to the child
Zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem ^b		197	307	470	Professional, not related to the child ^b
Dzieci usamodzielnione w ciągu roku ...	492	83	116	151	Children who gained independence during the year

^a W 2000 r. stan w dniu 15 XII. ^b Wielodzietne, specjalistyczne oraz o charakterze pogotowia ratunkowego. ^c Dzieci do lat 18.

^a In 2000 as of 15 XII. ^b With many children, specialized and emergency type. ^c Children up to age 18.

TABL. 13(171). PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Stan w dniu 31 XII
SOCIAL WELFARE FACILITIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	61	73	80^a	87^a	Homes and facilities (excluding branches)
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku.....	8	11	14	15	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorych.....	22	20	19	24	Chronically ill with somatic disorders
Dorostych niepełnosprawnych intelektualnie	20	11	14	15	Adults mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie		8	8	8	Children and young mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorych ^b	6	6	6	6	Chronically mentally ill ^b
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	2	6	8	6	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	1	11	13	14	Homeless
Miejsca^c ogółem	5615	6943	7098	7248	Total places^c
w tym w domach i zakładach dla:					in homes and facilities for:
Osób w podeszłym wieku ^d	625	759	814	864	Aged persons ^d
Przewlekle somatycznie chorych ^d	2153	2298	2053	2073	Chronically ill with somatic disorders ^d
Dorostych niepełnosprawnych intelektualnie	2054	1540	1606	1670	Adults mentally retarded ^d
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie		641	544	573	Children and young mentally retarded ^d
Przewlekle psychicznie chorych ^{bd}	565	664	722	718	Chronically mentally ill ^{bd}
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	120	259	344	242	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	35	782	795	855	Homeless
Miejsca^c na 10 tys. ludności.....	19,3	24,0	24,7	25,2	Places^c per 10 thous. population
Mieszkańcy^c ogółem	5553	6655	6820	7106	Total residents^c
w tym umieszczeni w ciągu roku	1255	2434	2219	1879	of which placed within during the year
w domach i zakładach dla:					in homes and facilities for:
Osób w podeszłym wieku	596	743	830	862	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorych.....	2148	2189	2041	2088	Chronically ill with somatic disorders
Dorostych niepełnosprawnych intelektualnie	2036	1535	1666	1719	Adults mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie		640	580	602	Children and young mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorych ^b	563	664	721	717	Chronically mentally ill ^b

a W powyższym podziale, placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. b Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. c Łącznie z filiami. d Dotyczy wyłącznie placówek samodzielnych.

a In the following division centres may be shown several times, because one centre can be destined for a few groups of inhabitants. b Including community self-help homes for persons with mental disorders. c Including branches. d Concerns only independent centres.

TABL. 13(171). **PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ (dok.)**

Stan w dniu 31 XII
SOCIAL WELFARE FACILITIES (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Mieszkańcy^a ogółem w domach i zakładach dla: (dok.)					Total residents^a in homes and facilities for: (cont.)
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	112	170	260	200	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	35	740	722	883	Homeless
Mieszkańcy^a na 10 tys. ludności	19,1	23,0	23,7	24,7	Residents^a per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	707	710	768	775	Persons awaiting a place

a Łącznie z filiami.

a Including subbranches.

TABL. 14(172). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**

SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M			T O T A L
2000	163623	194259,4	
2005	180822	192758,6	
2008	137166	212981,9	
2009	137288	222484,0	
Świadczenia pieniężne	80276	155255,3	Monetary assistance
Zasiłki stałe	13860	46575,9	Permanent benefits
Zasiłki okresowe	36543	55499,4	Temporary benefits
w tym z powodu bezrobocia	30624	48032,8	of which on account of unemployment
Zasiłki celowe i w naturze	72926	53179,9	Appropriated benefits and benefits in kind
Świadczenia niepieniężne	59966	67228,7	Non-monetary assistance

a Organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a Organized and rendered by government administration and local self-government entities. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of the Dolnośląskie Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA.

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

Filie biblioteczne są to placówki podporządkowane organizacyjnie bibliotece macierzystej, obsługujące część terenu objętego działalnością tej biblioteki oraz posiadające stały księgozbiór (często podwójnie rejestrowany – w księdze inwentarzowej biblioteki macierzystej i księdze inwentarzowej filii).

Prowadzone najczęściej społeczne **punkty biblioteczne** są to placówki, których księgozbiory są wypożyczane na czas nieokreślony z jednostki macierzystej (biblioteki lub filii) i pozostające w ewidencji tej jednostki. Punkty biblioteczne działają w miejscowościach, w których nie ma innych placówek bibliotecznych. Ponieważ nie stanowią one samodzielnych organizacyjnie jednostek dane o ich działalności podawane są łącznie z danymi dotyczącymi jednostek macierzystych.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM.

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who, in the course of a reporting year, was registered at a library and borrowed at least one item.

Library branches are the institutions which are organizationally subjected to the mother library, serving the part of the area covered by the service of this library and owning constant collection (often registered twice – in a inventory book of the mother library and in the inventory book of a branch).

Library service points (often run socially) are the institutions, whose collections are borrowed for undetermined time from the mother unit (library or branch) and which are in the evidence of this unit. Library service points carry out activities in these places, in which there aren't any other library institutions. Because they don't function independently, data regarding their activities are included to the data regarding mother libraries activities.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność estradową rozrywkową.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo). Wśród kin stałych wyróżnia się **minipleksy** (posiadające od 3 do 7 sal) oraz **multipleksy** (posiadające 8 sal i więcej).

7. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlicy** opracowano na podstawie badania cyklicznego co 2 lata.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki – obejmuje czynności osób podróżujących w celach innych niż podjęcie pracy zarobkowej, tj. głównie w celach wypoczynkowych, służbowych, religijnych itp. i pozostających poza swoim codziennym środowiskiem nie dłużej niż 1 rok.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty; nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

W ramach obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościnie).

Do pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla domów wycieczkowych, schronisk, kempingów, pól biwakowych i domków turystycznych oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hotele robotnicze), a ponadto ośrodki kolonijne, hostele i zakłady uzdrowiskowe.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**,
- entertainment activities.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** (equipped with 3 to 7 screens) and **multiplexes** (equipped with 8 screens and more).

7. Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the definition of the World Tourism Organization (WTO), includes activities of persons travelling for purposes other than that connected with earning income, i.e., mainly for recreational, work-related, religious and other purposes, and remaining outside their normal environment not longer than 1 year.

2. **Tourist accommodation facilities** include collective tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities (do not include rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within hotels and similar establishments, the group “other hotel facilities” covers facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns).

Within other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in excursion hotels, shelters, camping sites, tent camp sites and tourist cottages, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, employee boarding houses) and holiday youth centres, hostels as well as health establishments.

3. Dane o **miejscach noclegowych** wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych rozumie się sumę miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Placówki gastronomiczne** w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziami, bufety itp.

7. **Szlaki turystyczne** są to trasy wytyczone dla turystów w terenach o dużych walorach krajobrazowych (z uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa turystów i przepisów o ochronie środowiska) i oznaczone umownymi znakami umożliwiającymi odnalezienie właściwej drogi (zalecanej lub obowiązkowej).

3. Data on **number of beds** are presented as of 31 VII; these data concern whole year's and seasonal places. Places in temporary inactive facilities due to expansion, renovation, etc., are not included.

4. **Occupancy rate of beds** is a relation of the number of beds provided in a given year to the nominal number of beds in a given year. The nominal number of beds shall mean total beds prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. **Foreign tourists** using collective tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. Foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. **Catering establishments** in collective tourists accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

7. **Tourist trails** are trails designated for tourists in areas possessing substantial sightseeing value (taking into account tourist safety conditions and environmental protection regulations) and marked with conventional signs which make it possible to remain on the trail (recommended or obligatory).

Kultura Culture

TABL. 1(173). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE**^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2008		2009		SPECIFICATION
	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	
OGÓŁEM	1109	1983,6	1081	2335,8	1333	1478,5	1388	1350,7	TOTAL
Wydawnictwa naukowe....	446	296,6	448	449,0	667	444,0	685	441,4	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych.....	111	105,8	108	109,3	96	74,7	108	80,3	University textbooks Professional publica- tions
Wydawnictwa zawodowe	51	127,2	23	27,0	27	23,0	43	48,1	
Podręczniki szkolne	35	338,9	13	78,4	5	22,0	3	7,0	School textbooks
Wydawnictwa popularne	270	690,0	254	831,6	289	506,4	276	411,2	Popular science
Literatura piękna: dla dorosłych.....	148	228,6	207	722,7	202	229,5	219	187,4	Belles-lettres: for adult
dla dzieci i młodzieży....	48	196,5	28	117,8	47	178,9	54	175,3	for children and youth

a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.

a According to published place.

Source: data of the Bibliographic Institute of the National Library.

TABL. 2(174). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE**^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2008		2009		SPECIFICATION
	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	
OGÓŁEM	393	113939,9	408	93810,9	447	100688,2	449	111465,2	TOTAL
ukazujące się:									published as specified:
W tygodniu:									Weekly:
6-2 razy	3	35747,7	2	19970,0	1	15808,0	1	13664,0	6-2 times
1 raz	36	15852,4	22	8968,2	22	12524,2	25	10212,0	once
W miesiącu:									Monthly:
3-2 razy	27	28268,1	15	30342,3	19	20854,7	21	22668,5	3-2 times
1 raz	110	29868,4	97	31380,8	87	32275,7	92	47018,6	once
1 raz:									Once:
na 2 miesiące..	23	299,6	29	1050,5	49	2911,8	49	2953,5	bimonthly
w kwartale	75	2042,3	100	600,7	112	1109,9	115	854,8	quarterly
na pół roku	19	706,4	25	221,2	21	49,2	19	36,0	half-yearly
w roku	22	31,1	36	169,2	44	360,7	42	226,7	yearly
Nieregularnie	78	1123,9	82	1108,0	92	14794,0	85	13831,1	Irregularly

a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.

a According to published place.

Source: data of the Bibliographic Institute of the National Library.

TABL. 3(175). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	683	668	651	643	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	423	419	373	372	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	186	131	109	107	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	137	92	82	79	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					
w tys. wol.	10902,7	10631,6	10424,9	10155,0	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi.....	4171,7	4099,9	3820,7	3774,6	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	657,3	624,6	506,8	511,6	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	131,0	121,5	100,0	98,5	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} .					<i>Loans^{ab}:</i>
w tysiącach woluminów	13948,5	12551,4	10196,3	10242,0	<i>in thousands volumes</i>
w tym na wsi	2973,8	2571,5	2048,8	2017,7	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w woluminach	21,2	20,1	20,1	20,0	<i>per borrower in volume</i>
w tym na wsi	22,7	21,2	20,5	20,5	<i>of which in rural areas</i>

a łącznie z punktami bibliotecznymi. b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4(176). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	40	45	60	58	<i>Museums and branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	1111,4	1224,0	1567,1	1502,8	<i>Museum^a exhibits in thous.</i>
Wystawy czasowe:					<i>Temporary exhibitions:</i>
własne ^b	176	172	217	223	<i>own^b</i>
obce ^c	157	190	186	232	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający w tys.	1134,0	1086,3	1469,6	1328,5	<i>Visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	462,3	337,5	473,4	388,4	<i>of which primary and secondary school students^d</i>

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju i za granicą. c Krajowe i zagraniczne. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In country and abroad. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5(177). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	7	6	13	15	<i>Institutions (as of 31 XII)</i>
Ogród Zoologiczny	1	1	1	1	<i>Zoological Garden</i>
Ogród Botaniczny ^a	2	2	2	2	<i>Botanical Garden^a</i>
Rezerwy	1	1	2	2	<i>Reserves</i>
Inne	3	2	8	10	<i>Others</i>
Zwiedzający w tys.	758,8	820,7	1577,7	2094,4	<i>Visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	264,0	124,9	232,3	489,4	<i>of which primary and secondary school students visiting in groups</i>
Ogród Zoologiczny	381,4	434,9	559,5	657,8	<i>Zoological Garden</i>
Ogród Botaniczny ^a	157,4	161,0	141,4	197,1	<i>Botanical Garden^a</i>
Rezerwy	66,4	68,7	427,0	433,7	<i>Reserves</i>
Inne	153,6	156,1	449,8	806,3	<i>Others</i>

a łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 6(178). GALERIE SZTUKI
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	25	28	20	19	11	8	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy	228	286	203	259	171	88	Exhibitions
w tym z zagranicy	25	15	18	18	17	1	of which foreign
Ekspozycje ^a	255	303	242	283	190	93	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	342,4	340,9	169,7	193,1	165,0	28,2	Visitors in thous.

a W kraju i za granicą.
a In country and abroad.

TABL. 7(179). TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seating in fixed halls ^a	Przedsta- wienia i koncerty ^b Perform- ances and concerts ^b	Widzowie ^b i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE					THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS
2000	22	5261	4592	784,9	
2005	17	5466	4377	736,6	
2008	20	6318	5021	874,4	
2009	18	6599	5029	841,5	
Teatry	12	4151	2495	345,3	Theatres
dramatyczne	10	3588	1846	256,5	dramatic
lalkowe	2	563	649	88,8	puppet
Teatry muzyczne	2	1394	399	160,1	Musical theatres
Filharmonie	3	1054	2005	296,5	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne	1	-	130	39,5	Symphonic and chamber orchestras
PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE					ENTERTAINMENT ENTERPRISES
2000	2	x	134	201,3	
2005	3	x	373	379,1	
2008	3	x	346	192,4	
2009	4	x	247	126,5	

a Stan w dniu 31 XII. b Według siedziby.
a As of 31 XII. b According to the seat.

TABL. 8(180). KINA STAŁE
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	62	47 ^a	45	44	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	60	45	44	43	of which urban areas
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	75	65	88	95	Screen in fixed cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	73	63	87	94	of which urban areas
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	21,6	19,4	24,7	26,3	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) in thous.
w tym miasta	21,2	19,1	24,5	26,1	of which urban areas
Seanse:					Screenings:
w tysiącach	52,2	53,2	108,2	121,6	in thousands
na 1 kino	841	1133	2405	2764	per cinema
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	1982,4	1708,3	2739,6	3246,7	in thousands
na 1 kino	31974	36347	60880	73789	per cinema
na 1 seans	38	32	25	27	per screening

a W tym 2 multiplexy.
a Of which 2 multiplexes.

TABL. 9(181). **WYBRANE INSTYTUCJE KULTURY DOSTĘPNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH PORUSZAJĄCYCH SIĘ NA WÓZKACH INWALIDZKICH**
SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS ACCESSIBLE TO THE DISABLED MOVING ON WHEEL-CHAIRS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				w % ogólnej liczby obiektów <i>in % of total numbers of objects</i>				
Biblioteki publiczne (z filiami).....	89	128	152	178	13,0	19,2	23,3	27,7	Public libraries (with branches)
Muzea (z oddziałami muzealnymi).....	23	11	21	24	37,1	24,4	35,0	41,4	Museums (with branches)
Galerie.....	7	11	5	9	17,5	39,3	25,0	47,4	Art galleries
Kina stale.....	8	22	27	33	32,0	46,8	60,0	75,0	Fixed cinemas

TABL. 10(182). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES IN 2009
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	SPECIFICATION
Instytucje.....	262	136	126	Institutions
domy kultury.....	42	31	11	cultural establishments
ośrodki kultury.....	126	77	49	cultural centres
kluby.....	10	7	3	clubs
światlice.....	84	21	63	community centres
Pracownie specjalistyczne.....	395	292	103	Specialised workshops
Imprezy (w ciągu roku).....	17731	14158	3573	Events (during the year)
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3449,6	3061,2	388,4	Event participants (during the year) in thous.
Kursy (w ciągu roku).....	403	247	156	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku).....	7222	5973	1249	Course graduates (during the year)
Zespoły artystyczne.....	1212	944	268	Artistic ensembles
Członkowie zespołów artystycznych.....	18095	14409	3686	Members of artistic ensembles
Koła (kluby).....	830	630	200	Groups (clubs)
Członkowie kół (klubów).....	20878	16014	4864	Members of groups (clubs)

TABL. 11(183). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w tysiącach <i>in thousands</i>				na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>				
Abonenci radiowi.....	764,0	736,0	620,1	593,2	262	255	216	206	Radio subscribers
miasta.....	589,4	570,7	490,0	470,6	283	278	242	233	urban areas
wieś.....	174,6	165,3	130,0	122,6	211	198	153	143	rural areas
Abonenci telewizyjni.....	745,5	709,6	597,8	571,5	256	246	208	199	Television subscribers
miasta.....	574,5	548,5	471,0	452,0	276	267	232	224	urban areas
wieś.....	170,9	161,1	126,8	119,5	206	193	149	140	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

TABL. 12(184). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	216,9	280,8	281,6	335,5	T O T A L in thous.
Na 1000 ludności.....	74	97	98	117	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty oraz Telekomunikacji Polskiej S.A.
Source: data of the Office of the Adjustment of the Telecommunications and Post and Telekomunikacja Polska S.A.

Turystyka

Tourism

TABL. 13(185). TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII).....	812	712	736	723	Facilities (as of 31 VII)
Hotele.....	112	146	178	178	Hotels
Motele.....	4	7	7	5	Motels
Pensjonaty.....	85	47	44	50	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe.....	.	45	73	76	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe.....	23	8	5	6	Excursion hostels
Schroniska.....	23	11	16	20	Shelters
Schroniska młodzieżowe ^a	37	33	30	24	Youth hostels ^a
Kempingi.....	10	14	13	13	Camping sites
Pola biwakowe.....	14	7	5	5	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe.....	169	133	121	109	Holiday centres
Ośrodki kolonijne.....	15	12	8	8	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	57	52	48	43	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej.....	7	6	4	5	Creative arts centres
Zespoły domków turystycznych.....	44	19	14	18	Complexes of tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.....	19	10	12	.	Weekend and holiday accommodation establishments
Pozostałe obiekty.....	193	162	158	163	Other facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII).....	53518	45631	48526	51135	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne.....	44319	41178	44296	46118	of which open all year
Hotele.....	10977	13594	16216	17544	Hotels
Motele.....	187	419	449	220	Motels
Pensjonaty.....	3005	1885	1872	2028	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe.....	.	2017	4009	4070	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe.....	1294	651	569	899	Excursion hostels
Schroniska.....	1174	655	893	1076	Shelters
Schroniska młodzieżowe ^a	1931	1718	1563	1356	Youth hostels ^a
Kempingi.....	811	1608	1454	1282	Camping sites
Pola biwakowe.....	1390	1024	774	824	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe.....	12360	8728	7954	7543	Holiday centres
Ośrodki kolonijne.....	1373	1071	752	809	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	3862	3452	3466	3299	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej.....	216	175	113	145	Creative arts centres
Zespoły domków turystycznych.....	2268	1033	641	787	Complexes of tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.....	1219	583	663	.	Weekend and holiday accommodation establishments
Pozostałe obiekty.....	11451	7018	6696	9253	Other facilities

^a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.
^a Including school youth hostels.

TABL. 13(185). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (dok.)**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów w tys.	1515,4	1740,1	2012,6	1802,4	Tourists accommodated in thous.
w tym turyści zagraniczni.....	290,8	471,0	448,1	365,2	of which foreign tourists
Hotele.....	652,4	891,2	1087,8	971,6	Hotels
Motele	22,9	39,8	37,4	16,5	Motels
Pensjonaty	43,1	41,8	41,0	40,0	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	93,0	138,4	140,2	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	34,6	27,1	33,4	28,9	Excursion hostels
Schroniska	31,1	16,8	21,6	25,4	Shelters
Schroniska młodzieżowe ^a	76,2	63,3	51,4	41,2	Youth hostels ^a
Kempingi.....	9,8	16,2	15,5	16,2	Camping sites
Pola biwakowe.....	4,4	1,6	1,0	0,8	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe.....	229,5	195,5	187,7	160,2	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	16,8	21,8	17,1	16,2	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	97,1	117,2	121,5	105,6	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	4,9	4,2	2,2	2,6	Creative arts centres
Zespoły domków turystycznych.....	25,5	10,6	7,4	8,0	Complexes of tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio- -niedzielnego i świątecznego.....	15,9	6,7	11,7	.	Weekend and holiday accommodation establishments
Pozostałe obiekty.....	251,3	193,2	237,6	229,1	Other facilities
Udzielone noclegi w tys.	5480,0	4705,6	5229,1	4762,5	Nights spent (overnight stay) in thous.
w tym turystom zagranicznym	700,4	1249,4	1129,0	926,1	of which foreign tourists
Hotele.....	1306,9	1826,7	2095,4	1913,1	Hotels
Motele	28,4	58,4	48,3	18,8	Motels
Pensjonaty	201,2	151,5	148,5	147,4	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	192,7	397,6	388,6	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	107,1	78,1	69,2	64,9	Excursion hostels
Schroniska	71,4	28,5	40,1	48,5	Shelters
Schroniska młodzieżowe ^a	171,5	151,2	124,1	101,5	Youth hostels ^a
Kempingi.....	22,9	38,8	34,1	32,5	Camping sites
Pola biwakowe.....	11,6	4,3	3,7	1,8	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe.....	1193,6	799,6	825,0	692,6	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	98,9	105,1	72,1	72,5	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	376,2	391,9	389,8	356,9	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	15,4	12,6	7,6	7,6	Creative arts centres
Zespoły domków turystycznych.....	119,5	48,3	25,5	27,1	Complexes of tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio- -niedzielnego i świątecznego.....	64,4	33,6	45,2	.	Weekend and holiday accommodation establishments
Pozostałe obiekty.....	1691,0	784,6	902,9	888,8	Other facilities

a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.
a Including school youth hostels.

TABL. 14(186). HOTELE
HOTELS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kategory- zacji in the pro- cess of the categori- sation
		*****	****	***	**	*	
OGÓŁEM^a 2000	112	-	7	46	30	29	.
TOTAL^a 2005	146	-	11	58	40	27	10
..... 2008	178	2	14	81	46	27	8
..... 2009	178	2	17	81	43	25	10
Pokoje ^a 2000	5753	-	927	2786	1280	760	.
Rooms ^a 2005	6987	-	1524	3096	1530	590	247
..... 2008	8124	367	1398	3938	1637	566	218
..... 2009	8845	367	1736	4183	1680	602	277
Miejsca noclegowe ^a 2000	10977	-	1776	5039	2545	1617	.
Number of beds ^a 2005	13594	-	2848	5774	3207	1227	538
..... 2008	16216	717	2597	7791	3399	1233	479
..... 2009	17544	731	3225	8241	3424	1284	639
Korzystający z noclegów w tys. 2000	652,4	-	120,8	322,2	128,1	81,4	.
Tourists accommodated in thous. 2005	891,2	1,7	211,6	407,9	180,8	66,1	23,2
..... 2008	1087,8	56,7	226,7	509,0	198,1	64,9	32,3
..... 2009	971,6	42,6	207,3	450,7	177,9	60,7	32,4
w tym turyści zagraniczni..... 2000	230,8	-	69,9	116,2	29,3	15,4	.
of which foreign tourists 2005	372,3	0,9	118,8	178,0	57,3	10,8	6,5
..... 2008	360,7	34,8	116,1	143,7	47,7	7,2	11,1
..... 2009	295,7	27,8	93,0	124,2	34,5	7,9	8,3
Stopień wykorzystania w %: Level of utilization in %:							
miejsc noclegowych..... 2000	33,0	-	37,1	34,7	29,5	28,9	.
number of beds 2005	37,1	31,8	40,7	38,7	36,0	31,8	20,6
..... 2008	35,4	40,7	40,8	34,5	34,3	32,5	28,1
..... 2009	31,7	35,9	34,6	30,9	32,8	27,7	24,2
pokoiki 2000	39,2	-	49,8	39,9	34,7	32,7	.
rooms 2005	46,7	50,9	54,5	47,7	43,4	38,7	25,8
..... 2008	47,0	63,6	53,8	45,8	43,9	40,4	37,2
..... 2009	40,6	54,1	43,5	40,1	40,0	34,3	32,5

a Stan w dniu 30 VII.

U w a g a. Pod koniec roku 2005 jeden hotel **** zmienił kategorię na *****.

a As of 30 VII.

N o t e. At the end of 2005 one hotel **** changed category on hotel *****.

TABL. 15(187). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN COLLECTIVE TOURISTS ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2009	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	290838	471005	448136	365217	Tourists accommodated
Hotele	230755	372323	360738	295677	Hotels
Motele	5896	14206	9955	4615	Motels
Pensjonaty	3626	10132	5093	2556	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	16264	22125	21460	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	2314	4095	2183	1646	Excursion hostels
Schroniska	759	723	810	825	Shelters
Schroniska młodzieżowe	4052	4412	2837	2977	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe	2192	1011	1025	School youth hostels
Kempingi	4265	9100	8201	6828	Camping sites
Pola biwakowe	1860	782	103	134	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	4380	5109	6387	4856	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	6	52	3	-	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	5732	9678	3669	3796	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	56	67	14	10	Creative arts centres
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	28	-	-	.	Weekend and hollyday accomodation establishment
Zespoły domków turystycznych	709	339	254	402	Complexes of tourist cottages
Pozostałe obiekty	26400	21531	24753	18410	Other facilities
Udzielone noclegi	700449	1249360	1129023	926058	Nights spent (overnight stay)
Hotele	506650	871496	759969	651305	Hotels
Motele	7298	17107	11401	4912	Motels
Pensjonaty	13724	44666	21185	13441	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	34997	130146	92182	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	7927	12373	7571	3572	Excursion hostels
Schroniska	2150	1180	1210	1534	Shelters
Schroniska młodzieżowe	10995	16121	10409	11883	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe	4324	2334	3312	School youth hostels
Kempingi	9375	21816	15988	14326	Camping sites
Pola biwakowe	6004	914	144	240	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	23906	34032	50257	38402	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	84	155	3	-	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	22281	26844	9666	11830	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	135	235	61	14	Creative arts centres
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	34	-	-	.	Weekend and hollyday accomodation establishment
Zespoły domków turystycznych	2324	1327	484	570	Complexes of tourist cottages
Pozostałe obiekty	87562	161773	108195	78535	Other facilities

TABL. 16(188). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary i kawiarnie <i>Bars and coffee shops</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2000	216	269	377	152	TOTAL
2005	194	191	260	59	
2008	261	215	247	47	
2009	260	218	240	50	
Hotele.....	169	95	8	12	<i>Hotels</i>
Motele	4	3	-	-	<i>Motels</i>
Pensjonaty	7	16	32	3	<i>Boarding houses</i>
Inne obiekty hotelowe	32	21	19	4	<i>Other hotel facilities</i>
Domy wycieczkowe	2	2	1	-	<i>Excursion hostels</i>
Schroniska	3	10	6	11	<i>Shelters</i>
Schroniska młodzieżowe	1	1	-	2	<i>Youth hostels</i>
Szkolne schroniska młodzieżowe	-	-	6	1	<i>School youth hostels</i>
Kempingi	1	4	1	2	<i>Camping sites</i>
Pola biwakowe	1	1	-	1	<i>Tent camp sites</i>
Ośrodki wczasowe	12	19	70	5	<i>Holiday centres</i>
Ośrodki kolonijne	-	2	7	-	<i>Holiday youth centres</i>
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	12	18	27	2	<i>Training-recreational centres</i>
Domy pracy twórczej	1	-	2	-	<i>Creative arts centres</i>
Zespoły domków turystycznych	-	3	1	-	<i>Complexes of tourist cottages</i>
Pozostałe obiekty.....	15	23	60	7	<i>Other facilities</i>

TABL. 17(189). **POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE**
THE POLISH TOURIST COUNTRY-LOVER'S ASSOCIATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Członkowie ^a (stan w dniu 31 XII)	6897	4404	4160	4301	<i>Members^a (as of 31 XII)</i>
Przewodnicy turystyczni ^b	1292	973	1054	1013	<i>Tour guides^b</i>
górcy	648	489	529	584	<i>mountain</i>
terenowi	442	334	353	270	<i>field</i>
miejsy	202	150	172	159	<i>Urban</i>

a Z opłaconą składką członkowską. b Przewodnik może być wykazany więcej niż jeden raz ze względu na posiadane uprawnienia.
Źródło: dane Głównego Zarządu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

a With payed fee. b A guide may be indicated more than once due to possessed qualifications.

S o u r c e : data of the Main Board of the Polish Tourist Country-Lovers' Society.

TABL. 17(189). **POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO- KRAJOZNAWCZE (dok.)**
THE POLISH TOURIST COUNTRY-LOVER'S ASSOCIATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Piloci wycieczek.....	424	422	308	321	<i>Excursion guides</i>
Turystyka wycieczkowa					<i>Excursion tourism</i>
kwalifikowana ^a :					<i>professional^a:</i>
imprezy i wycieczki.....	3050	2052	1640	1709	<i>events and excursions</i>
uczestnicy w tys.	66,0	54,7	47,8	48,3	<i>participants in thous.</i>
Turystyka powszechna:					<i>Widespread tourism:</i>
imprezy i wycieczki.....	630	1050	616	771	<i>events and excursions</i>
uczestnicy w tys.	20,8	28	27,6	33,4	<i>participants in thous.</i>
obsługiwana przez przewodników:					<i>served by guides:</i>
wycieczki	3191	2616	2596	2083	<i>excursions</i>
uczestnicy w tys.	98,9	100,4	82,4	65,6	<i>participants in thous.</i>
Młodzieżowe obozy wędrownicze:					<i>Migratory camp for youth:</i>
imprezy i wycieczki.....	.	8	10	6	<i>events and excursions</i>
uczestnicy w tys.	226	335	198	<i>participants in thous.</i>

^a Turystyka wymagająca specjalnego przygotowania kondycyjnego i umiejętności posługiwania się sprzętem turystycznym.
 Źródło: dane Głównego Zarządu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

^a *Tourism requiring special physical training and skills in using tourist equipment.*
Source: data of the Main Board of the Polish Tourist Country-Lovers' Society.

TABL. 18(190). **SZLAKI TURYSTYCZNE**
 Stan w dniu 31 XII
TOURIST TRAILS
 As of 31 XII

SZLAKI	2000	2005	2008	2009	TRAILS
	w km		in km		
OGÓŁEM.....	5719,6	5795,4	6032,7	6167,7	TOTAL
Górskie	4024,7	4112,1	4564,3	4569,5	<i>Mountain</i>
Nizinne.....	1547,5	1420,5	1152,4	1243,2	<i>Lowland</i>
Narciarskie.....	14,5	14,5	14,5	14,5	<i>Skiing</i>
Rowerowe.....	56,4	168,3	168,0	168,0	<i>Bicycle</i>
Inne ^a	76,5	80	133,5	172,5	<i>Others^a</i>

^a Obejmują szlaki: spacerowe, miejskie i ścieżki zdrowia oraz w 2000 r. – kajakowe.
 Źródło: dane Głównego Zarządu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

^a *Include walking, urban and health trails as well as in 2000 – kayaking.*
Source: data of the Main Board of the Polish Tourist Country-Lovers Society.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania i eksperymentalne prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania podstawowe i przemysłowe oraz prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek:

- a) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe:**
 - placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
 - jednostki badawczo-rozwojowe, tj. jednostki państwowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
 - inne, tj. jednostki prywatne, zaklasyfikowane wg PKD do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- b) **jednostki obsługi nauki** (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, stowarzyszenia naukowe i inne jednostki obsługi nauki);
- c) **jednostki rozwojowe**, tj. podmioty gospodarcze, przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, posiadające na ogół własne zaplecze badawczo-rozwojowe (laboratoria, biura konstrukcyjne, zakłady rozwoju techniki itp.), prowadzące działalność B+R, głównie o charakterze prac rozwojowych, obok swojej podstawowej działalności;
- d) **szkoły wyższe**;
- e) **pozostałe jednostki** – m.in. szpitale prowadzące prace badawczo-rozwojowe obok swojej podstawowej działalności, z wyjątkiem klinik akademii medycznych (uniwersytetów) i Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, ujętych w kategorii „szkoły wyższe” oraz szpitali posiadających status instytutów naukowo-badawczych, ujętych w kategorii „jednostki badawczo-rozwojowe”.

2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, przemysłowe (do 2006 r. określane jako stosowane) i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowych.

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development activity (i.e. research and experimental development work — R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge about man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development activity includes **basic research, industry research and experimental development**.

Information regarding research and development activity includes the following groups of entities:

- a) **scientific and research-development units:**
 - scientific units of the Polish Academy of Sciences,
 - branch research-development units i.e. state owned units working on the basis of the Law of 25 VII 1985 on the Branch R&D Units (uniform text Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
 - others, i.e. private units whose main activity is performing R&D (NACE Rev. 2, the division 72 “Scientific research and development”);
- b) **science support units** (scientific libraries, scientific archives, scientific societies and other “auxiliary units”);
- c) **development units**, i.e. economic entities, primarily industrial enterprises, in most cases with their own R&D facilities (laboratories, design offices, technology development centres, etc.), performing R&D activity mainly with an experimental development character along with their principal activity;
- d) **higher education institutions**;
- e) **other units** – among others hospitals conducting R&D activity along with their principal activity, excluding clinics of medical academies (universities) and the Medical Centre for Post-graduates Education included in the category “higher education institutions” as well as hospitals having the status of research institutes included in the category “branch research-development units”.

2. Expenditures on research and development activity include current expenditures borne on basic research, industry research (until 2006 defined as applied) and development work as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D regardless of the origin (source) of the financial funds.

Nakłady inwestycyjne na środki trwale związane z działalnością B+R od 2003 r. podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej (do 2001 r. zwanej specjalną), niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. **Działalność innowacyjna** — to całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

5. **Działalność innowacyjna w przemyśle** polega na uruchamianiu produkcji nowych lub istotnie ulepszonych (zmodernizowanych) wyrobów, a także wdrażaniu nowych lub istotnie ulepszonych procesów, przy czym wyroby te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa. Obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym.

6. **Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych** obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z wprowadzaniem innowacji produktowych i procesowych, marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. **Innowacja produktowa** to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

Since 2003, **capital expenditures on fixed assets connected with research and development activity** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment (until 2001 so-called special research equipment), necessary for performing particular R&D projects and meeting criteria for inclusion in fixed assets but according to the regulation in force temporarily, till completion of the a.m. projects not included in fixed assets; until 2002, expenditure on a.m. equipment was included in the current expenditures on R&D.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly in this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their normal work time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. **Innovation activity** — are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

5. **Innovation activity in industry** consists of launching the production of technologically new or improved products, and implementing technologically new processes (which products and processes are technologically novel at least for the enterprise). It comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial steps.

6. **Expenditures on product and process innovations** include expenditures on R&D activity (intramural and extramural), acquisition of external knowledge (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, acquisition of fixed assets required for introduction of product and process innovations (instruments and equipment and land and buildings), training directly linked to implementing product and process innovations, marketing for introduction of new and significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

7. **A product innovation** is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. Innowacja procesowa to zastosowanie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcyjnych, a także nowych lub istotnie ulepszonych metod z zakresu logistyki, zaopatrzenia i dystrybucji oraz metod (systemów) wspierających procesy w przedsiębiorstwie

9. Środki automatyzacji procesów produkcyjnych są to urządzenia (lub zestawy maszyn i urządzeń) wykonujące określone czynności bez udziału człowieka, stosowane w celu samoczynnego sterowania, regulowania urządzeń technicznych oraz kontrolowania przebiegu procesów technologicznych.

10. Wynalazek podlegający opatentowaniu jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym, niewynikające w sposób oczywisty ze stanu techniki i mogące się nadać do stosowania.

11. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych przeprowadzonych w ramach tematu „Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego”.

2. Dane dotyczące **przedsiębiorstw wyposażonych w technologie informacyjno-telekomunikacyjne (ICT)** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, hotele i restauracje (w zakresie hoteli i pozostałych obiektów noclegowych turystyki i innych miejsc krótkotrwałego zakwaterowania), transport, gospodarka magazynowa i łączność, obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (w zakresie działalności związanej z filmem, przemysłem wideo oraz działalności radiowej i telewizyjnej).

3. **Localna sieć komputerowa (LAN)** to rodzaj sieci zlokalizowanej na stosunkowo niedużym obszarze, często w obrębie jednego budynku lub grupy zabudowań. LAN może liczyć od dwóch do kilkuset komputerów. Sieć ta może być przewodowa lub bezprzewodowa.

4. **Intranet** to wewnętrzna, wydzielona sieć przedsiębiorstwa oparta na rozwiązaniach stosowanych w Internecie, tj. tych samych standardach, protokołach i programach, obejmująca swym zasięgiem wszystkie jednostki przedsiębiorstwa (biura, zakłady, filie).

5. **Ekstranet** jest to rozszerzenie wewnętrznej sieci przedsiębiorstwa (Intranetu) umożliwiające zewnętrznym użytkownikom dostęp do wybranych elementów sieci wewnętrznej.

8. Process innovation is the adoption of new or significantly improved production methods, and also new or significantly improved logistics, delivery or distribution methods and support activity for processes in enterprise.

9. Means for automating production processes include the equipment (or combinations of machinery and equipment) which performs defined tasks without human participation, and is used in order to automatically control and regulate other equipment as well as to control technological processes.

10. A patentable invention – any new solution of a technical character which does not obviously result from the prior art and which is capable of practical application.

11. A utility model eligible for protection – any new and useful solution of a technical nature affecting shape, construction or permanent assembly of an object.

Information society

1. The presented information has been compiled on the basis of generalized results of representative surveys conducted within the subject scope “Information society indicators”.

2. Data regarding **enterprises equipped with Information Communication Technology (ICT)**, concerns economic entities employing belonging to sections: manufacturing, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods, hotels and restaurants (hotels and camping sites and other provision of short-stay accommodation), transport, storage and communication, real estate, rental and business activities, other community, social and personal service activities (motion picture and video activities, radio and television activities).

3. **Local area network (LAN)** is a type of a network located on a relatively small area, often within one building or group of buildings. LAN can have from two to several hundred computers. This network can be wire-based or wireless.

4. **Intranet** is an inner, isolated enterprise network based on solutions used in the Internet, i.e. the same standards, protocols and programmes, covering all elements of an enterprise (offices, plants, branches).

5. **Extranet** is a broadened inner enterprise network (Intranet) which provides outside users with the access to selected elements of the inner network.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1(191). JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009			
	jednostki (stan w dniu 31 XII) units (as of 31 XII)				zatrudnieni ^a personnel ^a						
					ogółem total	pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel other supporting staff			
OGÓŁEM TOTAL	61	82	99	111	5835,7	5180,2	5995,6	6033,7	5235,2	579,3	219,2
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe Scientific and research-development units	12	11	14	12	704,2	542,8	568,8	571,9	459,5	59,0	53,4
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk <i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	3	3	3	4	355,0	259,5	248,9	263,6	214,7	29,4	19,5
instytuty naukowe..... <i>scientific institutes</i>	2	2	2	3	#	#	#	#	#	#	#
samodzielne zakłady naukowe .. <i>independent research departments</i>	1	1	1	1	#	#	#	#	#	#	#
Jednostki badawczo-rozwojowe ... <i>Branch research-development units</i>	6	8	7	2	324,5	283,3	278,4	#	#	#	#
instytuty naukowo-badawcze <i>research institutes</i>	4	4	4	2	245,9	173,3	178,9	#	#	#	#
centralne laboratoria <i>central laboratories</i>	-	1	1	-	-	#	#	-	-	-	-
ośrodki badawczo-rozwojowe <i>research-development centres</i>	2	3	2	-	#	#	#	-	-	-	-
Inne..... <i>Others</i>	3	-	4	6	24,7	-	41,5	#	#	#	#
Jednostki rozwojowe Development units	40	55	62	74	883,4	674,7	703,7	941,8	625,6	243,6	72,6
Szkoły wyższe Higher education institutions	9	14	19	22	4248,1	3959,0	4691,3	4486,2	4117,3	276,7	92,2
Pozostałe jednostki Other units	-	2	4	3	-	#	31,8	33,8	32,8	-	1,0

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

a In full-time equivalents.

TABL. 2(192). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
 Stan w dniu 31 XII
 EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozosta- łym other
		wyższym higher					
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		doktora doktora (PhD)	z tytułem zawodo- wym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equi- valent)	
			doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^a (HD)				
OGÓŁEM	2000	9506	665	751	3300	3365	1425
TOTAL	2005	9141	776	841	3658	2828	1038
	2008	8520	747	945	3843	2242	743
	2009	8614	793	968	4007	2066	780
w tym: of which:							
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2000	834	43	27	154	351	259
Scientific and research- -development units	2005	733	43	37	141	324	188
	2008	750	40	48	127	369	166
	2009	714	42	49	132	348	143
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk.... Scientific units of the Polish Academy of Sciences		332	36	45	76	111	64
Jednostki badawczo-rozwojowe		#	#	#	#	#	#
Branch research-development units							
w tym instytuty naukowo-badawcze		#	#	#	#	#	#
of which research institutes							
Inne		#	#	#	#	#	#
Others							
Jednostki rozwojowe	2000	1014	2	-	13	478	521
Development units	2005	921	-	-	16	572	333
	2008	870	-	-	26	641	203
	2009	1080	2	2	42	783	251
Szkoły wyższe	2000	7658	620	724	3133	2536	645
Higher education institutions	2005	7482	733	804	3500	1928	517
	2008	6807	699	892	3635	1210	371
	2009	6746	741	915	3787	918	385

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in a university.

TABL. 3(193). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2008	2009				
	ogółem <i>grand total</i>				nakłady expenditures			
					bieżące ^b current ^b		inwestycyjne na środki trwałe capital on fixed assets	
	razem <i>total</i>	w tym osobowe of which labour costs	razem <i>total</i>	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which instruments and equipment and means of transport				
				w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM TOTAL	313,0	346,4	457,4	581,3	464,9	289,7	116,4	83,6
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe Scientific and research-development units	56,5	56,2	77,3	84,9	73,4	33,7	11,5	9,6
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk..... <i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	25,4	26,6	34,6	40,4	35,1	18,5	5,4	4,6
Jednostki badawczo-rozwojowe..... <i>Branch research-development units</i>	31,1	29,6	33,2	#	#	#	#	#
w tym instytuty naukowo-badawcze..... of which research institutes	21,3	21,6	21,3	#	#	#	#	#
Inne..... <i>Others</i>	3,0	4,9	9,5	#	#	#	#	#
Jednostki rozwojowe ... Development units	115,1	118,1	120,2	109,4	86,4	58,9	23,0	19,4
Szkoły wyższe Higher education institutions	141,4	171,9	243,7	384,0	302,2	194,9	81,8	54,5

a Bez amortyzacji środków trwałych. b Do 2002 r. łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, zwanej poprzednio specjalną, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych (rozporządzenie Przewodniczącego KBN z 30 XI 2001 r., Dz. U. Nr 146, poz. 1642, § 13).

a Excluding depreciation of fixed assets. b Until 2002 including expenditure on purchase or manufacture of research equipment, defined previously as so-called special research equipment, necessary for performing particular R&D project, meeting criteria for inclusion in fixed assets but according to the regulation in force temporarily, till completion of the project, not included in fixed assets and treated as current assets (decree of the Chairman of the State of Scientific Research from 30 XI 2001, Journal of Laws No. 146, item 1642, § 13).

TABL. 4(194). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION	
		podstawowe <i>basic</i>	przemysłowe ^b <i>industrial^b</i>			
		w mln zł	in mln zł			
O G Ó Ł E M	2000	227,6	76,0	55,5	96,1	T O T A L
	2005	234,3	92,0	58,3	84,0	
	2008	348,0	157,3	49,0	141,7	
	2009	464,9	234,3	52,3	178,3	
w tym:						<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	73,4	33,3	10,1	30,1	30,1	Scientific and research-development units
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk	35,1	32,3	2,8	-	-	<i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Jednostki badawczo-rozwojowe	#	#	#	#	#	<i>Branch research-development units</i>
Inne	#	#	#	#	#	<i>Others</i>
Jednostki rozwojowe	86,4	3,1	11,8	71,4	71,4	Development units
Szkoły wyższe	302,2	197,5	30,4	74,2	74,2	Higher education institutions

a Bez amortyzacji środków trwałych; do 2002 r. łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, zwanej poprzednio specjalną, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych (rozporządzenie Przewodniczącego KBN z 30 XI 2001 r., Dz. U. Nr 146, poz. 1642, § 13). b Do 2006 r. pod nazwą „stosowane”, zgodnie z ustawą z dnia 15 VI 2007 r. o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 115, poz. 795).

a Excluding depreciation of fixed assets; until 2002 including expenditure on purchase or manufacture of research equipment, defined previously as so-called special research equipment, necessary for performing particular R&D project, meeting criteria for inclusion in fixed assets but according to the regulation in force temporarily, till completion of the project, not included in fixed assets and treated as current assets (decree of the Chairman of the State of Scientific Research from 30 XI2001, Journal of Laws No. 146, item 1642, § 13). b Until 2006 defined as "applied research", according to the Law dated 15 June 2007 on the amendment of the Law on Rules of Financing of Science (Journal of Laws No. 115, item 795).

TABL. 5(195). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
	O G Ó Ł E M	77,6	84,1	81,0	
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	83,1	81,6	86,3	70,7	Scientific and research-development units
w tym:					<i>of which:</i>
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk	85,7	81,2	89,0	93,3	<i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Jednostki badawczo-rozwojowe	72,2	82,8	78,1	90,5	<i>Branch research-development units</i>
Jednostki rozwojowe	73,3	57,6	73,4	75,1	Development units
Szkoły wyższe	77,2	86,6	81,4	83,0	Higher education institutions

TABL. 6(196). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a** (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures			
		na działalność badawczą i rozwojową <i>on research and development activity</i>	na zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw <i>on the acquisition of disembodied technology and know-how</i>	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu <i>capital – on the acquisition of instruments and equipment and means of transport</i>	na oprogra- mowanie <i>on software</i>
		w tys. zł		in thous. zł	
OGÓŁEM 2005	1138595	96852	26540	763978	25280
TOTAL 2008	1745621	141272	14763	986308	19164
2009	1392004	148348	32370	858965	50431
sektor publiczny <i>public sector</i>	54966	6938	134	32482	6600
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	1337039	141410	32236	826483	43831
Górnictwo i wydobywanie <i>Mining and quarrying</i>	377154	5503	-	271688	6569
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	931838	138537	32254	533888	37085
w tym: <i>of which:</i>					
Produkcja artykułów spożywczych..... <i>Manufacture of food products</i>	13571	228	1	5514	135
Produkcja wyrobów tekstylnych..... <i>Manufacture of textiles</i>	33328	7685	-	12273	31
Produkcja odzieży..... <i>Manufacture of wearing apparel</i>	191	-	-	191	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	105	-	-	103	1
Produkcja papieru i wyrobów z papieru..... <i>Manufacture of paper and paper products</i>	344	53	-	248	-
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji..... <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	6442	450	-	5840	20

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 6(196). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (cd.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures			
		na działalność badawczą i rozwojową <i>on research and development activity</i>	na zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw <i>on the acquisition of disembodied technology and know-how</i>	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu <i>capital – on the acquisition of instruments and equipment and means of transport</i>	na oprogramowanie <i>on software</i>
		w tys. zł		in thous. zł	
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ <i>Manufacture of coke and refi- ned petroleum products</i>	1074	-	-	1074	-
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	119987	6465	49	84044	-
Produkcja wyrobów farma- ceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharma- ceutical products^Δ</i>	43987	15843	4328	6449	1599
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych..... <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	34267	2456	10	26529	1281
Produkcja wyrobów z pozosta- łych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non- -metallic mineral products</i>	39009	312	40	35648	1293
Produkcja metali..... <i>Manufacture of basic metals</i>	3600	-	-	3570	29
Produkcja wyrobów z metali ^Δ .. <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	110965	3193	2875	83870	933
Produkcja komputerów, wyro- bów elektronicznych i optycznych..... <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	68221	8522	5964	41027	430

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 6(196). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures			
		na działalność badawczą i rozwojową <i>on research and development activity</i>	na zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw <i>on the acquisition of disembodied technology and know-how</i>	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu <i>capital – on the acquisition of instruments and equipment and means of transport</i>	na oprogramowanie <i>on software</i>
		w tys. zł		in thous. zł	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja urządzeń elektrycznych	113316	11659	17969	50818	13811
<i>Manufacture of electrical equipment</i>					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	74730	12227	163	46880	2071
Produkcja pojazdów samo- chodowych, przyczep ^Δ i naczep ^Δ	167778	55362	244	109252	854
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>					
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	34092	12881	29	6064	13882
<i>Manufacture of other transport equipment</i>					
Produkcja mebli	55282	481	-	6873	-
<i>Manufacture of furniture</i>					
Pozostała produkcja wyrobów . <i>Other manufacturing</i>	1993	720	583	-	447
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	9554	-	-	7621	265
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>					
Wytwarzanie i zaopatry- wanie w energię elektry- czną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	52457	2901	64	44057	4017
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
Dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja^Δ	30555	1407	52	9331	2760
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 7(197). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH I MEDIA ELEKTRONICZNE
W PRZEMYSŁE^a
 Stan w dniu 31 XII
 MEANS FOR AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES AND ELECTRONIC MEDIA
 IN INDUSTRY^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Linie produkcyjne Production lines		Centra obróbkowe Processing centres	Roboty i manipulatory przemysłowe Industrial robots and manipulators		Kompu- tery Compu- ters ^b
	automa- tyczne automatic	sterowane kom- puterem computer controlled		ogółem total	w tym roboty of which robots	
	w szt			in units		
OGÓŁEM 2005	820	692	714	398	269	2681
TOTAL 2008	921	981	1097	593	338	2646
2009	1130	1199	1254	818	506	2597
sektor publiczny <i>public sector</i>	35	20	53	-	-	385
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	1096	1180	1201	818	506	2212
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	74	201	2	-	-	993
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	1022	957	1252	818	506	1393
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych..... <i>Manufacture of food products</i>	46	27	-	2	2	20
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	18	46	-	-	-	5
Produkcja odzieży..... <i>Manufacture of wearing apparel</i>	1	-	4	1	-	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	-	1	8	1	-	-
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	14	7	-	2	2	2
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	18	5	-	-	-	-

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 7(197). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH I MEDIA ELEKTRONICZNE

W PRZEMYŚLE^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

MEANS FOR AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES AND ELECTRONIC MEDIA IN INDUSTRY^a(cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Linie produkcyjne <i>Production lines</i>		Centra obróbkowe <i>Processing centres</i>	Roboty i manipulatory przemysłowe <i>Industrial robots and manipulators</i>		Kompu- tery ^b <i>Compu- ters^b</i>
	automa- tyczne <i>automatic</i>	sterowane kom- puterem <i>computer controlled</i>		ogółem <i>total</i>	w tym roboty <i>of which robots</i>	
			w szt	in units		
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	76	68	4	30	18	117
Produkcja wyrobów farma- ceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	51	101	15	-	-	39
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych..... <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	148	53	101	85	68	98
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non- -metallic mineral products</i>	177	119	2	22	2	54
Produkcja metali..... <i>Manufacture of basic metals</i>	2	10	6	-	-	2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	81	87	153	57	40	118
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych..... <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	66	90	27	25	24	266
Produkcja urządzeń elektrycznych..... <i>Manufacture of electrical equipment</i>	77	119	20	36	25	163

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 7(197). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH I MEDIA ELEKTRONICZNE

W PRZEMYSŁE^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

MEANS FOR AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES AND ELECTRONIC MEDIA IN INDUSTRY^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Linie produkcyjne <i>Production lines</i>		Centra obróbkowe <i>Processing centres</i>	Roboty i manipulatory przemysłowe <i>Industrial robots and manipulators</i>		Kompu- tery ^b <i>Compu- ters^b</i>
	automa- tyczne <i>automatic</i>	sterowane kom- puterem <i>computer controlled</i>		ogółem <i>total</i>	w tym roboty <i>of which robots</i>	
			w szt	in units		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	41	60	605	166	38	155
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	182	141	229	318	267	179
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	4	1	31	55	2	72
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	9	15	37	1	1	2
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	-	1	-	15	15	69
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3	2	10	1	-	30
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	16	28	-	-	-	116
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	18	13	-	-	-	94
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 8(198). **PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH (ISTOTNIE ULEPSZONYCH)
W PRZEMYŚLE ^a W 2009 R.
NET REVENUES FROM SALES OF NEW (SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS)
IN THE INDUSTRY ^a IN 2009**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody netto ze sprzedaży wyrobów wprowadzonych na rynek w latach 2007-2009 <i>Net revenues from sales of products introduced into the market during 2007-2009</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	z tego wyroby nowe <i>of which new products</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>	
		dla rynku <i>for a market</i>	dla przedsiębiorstwa <i>for a company</i>		
	w mln zł	<i>in mln zł</i>			
O G Ó Ł E M	4647,3	2261,9	2385,5	2275,1	T O T A L
sektor publiczny	120,7	43,9	76,8	5,3	<i>public sector</i>
sektor prywatny	4526,7	2218,0	2308,6	2269,8	<i>private sector</i>
W tym przetwórstwo przemysłowe.....	4369,5	2060,5	2309,1	2119,5	Of which manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	63,6	20,0	43,6	2,0	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja wyrobów tekstylnych	155,2	14,0	141,2	152,7	<i>Manufacture of textiles</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	5,9	0,5	5,4	5,4	<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>
Produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	16,5	9,1	7,4	0,3	<i>Manufacture of paper and paper products</i>
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1,0	1,0	-	-	<i>Printing and reproduction of recorded media</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	214,2	127,2	86,9	102,9	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	94,0	40,1	53,8	16,1	<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	582,1	180,3	401,8	390,5	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	70,5	37,3	33,2	11,4	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja metali.....	2,9	-	2,9	-	<i>Manufacture of basic metals</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	328,7	148,2	180,6	106,4	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	642,4	393,9	248,5	38,8	<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	564,1	40,4	523,6	366,4	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	469,7	147,1	322,6	130,3	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	307,4	272,7	34,7	234,9	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	398,6	398,6	-	397,9	<i>Manufacture of other transport equipment</i>
Produkcja mebli	242,2	192,4	49,8	159,0	<i>Manufacture of furniture</i>
Pozostała produkcja wyrobów	10,6	0,2	10,4	2,0	<i>Other manufacturing</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń.....	66,3	37,3	29,0	0,5	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 9(199). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Wynałazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	219	222	280	287	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	90	90	153	170	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	36	38	52	<i>utility model application</i>
udzielone prawa ochronne	65	28	19	<i>rights of protection granted</i>

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 10(200). **POLSKA AKADEMIA NAUK**
Oddział we Wrocławiu
THE POLISH ACADEMY OF SCIENCES
Department in Wrocław

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Członkowie ogółem^a	16	16	19	16	Total members^a
rzeczywiści	9	8	10	7	<i>full</i>
korespondenci	7	8	9	9	<i>corresponding</i>
Z ogółem w działach nauk:					Of total in the field of:
społecznych	1	1	1	-	<i>social sciences</i>
biologicznych	2	3	3	3	<i>biology</i>
matematyczno-fizyczno-chemicznych	7	7	8	6	<i>mathematics, physics and chemistry</i>
technicznych	3	3	4	4	<i>technical sciences</i>
rolniczych i leśnych	1	1	1	1	<i>agricultural and forest sciences</i>
medycznych	2	1	1	1	<i>medical sciences</i>
o Ziemi i górniczych	-	-	1	1	<i>Earth and mining sciences</i>
Posiedzenia naukowe i sesje	70	62	120	285	Scientific sittings and sessions
Komisje naukowe	17	18	16	17	Scientific commissions
członkowie	685	740	800	820	<i>members</i>
Działalność wydawnicza - tytuły	6	6	4	5	Publishing activity - titles

^a Stan w dniu 31 XII.

Źródło: dane Polskiej Akademii Nauk Oddział we Wrocławiu.

^a As of 31 XII.

Source: date of the Polish Academy of Sciences Department in Wrocław.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 11(201). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE INTERNET
 Stan w styczniu
 ENTERPRISES^a USING INTERNET
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	SPECIFICATION
	udział jednostek w całej populacji w % the proportion of entities in percent of total population		
Dostęp do Internetu	91,2	89,5	Internet access
Połączenie z Internetem przez:			Internet access via:
łącze szerokopasmowe ^b	61,3	61,0	broadband connection ^b
modem analogowy (zwykła linia telefoniczna) lub modem cyfrowy	38,1	37,3	analogue modem (connection over plain telephone line) or digital modem
łącze bezprzewodowe (np. GSM, GPRS, UMTS, itp.)	25,7	24,9	wireless connection (e.g. GSM, GPRS, UMTS, etc.)
Jednostki posiadające własną stronę internetową	56,6	57,9	Individuals with own Website

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W technologii DSL (xDSL, ADSL, SDSL, itp.) lub inne łącze stałe (np. sieć telewizji kablowej, energetyczną – PLC).

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. b DSL connections (xDSL like ADSL, SDSL, etc.) or other fixed broadband connections (e.g. via cable TV network, via power supply traction – PLC).

TABL. 12(202). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE TELEINFORMATYCZNE
 Stan w styczniu
 ENTERPRISES^a USING SELECTED ICT SYSTEMS
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	SPECIFICATION
	udział jednostek w całej populacji w % the proportion of entities in percent of total population		
Komputery	94,0	92,0	Computers
Sieć lokalna (LAN):	58,8	58,6	Local area network (LAN):
w tym bezprzewodowa	24,0	26,7	wireless
Intranet	26,2	31,2	Intranet
Bezpłatne oprogramowanie ^b	19,4	.	Free, open source software ^b
ERP ^c	11,5	8,5	ERP ^c
CRM ^d	20,0	15,3	CRM ^d

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Systemy open source, jak np. Linux. c System informatyczny do planowania zasobów przedsiębiorstwa. d Oprogramowanie do zarządzania informacjami o klientach zapewniające dostęp do nich innym komórkom przedsiębiorstwa.

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. b Operating systems, like Linux. c Enterprise Resource Planning system. d Customer Relationship Management system.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług **konsumpcyjnych** obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania. Ceny towarów i usług notowane były raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były trzy razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą przeciętnych rocznych cen (obliczonych jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych) płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

Price indices of **consumer goods and services** have been calculated applying the system of weights from the year preceding the one under the survey.

Weight systems was based on the structure of household expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, derived from the household budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the HICP (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted three times a month.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern average annual prices (computed as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product) paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on market-places** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected market-places. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1(203). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż - za 1 kg	2,25	2,54	4,15	4,53	Rice - per kg
Chleb pszenno-żytni - za 0,5 kg	1,23	1,41	2,01	2,07	Wheat-rye bread - per 0,5 kg
Makaron jajeczny - za 400 g	3,37	4,05	3,53	3,83	Egg pasta - per 400 g
Mąka pszenna ^a - za 1 kg	1,65	1,53	2,06	1,93	Wheat flour ^a - per kg
Mięso wołowe z kością (roast beef lub antrykot) ^b - za 1 kg	9,90	16,55	18,54	20,03	Beef meat, bone-in (roast beef or rib steak) ^b - per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) - za 1 kg	13,07	13,09	14,20	15,06	Pork meat, bone-in (centre loin) - per kg
Kurczę patroszone - za 1 kg	5,69	5,53	6,16	6,83	Disembowelled chicken - per kg
Szynka wieprzowa gotowana - za 1 kg	18,30	20,46	21,44	23,01	Pork ham, boiled - per kg
Kiełbasa „Toruńska” - za 1 kg	12,28	11,71	13,42	14,27	Sausage "Toruńska" - per kg
Filety z morskiczka mrożone - za 1 kg	13,58	13,41	15,92	18,08	Fillets of hake, frozen - per kg
Karp świeży - za 1 kg	9,71	11,43	13,34	12,92	Fresh carp - per kg
Śledź solony odgłowiony - za 1 kg	6,12	8,75	8,85	9,37	Salted herring, headless - per kg
Mleko krowie o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane - za 1 l ...	2,13	2,44	2,82	2,73	Cows' milk, fat content 3-3,5%, sterilized - per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% - za 200 ml	1,25	1,25	1,52	1,51	Sour cream, fat content 18% - per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty - za 1 kg....	8,13	8,98	12,24	12,17	Semi-fat cottage cheese - per kg
Ser dojrzewający „Gouda” - za 1 kg	15,90	15,50	19,08	17,01	Ripening "Gouda" cheese - per kg
Jaja kurze świeże - za 1 szt	0,33	0,33	0,41	0,45	Hen eggs, fresh - per piece
Masło świeże o zawartości 82-82,5% tłuszczu, „Extra” - za 200 g	2,88	3,16	3,74	3,50	Fresh butter 'Extra', fat content 82-82,5% - per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej - za 1 l	4,23	4,86	6,19	6,40	Rape-oil, domestic production - per l
Pomarańcze - za 1 kg	4,01	4,82	5,17	5,41	Oranges - per kg
Jabłka ^{cd} - za 1 kg	2,69	2,06	3,34	2,35	Apples ^{cd} - per kg
Buraki ^c - za 1 kg	1,32	1,23	1,75	1,62	Beetroots ^c - per kg
Marchew ^c - za 1 kg	1,35	1,58	2,06	2,36	Carrots ^c - per kg
Ziemniaki ^c - za 1 kg	0,76	0,73	1,01	1,07	Potatoes ^c - per kg
Cukier biały kryształ - za 1 kg	3,02	3,22	2,72	3,13	White sugar, crystallized - per kg
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family” - za 250 g	6,81	4,55	5,81	5,98	Natural coffee "Tchibo Family", ground - per 250 g
Herbata „Madras” - za 100 g	2,16	2,24	2,67	3,01	Tea "Madras" - per 100 g
Wódka czysta „Polonaise - Polish Vodka” 40% ^e - za 0,5 l.....	24,77	19,31	18,56	19,45	Vodka „Polonaise - Polish Vodka” 40% ^e - per 0,5 l

a W 2000 i 2009 r. - mąka „Poznańska”. b W 2000 i 2005 r. - roast beef. c Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. d, e W 2000 r.: d - droższe, e - 50%.

a In 2000 and 2009 - flour 'Poznańska'. b In 2000 and 2005 - roast beef. c Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. d, e In 2000: d - more expensive, e - 50%.

TABL. 1(203). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)
 RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Papierosy „Mars” – za 20 szt	4,23	5,30	6,77	8,06	Cigarettes "Mars" – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl	419,20	470,51	485,10	479,96	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę....	126,82	145,30	156,37	168,69	Men's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę....	113,26	136,11	142,79	151,73	Women's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	20,77	26,57	31,62	34,25	Resoling men's shoes – per pair
Pobranie zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	1,52	2,35	2,80	3,03	Cold water by municipal water- system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospo- darstw domowych (taryfa cało- dobowa) ^a – za 1 kW·h	0,29	0,40	0,47	0,55	Electricity for households (all-day tariff) ^a – per kW·h
Gaz ziemny wysokometanowy z siecią dla gospodarstw domo- wych ^b – za 1 m ³	0,90	1,49	2,23	2,41	Natural net-gas, high-methanated for households ^b – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	372,44	464,16	595,98	696,46	Hard coal – per t
Centralne ogrzewanie lokali miesz- kalnych – za 1 m ² powierzchni użytkowej	2,52	3,00	2,95	3,11	Heating of dwellings – per 1 m ² of usable floor space
Podgrzanie wody dla gospodarstwa domowego – za 1 m ³	8,95	12,64	13,83	14,34	Hot water for households – per 1 m ³
Chłodziarko-zamrażarka o pojem- ności łącznej ok. 300 l ^c	1988,23	1446,60	1185,34	1244,02	Fridge-freezer, capacity about 300 l ^c
Pralka automatyczna na 5 kg suchej bielizny	1467,44	1339,92	1242,65	1275,33	Automatic washing machine, dry- -line ^d capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz elektryczny.....	361,63	318,65	363,03	357,53	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem.....	164,87	166,68	198,64	206,15	Electric steam iron
Benzyna bezołowiowa, 95-oktanowa „Euro-Super” – za 1 l	3,12	4,01	4,34	4,17	Unleaded petrol "Euro-Super" 95 - per l
Bilet normalny jednorazowy na przejazd autobusem miejskim.....	1,55	1,93	2,11	2,10	Regular single ticket for travelling by intraurban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	10,82	12,28	14,09	14,51	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	11,22	12,51	13,69	14,15	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów dam- skich	41,60	48,29	54,92	57,05	Women's cold wave
Ciągnik „Ursus 2812”	36396,00	63074,00	.	.	Tractor "Ursus 2812"
Kopaczka do ziemniaków ciągniko- wa, 2-rzędowa, przenośnikowa, zawieszana	9942,33	11172,33	11467,17	Semi-mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N - za 25 kg.....	14,24	23,97	35,49	34,98	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt.....	16,13	16,09	16,39	17,04	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krowy	14,54	18,49	21,49	25,52	Cow's clinical examination

a W latach 2001-2008 – zawiera opłatę za energię elektryczną, stawkę systemową, składniki stały i zmienny stawki sieciowej oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 100 kW·h energii elektrycznej. Od 2009 r – zawiera opłatę za energię elektryczną, składniki stały i zmienny stawki sieciowej, stawkę jakościową opłaty dystrybucyjnej, stawkę opłaty przejściowej oraz opłatę abonamentową za energię elektryczną. b Zawiera opłatę za gaz i usługę przesyłową (stałą i zmienną) oraz opłatę abonamentową. c W 2000 r. pojemność ok. 280 l, w 2005 r. – ok. 320 l. d W 2000 r. typ PDN – 885.

a In 2001-2008 includes electricity fees, system rate, fixed and changeable elements of electricity network rate and subscription fee at monthly consumption of 100 kW h. Since 2009 – includes electricity fee, fixed and changeable elements of electricity network rate, quality rate of distribution fee, transmission rate as well as subscription fee for electricity. b Including charge for gas and gas transforming (standing and variable) and subscription fee. c In 2000 capacity about 280 l, in 2005 about 320 l. d In 2000 type PDN – 885.

TABL. 2(204). **CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż (bez siewnego) - za 1 dt:					<i>Cereal grain (excluding sowing seed) - per dt:</i>
pszenicy	50,73	36,13	62,65	47,65	<i>wheat</i>
żyta	37,54	25,63	52,18	31,30	<i>rye</i>
jęczmienia	49,60	39,33	67,94	40,49	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	39,61	25,53	50,39	37,01	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	46,56	30,45	51,74	36,66	<i>triticale</i>
Ziemniaki - za 1 dt	37,54	29,87	31,83	34,29	<i>Potatoes - per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	43,87	35,51	35,49	36,07	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe - za 1 dt	10,19	16,20	10,72	11,11	<i>Sugar beets - per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy - za 1 dt	82,45	76,04	128,65	110,64	<i>Industrial rape and agrimony - per dt</i>
Liście tytoniu - za 1 dt	482,82	231,09	275,98	333,51	<i>Raw tobacco - per dt</i>
Chmiel surowy - za 1 dt	1049,15	875,21	2596,99	1229,91	<i>Raw hop - per dt</i>
Żywiec rzeźny - za 1 kg:					<i>Animals for slaughter - per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	2,90	3,80	3,82	4,45	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	4,56	5,83	5,63	6,87	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,70	3,99	4,38	4,58	<i>pigs</i>
Mleko krowie - za 1 l	0,73	0,97	1,12	0,94	<i>Cows' milk - per l</i>
Jaja kurze spożywcze - za 1 szt	0,19	0,16	0,18	0,24	<i>Hen eggs - per piece</i>

TABL. 3(205). **CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
MARKET-PLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziemiopłody - za 1 dt					<i>Crops - per dt</i>
Ziarno zbóż: pszenicy	54,21	49,00	95,04	71,97	<i>Cereal grain of: wheat</i>
żyta	40,03	41,67	91,11	60,55	<i>rye</i>
jęczmienia	43,76	40,73	80,67	54,50	<i>barley</i>
owsa	38,53	38,21	89,17	63,33	<i>oats</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych)	48,31	54,03	71,67	92,47	<i>Potatoes (excluding edible early kinds)</i>

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Dział zawiera dane dotyczące: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, produkcji roślinnej, produkcji zwierzęcej, pogłowia zwierząt gospodarskich, skupu produktów rolnych oraz wyposażenia rolnictwa w środki produkcji.

2. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, do której są zaliczane.

3. Dane grupowano według sektora publicznego i prywatnego.

Sektor publiczny obejmuje gospodarstwa:

- własności państwowej (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych),
- własności jednostek samorządu terytorialnego,
- własności mieszanej z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego.

Sektor prywatny obejmuje gospodarstwa:

- własności prywatnej krajowej,
- własności zagranicznej,
- własności mieszanej z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego.

4. **Gospodarstwo rolne** oznacza grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

5. Gospodarstwa rolne w użytkowaniu indywidualnym obejmują:

- 1) gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych, prowadzone przez rolników na gruntach własnych i niewłasnych;
- 2) gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 1 ha użytków rolnych (działki rolne, w tym np. działki służbowe) użytkowane rolniczo przez osoby fizyczne oraz właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych.

6. Dane o **gruntach** wykazano według granic administracyjnych województwa oraz według siedziby użytkownika.

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. This chapter contains data on: land use, sown area, crop output, animal output, livestock population and procurement of agricultural products and means of production in farming.

2. The presented information has been compiled using the **kind of activity method** and concern agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the sections of the NACE rev. 2 in which they are included.

3. Data were given separately for public and private sector.

The public sector includes farms:

- state ownership (of the State Treasury and state legal persons),
- local self-government entity ownership,
- mixed ownership with a predominance of capital (property) of public sector entities.

The private sector includes farms:

- private domestic ownership,
- foreign ownership,
- mixed ownership with a predominance of capital (property) of private sector entities.

4. An **agricultural holding** is understood as an agricultural area, including forest land, buildings or their parts, equipment and stock if they constitute or may constitute an organized economic unit as well as rights and obligations related to running a holding.

5. Agricultural holdings in private use include:

- 1) private farms exceeding 1 ha of agricultural land, tended by farmers on their own or rented land;
- 2) private farms up to 1 ha of agricultural land (agricultural plots, of which e.g. company plots) used for agricultural purposes by natural persons as well as livestock owners who do not possess agricultural land.

6. Data on **land** are presented according to administrative borders within the voivodship and the official residence of the land user.

Dane o powierzchni użytków rolnych ogółem oraz według rodzajów użytków od 2002 r. prezentuje się bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. **Dane za 2000 rok zmieniono** w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; dane podano w warunkach porównywalnych.

Od 2007 r., zgodnie z metodologią Eurostatu, dokonano dodatkowego podziału użytków rolnych na użytki rolne utrzymywane w dobrej kulturze rolnej – zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 III 2007 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 46, poz. 306, z późniejszymi zmianami), w skład których wchodzi grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwale, będące w dobrej kulturze rolnej oraz użytki rolne pozostałe (bez podziału na rodzaje), tj. użytki rolne obecnie nie użytkowane i nie będące w dobrej kulturze rolnej, ale można je przywrócić do rolniczego użytkowania przy wykorzystaniu zasobów gospodarstwa. Dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwale, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

W pozycji „**pozostałe grunty**” zawarto również użytki rolne nieużytkowane rolniczo, tj. tereny budowlane, rekreacyjne itp., gdy grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego.

7. Dane o **powierzchni zasiewów** dotyczą powierzchni upraw poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym, łącznie z powierzchnią upraw sadowniczych poza sadami.

8. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

*Data regarding the total area of agricultural land, and area by land type since 2002 have been presented excluding non-farm land. **Data for 2000 have been changed** in relation to data published in the previous editions of the Yearbook; data are presented in comparative conditions.*

Since 2007, according to the Eurostat's methodology, an additional division of agricultural land has been introduced for agricultural land maintained in good agricultural and environmental condition - in accordance with the norms defined in the regulation of Minister of Agricultural and Rural Development dated 12 III 2007 about minimal norms (Journal of Laws No. 46, item 306, with later amendments), including: arable land, orchards, permanent meadows and permanent pastures, in good agricultural condition and other agricultural land (without division into kinds), i.e. agricultural land currently not used and being not maintained in good agricultural and environmental condition but it is possible to restore it to agricultural production with the use of farm resources. Data published in previous editions of the Yearbook.

***Orchards** are understood as land planted with fruit-bearing trees bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.*

***Meadows and pastures** are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.*

*Item "**other land**" includes non-farm land, i.e. occupied by buildings, pleasure gardens, if it is not possible to restore it to agricultural production.*

*7. Data regarding **sown area** concern the harvested area of respective crops cultivated as a main crop, including area of fruit-growing outside orchards.*

***8. Gross agricultural output** includes:*

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) plant-based products (harvests for a given year);*
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) animal-based products as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.*

***Final agricultural output** is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

9. Dane o produkcji, plonach i skupie zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna zbóż. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, rzepak i rzepik, len (łącznie z lnem oleistym), konopie i tytoń. Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na paszę.

10. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

11. Jako jednostkę siły pociągowej w rolnictwie przyjęto 1 konia roboczego. W danych o zasobach **żywej siły pociągowej** wykazano konie robocze, tj. konie 3-letnie i starsze. Przeliczeń **mechanicznej siły pociągowej** dokonano, przyjmując jako jednostkę siły pociągowej moc ciągnika na zaczepie równą 2,2 kW.

12. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

13. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, szacunków oraz ocen prowadzonych przez rzeczoznawców szczebla terenowego dla danych nie objętych sprawozdawczością.

14. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa – stan w czerwcu.

15. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2008/09 oznacza okres od 1 VII 2008 r. do 30 VI 2009 r.).

16. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

***Agricultural market output** is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.*

***9. Data regarding the production, yields and procurement** of pulses and oil-bearing plants as well as cereals concern grain. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, do not include cereal mixed, unless otherwise stated.*

***Pulses for grain** include: edible pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).*

***Industrial crops** include: sugar beets, rape, agrimony, flax (included with oil-flax), hemp and tobacco. **Feed plants** include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, ratubaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.*

***10. Data regarding agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.*

***11. One draft horse** was assumed as the unit of draft force in agriculture. Data regarding live draft force comprise draft horses, i.e., horses aged 3 years and older. Calculations of mechanical draft force were carried out assuming 2,2 kW of tractor engine power as the unit of draft force.*

***12. Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal-based) purchased by economic entities directly from producers.*

***13. Data regarding the land use**, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, estimation and evaluations made by field experts for data not included in reports.*

***14. Agricultural land** calculated by the official residence of the land user was assumed for calculating results and production factors per area unit – as of June.*

***15. Farming years** cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2008/09 farming year covers to the period since 1 VII 2008 until 30 VI 2009).*

16. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:
- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (od 16 VII 2003 r. – Agencja Nie ruchomości Rolnych),
 - b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
 - 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrówabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 2 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:
- 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - State Forestry Organizational Entity "State Forests" (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency of the State Treasury (since 16 VII 2003 – the Agricultural Property Agency),
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
 - 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) agricultural production co-operatives,
 - d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 2 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 2 years as well as crops and greenwoods in the age I category, with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age II category (21–40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in the III, or higher, age category (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal class and to be renewed.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzednio odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu uszanowanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług, obowiązującą od 1 V 2004 r. (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 IV 2004 r. – Dz. U. Nr 89, poz. 844 z późniejszymi zmianami).

Tree stands in the renewal class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested felling of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex felling in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex felling and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these felling.

Tree stands with throughfell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The **forest cover** indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

4. Data on **removals** in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms and with respect of the Polish Classification of Products and Services implemented on 1 V 2004 (decree of the Cabinet dated 6 IV 2004 – Journal of Laws No. 89, item 844 with later amendments).

ROLNICTWO AGRICULTURE

TABL. 1(206). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Powierzchnia użytków rolnych ^a (stan w czerwcu) w tys. ha.....	1111,8	999,2	986,0	971,3	Agricultural land area ^a (as of June) in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	845,2	762,6	771,0	756,3	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) w %:					Share in total sown area (as of June) in %:
zbóż podstawowych.....	62,3	60,8	59,3	62,7	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	64,0	63,7	60,9	64,6	of which private farms
ziemniaków	7,2	3,9	3,8	3,1	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	8,3	4,6	4,5	3,5	of which private farms
rzepaku i rzepiku	8,8	10,2	15,3	14,8	rape and agrimony
w tym gospodarstwa indywidualne	6,7	8,3	14,0	13,1	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych.....	35,2	42,1	40,0	40,6	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	33,8	39,4	37,9	38,7	of which private farms
ziemniaków	233	216	209	204	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	220	209	203	191	of which private farms
rzepaku i rzepiku.....	23,2	29,1	26,4	30,1	of rape and agrimony
w tym gospodarstwa indywidualne	21,5	26,8	25,1	28,3	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych	19,7	18,2	16,7	15,4	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	22,4	14,0	16,9	15,3	of which private farms

a Według granic administracyjnych. b Patrz uwaga do tabl. 10 na str. 286; trzoda chlewna — stan w końcu lipca.

A by administrative borders. b See note to table 10 on page 286; pigs — as of the end of July.

TABL. 1(206). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) w %	44,1	44,1	42,7	44,4	Share of cows in cattle stocks (as of June) in %
w tym gospodarstwa indywidualne	44,4	43,2	42,1	44,1	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) w %	9,5	11,3	11,9	13,3	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,5	10,0	9,3	10,0	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^a na 1 ha użytków rolnych w kg.....	88,4	117,0	101,1	100,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^a per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka w l:					Production of milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	269	245	215	206	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	299	205	179	162	of which private farms
na 1 krowę.....	4054	4486	4313	4253	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	3952	3782	3691	3473	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt	5,7 ^b	6,1	7,3	7,5	Agricultural tractors (as of June) per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	7,0 ^b	7,6	9,1	7,8	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^c w kg	76,7	98,8	171,8	158,9	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^c in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	62,3	71,8	169,2	158,9	of which private farms

a Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobiowe, kozie, królicze i dziczyzna; w wadze poubojowej ciepłej. b Stan w dniu 31 XII. c Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych 1999/00, 2004/05, 2007/08 i 2008/09.

a Beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. b As of 31 XII. c Concerns respectively the 1999/00, 2004/05, 2007/08 and 2008/09 farming years.

TABL. 2(207). UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG SEKTORÓW

Stan w czerwcu
LAND USE BY SECTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Sektor publiczny <i>Public sector</i>	Sektor prywatny <i>Private sector</i>		SPECIFICATION	
			razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
w ha in ha						
WEDŁUG GRANIC ADMINISTRACYJNYCH BY ADMINISTRATIVE BORDERS						
Powierzchnia ogólna ..	2000	1994776	902288	1092488	903333	Total area
	2005	1994776	919258	1075518	808193	
	2008	1994677	897237	1097440	816712	
	2009	1994677	892691	1101986	804200	
Użytki rolne.....	2000	1111798	117381	994417	845179	Agricultural land
	2005	999211	68373	930839	762572	
	2008	985961	57497	928464	771002	
	2009	971254	49242	922012	756285	
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej ^a	2000	<i>Agricultural land in good agricultural condition^a</i>
	2005	
	2008	932622	26379	906243	752732	
	2009	923156	23411	899745	746447	
grunty orne.....	2000	873186	79204	793982	666549	<i>arable land</i>
	2005	828177	46722	781455	627798	
	2008	788899	20362	768537	626241	
	2009	775315	17584	757731	615409	
sady ^b	2000	7987	308	7679	6825	<i>orchards^b</i>
	2005	6680	122	6559	5884	
	2008	6095	42	6053	5457	
	2009	5679	29	5650	5120	
łąki.....	2000	133535	19853	113682	101768	<i>meadows</i>
	2005	118624	12241	106384	98049	
	2008	105749	3601	102148	94851	
	2009	105036	2944	102092	94813	
pastwiska	2000	97090	18016	79074	70037	<i>pastures</i>
	2005	45729	9288	36441	30841	
	2008	31879	2374	29505	26183	
	2009	37127	2854	34273	31103	
Użytki rolne pozostałe ^a	2000	<i>Others agricultural land^a</i>
	2005	
	2008	53339	31119	22220	18271	
	2009	48098	25831	22267	9838	
Lasy^c.....	2000	575238	554339	20899	13034	Forests^c
	2005	590336	570060	20276	12078	
	2008	601860	579911	21949	12766	
	2009	603410	577944	25466	15790	
Pozostałe grunty^d.....	2000	307740	230568	77172	45120	Other land^d
	2005	405229	280825	124403	33543	
	2008	406856	259829	147027	32944	
	2009	420013	265506	154507	32125	

a Od 2007 r., dokonano dodatkowego podziału użytków rolnych na użytki rolne w dobrej kulturze rolnej oraz użytki rolne pozostałe (bez podziału na rodzaje i bez podziału na sektor publiczny i prywatny). b Łącznie ze szkółkami drzew i krzewów owocowych. c Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. d Pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki.

U w a g a. Dane dla lat 2000 i 2005 podano według obowiązującej w tych latach klasyfikacji.

a Since 2007, an additional division of agricultural land has been introduced agricultural land maintained in good agricultural and environmental condition and other agricultural land (without division into kinds, public sector and private sector). b Including nurseries. c Including land connected with silviculture. d For buildings, courts, roads, waters and other usable land as well as wasteland.

Note. Data for years 2000 and 2005 served according to obliging classification in these years.

TABL. 2(207). UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG SEKTORÓW (dok.)

 Stan w czerwcu
 LAND USE BY SECTORS (cont.)
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Sektor publiczny <i>Public sector</i>	Sektor prywatny <i>Private sector</i>		SPECIFICATION
			razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha					
WEDŁUG SIEDZIBY UŻYTKOWNIKA BY THE OFFICIAL RESIDENCE OF LAND USER					
Powierzchnia ogólna ..	2000 1978042	902485	1075557	893147	Total area
	2005 1970117	919207	1050911	797763	
	2008 1971731	896980	1074751	806318	
	2009 1973408	891948	1081460	793934	
Użytki rolne.....	2000 1096664	117549	979115	835508	Agricultural land
	2005 976540	68321	908219	752122	
	2008 964456	57282	907174	760560	
	2009 951342	48548	902794	746007	
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej ^a	2000	<i>Agricultural land in well culture land^a</i>
	2005	
	2008 911720	26170	885550	742411	
	2009 903865	22695	881170	736319	
grunty orne	2000 860606	79245	781361	657161	<i>arable land</i>
	2005 808661	46612	762049	618639	
	2008 770587	20168	750419	617094	
	2009 758573	16878	741695	606461	
sady ^b	2000 7995	310	7685	6831	<i>orchards^b</i>
	2005 6431	123	6308	5688	
	2008 5881	41	5840	5284	
	2009 5681	29	5652	4960	
łąki	2000 132509	19939	112570	101934	<i>meadows</i>
	2005 116174	12301	103873	97013	
	2008 103628	3631	99997	93883	
	2009 102855	2973	99882	93845	
pastwiska	2000 95554	18055	77499	69582	<i>pastures</i>
	2005 45275	9286	35989	30781	
	2008 31624	2330	29294	26150	
	2009 36757	2816	33941	31054	
Użytki rolne pozostałe ^a	2000	<i>Others agricultural land^a</i>
	2005	
	2008 52735	31110	21625	18150	
	2009 47477	25853	21624	9688	
Lasy ^c	2000 574663	554345	20318	12621	<i>Forests^c</i>
	2005 589969	570068	19901	12135	
	2008 601670	579909	21761	12833	
	2009 603239	577945	25294	15870	
Pozostałe grunty ^d	2000 306715	230591	76124	45018	<i>Other land^d</i>
	2005 403609	280817	122791	33506	
	2008 405606	259790	145816	32925	
	2009 418827	265456	153371	32056	

a Od 2007 r., dokonano dodatkowego podziału użytków rolnych na użytki rolne w dobrej kulturze rolnej oraz użytki rolne pozostałe (bez podziału na rodzaje i bez podziału na sektor publiczny i prywatny). b Łącznie ze szkółkami drzew i krzewów owocowych. c Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. d Pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki.

U w a g a. Dane dla lat 2000 i 2005 podano według obowiązującej w tych latach klasyfikacji.

a Since 2007, an additional division of agricultural land has been introduced agricultural land maintained in good agricultural and environmental condition and other agricultural land (without division into kinds, public sector and private sector). b Including nurseries. c Including land connected with silviculture. d For buildings, courts, roads, waters and other usable land as well as wasteland.

N o t e. Data for years 2000 and 2005 served according to obliging classification in these years.

TABL. 3(208). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	101,7	100,9	105,8	98,6	101,4	102,4	110,0	98,7	Gross output
roślinna.....	103,7	101,1	113,2	100,4	101,8	103,2	113,3	101,4	crop
zwierzęca	96,9	100,5	91,0	93,2	100,4	100,5	102,6	91,1	animal
Produkcja końcowa.....	107,0	98,1	110,4	100,0	106,6	98,1	119,1	100,2	Final output
roślinna.....	113,8	96,8	124,5	103,2	110,7	96,7	130,7	104,7	crop
zwierzęca	97,1	100,5	91,0	93,1	100,8	100,5	102,8	90,9	animal
Produkcja towarowa	103,7	105,1	99,3	96,0	109,5	104,9	105,6	95,9	Market output
roślinna.....	113,9	110,6	107,7	94,9	116,3	111,5	112,0	95,3	crop
zwierzęca	97,3	96,4	85,7	98,3	100,3	95,0	95,8	97,2	animal

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 29.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 29.

TABL. 4(209). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	72,3	70,3	71,2	75,8	Crop output
Zboża	30,8	33,2	30,0	40,0	Cereals
w tym zboża podstawowe.....	24,7	25,6	23,8	31,6	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	18,5	16,9	16,4	21,8	<i>of which: wheat</i>
żyto.....	1,6	1,5	1,7	2,2	<i>rye</i>
jęczmień.....	3,3	5,1	4,0	5,4	<i>barley</i>
Ziemniaki.....	10,5	5,2	7,4	5,5	Potatoes
Przemysłowe.....	8,8	13,6	14,0	10,6	Industrial
w tym buraki cukrowe	4,7	7,6	5,4	2,7	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	7,7	6,1	6,4	6,4	Vegetables
Owoce	4,3	2,3	3,5	3,8	Fruit
Siano łąkowe.....	1,8	1,6	2,3	1,8	Meadow hay
Pozostałe	8,4	8,3	7,6	7,7	Other

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 29.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 29.

TABL. 4(209). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a) (dok.)
 STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca.....	27,7	29,7	28,8	24,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	14,2	16,9	14,7	12,3	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt).....	1,9	1,4	2,2	1,6	cattle (excluding calves)
cielęta.....	0,2	0,1	0,2	0,1	calves
trzoda chlewna.....	7,8	7,7	6,4	5,1	pigs
owce.....	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób.....	4,2	7,6	5,9	5,4	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego).....	-1,7	+0,3	+0,4	-0,8	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie.....	7,5	6,5	7,0	6,3	Cows' milk
Jaja kurze.....	6,4	4,9	5,7	5,4	Hen eggs
Obornik.....	0,9	0,7	0,5	0,6	Manure
Pozostałe.....	0,4	0,4	0,5	0,4	Others
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M.....	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna.....	64,3	64,2	66,9	69,3	Crop output
Zboża.....	32,9	32,1	31,1*	39,6	Cereals
w tym zboża podstawowe.....	26,3	26,1	24,4*	31,3	of which basic cereals
w tym: pszenica.....	22,7	19,6	18,3*	22,1	of which: wheat
żyto.....	1,4	1,6	1,6*	1,9	rye
jęczmień.....	1,7	3,9	3,6*	6,1	barley
Ziemniaki.....	3,9	2,2	3,1*	2,8	Potatoes
Przemysłowe.....	13,8	18,6	20,0	13,1	Industrial
w tym buraki cukrowe.....	7,3	11,0	7,6	3,1	of which sugar beets
Warzywa.....	8,5	6,6	6,7	7,2	Vegetables
Owoce.....	4,3	2,4	3,3	4,0	Fruit
Pozostałe.....	0,9	2,3	2,7*	2,6	Other
Produkcja zwierzęca.....	35,7	35,8	33,1	30,7	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	19,4	22,2	18,6	16,7	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt).....	2,8	1,8	2,9	2,3	cattle (excluding calves)
cielęta.....	0,3	0,1	0,2	0,1	calves
trzoda chlewna.....	10,4	9,7	7,9	6,6	pigs
owce.....	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób.....	5,8	10,5	7,5	7,6	poultry
Mleko krowie.....	8,8	8,0	8,4	7,8	Cows' milk
Jaja kurze.....	7,1	5,1	5,7	5,8	Hen eggs
Pozostałe.....	0,4	0,5	0,4	0,4	Others

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 29. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 29. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5(210). POWIERZCHNIA ZASIEWÓW

Stan w czerwcu
SOWN AREA
As of June

ZIEMIOPŁODY	2000	2005	2008	2009			CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha <i>in ha</i>							
OGÓŁEM	770449	734765	741037	738798	724783	590605	TOTAL
Zboża	566271	562008	538252	547983	538867	450365	<i>Cereals</i>
zboża podstawowe	479869	447083	439154	463196	456110	381542	<i>basic cereals</i>
pszenica	301504	260859	257134	280184	274445	226325	<i>wheat</i>
żyto	57870	43337	46443	48993	48825	41821	<i>rye</i>
jęczmień	81923	92050	86133	83113	82119	67682	<i>barley</i>
owies	20218	24801	22755	23343	23259	21363	<i>oats</i>
pszenżyto	18354	26036	26689	27563	27462	24350	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	30204	28328	23935	22368	22362	21964	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i inne zbożowe	10139	11778	11191	13183	13142	12344	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno	46059	74818	63971	49236	47253	34514	<i>maize for grain</i>
Strączkowe na ziarno	4129	3816	2081	3312	3251	2697	<i>Pulses</i>
konsumpcyjne	1944	1150	525	1685	1650	1317	<i>edible</i>
pastewne ^a	2185	2666	1556	1627	1601	1380	<i>feed^a</i>
Ziemniaki	55125	28779	28378	22550	22538	20810	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	101141	106159	138478	132863	129495	94637	<i>Industrial</i>
w tym:							<i>of which:</i>
buraki cukrowe	31121	27120	22686	20564	20370	15180	<i>sugar beets</i>
rzepak i rzepik	68000	74846	113373	109515	106371	77296	<i>rape and agrimony</i>
Pastewne	20458	16750	16837	15689	14346	8440	<i>Feed</i>
w tym:							<i>of which:</i>
okopowe	2946	1081	1467	655	642	625	<i>root plants</i>
kukurydza na paszę	8182	8838	8348	8308	7430	3624	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^b	23325	17253	17011	16401	16286	13656	<i>Other crops^b</i>
w tym warzywa grun- towe	15953	12052	9639	9563	9557	7916	<i>of which field vegeta- bles</i>

a Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. b Warzywa, truskawki, uprawy na nawozy zielone, wysadki okopowych itp.
a Including cereal and pulse mixed for grain. b Vegetables, strawberries, green fertilizer crops, root plant planting etc.

TABL. 6(211). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
 SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2000	2005	2008	2009			CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>							
Zboża	2098393	2467235	2233736	2290726	2243930	1781411	Cereals
w tym:							<i>of which:</i>
zboża podstawowe ...	1689362	1880556	1757618	1882265	1848245	1478196	basic cereals
pszenica	1172531	1211119	1170333	1261474	1233033	973287	wheat
żyto	146961	133609	135714	145725	145146	121281	rye
jęczmień	257875	360275	304199	298587	294181	227626	barley
owies	54505	77109	58896	70517	70282	64944	oats
pszenżyto	57490	98444	88477	105961	105603	91059	triticale
mieszanki zbożowe...	81929	92611	59396	69162	69157	68294	cereal mixed
Ziemniaki	1282653	621549	593004	458901	458633	397357	Potatoes
Buraki cukrowe	1272444	1379235	919377	1103675	1093602	831430	Sugar beets
Rzepak i rzepik	158096	217871	299739	329477	319279	218951	Rape and agrimony
Siano łąkowe.....	414787	366639	402042	418008	415092	399565	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>							
Zboża	37,1	43,9	41,5	41,8	41,6	39,6	cereals
w tym:							<i>of which:</i>
zboża podstawowe ...	35,2	42,1	40,0	40,6	40,5	38,7	basic cereals
pszenica	38,9	46,4	45,5	45,0	44,9	43,0	wheat
żyto	25,4	30,8	29,2	29,7	29,7	29,0	rye
jęczmień	31,5	39,1	35,3	35,9	35,8	33,6	barley
owies	27,0	31,1	25,9	30,2	30,2	30,4	oats
pszenżyto	31,3	37,8	33,2	38,4	38,5	37,4	triticale
mieszanki zbożowe...	27,1	32,7	24,8	30,9	30,9	31,1	cereal mixed
Ziemniaki	233	216	209	204	203	191	Potatoes
Buraki cukrowe	409	509	461	537	537	548	Sugar beets
Rzepak i rzepik	23,2	29,1	26,4	30,1	30,0	28,3	Rape and agrimony
Siano łąkowe.....	31,3	31,6	38,8	40,6	41,6	42,6	Meadow hay

TABL. 7(212). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES

WARZYWA	2000	2005	2008	2009			VEGETABLES
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA w ha — stan w czerwcu
 AREA in ha — as of June

OGÓŁEM	15953	12052	9639	9563	9557	7916	TOTAL
Kapusta	2962	1556	1173	1161	1158	1153	Cabbages
Kalafior	598	206	198	174	174	168	Cauliflowers
Cebula	2133	2009	1818	1647	1645	1105	Onions
Marchew jadalna	2137	1303	939	944	943	835	Carrots
Buraki ćwikłowe	1514	776	550	539	539	537	Beetroots
Ogórki	1959	1014	1068	992	991	987	Cucumbers
Pomidory	1340	320	363	389	389	386	Tomatoes
Pozostałe ^a	3310	4867	3530	3718	3718	2744	Others ^a

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	287964	211294	178727	181329	181139	147142	TOTAL
Kapusta	91628	49942	40602	46075	45931	45779	Cabbages
Kalafior	9426	3048	3132	3190	3190	3137	Cauliflowers
Cebula	39378	45220	40928	38912	38877	19834	Onions
Marchew jadalna	46058	29690	23971	27190	27184	19713	Carrots
Buraki ćwikłowe	33227	15980	12492	12504	12503	12450	Beetroots
Ogórki	24956	13396	15712	12960	12958	12838	Cucumbers
Pomidory	16508	3298	5069	4746	4746	4726	Tomatoes
Pozostałe ^a	26783	50720	36820	35751	35749	28664	Others ^a

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	309	321	346	397	397	397	Cabbages
Kalafior	158	148	158	183	183	187	Cauliflowers
Cebula	185	225	225	236	236	179	Onions
Marchew jadalna	216	228	255	288	288	236	Carrots
Buraki ćwikłowe	219	206	227	232	232	232	Beetroots
Ogórki	127	132	147	131	131	130	Cucumbers
Pomidory	123	103	140	122	122	122	Tomatoes
Pozostałe ^a	81	104	104	96	96	104	Others ^a

^a Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.
^a Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 8(213). POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW
 AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009			SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA w ha — stan w czerwcu AREA in ha — as of June							
OGÓŁEM	10443	5758	5182	5422	5393	4742	TOTAL
Jabłonie.....	4565	2983	2151	1997	1976	1677	<i>Apples</i>
Grusze.....	795	239	261	295	294	288	<i>Pears</i>
Śliwy.....	1525	551	612	609	608	580	<i>Plums</i>
Wiśnie	1979	1041	932	1028	1026	935	<i>Cherries</i>
Czereśnie.....	945	512	456	554	553	547	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^a	635	432	770	939	936	714	<i>Others ^a</i>
ZBIORY w t PRODUCTION in t							
OGÓŁEM	55483	44000	49646	44725	44554	39350	TOTAL
Jabłka.....	34483	30852	32580	26362	26223	21856	<i>Apples</i>
Gruszki.....	3413	1155	1522	1950	1944	1783	<i>Pears</i>
Śliwki.....	5081	2203	3548	4314	4310	4079	<i>Plums</i>
Wiśnie	7414	5558	5680	5996	5995	5594	<i>Cherries</i>
Czereśnie.....	3383	2878	2779	2834	2833	2817	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^a	1709	1355	3538	3268	3249	3222	<i>Others ^a</i>
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt							
Jabłka.....	76	103	151	132	133	130	<i>Apples</i>
Gruszki.....	43	48	58	66	66	62	<i>Pears</i>
Śliwki.....	33	40	58	71	71	70	<i>Plums</i>
Wiśnie	37	53	61	58	58	60	<i>Cherries</i>
Czereśnie.....	36	56	61	51	51	52	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^a	27	31	46	35	35	45	<i>Others ^a</i>

^a Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.
^a *Peaches, apricots, walnuts.*

TABL. 9(214). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT

OWOCE	2000	2005	2008	2009			FRUIT
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA w ha — stan w czerwcu <i>AREA in ha — as of June</i>							
OGÓŁEM	4257	3481	3003	3082	3080	3004	TOTAL
Truskawki	2200	1787	1752	1692	1692	1660	<i>Strawberries</i>
Maliny ^a	232	285	190	273	272	269	<i>Raspberries</i> ^a
Porzeczeki	1334	1000	698	747	747	735	<i>Currants</i>
Agrest	380	190	125	140	140	126	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^b	111	220	239	230	229	214	<i>Others</i> ^b
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>							
OGÓŁEM	15440	12956	12893	12713	12710	12544	TOTAL
Truskawki	6444	6320	6603	6513	6513	6393	<i>Strawberries</i>
Maliny ^a	420	912	625	716	714	714	<i>Raspberries</i> ^a
Porzeczeki	6101	4172	4207	3960	3959	3933	<i>Currants</i>
Agrest	2001	904	763	769	769	755	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^b	474	649	695	755	755	749	<i>Others</i> ^b
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>							
Truskawki	29	35	38	39	39	39	<i>Strawberries</i>
Maliny ^a	18	32	33	26	26	27	<i>Raspberries</i> ^a
Porzeczeki	46	42	60	53	53	54	<i>Currants</i>
Agrest	53	48	61	55	55	60	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^b	43	30	29	33	33	35	<i>Others</i> ^b

a łącznie z jeżyną bezkolcową, b Aronia, borówka wysoka i inne.
a Including thornless blackberry, b Aronia, highbush blueberry and others.

TABL. 10(215). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

 Stan w czerwcu
 CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym sektor prywatny <i>Of which private sector</i>		SPECIFICATION	
		razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
W SZTUKACH <i>IN HEADS</i>					
Bydło	2000	165947	156652	143316	Cattle
	2005	123337	118982	94904	
	2008	113655	109784	88128	
	2009	103776	99944	78598	
w tym krowy	2000	73215	69498	63593	<i>of which cows</i>
	2005	54338	52238	41043	
	2008	48536	46556	37131	
	2009	46107	44179	34634	
Trzoda chlewna ^a	2000	466184	458220	396006	<i>Pigs^a</i>
	2005	441540	441540	350101	
	2008	370482	370482	294880	
	2009	336746	336746	253532	
w tym lochy	2000	44356	43839	37630	<i>of which sows</i>
	2005	50038	50038	35118	
	2008	43959	43959	27515	
	2009	44935	44935	25467	
Owce	2000	16222	15556	13757	<i>Sheep</i>
	2005	12320	11905	10776	
	2008	12873	12558	11505	
	2009	11664	11200	10120	
w tym maciorki	2000	11177	10745	9492	<i>of which ewes</i>
	2005	7002	6691	5891	
	2008	6519	6345	5754	
	2009	6466	6157	5570	
Konie ^b	2000	12048	11636	11614	<i>Horses^b</i>
	2005	11393	11393	10945	
	2008	13150	13131	12700	
	2009	12494	12493	12201	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie).....	2000	216031	206935	186768	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
	2005	177279	173762	140245*	
	2008	160676	157535	128355	
	2009	146960	143856	113919	

a Stan w końcu lipca. b Dane szacunkowe.
 a As of the end of July. b Estimated data.

TABL. 10(215). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE (dok.)**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES (cont.)

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym sektor prywatny <i>Of which private sector</i>		SPECIFICATION	
		razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt <i>PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads</i>					
Bydło	2000	15,1	16,0	17,2	Cattle
	2005	12,6	13,1	12,6	
	2008	11,8	12,1	11,6	
	2009	10,9	11,1	10,5	
w tym krowy	2000	6,7	7,1	7,6	of which cows
	2005	5,6	5,8	5,5	
	2008	5,0	5,1	4,9	
	2009	4,8	4,9	4,6	
Trzoda chlewna ^a	2000	42,5	46,8	47,4	Pigs ^a
	2005	45,2	48,6	46,5	
	2008	38,4	40,8	38,8	
	2009	35,4	37,3	34,0	
w tym lochy	2000	4,0	4,5	4,5	of which sows
	2005	5,1	5,5	4,7	
	2008	4,7	4,8	3,6	
	2009	4,7	5,0	3,4	
Owce	2000	1,5	1,6	1,6	Sheep
	2005	1,3	1,3	1,4	
	2008	1,3	1,4	1,5	
	2009	1,2	1,2	1,4	
w tym maciorki	2000	1,0	1,1	1,1	of which ewes
	2005	0,7	0,7	0,8	
	2008	0,7	0,7	0,8	
	2009	0,7	0,7	0,7	
Konie ^b	2000	1,1	1,2	1,4	Horses ^b
	2005	1,2	1,3	1,5	
	2008	1,4	1,4	1,7	
	2009	1,3	1,4	1,6	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie).....	2000	19,7	21,1	22,4	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
	2005	18,2	19,1	18,6*	
	2008	16,7	17,4	16,9	
	2009	15,4	15,9	15,3	

a Stan w końcu lipca. b Dane szacunkowe.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a As of the end of July. b Estimated data.

N o t e. The following ratios are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 11(216). **DRÓB**^a
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt	4431,9	6156,3	5729,6	5072,9	3946,9	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	4129,9	3914,4	3477,6	3155,1	2269,1	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt	30,6	20,3	23,6	22,1	22,1	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt	30,0	57,3	98,6	107,8	107,8	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt	295,2	200,8	125,9	134,1	134,1	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt	404,1	630,4	594,1	533,2	529,1	<i>Hens per 100 ha of agricul- tural land in heads</i>
w tym nioski	376,6	400,8	360,6	331,6	304,2	<i>of which laying hens</i>

a Dla roku 2000 – w wieku 6 miesięcy i więcej; dla lat 2005, 2008 i 2009 – w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym.
 a For 2000 – aged 6 months and more; for 2005, 2008 and 2009 – more than 2 weeks old. b Including other poultry.

TABL. 12(217). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W SZTUKACH IN HEADS					
Bydło (bez cieląt)	49949	28221	29523	36465	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	13430	4919	5567	5667	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna.....	623353	581548	520011	359009	<i>Pigs</i>
Owce	7574	7226	4309	7090	<i>Sheep</i>
Konie	778	610	122	1562	<i>Horses</i>
W TONACH ŻYWEJ WAGI IN TONNES OF LIVE WEIGHT					
Bydło (bez cieląt)	19594	13715	15042	18763	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	1289	398	546	523	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna.....	69079	62633	55119	41798	<i>Pigs</i>
Owce	245	293	174	250	<i>Sheep</i>
Konie	353	323	65	851	<i>Horses</i>
Drób	36590	72066	56612	65051	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	422	301	308	262	<i>Goats and rabbits</i>

a Dane obejmują skup żywca rzeźnego (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu) oraz ubój gospodarczy.
 a Data include purchase of animal for slaughter (excluding animals selected for further breeding) and farming slaughter.

TABL. 13(218). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W TONACH IN TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	96973	114257	97495	95563	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze ^b	92011	108528	92498	90292	meat and fats ^b
wołowe	10228	7187	7858	9813	beef
cielęce	772	238	329	315	veal
wieprzowe	53882	48854	42993	32603	pork
baranie	109	130	76	117	mutton
końskie	193	181	37	475	horseflesh
drobiowe	25612	50447	39629	45535	poultry
kozy i królicze ^b	1215	1491	1576	1434	goat and rabbit ^b
podroby	4962	5729	4997	5271	pluck
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w dt PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in dt					
O G Ó Ł E M	88,4	117,0	101,1	100,5	TOTAL

a W wadze poubojowej cieplej. Dane obejmują skup żywca rzeźnego (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu) oraz ubój gospodarczy. b Łącznie z dziczyzną.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animal for slaughter (excluding animals selected for further breeding) and farming slaughter. b Including game.

TABL. 14(219). **PRODUKCJA MLEKA I JAJ**
PRODUCTION OF MILK AND EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka krowiego: w milionach litrów	295,4	239,4	207,5	196,0	120,6	Cows' milk production: in million litres
na 100 ha użytków rolnych w tys. l	25,7	24,5	21,5	20,6	16,2	per 100 ha agricultural land in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4054	4486	4313	4253	3473	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj kurzych w milionach sztuk	757,6	588,7	680,3	775,2	510,4	Hen eggs production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt	196	182	218	235	219	Average annual number of eggs per laying-hen in units

TABL. 15(220). **MELIORACJE UŻYTKÓW ROLNYCH**
 Stan w dniu 31 XII
DRAINAGE OF AGRICULTURAL LAND
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Użytki rolne zmeliorowane:					<i>Drained agricultural land:</i>
w tysiącach hektarów.....	488,0	486,8	442,9	442,9	<i>in thousands hectares</i>
grunty orne.....	346,9	346,6	315,0	315,0	<i>arable land</i>
w tym: zdrenowane.....	240,7	240,5	240,6	240,6	<i>of which: drained</i>
nawadniane.....	1,5	1,5	1,5	1,5	<i>watered</i>
łąki i pastwiska.....	141,1	140,2	127,9	127,9	<i>meadows and pastures</i>
w tym: zdrenowane.....	37,2	37,1	37,1	37,1	<i>of which: drained</i>
nawadniane.....	3,6	2,5	2,5	2,5	<i>watered</i>
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych.....	42,5	49,9	45,9	46,6	<i>in % of total agricultural land</i>

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
 Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 16(221). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	1999/00	2004/05	2007/08	2008/09		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
 IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	84141	96514	165611	151231	118539	<i>Mineral or chemical fertilizers^a</i>
azotowe.....	43197	49100	89969	85502	65044	<i>nitrogenous</i>
fosforowe.....	18900	21208	35662	31150	25819	<i>phosphatic</i>
potasowe.....	22044	26206	39979	34579	27676	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^b	199330	154589	49248	54293	30843	<i>Lime fertilizers^b</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	76,7	98,8	171,8	158,9	158,9	<i>Mineral or chemical fertilizers^a</i>
azotowe.....	39,4	50,3	93,3	89,9	87,2	<i>nitrogenous</i>
fosforowe.....	17,2	21,7	37,0	32,7	34,6	<i>phosphatic</i>
potasowe.....	20,1	26,8	41,5	36,3	37,1	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^b	181,8	158,3	51,1	57,1	41,3	<i>Lime fertilizers^b</i>

a Łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.
 a Including mixed fertilizers. b Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 17(222). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym od gospodarstw indywidualnych <i>of which from private farms</i>	

W MILIONACH ZŁOTYCH
IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM	1287,7	1513,1	1828,9	1936,9	1348,1	TOTAL
Produkty: roślinne	911,5	941,7	1236,9	1323,2	870,8	<i>Products: crop</i>
zwierzęce	376,2	571,4	592,0	613,7	477,3	<i>animal</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w zł
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in zł

OGÓŁEM	1122	1549	1896	2036	1807	TOTAL
Produkty: roślinne	794	964	1282	1391	1167	<i>Products: crop</i>
zwierzęce	328	585	614	645	640	<i>animal</i>

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.
a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 18(223). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2008	2009			AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>grand total</i>	gospodarstwa indywidualne <i>private farms</i>	pozostałe <i>others</i>	
Zboża w t	1145975	1362504	1213841	1521792	1018101	503691	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe ^a	917513	1113114	961398	1272101	868656	403445	<i>of which basic cereals^a</i>
pszenica	835856	909153	705655	1009176	669568	339608	<i>wheat</i>
żyto	40600	56929	46200	82831	60433	22398	<i>rye</i>
jęczmień	32525	125070	190287	154199	115906	38293	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	3237	3272	2062	1843	1387	456	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	5295	18690	17194	24052	21362	2690	<i>triticale</i>

a łącznie z mieszankami zbożowymi.
a Including cereal mixed.

TABL. 18(223). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)
 PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS (cont.)

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2008	2009			AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>grand total</i>	gospo- darstwa indywi- dualne <i>private farms</i>	pozo- stałe <i>others</i>	
w tym zboża konsum- pcyjne i paszowe.....	1133350	1347081	1199652	1504918	1003656	501262	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	908599	1108533	951575	1262726	860916	401810	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	829695	907339	700382	1004191	665390	338801	<i>wheat</i>
żyto	39866	56770	45407	82013	59739	22274	<i>rye</i>
jęczmień	30954	122715	188332	151929	114297	37632	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	2804	3150	1565	1334	918	416	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	5280	18550	15889	23259	20572	2687	<i>triticale</i>
Strączkowe kon- sumpcyjne ^a w t.....	197	3	9	49	49	-	<i>Edible pulses ^a in t</i>
Ziemniaki w t.....	151367	139903	162823	148238	88078	60160	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t.....	1272455	1379235	721104	1103675	831430	272245	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik ^a w t.....	158049	198447	256175	347472	226253	121219	<i>Rape and agrimony ^a in t</i>
Warzywa w t.....	23536	29151	32566	52669	38118	14551	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t.....	7963	5458	6772	13457	10813	2644	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t.....	81524	108589	104113	106984	94063	12921	<i>Animals for slaughter ^b in t</i>
bydło (bez cieląt).....	12837	10678	11285	15571	13149	2422	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta.....	48	15	41	39	35	4	<i>calves</i>
trzoda chlewna.....	37476	46157	39660	30224	23584	6640	<i>pigs</i>
owce.....	29	31	54	138	138	-	<i>sheep</i>
konie.....	250	194	33	416	402	14	<i>horses</i>
drób.....	30884	51514	53040	60596	56755	3841	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeli- czeniu na mięso (łączy- nie z tłuszczami) ^c w t.....	57764	77813	74046	74479	65334	9146	<i>Animals for slaughter in terms of meat (in- cluding fats) ^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l.....	134178	182130	156158	154963	91520	63443	<i>Cow milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.....	9864	21910	61421	45977	45459	518	<i>Consumer hen's eggs in thous. units</i>

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.
 a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 19(224). WARTOŚĆ SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)
 VALUE OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2008	2009			AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem grand total	gospo- darstwa indywi- dualne private farms	pozo- stałe others	
				w milionach zł in mln zł			
Zboża	560,8	483,1	724,5	692,6	455,9	236,8	Cereals
w tym zboża pod- stawowe ^b	460,3	398,9	605,9	579,1	389,8	189,3	of which basic ce- reals ^b
pszenica	425,0	328,5	442,4	481,1	315,8	165,3	wheat
żyto	15,3	14,6	24,2	26,0	18,8	7,2	rye
jęczmień	16,2	49,3	129,2	62,6	47,0	15,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	1,3	0,8	1,1	0,6	0,5	0,2	oats and cereal mixed
pszenżyto	2,5	5,7	9,0	8,8	7,8	1,1	triticale
w tym zboża kon- sumpcyjne i paszowe	552,9	474,3	713,9	680,6	445,5	235,1	of which consumer and for feeds ce- reals
w tym zboża pod- stawowe	454,8	397,1	599,5	574,7	386,3	188,4	of which basic ce- reals
pszenica	420,9	327,8	438,8	478,5	313,7	164,9	wheat
żyto	14,9	14,6	23,7	25,7	18,6	7,1	rye
jęczmień	15,4	48,3	127,9	61,5	46,3	15,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	1,1	0,8	0,8	0,5	0,3	0,2	oats and cereal mixed
pszenżyto	2,5	5,6	8,2	8,5	7,5	1,0	triticale
Strączkowe kon- sumpcyjne ^c	0,5	0,0	0,0	0,2	0,2	-	Edible pulses ^c
Ziemniaki	56,8	41,8	51,8	50,8	28,9	21,9	Potatoes
Buraki cukrowe	129,7	223,4	77,3	122,6	91,5	31,1	Sugar beets
Rzepak i rzepik ^c	129,9	150,9	329,6	384,5	243,4	141,0	Rape and agrimony ^c
Warzywa	11,7	20,3	25,6	39,0	25,5	13,5	Vegetables
Owoce	13,6	8,9	10,5	13,7	12,4	1,3	Fruit
Żywiec rzeźny ^d	267,4	382,7	397,4	431,5	375,6	56,0	Animals for slaughter ^d
bydło (bez cieląt)	37,2	40,6	43,1	69,3	60,0	9,3	cattle (excluding calves)
cielęta	0,2	0,1	0,2	0,3	0,2	0,0	calves
trzoda chlewna	138,6	184,2	173,7	138,5	108,0	30,5	pigs
owce	0,2	0,2	0,3	0,9	0,9	-	sheep
konie	1,1	1,0	0,1	2,1	2,0	0,1	horses
drób	90,1	156,7	180,0	220,5	204,4	16,1	poultry
Mleko krowie	98,4	175,8	174,8	145,4	82,1	63,3	Cow milk
Jaja kurze konsump- cyjne	1,8	3,4	11,2	11,0	10,8	0,2	Consumer hen's eggs

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Łącznie z mieszankami zbożowymi. c Bez materiału siewnego. d W wadze żywej.

a Paid to suppliers; excluding VAT. b Including cereal mixed. c Excluding sowing. d In live weight.

ŁOWIECTWO HUNTING

TABL. 20(225). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE**^a

Stan w dniu 31 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2008	2009
	w tys. szt		in thous. heads	
Jelenie..... Deer	6,6	7,5	11,3	12,3
Daniele..... Fallow deer	0,3	0,8	0,8	1,0
Sarny (leśne i polne)..... Roe deer	56,4	71,7	78,4	84,7
Dziki..... Wild boars	9,1	15,8	19,2	22,9
Lisy..... Foxes	12,8	12,6	11,1	11,5
Zająca..... Hares	11,2	14,0	16,4	18,5
Bażanty..... Pheasants	10,6	17,2	24,6	26,3
Kuropatwy..... Partridges	8,7	13,1	18,7	20,3
Muflony..... Mouflons	0,5	0,7	0,9	1,1

a Dane szacunkowe, dotyczą populacji wiosennych w końcu roku łowieckiego.
Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Polskiego Związku Łowieckiego.

a Estimated data, concern spring populations as of the end of the hunting year.
Source: data of the Ministry of Environment as well as Polish Hunting Association.

TABL. 21(226). **ODSTRZAŁ**^a **WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**

MAJOR SPECIES OF GAME SHOT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2004/05	2007/08	2008/09
	w szt		in heads	
Jelenie..... Deer	2354	2737	2704	3111
Daniele..... Fallow deer	67	47	54	77
Muflony..... Mouflons	129	126	66	101
Sarny (leśne i polne)..... Roe deer	12354	14050	13978	16228
Dziki..... Wild boars	7129	14123	13453	21327
Lisy..... Foxes	9171	10832	8118	9119
Zająca..... Hares	130	6	3	7
Bażanty..... Pheasants	1220	1937	2743	2854
Kuropatwy..... Partridges	18	10	34	89
Kaczki ^o Ducks ^o	.	6870	5670	6026

a Dane szacunkowe, dotyczą roku łowieckiego, tj. okresu od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane dotyczą zasiedlenia w obwodach wydzierżawionych.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Polskiego Związku Łowieckiego.

a Estimated data, concern the hunting year, i.e., the period from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data concern exclusively settling in leased districts.

Source: data of the Ministry of Environment as well as Polish Hunting Association.

TABL. 22(227). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**^a
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2004/05	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					<i>Hunting clubs:</i>
liczba ^b	150	193	193	193	<i>number^b</i>
członkowie ^c	6685	7932	9027	9028	<i>members^c</i>
Obwody łowieckie:					<i>Hunting districts:</i>
liczba	356	357	357	355	<i>number</i>
powierzchnia ogółem w tys. ha.	1587,4	1590,9	1588,1	1578,4	<i>area in thous. ha</i>
w tym na obszarach leśnych w tys. ha	482,6	486,5	488,8	484,7	<i>of which in forest land in thous. ha</i>

a Dane dotyczą łowieckiego roku hodowlanego, tj. okresu od 1 IV danego roku do 31 III następnego roku. b Dane grupowane metodą według siedziby koła łowieckiego. c Dane grupowane metodą według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r o d Ź o : dane Ministerstwa Środowiska oraz Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting year, i.e., the period from 1 IV of given year to 31 of the following year. b Data grouped using method by the seat of hunting club. c Data grouped using method according to the member of club residence.

S o u r c e: data of the Ministry of Environment as well as Polish Hunting Association.

LEŚNICTWO FORESTRY

TABL. 23(228). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	577797	598005	603410	603896	TOTAL in ha
Lasy	563171	583405	587471	587846	Forests
Publiczne	550577	569401	572386	572244	<i>Public</i>
zalesione	546134	557341	559780	558553	<i>wooded</i>
niezalesione	4443	12060	12607	13692	<i>non-wooded</i>
własność Skarbu Państwa	543579	562260	565227	565110	<i>owned by the State Treasury</i>
zalesione	539425	550436	552865	551625	<i>wooded</i>
niezalesione	4154	11824	12362	13486	<i>non-wooded</i>
w tym:					<i>of which:</i>
w zarządzie Lasów Państwowych	528447	547003	549595	549767	<i>managed by State Forests</i>
zalesione	524713	535512	537588	536523	<i>wooded</i>
niezalesione	3734	11491	12008	13244	<i>non-wooded</i>
parki narodowe	9495	9611	9612	9612	<i>national parks</i>
zalesione	9439	9610	9593	9611	<i>wooded</i>
niezalesione	56	1	18	1	<i>non-wooded</i>
własność gmin ^a	6998	7141	7159	7134	<i>owned by gmina^a</i>
zalesione	6708	6904	6914	6928	<i>wooded</i>
niezalesione	289	237	245	206	<i>non-wooded</i>
Prywatne	12594	14004	15085	15601	<i>Private</i>
zalesione	12218	13492	14619	15107	<i>wooded</i>
niezalesione	376	512	466	494	<i>non-wooded</i>
Grunty związane z gospodarką leśną	14626	14600	15939	16051	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	28,2	29,2	29,5	29,5	FOREST COVER in %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 24(229). **POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG WIEKU I SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW W 2009 R.**

 Stan w dniu 1 I
 FOREST AREA BY AGE AND SPECIES STRUCTURE OF TREE STANDS IN 2009
 As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia lasów ogółem <i>Forest area grand total</i>		W tym powierzchnia lasów prywatnych <i>Of which private forest area</i>		SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>	w % <i>in %</i>	w ha <i>in ha</i>	w % <i>in %</i>	
O G Ó Ł E M w ha.....	587471	100,0	15085	100,0	TOTAL in ha
W tym powierzchnia zalesiona w %	564106	96,0	13189	87,4	Of which wooded area in % of total area
drzewostany:					<i>tree stands:</i>
według klasy wieku:					<i>by age groups:</i>
I (1 -20 lat).....	67821	11,6	867	5,8	<i>I (1 -20 lat)</i>
II (21 -40 lat).....	93552	15,9	1244	8,2	<i>II (21 -40 lat)</i>
III (41 -60 lat).....	143249	24,3	4061	26,8	<i>III (41 -60 lat)</i>
IV (61 -80 lat)	86725	14,8	3981	26,4	<i>IV (61 -80 lat)</i>
V i wyższe (81 lat i więcej)	151991	25,9	3036	20,2	<i>V and higher (81 years and more)</i>
klasa odnowienia, klasa do odnowienia i drzewostany o budowie przerębowej	20768	3,5	-	-	<i>renewal class, regeneration class and tree stands with throughfall construction</i>
Skład gatunkowy^a drzewostanów w % powierzchni lasów					Species structure^a of tree stands in % of forest areas
sosna.....	230991	39,3	4122	27,5	<i>pine</i>
świerk	133664	22,8	1843	12,2	<i>spruce</i>
jodła.....	1467	0,2	-	-	<i>fir</i>
dąb	63365	10,8	3262	21,6	<i>oak</i>
brzoza	43052	7,3	1208	8,0	<i>birch</i>
buk	34483	5,9	847	5,6	<i>beech</i>
olcha.....	26904	4,6	1738	11,5	<i>alder</i>
osika.....	1618	0,3	7	0,0	<i>aspen</i>
grab	1212	0,2	-	-	<i>hornbeam</i>
topola	698	0,1	6	0,0	<i>willow</i>

^a Według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie.
 Ź r ó d ł o: dane Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

^a By dominant species in the tree stand.

S o u r c e: data of the Forest Arrangement and Forest Geodesy Office.

TABL. 25(230). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
Powierzchnia produkcyjna szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII).....	254	220	211	207	207	207	-	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	5256	4601	4712	3786	3491	3460	296	<i>Renewals and afforestations</i>
sztuczne ^b	4499	4147	4182	3262	2968	2937	294	<i>artificial^b</i>
zrębów ^{bc}	2624	2504	3278	2771	2750	2723	21	<i>fellings sites^{bc}</i>
halizn i płazowin....	467	224	253	78	76	75	2	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
użytków rolnych ^d i nieużytków.....	1408	1419	651	413	142	139	272	<i>agricultural land^d and wasteland</i>
naturalne	757	454	530	524	523	523	1	<i>natural</i>
Poprawki i uzupełnienia	1239	782	680	500	487	462	13	<i>Corrections and supplements</i>
Pielęgnowanie ^e	24042	23615	21723	17236	17038	16924	198	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	14751	16699	15347	12367	12169	12068	198	<i>crops^f</i>
młodników	5991	6630	6321	4855	4855	4855	-	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^g	395	115	13	1	1	1	-	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje.....	3186	2547	4359	4280	4280	4280	-	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Bez dolesień luk w drzewostanach i wprowadzania II piętra. c Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. d Przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. e Bez cięć trzebieżowych. f Pielęgnowanie gleby i czyszczenia wczesne. g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Excluding the afforestation of tree stand gaps and introduction of the second layer. c Including renewals protected by tree stands. d Designated for afforestation in land development plan. e Without extirpation. f Tending soil and early tree cutting. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 26(231). POZYSKANIE DREWNA^a
 REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009				SPECIFICATION
				ogółem grand total	las publiczne public forests		las prywatne private forests	
					razem total	w tym wła- sność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
O G Ó Ł E M w dam³	2254,9	2571,2	2851,0	3155,7	3143,7	3129,5	12,0	TOTAL in dam³
Grubizna	2082,8	2385,5	2697,2	3010,8	2998,8	2984,5	12,0	Timber
Grubizna iglasta	1524,1	1745,0	2151,2	2386,9	2381,9	2369,8	5,1	Coniferous of which:
z tego drewno:								large-size wood
wielkowymiarowe	708,8	762,8	1001,6	1023,2	1020,6	1013,0	2,6	medium-size wood
średniowymiarowe	815,4	982,1	1149,6	1363,7	1361,3	1356,8	2,4	of which for indus- trial uses
w tym do przerobu przemysłowego	590,7	772,9	884,0	1126,7	1125,3	1122,6	1,4	Non-coniferous
Grubizna liściasta	558,7	640,5	546,0	623,8	616,9	614,7	6,9	of which:
z tego drewno:								large-size wood
wielkowymiarowe	189,6	240,2	182,0	192,3	189,8	188,6	2,5	medium-size wood
średniowymiarowe	369,1	400,3	364,0	431,6	427,1	426,1	4,5	of which for indus- trial uses
w tym do przerobu przemysłowego	270,9	276,3	239,7	292,7	290,8	290,3	1,9	
Drewno małowymia- rowe	172,1	185,6	153,8	145,0	145,0	145,0	-	Slash
Do przerobu przemy- słowego	104,8	92,8	67,9	54,1	54,1	54,1	-	Slash for industrial uses
Opatowe	67,3	92,8	85,9	90,9	90,9	90,9	-	Slash for fuel
Karpina ^o	0,0	0,0	-	-	-	-	-	Stump wood ^d
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	369,8	408,9	459,1	512,2	524,0	528,1	76,8	TIMBER PER 100 ha of FOREST AREAS in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień; patrz tabl. 27. b Wyłącznie w lasach publicznych.
 a Excluding logging (large timber) from plantings; see table 27. b Exclusively in public forests.

 TABL. 27(232). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ
 TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
Powierzchnia produkcyjna szkólek zadrzewieniowych ^a w ha	9	39	47	41	-	Production area of nurseries ^a in ha
Sadzenie w szt: drzew	1735123	583270	117897	91819	5646	Plantings in units of: trees
krzewów	158012	219629	94243	62907	5254	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	21647	40275	52687	59326	38031	Removals (timber) in m ³
grubizna iglasta	1196	1990	11547	7470	6251	coniferous
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	579	1073	6279	4036	3438	of which large-size general purpose wood
grubizna liściasta	20451	38285	41140	51856	31780	non-coniferous
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	6801	11082	13220	18095	11123	of which large-size general purpose wood

a Stan w dniu 31 XII.
 a As of 31 XII.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 1 i 4 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji), a ponadto w tabl. 4 dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6, na str. 27.

3. Przedstawione w tabl. 4 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU).

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto dla niektórych wyrobów zastosowano również skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

In tables 1 and 4 budgetary entities and establishments and auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections) were included, and moreover, in table 4 data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6, on page 27.

3. Products in table 4 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU).

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprise however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production. Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;

- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczane na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10, na str. 28.

Jako **cenę stałą** od 2006 r. przyjęto ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane według grup PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6, na str. 27.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceńodawców.

- 3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10, on page 28.*

As constant prices since 2006 constant prices for 2005 year were adopted (2005 average current prices).

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. Data concerning employment in industry include employees hired on the basis of employment contracts.

Employed in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;*
- 2) *agents;*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the section “Construction”, employing more than 9 persons.

2. Data according to NACE rev. 2 groups were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6, on page 27.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system for outside clients.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego, wprowadzenie cen bazowych w miejsce cen producenta nie miałyby wpływu na mierniki produkcji. Definicję **cen bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10, na str. 28.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy) oddanych do użytkowania w okresie od 1 I do 31 XII.

7. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełne etaty.

4. *Data concerning construction-assembly production are presented in **producer's prices**, due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax, the use of basic prices, in place of producer's prices, has no influence on the measure of this production. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10, on page 28.*

5. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).*

6. *Data on **buildings completed** (by all investors) concern:*

- *within the scope of the number of buildings – newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion) completed in the period from 1 I to 31 XII.*

7. *Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and include full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.*

Przemysł Industry

TABL. 1(233). **PODSTAWOWE DANE O PRZEMYSŁE**
BASIC DATA ON INDUSTRY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
			ogółem total	2008 = = 100	
Produkcja sprzedana (ceny bieżące) w mln zł	55033,1	78663,0	78902,3	94,8 ^a	Sold production (current prices) in mln zł
Pracujący ^b	237892	265894	246216	92,6	Employed persons ^b
Przeciętne zatrudnienie	214741	249090	230399	95,5	Average paid employment
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł	2609,88	3228,40	3426,68	106,1	Average monthly gross wages and salaries ^c in zł

a Ceny stałe. b Stan w dniu 31 XII; według faktycznego miejsca pracy. c Bez zatrudnionych za granicą.
a Constant prices. b As of 31 XII; by actual workplace. c Excluding persons employed abroad.

TABL. 2(234). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
	w mln zł in mln zł		2008 = 100 (ceny stałe) (constant prices)	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	51293,3	74192,7	74900,5	95,4	100,0
sektor publiczny	6036,5	6915,0	6651,4	.	8,9
public sector					
sektor prywatny	45256,8	67277,7	68249,2	.	91,1
private sector					
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	36441,0	54455,7	55124,2	97,1	73,6
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych	2569,0	3627,5	3872,5	87,2	5,2
Manufacture of food products					
Produkcja napojów	255,0	90,1	200,3	208,5	0,3
Manufacture of beverages					
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	1301,3	1077,1	1024,6	86,1	1,4
Manufacture of textiles					
Produkcja odzieży.....	429,5	426,8	338,8	81,4	0,5
Manufacture of wearing apparel					

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2(234). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (cd.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
	w mln zł in mln zł			2008 = 100 (ceny stałe) (constant prices)	w odsetkach in percent
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	212,4	548,8	399,7	70,3	0,5
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	410,9	470,7	383,9	77,2	0,5
Produkcja papieru i wyrobów z papieru..... <i>Manufacture of paper and paper products</i>	404,7	501,7	531,9	110,7	0,7
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji..... <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	190,3	222,2	219,0	106,0	0,3
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	2072,9	1888,5	2237,8	116,1	3,0
Produkcja wyrobów farma- ceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	892,0	1045,4	1068,6	95,4	1,4
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych..... <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	2150,7	3555,9	3806,6	102,9	5,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non- -metallic mineral products</i>	2205,1	2761,0	2529,2	93,5	3,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2(234). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
	w mln zł in mln zł			2008 = 100 (ceny stałe) (constant prices)	w odsetkach in percent
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	398,1	497,9	513,5	115,1	0,7
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	2384,5	4286,1	4188,3	94,6	5,6
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	414,9	3389,7	3853,3	124,9	5,1
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	2920,3	7170,0	8387,2	117,2	11,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	2625,6	5124,5	4939,8	90,0	6,6
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	9669,8	11138,1	10524,3	80,2	14,1
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	714,4	1150,0	1189,0	90,7	1,6
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	2457,9	2940,3	2891,8	91,0	3,9
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	399,3	497,9	519,8	93,8	0,7
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	940,9	1338,0	1182,6	126,9	1,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3(235). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE (ceny bieżące) W 2009 R.**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY (current prices) IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podmioty o liczbie zatrudnionych Entities with following number of paid employees				
		49 i mniej 49 and less	50-249	250-499	500-999	1000 i więcej 1000 and more
		w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM..... TOTAL	74900,5	5778,8	13614,7	9155,3	12008,1	34343,6
sektor publiczny	6651,4	204,9	989,8	671,1	470,0	4315,6
<i>public sector</i>						
sektor prywatny.....	68249,2	5574,0	12625,0	8484,2	11538,1	30027,9
<i>private sector</i>						
W tym przetwórstwo przemysłowe..... Of which manufacturing	55124,2	5117,5	11782,8	8663,1	10926,7	18634,1
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych	3872,5	888,4	1644,9	#	#	-
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja napojów	200,3	#	#	#	-	-
<i>Manufacture of beverages</i>						
Produkcja wyrobów tekstylnych	1024,6	96,7	526,8	#	-	#
<i>Manufacture of textiles</i>						
Produkcja odzieży.....	338,8	150,1	108,0	#	-	#
<i>Manufacture of wearing apparel</i>						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	399,7	19,8	#	-	#	-
<i>Manufacture of leather and related products</i>						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	383,9	215,7	168,2	-	-	-
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	531,9	68,3	#	#	-	-
<i>Manufacture of paper and paper products</i>						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	219,0	156,2	62,9	-	-	-
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych...	2237,8	236,1	936,1	#	#	-
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	1068,6	#	#	-	1021,8	-
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3(235). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYŚLE (ceny bieżące) W 2009 R. (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY (current prices) IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podmioty o liczbie zatrudnionych Entities with following number of paid employees				
		49 i mniej 49 and less	50-249	250-499	500-999	1000 i więcej 1000 and more
		w mln zł in mln zł				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3806,6	512,9	1761,5	#	#	-
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2529,2	355,9	628,5	677,3	867,4	-
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	513,5	35,8	#	#	-	-
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	4188,3	997,5	2050,8	352,3	787,7	-
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	3853,3	169,0	284,8	430,7	#	#
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	8387,2	161,1	482,9	871,7	#	#
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	4939,8	259,3	1100,4	#	-	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	10524,3	93,9	734,8	1895,0	2073,3	5727,4
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1189,0	30,3	#	#	991,2	-
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	2891,8	180,4	334,9	310,4	#	#
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	519,8	89,7	59,2	#	-	#
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1182,6	334,3	249,8	#	#	-
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4(236). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2000	2005	2008	2009		PRODUCTS
				ogółem total	udział w produk- cji krajo- wej w % share in domestic produc- tion in %	
Węgiel brunatny w mln t	10,2	11,9	12,2	11,1	19,4	Lignite in mln t
Rudy miedzi w mln t	28,5	32,0	30,9	31,3	100,0	Copper ores in mln t
Produkty uboju ^b wliczane do wydaj- ności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	3,9	3,1	3,3	2,9	1,6	cattle and calves
trzody chlewnej	20,7	14,8	3,3	4,8	0,5	pigs
Mleko płynne przetworzone w tys. hl	470,6	273,4	198,7	183,7	0,7	Processed liquid milk in thous. hl
Masło oraz inne tłuszcze otrzy- wane z mleka w t	1161	607	309	316	0,2	Butter and other fats from milk in t
Mąka w tys. t: pszena	267,5	337,8	197,8	219,3	9,8	Flour in thous. t.: wheat
żytnia	10,8	18,5	18,3	12,1	5,5	rye
Cukier (w przeliczeniu na cukier biały) w tys. t	241,2	210,1	105,0	79,0	5,2	Sugar (in terms of white sugar) in thous. t
Wódka czysta (w przeliczeniu na 100%) w tys. hl	26,0	19,1	-	22,8	2,2	Pure vodka (in terms of 100%) in thous. hl
Piwo otrzymywane ze słodu w tys. hl	1028,2	48,3	3,1	3,1	0,0	Beer from malt in thous. hl
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry w tys. par	987	966	1727	1417	12,4	Footwear with leather uppers in thous. pairs
Tarcica iglasta w dam ³	136,3	126,5	104,6	79,1	2,5	Coniferous sawnwood in dam ³
Tarcica liściasta w dam ³	31,2	24,1	12,1	43,2	9,8	Leafy sawnwood in dam ³
Koks i półkoksz z węgla, lignitu lub torfu; węgiel retortowy w tys. t	530,3	513,9	517,8	384,5	5,4	Coke and semi-coke obtained from coal, lignite or peat; retort carbon in thous. t
Zastawy stołowe i naczynia kuchen- ne z porcelany w tys. szt	64943	37350	24033	21372	39,8	Table sets and porcelain kit- chenware in thous. units

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); w wadze poubojowej cieplej.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal animal disposal unfit for human consumption.

TABL. 4(236). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (dok.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2000	2005	2008	2009		PRODUCTS
				ogółem total	udział w produk cji krajo wej w % share in domestic produc tion in %	
Nawozy azotowe ^b w tys. t	2,6	2,4	3,3	2,2	0,1	Chemical fertilizers nitrogenous ^b in thous. t
Nawozy fosforowe ^b w tys. t	4,7	0,9	-	-	-	Chemical fertilizers phosphatic ^b in thous. t
Preparaty do prania i preparaty do czyszczenia ^c w tys. t	77,8	24,1	26,2	32,1	5,4	Agents for washing and cleaning ^c in thous. t
Dachówki ceramiczne w tys. szt	75768	96070	135948	69478	57,2	Cement tiles in thous. units
Gąsiori dachowe ceramiczne w tys. szt	2106	2657	5906	3365	57,6	Ceramic ridge tiles in thous. units
Wapno w tys. t	38,3	27,2	38,6	32,8	1,9	Lime in thous. t
Tokarki do metalu w szt	216	192	200	115	16,3	Lathes for metal in units
Maszyny i urządzenia dla przemysłu spożywczego w szt	89816	98522	80827	.	.	Machinery and equipment for the food industry in units
Chłodziarki i zamrażarki typu do- mowego w tys. szt	431,7	1045,3	1000,3	869,8	46,1	Household refrigerators and freezers in thous. units
Maszyny pralnicze typu domowego w tys. szt	152,2	41,0	435,3	611,5	18,6	Household washing machines in thous. units
Energia elektryczna w GW·h	12493,3	15784,9	14774,1	.	.	Electricity in GW·h
Ciepło w parze lub gorącej wodzie w TJ.....	36872,7	29391,2	27918,9	.	.	Thermal energy from steam or hot water in TJ

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W przeliczeniu na czysty składnik, łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeznaczone do sprzedaży detalicznej.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b In terms of pure ingredient, including mixed fertilizers. c Designated for retail sale.

TABL. 5(237). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
W PRZEMYSŁE^a W 2009 R.
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN INDUSTRY^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment			Przeciętne miesięczne wynagrodzenia Average monthly gross wages and salaries		
	ogółem total	sektor sector		ogółem total	sektor sector	
		publiczny public	prywatny private		publiczny public	prywatny private
				w zł in zł		
O G Ó Ł E M	215288	26048	189240	3544,36	4095,02	3468,56
TOTAL						
W tym przetwórstwo przemysłowe <i>Of which manufacturing</i>	165829	4418	161411	2917,31	3293,81	2907,00
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	13278	-	13278	2359,16	-	2359,16
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja napojów	591	-	591	2787,35	-	2787,35
<i>Manufacture of beverages</i>						
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	6798	#	#	2434,53	#	#
<i>Manufacture of textiles</i>						
Produkcja odzieży.....	8329	#	#	1557,59	#	#
<i>Manufacture of wearing apparel</i>						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	2333	-	2333	2052,36	-	2052,36
<i>Manufacture of leather and related products</i>						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2847	-	2847	1864,57	-	1864,57
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	2349	-	2349	2486,77	-	2486,77
<i>Manufacture of paper and paper products</i>						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	1167	#	#	2823,82	#	#
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	4576	209	4368	3427,78	3520,65	3422,55
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	2975	-	2975	5082,97	-	5082,97
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	11210	-	11210	2931,89	-	2931,89
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(237). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
W PRZEMYSŁE^a W 2009 R. (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN INDUSTRY^a IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment			Przeciętne miesięczne wynagrodzenia Average monthly gross wages and salaries		
	ogółem total	sektor sector		ogółem total	sektor sector	
		publiczny public	prywatny private		publiczny public	prywatny private
					w zł	in zł
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców nieme- talicznych	11008	#	#	2933,53	#	#
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	1563	-	1563	3122,72	-	3122,72
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	16924	#	#	2713,65	#	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	8682	489	8193	2516,91	2881,02	2495,18
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	12820	#	#	3088,66	#	#
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	13632	834	12798	3464,22	2810,06	3506,85
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	18323	-	18323	3867,28	-	3867,28
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	4092	-	4092	3305,09	-	3305,09
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	12157	-	12157	2355,27	-	2355,27
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	3046	103	2943	2575,28	2213,03	2587,95
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6567	1245	5322	3527,34	4102,12	3392,88
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6(238). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w od- setkach <i>in percent</i>	
O G Ó Ł E M	2975,5	6030,3	6120,2	100,0	TOTAL
sektor publiczny	66,3	187,1	99,8	1,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny	2909,2	5843,3	6020,5	98,4	<i>private sector</i>
Budowa budynków ^Δ	1271,4	2626,9	2273,5	37,1	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1025,6	2058,2	2630,4	43,0	<i>Civil engineering</i>
Roboty budowlane specjali- styczne	678,4	1345,2	1216,3	19,9	<i>Specialised construction activities</i>

^a Zrealizowana systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane; wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized on the basis of the contract system by construction entities; realized by enterprises which have a seat of board in the voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7(239). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Remonty i pozostałe roboty	SPECIFICATION	
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>		
w mln zł <i>in mln zł</i>					
O G Ó Ł E M	2005	2975,5	1976,1	999,4	TOTAL
	2008	6080,3	3870,8	2159,5	
	2009	6120,2	3938,1	2182,1	
sektor publiczny		99,8	54,0	45,7	<i>public sector</i>
sektor prywatny		6020,5	3884,1	2136,4	<i>private sector</i>
Budynki		2504,8	1810,8	694,0	Buildings
Budynki mieszkalne		1109,8	840,5	269,3	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne....		80,8	48,1	32,8	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		927,2	750,2	177,0	<i>two- and more dwelling build- ings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		101,7	42,2	59,6	<i>residences for communities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7(239). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Remonty i pozostałe roboty	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
	w mln zł	<i>in mln zł</i>		
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	1395,0	970,3	424,7	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	33,4	22,4	11,0	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	196,0	142,4	53,6	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	231,0	178,4	52,6	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	5,4	3,8	1,6	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	425,5	293,3	132,2	<i>industrial buildings and ware houses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	427,2	295,3	131,9	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	76,5	34,7	41,8	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej w tym:	3615,4	2127,3	1488,1	Civil engineering works of which:
Infrastruktura transportu	2216,0	1264,7	951,3	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1697,5	898,8	798,6	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	338,8	252,0	86,8	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	0,9	0,0	0,9	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	118,7	84,4	34,3	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	60,1	29,5	30,6	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	730,1	457,1	273,1	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	154,7	120,9	33,9	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	575,4	336,2	239,2	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	484,8	363,4	121,4	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Budowle sportowe i rekreacyjne	53,4	24,6	28,8	<i>Sport and recreational buildings</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa, siłami własnymi bez podwykonawców.
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the voivodship without subcontractors participation.

TABL. 8(240). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Budynki^a	2772	4379	6152	6482	Buildings^a
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	1571	3195	4814	5126	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
miasta	1879	2108	2530	2527	<i>urban areas</i>
wieś	893	2271	3622	3955	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^b	2298	3875	5040	5339	<i>Of which private buildings^b</i>
miasta	1478	1791	1838	1787	<i>urban areas</i>
wieś	820	2084	3202	3552	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	1442	2960	4179	4418	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
niemieszkalne	856	915	861	919	<i>non-residential</i>
Kubatura^c w dam³	4508,2	7360,6	14677,9*	12990,5	Cubic volume^c in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	2030,5	2958,8	5536,1*	5924,2	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
miasta	3474,7	4833,3	8897,4*	8106,6	<i>urban areas</i>
wieś	1033,5	2527,3	5780,5*	4883,9	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^b	1944,6	2808,6	3969,1*	4432,8	<i>Of which private buildings^b</i>
miasta	1241,0	1326,9	1646,2*	1717,5	<i>urban areas</i>
wieś	703,6	1481,7	2322,9*	2715,3	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	1186,4	2175,2	3045,6*	3260,7	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
niemieszkalne	756,3	633,4	923,5*	1167,7	<i>non-residential</i>

a Nowo wybudowane. b Realizowane przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Realized by natural persons, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(241). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW
 BUILDING COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
BUDYNKI ^a BUILDINGS ^a					
Budynki mieszkalne	1571	3196	4815	5128	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	1571	3195	4814	5126	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings
w tym jednorodzinne	1459	3048	4484	4761	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	-	1	1	2	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	1201	1183	1337	1354	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	35	22	26	32	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	26	24	41	42	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	294	181	224	172	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	3	-	15	4	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	558	536	575	590	Garage buildings
Budynki przemysłowe	59	78	110	91	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	83	109	101	114	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	3	6	13	12	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	11	8	8	11	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	8	28	12	9	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	9	14	16	42	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	96	165	157	206	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	6	5	5	5	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Nowo wybudowane.
^a Newly built.

TABL. 9(241). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDING COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
KUBATURA ^a w dam ³ CUBIC VOLUME ^a in dam ³					
Budynki mieszkalne	2032,4	2962,3	5538,3*	5961,6	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe	2030,5	2958,8	5536,1*	5924,2	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings
w tym jednorodzinne	1106,0	2131,9	3102,6*	3271,4	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	1,9	3,5	2,2	37,5	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2475,8	4398,3	9139,6*	7028,8	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	50,0	42,7	163,2*	246,8	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	224,6	106,0	593,7*	334,4	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	930,8	633,4	2415,4*	1321,6	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,3	-	56,9*	9,6	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	73,4	96,2	80,7*	62,4	Garage buildings
Budynki przemysłowe	334,0	1957,7	3003,5*	1586,5	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	317,1	946,3	2043,2*	2649,4	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	1,1	15,3	36,8*	46,3	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	132,9	75,1	51,8*	121,7	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	114,2	188,0	76,6*	158,5	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	146,1	176,2	425,8*	176,4	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	80,6	151,3	150,8*	183,3	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	57,4	7,6	23,1*	106,2	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10(242). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
 W BUDOWNICTWIE^a W 2009 R.
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
 IN CONSTRUCTION^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment			Przeciętne miesięczne wynagrodzenia Average monthly gross wages and salaries		
	ogółem total	sektor sector		ogółem total	sektor sector	
		publiczny public	prywatny private		publiczny public	prywatny private
	w zł in zł					
OGÓŁEM TOTAL	34276	1671	32604	3133,47	3140,48	3133,20
Budowa budynków ^Δ Construction of buildings	13852	573	13279	2814,96	3722,44	2775,80
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ Civil engineering	10954	869	10085	3419,47	2797,32	3473,08
Roboty budowlane specjali- styczne Specialised construction activities	9470	230	9240	3268,53	2973,55	3275,88

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Drogi publiczne na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 204, poz. 2086 z późniejszymi zmianami) dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi (poza krajowymi) stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi (poza krajowymi i wojewódzkimi) stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg (poza krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi) służącą miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII, od 2009 r. pochodzą z centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji i nie obejmują pojazdów:

- posiadających pozwolenie czasowe,
- wyrejestrowanych,
- zarejestrowanych w drugim organie rejestrującym, dla których nie zakończono czynności ewidencyjnych związanych z przerejestrowaniem pojazdu.

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. Public roads are divided on the basis of amended provisions to the Law on Public Roads (Journal of Laws 2004 No. 204, item 2086 with later amendments) into following categories: national, voivodship, powiat and gmina roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads (excluding national) which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads (excluding national and voivodship roads), which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, complementing the roads network (excluding domestic, voivodship and powiat roads) serving regional needs, excluding interior roads.

Municipal roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-municipal roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Data on road motor vehicles and tractors registered as of 31 December, since 2009 comes from central vehicle register maintained by Ministry of Interior and Administration and does not include vehicles:

- having temporary permission,
- being devoid of car registration,
- registered in the second body registering vehicles, for which record activities connected with change of vehicle owner have not been finished yet.

Do 2001 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach pochodziły z ewidencji prowadzonych przez wojewodów. W latach 2002-2008 dane dotyczące pojazdów samochodowych i ciągników pozyskiwane były z ewidencji prowadzonych przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004-2008 – z systemu „POJAZD” służącego do rejestracji pojazdów w organach rejestrujących pojazdy.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusowych odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje podmioty, w których usługi transportu samochodowego stanowią podstawową działalność gospodarczą, z tym że dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborom komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

6. Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

7. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Placówki pocztowe obejmują: placówki pocztowe, agencje pośrednictwa, oddziały i kioski, a do 2001 r. – uwzględnione były również placówki usług telekomunikacyjnych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakietki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Until 2001 data on road motor vehicles and tractors came from registers maintained by voivodes. Between 2002 and 2008 data on road motor vehicles and tractors were obtained from databases maintained by starosts, presidents of cities and mayors, but in 2004-2008 from system "POJAZD" being designed for vehicle registration in bodies registering vehicles.

4. A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses regularly travelling between these locations according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Hire or reward road transport includes entities in which road transport services comprise the basis economic activity but data regarding transport of passengers do not include transport by urban road transport fleet (of which taxis).

6. Information regarding transport of freight by air transport includes transport of cargo, mail and paid baggage.

7. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. Post offices include post offices, agencies, intermediaries, branches and kiosks as well as until 2001 – telecommunication service offices.

3. Communication services include services paid for free of charge and official.

Data concerning letters include: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and smell pockets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

4. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1(243). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE

Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w km in km				
O G Ó Ł E M	1970	1766	1753	1765	T O T A L
Normalnotorowe.....	1970	1766	1753	1765	Standard gauge
w tym zelektryfikowane.....	1060	1047	1053	1053	of which electrified
jednotorowe	1180	993	981	993	single track
dwu – i więcej torowe.....	790	773	772	772	double and more track
Na 100 km² powierzchni ogółem	9,9	8,9	8,8	8,8	Per 100 km² of total area

TABL. 2(244). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem	w tym	
				total	o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
O G Ó Ł E M	18218,0	18098,7	18253,1	18327,7	17128,8	T O T A L
miejskie	4679,0	4722,7	4857,8	4878,2	4644,8	urban
zamiejskie	13539,0	13376,0	13395,3	13449,5	12484,0	out-of-town
Krajowe	1333,0	1320,7	1336,1	1388,9	1388,9	Domestic
miejskie	306,0	324,2	350,7	349,4	349,4	urban
zamiejskie	1027,0	996,5	985,4	1039,5	1039,5	out-of-town
Wojewódzkie.....	2404,0	2410,5	2414,4	2371,6	2370,3	Voivodship
miejskie	478,0	484,4	488,3	482,0	481,0	urban
zamiejskie	1926,0	1926,1	1926,1	1889,6	1889,3	out-of-town
Powiatowe.....	8428,0	8453,5	8413,0	8387,4	8198,3	Powiat
miejskie	1082,0	1063,6	1035,0	1017,5	1009,2	urban
zamiejskie	7346,0	7389,9	7378,0	7369,9	7189,1	out-of-town
Gminne.....	6053,0	5914,0	6089,6	6179,8	5171,3	Gmina
miejskie	2813,0	2850,5	2983,8	3029,3	2805,2	urban
zamiejskie	3240,0	3063,5	3105,8	3150,5	2366,1	out-of-town

Źródło: od 2002 r. dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: since 2002 data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3(245). **OBIEKTY MOSTOWE NA DROGACH PUBLICZNYCH**

Stan w dniu 31 XII

BRIDGE BUILDINGS ON PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mosty i wiadukty <i>Bridges and viaducts</i>		Przeprawy promowe <i>Ferry crossings</i>	Tunele i przejścia podziemne <i>Tunnels and under- passes</i>
	razem <i>total</i>	w tym trwałe <i>of which permanent</i>		
	w sztukach <i>in units</i>			
OGÓŁEM 2000	4586	4334	3	26
TOTAL 2005	4322	4284	6	36
2008	4069	4035	6	38
2009	4523	4489	6	39
Miejskie <i>Urban</i>	1255	1255	1	35
Zamiejskie <i>Out-of-town</i>	3268	3234	5	4

Źródło: od 2002 r. dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: since 2002 data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 4(246). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM	992502	1185903	1518957	1574726	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Samochody osobowe	735201	920412	1207407	1246585	<i>Passenger cars</i>
Autobusy	6398	6211	7227	7490	<i>Buses</i>
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe	143308	163744	189670	196444	<i>Lorries and road tractors</i>
Ciągniki balastowe i rolnicze	58287	47376	54736	59935	<i>Ballast and agricultural tractors</i>
Motocykle	40813	40027	49877	53621	<i>Motorcycles</i>

a Do 2001 r. według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, od 2002 r. przez starostwa powiatowe, w latach 2004 – 2008 na podstawie danych starostw powiatowych ujętych w systemie „Pojazd” wraz z około 8% szacunkiem dotyczącym ogólnej liczby pojazdów niewprowadzonych do tego systemu do momentu przekazania danych do GUS, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez MSWiA.

a Until 2001 according to register maintained by voivodes, since 2002 by mayors and powiat starosts, in years 2004 – 2008 on the basis of powiat starosts data presented in the “Pojazd” (Vehicle) system including about 8% esteem of the total number of vehicles which have not been entered to the system when GUS received the data, since 2009 according to central vehicle register kept by Ministry of Interior and Administration.

TABL. 5(247). LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Krajowe: liczba.....	2909	2084	1945	1738	National: number
długość w km	117767	106939	98315	86934	length in km
dalekobieżne: liczba.....	52	86	76	76	long distance: number
długość w km	14531	31833	29480	27525	length in km
regionalne: liczba	372	299	230	189	regional: number
długość w km	28219	23448	18726	16456	length in km
podmiejskie: liczba	2409	1665	1597	1432	suburban: number
długość w km.....	74319	51107	49463	42219	length in km
miejskie: liczba	76	34	42	41	urban: number
długość w km	698	551	646	734	length in km
Międzynarodowe: liczba	21	19	13	17	International: number
długość w km ..	17210	19916	30744	29481	length in km

a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Entities employing more than 9 persons providing regular national and international connections; excluding municipal public transport services.

TABL. 6(248). TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^aHIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					Domestic communication
Przewozy ładunków w tys. t	4473,2	3814,2	4018,0	2673,7	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	62	111	173	165	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów w tys. osób	88829,5	70487,2	64543,8	58895,1	Transport of passengers in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	32	37	41	33	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	941,7	2870,9	5236,3	5148,8	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	673	781	1206	714	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów w tys. osób	320,2	328,4	330,0	236,4	Transport of passengers in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	522	556	699	560	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Data concerns enterprises employing more than 9 persons; excluding municipal public transport services.

TABL. 7(249). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORCIE LOTNICZYM WE WROCŁAWIU**
PASSENGER TRAFFIC^a IN THE AIRPORT IN WROCŁAW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli z portów w tys.:					<i>Passenger arrivals from airports in thous.:</i>
krajowych	69,6	90,1	99,1	99,4	<i>domestic</i>
zagranicznych	34,9	140,1	628,3	560,7	<i>foreign</i>
Pasażerowie odprawieni do portów w tys.:					<i>Passenger departures to airports in thous.:</i>
krajowych	69,7	92,6	101,4	102,1	<i>domestic</i>
zagranicznych	36,6	142,8	636,6	565,7	<i>foreign</i>

a W lotach komunikacyjnych; dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat.

a In transport flight; data do not include children below the age of 2.

TABL. 8(250). **PRZEŁADUNEK^a W PORCIE LOTNICZYM WE WROCŁAWIU**
GOODS LOADED AND UNLOADED^a IN THE AIRPORT IN WROCŁAW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w tonach <i>in tonnes</i>				
Ładunki przybyłe z portów	480	452	538	494	<i>Goods arrivals from airports</i>
krajowych	249	400	511	465	<i>domestic</i>
w tym poczta	97	265	404	391	<i>of which by post</i>
zagranicznych	230	52	27	29	<i>foreign</i>
Ładunki odprawione do portów	2069	973	563	538	<i>Goods departures to airports</i>
krajowych	69	303	508	495	<i>domestic</i>
w tym poczta	68	258	504	488	<i>of which by post</i>
zagranicznych	1999	670	55	43	<i>foreign</i>

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flight.

TABL. 9(251). **WYPADKI DROGOWE^a**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Wypadki	3785	3147	3011	2678	Total accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	38,1	26,5	19,8	17,0	<i>Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors^b</i>
Ofiary wypadków	5189	4453	4483	3956	Road traffic casualties
Śmiertelne	454	363	365	294	<i>Fatalities</i>
Ranni	4735	4090	4118	3662	<i>Injured</i>

a Zarejestrowane przez policję. b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; patrz notka do tabl. 4.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

a Registered by the police. b Vehicles as of 31 XII; see footnote to table 4.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 10(252). **WAŻNIEJSZE PRZYCZYNY WYPADKÓW DROGOWYCH^a W 2009 R.**
MAJOR CAUSES OF ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W % <i>In %</i>	SPECIFICATION
Wypadki ogółem	2678	100,0	Total accidents
Ważniejsze przyczyny wypadków:			Major causes of accidents:
Nieprzestrzeganie przepisów o ruchu drogowym przez kierujących pojazdami.....	2050	76,5	<i>Non-compliance with traffic regulations by drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do sytuacji w ruchu łącznie z przekroczeniem dozwolonej prędkości	733	27,4	<i>inappropriate speed for road conditions including exceeding the speed limit</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	434	16,2	<i>non-compliance with vehicle right of way passing incorrectly</i>
nieprawidłowa jazda na przejściach dla pieszych	318	11,9	<i>drive incorrectly in the pedestrians crossing</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie.....	137	5,1	<i>passing incorrectly</i>
Nieprzestrzeganie przepisów o ruchu drogowym przez osoby piesze	334	12,5	<i>Non-compliance with traffic regulations by pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	224	8,4	<i>of which imprudently entering the road way</i>
Stan nietrzeźwości użytkowników dróg:			Accidents involving persons under the influence of alcohol:
kierujących.....	157	5,9	<i>drivers of</i>
samochodami osobowymi	137	5,1	<i>passenger cars</i>
motocyklami.....	4	0,1	<i>motorcycles</i>
rowerami	6	0,2	<i>bicycles</i>
motorowerami	7	0,3	<i>motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	3	0,1	<i>lorries</i>
innymi pojazdami	-	-	<i>other vehicles</i>
pieszych.....	54	2,0	<i>pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez policję.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

^a Registered by the police.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

Łączność Communications

TABL. 11(253). **PODSTAWOWE USŁUGI ŁĄCZNOŚCI**^a
BASIC COMMUNICATION SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)...	734	733	686	651	Post offices (as of 31 XII)
miasta.....	401	429	409	372	urban areas
wieś.....	333	304	277	279	rural areas
Przesyłki listowe polecone, nadane w tys.	22314,4	24462,6	29548,2	30465,0	Registered letters mailed in thous.
Paczki i listy wartościowe nadane ^b w tys.	1261,5	2037,4	1961,5	1755,2	Packages and insured letters mailed ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane w tys. ...	8788,1	7059,1	6271,7	5996,4	Postal and telegraphic transfers paid in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	20701,8	18412,4	15911,5	15582,9	Orders of payments on banking accounts in thous.

a Dane dotyczą poczty publicznej. b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX.

a The data apply to the public post. b In overtum within Poland and from Poland aboard; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system.

TABL. 12(254). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE**^a
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne	916772	1004859	782482	726952	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	749244	766463	549705	503569	of which private subscribers ^b
miasta.....	751808	872159	680974	634151	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	605803	652649	468254	430098	of which private subscribers ^b
wieś.....	164964	132700	101508	92801	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	143441	113814	81451	73471	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) ...	894410	863429	655300	605763	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	730990	742248	562753	521972	urban areas
wieś	163420	121181	92547	83791	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	7792	7894	4204	3357	Public pay telephones
miasta	6180	5908	3355	2523	urban areas
wieś	1612	1286	849	834	rural areas

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of public system. b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędом, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section „Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sale** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, is marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. Shops include public pharmacies.

6. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

The division of shops by voivodships was made on the basis of the actual location of a shop.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób od 2004 r. dane uogólniane są w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw od 2004 r. opracowane są opisaną powyżej metodą; do 2003 r. dane opracowano na podstawie rejestru.

9. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

8. *Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons from 2004 the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.*

Information regarding shops and petrol stations since 2004 are compiling with method described above; until 2003 the data were compiled on the basis of the register.

9. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1(255). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	21666,9	25674,9	34548,1	38893,7	T O T A L in mln zł
W tym udział przedsiębiorstw handlowych ^a w %	14,9	26,9	36,6	35,9	Of which share of trade enterprises ^a in %
Na 1 mieszkańca w zł	7434	8883	12009	13521	Per capita in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2(256). **STRUKTURA SPRZEDAŻY DETALICZNEJ TOWARÓW^a (ceny bieżące)**
STRUCTURE OF RETAIL SALES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ŻŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

O G Ó Ł E M	7846,0	12097,7	20810,1	21883,1	T O T A L
--------------------------	---------------	----------------	----------------	----------------	------------------

W ODSETKACH
 IN PERCENT

O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	77,4	81,2	81,1	84,1	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe .	22,4	29,1	28,6	30,6	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	5,7	5,6	4,8	5,8	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	49,3	46,5	47,7	47,7	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	22,6	18,8	18,9	15,9	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3(257). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)**
WHOLESALE SALES IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ŻŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

O G Ó Ł E M	17458,9	20773,1	31721,1	32278,9	T O T A L
--------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

W ODSETKACH
 IN PERCENT

O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe	12,7	9,7	13,0	8,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	5,9	5,1	3,9	3,1	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	81,4	85,2	83,1	88,7	Non-foodstuffs goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4(258). SKLEPY I STACJE PALIW WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH

Stan w dniu 31 XII

SHOPS AND PETROL STATIONS BY ORGANIZATIONAL FORMS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	33524	28146	28763	28262	T O T A L
Domy towarowe	13	8	4	4	Department stores
Domy handlowe	39	35	17	15	Trade stores
Supermarkety.....	128	209	299	332	Supermarkets
Hipermarkety.....	8	38	48	50	Hipermarkets
Sklepy powszechnie	432	468	365	441	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	772	1349	2024	2370	Specialized shops
Pozostałe ^a	31595	25331	25466	24438	Others ^a
Stacje paliw.....	537	708	540	612	Petrol stations

^a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

U w a g a. Ze względu na zmianę metody badania sklepów i stacji paliw prezentowane dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 326.

^a Data concern economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

N o t e. Due to change in the survey of shops and petrol stations methods data are not strictly comparable with data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 8 on page 326.

TABL. 5(259). GASTRONOMIA ^aCATERING ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	921	779	975	996	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje.....	318	357	358	392	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	691617	824934	1339927	1593129	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
produkcja gastronomiczna.....	562804	705571	1174194	1427131	catering production
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	86078	70198	97413	103516	alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6(260). TARGOWISKA

Stan w dniu 31 XII

MARKETPLACES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	151	160	153	152	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej.....	138	152	145	146	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia targowisk w tys. m ²	846,0	874,9	813,0	815,5	area of marketplaces in thous. m ²
w tym sprzedażowa.....	447,3	459,6	471,0	425,5	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	14996	10790	9858	6783	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	12473	7420	6094	5055	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	1332	2106	2716	643	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł.....	17210,3	17124,4	15210,7	16139,0	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a A Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2009, Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na export wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji); przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nie-

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009, No. 152, item 1223, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers and employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, National Investment Funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from home and foreign sales generated by product unit (ready-made products, semi-finished products, and services) as well as packages, equipment and other services, providing they are invoiced jointly with the products;
- 2) sales revenues of goods and materials (i.e. purchased unprocessed fixed assets and self-manufactured products to be resold, providing they are sold in a seller's own chain of shops, next to goods of different origin); sales revenues of products, goods and materials which influence the financial result is set in a value expressed in real sale prices including discounts and price reduction, and excluding goods and services tax;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (of which money

odpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (w tym środki pieniężne na inne cele niż nabycie lub wytworzenie środków trwałych, środków trwałych w budowie lub wartości niematerialnych i prawnych), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;

- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne obejmują: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;

assets for other purpose than purchasing or manufacturing fixed assets, assets under construction and intangible fixed assets) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;

- 4) *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) *the cost of products, goods and materials sold, connected with the basic activity, including sales value from goods and materials as well as the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*

4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i opłaty dodatkowe z tytułu leasingu finansowego, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług.

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi, zaniechaniem lub zawieszeniem pewnego rodzaju działalności (w tym również istotną zmianą metod produkcji lub sprzedażą zorganizowanej części jednostki) oraz postępowaniem układowym lub naprawczym.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanego ulg. Od 2002 r. w myśl znowelizowanej ustawy o rachunkowości (art. 37) podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną:

- część bieżąca to podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy, część odroczona stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and additional fees from financial leasing, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events, certain types of ceased or suspended activity (also including a significant change in the methods of production or the sale of an organised part of an entity) as well as negotiations or improvement.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. Since 2002 according to the modified Act of Accounting (art. 37) the income tax consists of the current and the deferred part:

- the current part in the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part constitutes a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. While the reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. The Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz od 2002 r. krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności i roszczenia, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i od 2002 r. krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne.

U w a g a. Należności z tytułu dostaw i usług od 2002 r. są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego, udziały (akcje) własne oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues and claims to short-term liabilities,
 - **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues and claims, short-term investments and since 2002 short-term deferred expenditures) to short-term liabilities.

12. Current assets include: inventories, short-term dues and claims, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and since 2002 short-term deferred expenditures.

Note. Dues from deliveries and services since 2002 are included in short-term dues (irrespective of its due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), supplementary capital (fund), capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year, shares and participating interest from net profit within the accounting year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- w spółkach akcyjnych, komandytowo-akcyjnych, z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

U w a g a. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług od 2002 r. są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

- *initial capital – in joint stock companies and in limited liability companies,*
- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in co-operatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, also liabilities from bank credits and loans. They are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Note. Liabilities from deliveries and services since 2002 are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1(261). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
			ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
			w mln zł		in mln zł
Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	105282,1	156717,3	163999,3	10035,9	153963,4
w tym: of which:					
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)..... <i>Net sales revenues of products (goods and services)</i>	64437,9	97027,7	100893,6	8157,8	92735,7
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów..... <i>Net sales revenues of goods and materials</i>	37122,2	53916,9	57177,2	1407,3	55769,9
Przychody finansowe..... <i>Financial revenues</i>	1657,6	2679,0	3054,7	152,0	2902,7
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności..... Costs of obtaining revenues from total activity	99223,9	148728,1	154304,8	9138,0	145166,8
w tym: of which:					
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)..... <i>Cost of products sold (goods and services)</i>	62332,6	94699,0	97780,3	7105,7	90674,6
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	32444,4	46336,3	49113,1	1299,4	47813,7
<i>Value of goods and materials sold</i>					
Koszty finansowe..... <i>Financial costs</i>	2161,1	5030,8	4384,9	249,7	4135,3
Wynik finansowy na działalności gospodarczej.. Financial result on economic activity	6058,3	7989,2	9694,5	897,9	8796,6
Zyski nadzwyczajne..... Extraordinary profits	32,2	47,3	24,6	8,3	16,3
Straty nadzwyczajne..... Extraordinary losses	9,4	29,2	27,4	0,8	26,5
Wynik finansowy brutto Gross financial result	6081,1	8007,4	9691,8	905,4	8786,4
Zysk brutto	7435,5	10666,9	11192,8	981,6	10211,2
<i>Gross profit</i>					
Strata brutto	1354,3	2659,5	1501,0	76,3	1424,8
<i>Gross loss</i>					
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto..... Obligatory encumbrances of gross financial result	1050,7	1645,4	1645,4	195,6	1449,8
W tym podatek dochodowy ^a	1032,3	1614,2	1643,6	194,7	1448,9
<i>Of which income tax^a</i>					
Wynik finansowy netto..... Net financial result	5030,5	6362,0	8046,4	709,8	7336,6
Zysk netto	6381,7	8966,0	9555,3	783,7	8771,6
<i>Net profit</i>					
Strata netto	1351,2	2604,0	1508,9	73,9	1435,0
<i>Net loss</i>					

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 331.

a See general notes, item 9 on page 331.

TABL. 2(262). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross finan- cial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
OGÓŁEM 2005	105282,1	99223,9	6081,1	1050,7	5030,5
TOTAL 2008	156717,3	148728,1	8007,4	1645,4	6362,0
..... 2009	163999,3	154304,8	9691,8	1645,4	8046,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	891,8	815,2	77,2	4,5	72,7
Przemysł <i>Industry</i>	87241,7	80504,5	6733,2	1108,4	5624,7
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	14010,4	10679,6	3338,1	872,7	2765,4
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	60316,3	57941,3	2363,8	323,1	2040,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>	11063,9	10135,1	928,8	191,2	737,6
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>	1851,2	1748,5	102,4	21,5	81,0
Budownictwo..... <i>Construction</i>	9033,0	8312,1	721,2	122,1	599,0
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	46951,8	45826,8	1124,8	197,7	927,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	3402,6	3314,6	88,3	19,2	69,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1398,9	1327,6	71,4	19,2	52,2
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	1738,5	1641,5	97,1	32,5	64,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... <i>Financial and insurance activities</i>	3758,3	3565,5	192,6	27,3	165,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1331,1	1217,0	114,1	23,7	90,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2260,3	2160,6	99,8	21,9	77,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	4031,3	3682,1	349,4	53,9	295,5
Edukacja <i>Education</i>	175,7	166,1	9,6	1,1	8,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	1175,7	1106,2	69,5	12,3	57,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	515,3	582,5	-67,3	1,1	-68,4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	93,5	82,6	10,9	0,5	10,3

TABL. 3(263). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw ogółem Total number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
		w % ogółu			in % of total		
OGÓŁEM 2005	3660	76,4	21,5	2,1	75,5	22,1	2,4
TOTAL 2008	4141	78,0	21,5	0,5	77,0	22,0	1,0
..... 2009	4261	77,5	22,1	0,4	76,5	22,6	0,9
sektor publiczny public sector	232	71,1	28,0	0,9	71,6	28,0	0,4
sektor prywatny..... private sector	4029	77,9	21,7	0,4	76,8	22,3	0,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing	127	86,6	13,4	-	85,8	13,4	0,8
Przemysł Industry	1391	72,2	27,7	0,1	71,4	28,3	0,4
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	54	77,8	22,2	-	75,9	24,1	-
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	1201	71,4	28,5	0,2	70,4	29,1	0,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	26	76,9	23,1	-	76,9	23,1	-
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	110	77,3	22,7	-	78,2	21,8	-
Budownictwo Construction	517	81,4	18,6	-	80,9	19,1	-
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1140	81,1	18,8	0,1	80,4	19,5	0,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	165	76,4	23,6	-	76,4	23,6	-
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	95	65,3	34,7	-	65,3	34,7	-
Informacja i komunikacja Information and communications	100	81,0	19,0	-	81,0	19,0	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... Financial and insurance activities	50	80,0	20,0	-	78,0	20,0	2,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	122	83,6	8,2	8,2	76,2	9,0	14,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	176	72,2	27,8	-	72,2	27,8	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	194	77,3	21,1	1,5	72,7	22,2	5,2
Edukacja Education	27	96,3	3,7	-	96,3	3,7	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	125	88,0	11,2	0,8	88,0	12,0	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	19	52,6	47,4	-	47,4	52,6	-
Pozostała działalność usługowa Other service activities	13	76,9	23,1	-	76,9	23,1	-

TABL. 4(264). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
 ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
							w % <i>in %</i>
OGÓŁEM	2005	94,2	5,8	4,8	31,9	94,1	132,6
TOTAL	2008	94,9	5,1	4,1	35,7	100,5	144,8
	2009	94,1	5,9	4,9	36,4	102,2	144,4
sektor publiczny		91,1	9,0	7,1	74,0	126,7	150,7
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		94,3	5,7	4,8	33,9	100,6	143,9
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo...		91,4	8,7	8,2	61,2	145,2	278,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		92,3	7,7	6,4	35,8	104,6	150,1
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		76,2	23,8	19,7	81,2	155,8	258,3
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		96,1	3,9	3,4	27,1	94,5	135,2
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		91,6	8,4	6,7	53,6	129,1	156,7
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		94,5	5,5	4,4	56,6	122,2	137,5
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		92,0	8,0	6,6	50,8	115,9	177,8
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ¹		97,6	2,4	2,0	16,8	70,2	121,0
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		97,4	2,6	2,0	29,5	88,5	108,6
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		94,9	5,1	3,7	19,1	41,0	49,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		94,4	5,6	3,7	88,3	185,9	208,8
<i>Information and communications</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		94,9	5,1	4,4	161,4	219,5	225,7
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		91,4	8,6	6,8	102,7	145,7	182,3
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		95,6	4,4	3,4	70,5	148,9	170,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		91,3	8,7	7,3	21,2	114,8	121,8
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		94,6	5,4	4,8	269,1	555,7	601,1
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		94,1	5,9	4,9	86,4	161,1	173,5
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		113,0	-13,1	-13,3	65,3	92,4	96,6
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		88,4	11,6	11,1	39,5	151,3	186,5
<i>Other service activities</i>							

TABL. 5(265). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy			
			razem total	w tym		
				materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and products in progress	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	34413,7	9327,5	2644,2	1845,7
2	TOTAL	2008	57276,1	16493,9	3855,6	2913,6
3		2009	56205,1	15122,5	4028,6	3223,0
4	sektor publiczny		3614,2	472,0	219,2	69,1
	<i>public sector</i>					
5	sektor prywatny		52590,9	14650,5	3809,4	3153,8
	<i>private sector</i>					
6	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		541,5	254,4	47,8	41,3
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
7	Przemysł		29463,4	8418,2	3519,3	2410,5
	<i>Industry</i>					
8	górnictwo i wydobywanie		5280,5	2078,8	286,8	1451,0
	<i>mining and quarrying</i>					
9	przetwórstwo przemysłowe		20758,2	5980,8	2938,0	956,5
	<i>manufacturing</i>					
10	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		2809,0	306,7	269,7	0,3
	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
11	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		615,8	51,9	24,8	2,7
	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
12	Budownictwo		4655,7	1321,9	154,0	622,4
	<i>Construction</i>					
13	Handel; naprawa pojazdów samochodowych		11197,4	4574,0	214,9	88,5
	<i>Trade; repair of motor vehicles</i> ^Δ					
14	Transport i gospodarka magazynowa		916,6	129,4	18,9	2,3
	<i>Transportation and storage</i>					
15	Zakwaterowanie i gastronomia		315,9	35,0	15,4	0,1
	<i>Accommodation and catering</i> ^Δ					
16	Informacja i komunikacja		907,4	68,9	12,5	14,3
	<i>Information and communications</i>					
17	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2367,3	2,2	0,3	0,5
	<i>Financial and insurance activities</i>					
18	Obsługa rynku nieruchomości		834,0	137,7	4,7	9,6
	<i>Real estate activities</i>					
19	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		897,3	78,5	22,5	23,8
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
20	Administrowanie i działalność wspierająca		3673,7	78,1	8,6	9,1
	<i>Administrative and support service activities</i>					
21	Edukacja		36,4	2,2	0,1	-
	<i>Education</i>					
22	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		260,2	11,6	8,6	-
	<i>Human health and social work activities</i>					
23	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		87,5	2,0	0,6	0,1
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
24	Pozostała działalność usługowa		50,7	8,6	0,4	0,4
	<i>Other service activities</i>					

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 332.

a See general notes, item 12 on page 332.

<i>Inventories</i>		Krótkoterminowe należności i roszczenia		Inwestycje krótkotermini- nowe	Krótkotermino- we rozliczenia międzyokreso- we czynne	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues and claims</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług ^a <i>of which from deliveries and services^a</i>	<i>Short-term investments</i>	<i>Short-term deferred expenditures</i>	
<i>in mln zł</i>						
1704,4	3049,3	16116,7	2844,6	8290,8	678,8	1
2685,9	6889,2	25596,0	18793,1	14132,1	1054,1	2
2385,0	5340,5	25605,1	19638,0	14176,6	1301,0	3
65,4	106,9	1264,7	973,3	1773,2	104,2	4
2319,6	5233,6	24340,3	18664,7	12403,3	1196,8	5
154,6	9,5	163,3	95,8	118,9	4,9	6
1910,4	527,8	13511,5	10826,5	7032,1	501,5	7
334,5	5,7	1524,2	1196,4	1659,3	18,2	8
1553,8	491,6	10339,0	8339,5	4159,1	279,3	9
19,1	9,7	1354,6	1068,3	960,1	187,6	10
3,1	20,6	293,7	222,3	253,6	16,5	11
138,6	371,3	1702,9	1452,4	1330,6	300,4	12
140,9	4083,0	4937,7	4417,6	1552,9	132,8	13
-	105,7	497,2	414,6	249,1	41,0	14
0,1	19,3	139,6	106,5	121,3	20,1	15
20,4	20,6	424,2	377,4	383,5	30,8	16
-	1,3	609,2	502,3	1693,1	62,8	17
8,4	110,1	196,9	152,7	469,7	29,8	18
5,2	26,4	413,0	361,0	371,4	34,5	19
5,4	53,9	2825,2	791,5	638,4	132,1	20
-	2,1	17,4	3,9	16,3	0,6	21
1,1	1,7	112,1	96,8	129,7	6,9	22
-	1,2	24,6	14,3	59,1	1,8	23
-	6,7	30,4	24,5	10,7	1,0	24

TABL. 6(266). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki and loans	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług ^a liabilities from deli- veries and services ^a	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	39005,2	13055,6	8110,2	25949,6	5174,5	9324,9
TOTAL	2008	60448,4	20901,9	10025,6	39546,4	8827,8	19323,7
	2009	59964,5	21029,8	9881,7	38934,7	8293,7	18849,0
sektor publiczny		5601,3	3203,7	1408,6	2397,6	413,8	596,3
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		54363,1	17826,1	8473,1	36537,0	7879,9	18252,7
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo...		376,4	182,0	128,7	194,4	52,9	94,8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		28468,6	8835,6	3269,4	19633,0	3366,5	9974,0
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		2357,0	313,1	198,0	2044,0	213,8	740,1
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		21295,3	5946,7	2179,9	15348,5	2844,6	8556,6
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		4152,9	2360,4	712,9	1792,6	207,0	580,6
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		663,4	215,4	178,5	447,9	101,1	96,6
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>							
Budownictwo		3356,1	737,8	415,6	2618,4	362,3	1496,8
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ		11168,2	1916,9	1535,6	9251,3	1806,8	5739,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		1206,8	363,1	171,2	843,7	158,5	433,7
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1123,6	487,2	433,3	636,4	390,5	126,8
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		546,4	111,9	37,1	434,5	142,8	153,5
<i>Information and communications</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...		3863,3	2814,4	145,8	1048,9	59,1	89,1
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1645,6	1188,1	987,7	457,5	118,3	143,1
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		962,1	435,4	169,2	526,6	45,5	213,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		6538,7	3522,6	2305,5	3016,1	1743,4	273,4
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		6,2	0,2	0,1	6,1	1,1	2,2
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		276,7	126,7	100,5	150,0	21,4	70,4
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		344,8	254,3	168,0	90,6	22,5	24,6
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		80,9	53,8	13,8	27,2	2,0	13,0
<i>Other service activities</i>							

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 333.

a See general notes, item 14 on page 333.

TABL. 7(267). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitał (fundusz) podstawowy core capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzielo- ny (nierozli- czony) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
		w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	46920,3	28792,7	15483,3	-5551,4	5099,1
TOTAL	2008	69587,4	34006,4	26412,6	-3573,9	6374,4
	2009	73292,7	35254,6	28738,5	-4597,6	8206,0
sektor publiczny		11368,1	5880,4	4498,3	-478,3	709,8
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		61924,5	29374,2	24240,3	-4119,3	7496,2
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo...		749,4	208,6	359,2	-7,9	72,7
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		43323,4	18315,9	18290,5	-2911,2	5785,3
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		11987,9	2981,5	6199,4	-237,0	2765,4
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		20109,0	10640,2	7347,8	-2724,9	2201,3
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		8329,5	2506,0	4266,9	109,9	737,6
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2896,9	2188,1	476,4	-59,2	81,0
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>						
Budownictwo		3048,0	899,4	1152,8	19,2	600,8
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ		8853,1	5090,3	3242,7	-1076,6	931,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		1162,2	847,6	187,6	-64,4	69,2
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1113,8	690,0	131,4	16,3	52,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		1549,8	666,7	837,1	-100,9	64,6
<i>Information and communications</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...		3592,6	1385,8	2141,2	-279,1	165,3
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3419,9	2207,7	913,2	49,3	90,4
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1088,1	524,7	452,4	-58,7	70,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4654,1	3723,9	879,4	-34,6	295,5
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		26,9	2,1	18,8	0,4	8,3
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		505,4	336,6	115,7	-21,2	56,9
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		168,9	321,3	16,5	-115,6	-68,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		36,9	34,0	0,0	-12,5	10,3
<i>Other service activities</i>						

TABL. 8(268). KAPITAŁ ZAKŁADOWY (AKCYJNY) PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

INITIAL CAPITAL (JOINT STOCK) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate			
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób praw- nych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2005	22535,9	2324,3	1258,9	2262,2	8836,0
TOTAL 2008	28221,0	1874,9	2236,1	2606,4	12458,1
	2009	1635,2	2260,3	2787,9	13291,5
sektor publiczny..... public sector	5842,2	589,2	1446,4	296,3	52,8
sektor prywatny..... private sector	23966,3	1046,0	813,9	2491,6	13238,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing	193,2	28,5	27,9	59,5	50,5
Przemysł..... Industry	17831,9	1289,6	1907,7	1310,7	8199,8
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	2981,5	927,6	511,4	146,0	157,7
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	10161,0	155,3	84,3	993,9	7960,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air condi- tioning supply	2506,0	96,7	1270,0	146,1	24,8
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities	2183,3	110,0	42,0	24,7	56,8
Budownictwo..... Construction	736,8	58,0	108,2	225,5	97,1
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	4734,0	28,5	39,7	604,8	3103,9
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	781,5	88,4	54,2	37,0	31,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	658,8	21,8	70,7	63,6	135,1
Informacja i komunikacja..... Information and communications	660,9	1,3	1,0	41,8	75,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	1382,6	-	20,0	93,8	605,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	412,4	7,2	4,2	149,9	2,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	471,9	15,5	19,0	36,0	267,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1281,4	-	1,6	105,4	701,6
Edukacja..... Education	1,8	-	-	1,3	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	321,2	80,4	6,0	48,9	2,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	319,2	16,1	-	8,5	15,5
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	20,8	-	0,1	1,2	2,1

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Przez finanse publiczne rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: pobieraniem i gromadzeniem dochodów, wydatkowaniem środków publicznych, finansowaniem deficytu, zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzaniem środkami publicznymi, zarządzaniem długiem publicznym.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów, wydatków oraz wyników budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Ogólne zasady finansów publicznych, gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, sprawozdawczości budżetowej oraz klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych regulują m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104), z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591), z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592), z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590), z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966), z późniejszymi zmianami,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 VI 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 VI 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 107, poz. 726), z późniejszymi zmianami.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. *Public finance is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, deficit financing, committing funds as well as the management of public funds and public debt.*

2. *The presented data include information concerning revenues, expenditures and the budgets results of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats, voivodship).*

3. *The general principles of public finance, management of local self-government entities, budgetary reporting and classification of budget revenue and expenditure are regulated by the following legal acts:*

- *the Law on Public Finance, dated 30 VI 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104), with later amendments,*
- *the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990 (Journal of Laws of 2001 No. 142), item 1591, with later amendments,*
- *the Law on Powiat Self-government, dated 5 VI 1998 (Journal of Laws of 2001 No. 142, item 1592), with later amendments,*
- *the Law on Voivodship Self-government, dated 5 June 1998 (Journal of Laws of 2001 No. 142, item 1590), with later amendments,*
- *the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (Journal of Laws No. 203, item 1966), with later amendments,*
- *the Regulation of the Minister of Finance, dated 27 VI 2006, on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 115, item 781),*
- *the Regulation of the Minister of Finance, dated 14 VI 2006 on the Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures as well as Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 107, item 726), with later amendments.*

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia.

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) otrzymane z funduszy celowych,
 - c) realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
- 3) dotacje rozwojowe,
- 4) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części : wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Self-government.

A city with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore, in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets are grouped on the basis of budget classification, introduced by the Regulation of the Minister of Finance.

6. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, i.e.: the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, and receipts arising from the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,
 - c) revenue from property e.g., income from renting and leasing as well as other agreements with a similar character,
 - d) funds for the additional financing own tasks from non-budgetary sources;
- 2) appropriated allocations:
 - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) allocations received from appropriated funds,
 - c) allocations based on agreements between entities of local self-government,
- 3) development allocations,
- 4) general subsidies from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

7. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi – w tym składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych.

7. Expenditure of local self-government entities budgets are divided into: property related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditures on wages and salaries (including derivatives – of which contributions to compulsory social security and the Labour Fund),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- allocations for the organizational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees,
- benefits for natural persons.

TABL. 1(269). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship	
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM 2000	6142097,2	2595020,1	2163767,5	1029457,1	353852,5	
TOTAL						
	2005	8341173,8	3881049,7	2637488,7	1201222,8	621412,6
	2008	11205063,9	5286642,1	3248377,4	1590204,2	1079840,2
	2009	11968476,9	5409411,6	3363515,7	1691723,5	1503826,1
Dochody własne	6609050,8	3149104,2	2422102,8	491788,1	546055,7	
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym	2701327,5	1020268,3	976512,2	278910,9	425636,1	
Share in income tax						
od osób prawnych.....	561012,1	83776,8	104606,6	17499,2	355129,5	
corporate income tax						
od osób fizycznych.....	2140315,4	936491,5	871905,6	261411,7	70506,6	
personal income tax						
Podatek od nieruchomości.....	1304049,9	954227,3	349822,6	-	-	
Tax on real estate						
Podatek rolny	103889,9	102309,4	1580,5	-	-	
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych	52213,0	32298,2	19914,8	-	-	
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych	118764,7	64720,0	54044,7	-	-	
Tax on civil law transactions						
Opłata skarbowa	39671,4	22465,3	17206,1	-	-	
Treasury fee						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1(269). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Dochody z majątku	814612,9	366739,7	427105,4	18493,2	2274,6
<i>Revenue from property</i>					
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	334456,0	153796,3	171789,8	7482,2	1387,7
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>					
Srodki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych	218356,2	68558,5	98435,5	4979,5	46382,7
<i>Funds for additional financing of own tasks from non-budgetary sources</i>					
Dotacje celowe	1678817,3	885327,6	270633,1	415462,4	107394,2
Appropriated allocations					
Z budżetu państwa	1496896,2	809806,5	244932,6	339718,1	102439,0
<i>From the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1036851,4	549217,9	176137,4	217274,4	94221,7
<i>for government administration tasks</i>					
własne	453656,0	258377,3	67987,1	120181,3	7110,3
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z orga- nami administracji rządowej	6388,8	2211,4	808,0	2262,4	1107,0
<i>realized on the basis of agreements with gov- ernment administration bodies</i>					
Otrzymane z funduszy celowych	76690,3	57519,2	7529,6	8909,0	2732,5
<i>Received from appropriated funds</i>					
Na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu terytorial- nego	105230,7	18001,8	18170,9	66835,3	2222,7
<i>For tasks realized on the basis of agreements between entities of local self-government</i>					
Dotacje rozwojowe	847762,7	62060,7	46894,2	25194,2	713613,6
Development allocations					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	2832846,2	1312919,1	623885,6	759278,8	136762,7
General subsidies from the state budget					
W tym na zadania oświatowe	2235913,4	990412,7	577098,8	612875,7	55526,2
<i>Of which for educational tasks</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 2(270). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2009 R.
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	11968476,9	5409411,6	3363515,7	1691723,5	1503826,1
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... <i>Agriculture and hunting</i>	112943,0	62694,2	160,2	2046,0	48042,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	12721,1	12551,7	-	-	169,4
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	530803,3	154967,2	190068,1	106412,1	79355,9
Gospodarka mieszkaniowa..... <i>Dwelling economy</i>	993844,0	410777,4	539398,8	38956,0	4711,9
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	30156,8	6308,7	6857,8	15794,8	1195,5
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	129976,2	50787,5	41610,1	15638,1	21940,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoża- rowa..... <i>Public safety and fire care</i>	181481,1	10439,3	53809,4	117157,8	74,6
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych.. <i>Corporate income tax and personal income tax</i>	4628535,5	2400840,7	1480202,0	320094,9	427397,9
Oświata i wychowanie..... <i>Education</i>	158537,7	76809,2	49727,5	29432,0	2569,0
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	84020,5	2996,5	9414,4	69393,3	2216,3
Pomoc społeczna..... <i>Social welfare</i>	971357,7	649465,2	171546,1	148768,1	1578,4
Edukacyjna opieka wychowawcza..... <i>Educational care</i>	64189,6	22641,6	3347,5	21648,7	16551,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	161221,9	71609,1	88804,0	236,4	572,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	43134,1	29584,2	11217,7	383,4	1948,8
Kultura fizyczna i sport..... <i>Physical education and sport</i>	105501,0	72810,5	31568,4	1060,4	61,7

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3(271). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship	
						w tys. zł in thous. zł
OGÓŁEM 2000	6452457,8	2741233,2	2308268,0	1052720,0	350236,6	
TOTAL						
	2005	8121049,3	3921926,3	2412925,3	1216795,5	569402,2
	2008	11917438,1	5445439,3	3846447,4	1619367,3	1006184,1
	2009	13630155,1	5890294,8	4300940,1	1848576,4	1590343,8
Wydatki bieżące	9858132,6	4593216,3	2884332,0	1571589,2	808995,1	
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje	1268015,1	429701,2	324926,0	102073,1	411314,8	
Allocations						
w tym dotacje dla zakładów budżetowych, go- sodarstw pomocniczych, środków specjal- nych i funduszy celowych	154147,6	104831,9	34858,0	6605,9	7851,8	
of which allocations for budgetary establish- ments, auxiliary units, special funds and ap- propriated funds						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1003991,0	741952,7	180341,9	74248,2	7448,2	
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	7278273,9	3297519,8	2269625,0	1342774,9	368354,2	
Current expenditure of budgetary entities						
w tym: of which:						
wynagrodzenia	3427132,6	1564827,3	967665,6	768619,0	126020,7	
wages and salaries						
składki na obowiązkowe ubezpieczenia spo- łeczne i Fundusz Pracy	560882,4	266463,0	157099,8	116385,0	20934,6	
contributions to compulsory social security and the Labour Fund						
zakup materiałów i usług	2786334,2	1246392,7	1015504,8	328384,2	196052,5	
purchase of materials and services						
Obsługa długu publicznego	147803,3	59585,7	59209,7	22519,2	6488,7	
Public debt servicing						
Wydatki majątkowe	3772022,6	1297078,5	1416608,1	276987,3	781348,7	
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^b	3629931,5	1257998,7	1353652,0	271432,1	746848,7	
Of which investment expenditure ^b						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations for financing investment tasks of budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds.

TABL. 4(272). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2009 R.
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
OGÓŁEM	13630155,1	5890294,8	4300940,1	1848576,4	1590343,8
TOTAL					
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo i łowiectwo	173335,3	102832,8	643,1	1936,8	67922,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, wodę	37600,1	34407,2	3002,9	-	190,0
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	2139036,7	625005,8	780927,6	275617,1	457486,2
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	781252,3	369922,2	390729,4	10562,6	10038,2
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	93362,2	31929,0	31713,5	23529,3	6190,3
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	1225003,4	622013,6	288117,6	213937,5	100934,7
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoża- rowa	274505,8	69052,3	84278,0	118642,2	2533,3
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego ^b	162256,8	64075,9	60063,1	31617,3	6500,5
<i>Public debt servicing^b</i>					
Oświata i wychowanie	3444879,7	1785245,9	1006286,1	545681,6	107666,1
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	271114,8	62123,3	34457,5	107352,1	67181,8
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1539344,5	852429,9	367052,6	273759,2	46102,8
<i>Social welfare</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	320185,9	62430,0	83771,5	139148,9	34835,6
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1054161,4	518639,8	529704,2	2498,1	3319,4
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	593795,1	292107,7	203537,2	5393,6	92756,5
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna i sport	503599,6	289528,8	183776,2	4833,6	25461,1
<i>Physical education and sport</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące od 1 I 2005 r. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości - MSR).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Od 2005 r. nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa” (w poprzednich edycjach Rocznika wykazywane były w sekcji „Budownictwo”).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of Accounts 1995” (ESA).

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- means of transport,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that used since 2005 International Accounting Standards - IAS).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor’s activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares were included in the section “Transportation and storage” since 2005 (in previous editions of the Yearbook those outlays had been reported in the section “Construction”).

3. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami) nakłady inwestycyjne na niektóre przedmioty leasingu, stanowiące środki trwałe podmiotów je użytkujących (leasingobiorców), zaliczono do nakładów tych podmiotów.

4. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesiono przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowe).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

3. Since 2002 due to amendment of Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments) investment outlays on some objects of lease being fixed assets of units using them (lessee) have been included into investment outlays of those units.

4. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready, for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd), as well as since 1 I 2002, co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez wartość brutto środków trwałych **w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII. w bieżących cenach ewidencyjnych należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- od 1 I 2005 r. również wycenę według wartości godziwej w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR).

3. Wartość zużycia środków trwałych odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

4. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

5. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami) niektóre przedmioty leasingu zaliczone są do środków trwałych podmiotów je użytkujących (leasingobiorców)

6. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** is understood, as of 31 XII at current book-keeping prices is understood: within the scope of fixed assets designated for exploitation:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,
- since 1 I 2005 also revaluation according to fair value in units that used International Accounting Standards (IAS).

3. The value of consumption of fixed assets corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.

The **degree of consumption** of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.

4. Data by sections of the NACE rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

5. Since 2002, due to amendment Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments), some objects of lease have been included into fixed assets of units using them (lessee).

6. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnership employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych – ustalono szacunkowo.

7. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations was estimated.*

7. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) *buildings and structures:*
 - a) *buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,*
 - b) *land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);*
- 2) *machinery, technical equipment and tools:*
 - a) *boilers and power industry machinery,*
 - b) *general usage machinery, equipment and apparatus,*
 - c) *special use machinery, equipment and apparatus,*
 - d) *technical equipment,*
 - e) *tools, instruments, moveables and endowments;*
- 3) *transport equipment;*
- 4) *other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).*

Inwestycje

Investments

Uwaga do tablic 1–4

Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 352.

Note to tables 1–4

See general notes, item 3 on page 352.

TABL. 1(273). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)

INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009		
		ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
		w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	18470,3	18751,9	7993,5	10758,4
TOTAL				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	251,3	225,8	43,5	182,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Przemysł	7110,9	7188,7	2306,7	4882,0
<i>Industry</i>				
górnictwo i wydobywanie	1215,5	1324,5	80,5	1244,0
<i>mining and quarrying</i>				
przetwórstwo przemysłowe	4069,9	3408,4	97,5	3310,9
<i>manufacturing</i>				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1028,1	1412,3	1126,4	285,8
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	797,4	1043,5	1002,3	41,3
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
Budownictwo	578,8	559,9	35,1	524,8
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1933,4	1750,7	51,1	1699,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	3148,8	3476,5	3227,4	249,0
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	235,5	164,6	7,0	157,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	304,2	186,9	3,1	183,8
<i>Information and communications</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	471,1	289,7	11,0	278,7
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1608,4	2214,1	422,4	1791,7
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	266,0	261,2	37,8	223,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	485,4	307,1	0,7	306,4
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	423,8	398,6	397,0	1,6
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja	516,2	653,6	624,5	29,1
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	512,5	421,0	322,3	98,7
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	587,9	594,7	494,7	100,0
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	36,0	58,9	9,1	49,8
<i>Other service activities</i>				

^a Według lokalizacji inwestycji.

^a According to investment location.

TABL. 2(274). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY OWNERSHIP SECTORS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
			ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
			<i>total</i>	<i>public sector</i>	<i>private sector</i>
			w mln zł	<i>in mln zł</i>	
OGÓŁEM TOTAL	7621,0	11659,3	10555,0	3075,9	7479,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	103,8	128,8	96,4	42,1	54,2
Przemysł <i>Industry</i>	4698,6	6464,8	6389,6	1678,5	4711,1
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	685,1	1213,6	1317,1	80,5	1236,6
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	3314,3	3892,3	3261,3	97,4	3163,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	463,6	995,3	1381,5	1099,6	281,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	235,6	363,6	429,7	401,0	28,7
Budownictwo <i>Construction</i>	173,4	386,9	301,0	20,1	280,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1083,4	1563,2	1273,8	51,0	1222,8
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	541,7	813,9	760,0	660,8	99,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	42,9	163,4	125,5	0,9	124,6
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	147,4	290,7	165,8	2,6	163,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	283,8	453,6	160,6	11,0	149,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	158,3	204,1	502,8	256,9	245,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	31,8	189,1	83,3	12,1	71,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	183,1	455,0	227,1	0,5	226,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	-	-	0,1	-	0,1
Edukacja <i>Education</i>	10,5	13,6	21,6	2,6	18,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	139,5	247,8	255,4	209,9	45,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	17,6	281,5	179,9	126,4	53,5
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	5,2	2,8	12,2	0,5	11,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3(275). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a NA ŚRODKI TRWAŁE (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a ON FIXED ASSETS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu means of transport	
		w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	2005	6964,1	2577,7	3446,5	916,1
TOTAL	2008	9948,3	4322,0	4769,3	816,0
	2009	8572,8	3793,9	4115,9	610,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		117,5	43,1	47,5	19,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Górnictwo i wydobywanie		1288,5	449,8	808,1	28,2
<i>Mining and quarrying</i>					
Przetwórstwo przemysłowe		2567,1	691,1	1758,3	94,7
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		794,8	393,7	385,1	14,6
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		456,4	368,6	63,4	23,7
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		324,1	105,0	159,2	58,4
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1154,4	673,5	374,0	104,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		175,7	50,8	19,9	103,9
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		141,9	72,4	56,5	12,9
<i>Accommodation and catering^a</i>					
Informacja i komunikacja		103,0	13,0	82,1	8,0
<i>Information and communications</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		187,7	71,1	92,0	24,4
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		324,7	293,7	13,5	16,6
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		77,2	30,0	42,6	4,2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		381,0	257,1	26,9	87,6
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		33,9	25,7	5,8	2,1
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		259,7	97,2	156,1	6,1
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		180,1	154,7	23,6	1,0
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		5,0	3,5	1,0	0,5
<i>Other service activities</i>					

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4(276). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT UNITS AND ENTITIES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu means of transport
		w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM 2005	1974,3	1714,1	202,3	39,4
TOTAL 2008	3551,0	3091,4	334,2	118,4
..... 2009	4608,0	4258,7	299,8	43,5
własność państwa state ownership	2195,1	1995,2	177,1	22,6
własność jednostek samorządu terytorialnego.... local self-government entities ownership	2412,8	2263,6	122,7	20,9
w tym: of which:				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	9,2	6,0	1,7	1,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	216,4	205,0	10,2	1,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	0,7	0,3	0,4	-
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	114,8	109,8	4,6	0,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	222,6	186,8	35,6	0,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	0,2	-	0,1	0,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	3525,1	3403,6	80,0	35,8
Edukacja Education	433,6	277,8	153,8	1,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	41,9	32,6	8,6	0,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	38,1	33,2	3,6	1,3

Środki trwałe

Fixed assets

Uwaga do tablic 5-8

Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 353.

Note to tables 5-8

See general notes, item 5 on page 353.

TABL. 5(277). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009		
		ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
		w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	179798,3	190463,3	75276,4	115186,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	7381,7	7512,5	1672,7	5839,7
Przemysł <i>Industry</i>	69350,5	76558,6	22541,0	54017,6
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	10350,7	10144,4	2485,8	7658,6
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	36357,5	41529,0	680,5	40848,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	15010,2	16823,9	12674,1	4149,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	7632,1	8061,2	6700,6	1360,7
Budownictwo <i>Construction</i>	6752,1	5175,2	2015,5	3159,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	10927,9	11343,6	116,9	11226,7
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	20183,2	22848,0	20810,4	2037,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1604,1	2337,8	98,4	2239,4
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	8240,6	5393,6	73,9	5319,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3402,1	3263,5	292,0	2971,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	23715,8	28500,9	6770,5	21730,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1850,1	2081,7	735,3	1346,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	4591,6	3119,8	152,7	2967,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	9266,3	7867,6	7858,1	9,5
Edukacja <i>Education</i>	5711,2	6513,8	6217,5	296,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	4087,9	4595,5	3572,5	1023,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2208,9	2734,7	2289,8	444,9
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	524,2	616,3	59,0	557,2

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a The division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 6(278). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
			ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
			w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	81183,7	107944,7	113846,6	30048,3	83798,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1180,9	1464,6	1563,2	767,3	795,8
Przemysł <i>Industry</i>	51200,1	65364,8	72266,5	19887,3	52379,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	7689,7	10292,0	10106,4	2485,8	7620,7
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	24881,0	34968,6	40138,9	677,8	39461,1
wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	14649,7	14769,5	16551,4	12542,2	4009,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	3979,7	5334,8	5469,7	4181,5	1288,2
Budownictwo <i>Construction</i>	2117,9	4735,6	4280,4	2007,4	2273,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	4605,1	8198,2	8544,4	116,3	8428,0
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	1791,9	2666,9	3165,7	1755,5	1410,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	946,6	1155,9	1804,4	69,1	1735,3
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	4691,4	7877,2	5023,3	73,5	4949,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	2344,5	2940,4	2882,7	292,0	2590,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	4865,3	4421,0	5714,3	786,2	4928,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	394,6	683,5	870,4	277,4	593,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	4169,7	4243,0	2721,9	7,2	2714,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	-	-	1,6	-	1,6
Edukacja <i>Education</i>	68,4	147,5	201,4	23,2	178,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	2179,6	2903,6	3381,3	2929,6	451,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	594,2	1098,4	1322,7	1046,0	276,7
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	33,5	44,2	102,6	10,2	92,4

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 7(279). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT

UNITS AND ENTITIES (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
		w mln zł	in mln zł	
OGÓŁEM 2005	20927,6	17995,2	2328,5	559,1
TOTAL 2008	26893,4	23039,1	3173,7	620,3
	2009	26307,0	3444,6	670,0
własność państwowa	8546,9	6306,7	1871,1	361,6
<i>state ownership</i>				
własność jednostek samorządu terytorialnego...	21992,0	20000,4	1573,6	308,4
<i>local self-government entities ownership</i>				
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	57,3	17,1	2,4	1,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Przetwórstwo przemysłowe	2,7	1,4	0,7	0,7
<i>Manufacturing</i>				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	131,9	93,3	38,5	0,1
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	2519,1	2341,2	142,7	32,3
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
Budownictwo	8,1	5,6	1,4	1,1
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	0,6	0,5	0,1	-
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	5309,2	5203,3	82,2	23,7
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	29,3	21,3	7,6	0,3
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5984,3	5828,4	111,4	28,9
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	457,8	433,3	15,7	8,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	145,5	138,8	3,0	2,3
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7858,1	6110,3	1195,3	500,0
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja	6194,3	4536,7	1611,4	38,2
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	629,1	471,7	138,4	18,9
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1162,1	1066,7	83,6	11,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	48,8	37,1	9,9	1,8
<i>Other service activities</i>				

TABL. 8(280). **STOPIEŃ ZUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT UNITS AND ENTITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
		w %	in %	
OGÓŁEM	2005 46,2	41,5	76,1	76,0
TOTAL	2008 45,2	40,5	76,4	61,5
	2009 42,1	37,1	77,2	61,0
własność państwowa	56,0	48,3	80,1	66,4
<i>state ownership</i>				
własność jednostek samorządu terytorialnego...	36,6	33,6	73,8	54,7
<i>local self-government entities ownership</i>				
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	31,9	40,0	79,0	96,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Przetwórstwo przemysłowe	41,4	7,7	67,5	86,8
<i>Manufacturing</i>				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	49,9	41,7	69,7	100,0
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	32,1	30,6	48,9	66,4
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
Budownictwo	18,8	3,9	52,5	52,3
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	54,4	51,4	86,0	-
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	18,1	17,3	53,7	62,6
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	59,4	52,4	77,4	94,3
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	64,4	64,3	72,9	74,1
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..	6,5	2,3	83,2	78,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	31,6	31,1	43,8	54,3
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	50,1	44,3	78,5	58,0
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja	40,7	26,1	81,2	74,1
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42,9	31,6	77,8	68,8
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	25,0	21,6	62,6	65,1
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	48,0	38,8	78,9	70,0
<i>Other service activities</i>				

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

Dane z rachunków regionalnych prezentowane są nadal w układzie PKD 2004; zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 715/2010 z dnia 10 VIII 2010 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (WE) nr 2223/96 w zakresie dostosowań wynikających ze zmian wprowadzonych w klasyfikacji statystycznej działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i klasyfikacji statystycznej produktów według działalności (CPA) w rachunkach narodowych; dane z rachunków regionalnych w układzie PKD 2007 będą po raz pierwszy przekazane w grudniu 2011 r.

W ramach PKD 2004 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.

Pod pojęciem „**Pozostała działalność usługowa**” ujęte są sekcje PKD 2004: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne”, „Edukacja”, „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”.

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

3. Wartość dodana brutto mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the “European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)”. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

Data on regional accounts are still presented according to the PKD 2004/Nace Rev. 1.1; pursuant to the Commission regulation (EU) No 715/2010 of 10 VIII 2010 amending Council Regulation (EC) No 2223/96 as regards adaptations following the revision of the statistical classification of economic activities NACE Rev. 2 and the statistical classification of products by activity (CPA) in national accounts, data on regional accounts according to the PKD 2007/Nace Rev. 2 will be provided for the first time in December 2011.

The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 1.1 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing” and “Electricity, gas and water supply”, as an additional grouping.

The item “**Other services activity**” was introduced including NACE Rev. 1.1 sections: “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Health and social work”, “Other community, social and personal service activities” and “Activities of households”.

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

3. Gross value added measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem obrotów wewnętrznych.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,

5. *Intermediate consumption* includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. *Intermediate consumption* is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. **Gross primary income in the households sector** consists of: gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e., wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

9. The grouping of data by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e., by the place of residence and main kind of the activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector* which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),
- 2) *financial corporations sector* which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity,
- 3) *general government sector* which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Act on Public Finances as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget,
- 4) *households sector* which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,

5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, fundacje oraz organizacje wyznaniowe.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy własności), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

12. Dane za 2005 i 2007 rok dotyczące nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika. Zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych m.in. aktualizacji dochodów z tytułu własności (w tym wartości odsetek) oraz różnych transferów bieżących.

Dane o nominalnych dochodach w sektorze gospodarstw domowych prezentowane w niniejszej edycji Rocznika są w pełni porównywalne.

13. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (zasady metodologiczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2008 r.”.

5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and religious organizations.*

11. *The estimation of scale of the “hidden economy” is included in regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (independently of the kind of ownership), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding co-operatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).*

12. *Data concerning nominal income in the households sector for the years 2005 and 2007 have been changed with reference to data published in previous editions of the Yearbook. Changes result from data verification in the national accounts including property income updating (together with interest value) as well as other current transfers.*

Data on nominal income in the households sector presented in this edition of the Yearbook, are fully comparable.

13. *Explanations concerning regional accounts (methodological principles, basic concepts) were placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2008”.*

TABL. 1(281). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent			
O G Ó Ł E M	58939	76943	96666	103534	x	x	x	x
TOTAL								
W tym wartość dodana brutto	52434	67790	84566	90631	100,0	100,0	100,0	100,0
Of which gross value added								
w tym sektor: of which sector:								
przedsiębiorstw	23145	32793	43976	46632	44,1	48,4	52,0	51,5
<i>non-financial corporations</i>								
instytucji rządowych i samorządowych	8089	10319	11441	12561	15,4	15,2	13,5	13,9
<i>general government</i>								
gospodarstw domowych	17737	21487	24464	26192	33,8	31,7	28,9	28,9
<i>households</i>								
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	1835	1743	1974	1666	3,5	2,6	2,3	1,8
<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>								
Przemysł	13497	20036	27826	28284	25,7	29,6	32,9	31,2
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe	10458	15513	22650	22603	19,9	22,9	26,8	24,9
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo	3744	3954	5575	6392	7,1	5,8	6,6	7,1
<i>Construction</i>								
Handel i naprawy ^Δ , hotele i restauracje, transport, gospodarka magazynowa i łączność	14398	17281	19449	21220	27,5	25,5	23,0	23,4
<i>Trade and repair^Δ, hotels and restaurants, transport, storage and communication</i>								
Pośrednictwo finansowe, obsługa nieru- chomości i firm ^Δ	9674	11715	14897	16834	18,4	17,3	17,6	18,6
<i>Financial intermediation, real estate, renting and business activities</i>								
Pozostała działalność usługowa	9286	13061	14846	16234	17,7	19,3	17,6	17,9
<i>Other service activities</i>								
NA 1 MIESZKAŃCA ^a	20222	26620	33567	35989	x	x	x	x
PER CAPITA ^a								

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2(282). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW**
(ceny bieżące)
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Produkcja globalna	120274	162416	210992	225663	Gross output
Zużycie pośrednie	67840	94626	126426	135033	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	52434	67790	84566	90631	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	23246	27806	33826	38774	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	28385	39084	49818	50872	Gross operating surplus

TABL. 3(283). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH^a**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:					Gross primary income:
w milionach złotych	42530	51406	59643	65051	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	14592	17785	20711	22612	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:					Gross disposable income:
w milionach złotych	41691	51252	57572*	62418	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	14304	17732	19992*	21697	per capita in zł

a Dane za 2005 i 2007 r. zostały zmienione; patrz uwagi ogólne ust.12 na str. 365.

a Data for the years 2005 and 2007 have been changed; see general notes, item 12 on page 365.

TABL. 4(284). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT BY SUBREGIONS (current prices)

PODREGIONY SUBREGIONS	2007	2008	2007	2008
	produkt krajowy brutto gross domestic product		wartość dodana brutto gross value added	
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	96666	103534	84566	90631
TOTAL				
Jeleniogórski	13922	15241	12179	13341
Legnicko-głogowski	23390	22577	20462	19764
Wałbrzyski	16674	17536	14587	15351
Wrocławski	13758	15649	12036	13699
m. Wrocław	28923	32531	25303	28476

DZIAŁ XXIII

PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prywatyzacja

1. Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych – z wyjątkiem byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. Nr 118, poz. 561), z późniejszymi zmianami (zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. 1991 Nr 18, poz. 80, z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202, z późniejszymi zmianami).

2. Na podstawie wymienionych aktów prawnych (z wyłączeniem ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa) stosuje się trzy zasadnicze **metody postępowania** z przedsiębiorstwami państwowymi:

- 1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:
 - a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:
 - prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
 - prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.) polegającej na zbywaniu akcji w drodze subskrypcji prywatnej lub otwartej,
 - wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych – NFI,
 - innym,
 - b) do 30 IV 2004 w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzycielności na udziały;
- 2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);
- 3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

3. Odrębnym procesom – w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 208, poz. 2128, z późniejszymi zmianami) – podlega majątek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

CHAPTER XXIII

PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Privatization

1. The process of privatizing state owned enterprises – except of former state farms – is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 (Journal of Laws No. 118, item 561), with later amendments (it replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80, with later amendments),
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202, with later amendments).

2. On the basis of the legal acts mentioned above (excluding the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury) three **basic methods** are used relative to state owned enterprises:

- 1) **commercialization**, i.e. the transformation of an enterprise:
 - a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:
 - indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings,
 - privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004) based on the disposal of shares on the way of private subscription or open,
 - the transfer of shares or holdings to the National Investment Funds – NIF,
 - other,
 - b) until 30 IV 2004 into a company with creditors' participation established as a result of debt conversion on holdings;
- 2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);
- 3) **the liquidation** of an enterprise **due to economic reasons**.

3. Processes based on the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128, with later amendments) – consist in the assets of former state farms being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency for the purpose of restructuring and privatization

Podmioty gospodarki narodowej

1. Źródłem informacji o liczbie podmiotów gospodarki narodowej jest Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej – REGON (KRUPGN REGON), który jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS.

2. Zgodnie z ustawą o statystyce publicznej z dnia 29 VI 1995 r. (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z 1995 r.) z późniejszymi zmianami, przedmiotem rejestracji są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

3. Spółki handlowe (do 2000 r. określane jako spółki prawa handlowego), to spółki działające w oparciu o przepisy kodeksu handlowego. Dzieli się one na osobowe (jawne, komandytowe, partnerskie, komandytowo-akcyjne) i kapitałowe (akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością). Dla spółek osobowych istotny jest skład osobowy określony w umowie, dla spółek kapitałowych – określony w umowie kapitał złożony z udziałów (akcji).

Entities of the national economy

1. *Country Official Register of Units of the National Economy - REGON (KRUPGN REGON) is the source of information on the number of entities of the national economy, which is administrative register conducted by President CSO.*

2. *According to the Law on Public Statistics dated 29 VI 1995 (Journal of Laws No. 88, item 439) with later amendments, entities of register are legal persons, economic entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

3. Commercial companies (until 2000 defined as commercial law companies) are companies conducting activity in accordance with regulations of the Commercial Code. This companies divided into: personal (unlimited, limited professional, joint-stock limited) and capital (joint-stock, limited liability). Staff defined in contract is important for personal companies, for capital companies – defined in contract capital consists of shares (stocks).

Prywatyzacja Privatization

TABL. 1(285). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE WEDŁUG STANU PRAWNO-ORGANIZACYJNEGO W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII
STATE OWNED ENTERPRISES BY LEGAL AND ORGANIZATIONAL STATUS IN 2009
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym			Of which		
		w prywa- tyzacji bezpo- średniej <i>in direct privatiza- tion</i>	w likwida- cji <i>in liquida- tion</i>	w upadło- ści <i>in bank- ruptcy</i>	w postę- powaniu napraw- czym <i>in sanita- tion procedure</i>	pod zarządem <i>under manage- ment</i>	bez zmian prawno- organi- zacyjnych <i>without legal and organiza- tional changes</i>
OGÓŁEM TOTAL	3	-	-	2	-	-	1
Przetwórstwo przemysłowe .. <i>Manufacturing</i>	1	-	-	1	-	-	-
Budownictwo..... <i>Construction</i>	1	-	-	-	-	-	1
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	1	-	-	1	-	-	-

TABL. 2(286). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE^a OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI W OKRESIE OD
1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.
STATE OWNED ENTERPRISES^a INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS FROM 1 VIII
1990 TO 31 XII 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	519	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane.....	182	35,1	<i>Commercialized</i>
Objęte prywatyzacją bezpośrednią.....	204	39,3	<i>Included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane.....	204	39,3	<i>of which privatized</i>
Poddane likwidacji.....	133	25,6	<i>Subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane.....	72	13,9	<i>of which liquidated</i>

^a Bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

^a Excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury.

TABL. 3(287). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIĄ
W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.
STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED BY THE DIRECT METHOD FROM
1 VIII 1990 TO 31 XII 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wyniku As a result of			
		sprzedaży majątku sale of assets	wniesienia majątku do spółki Skarbu Państwa transfer of as- sets to a com- pany of the State Treasury	oddania mająt- ku do odpłatne- go korzystania leasing	zastosowania mieszanych sposobów zbycia majątku use of combin- ed methods for disposal of assets
O G Ó Ł E M	204	48	18	133	5
TOTAL					
w tym: of which:					
Przetwórstwo przemysłowe	79	19	12	48	-
<i>Manufacturing</i>					
Budownictwo.....	46	9	1	36	-
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	24	9	1	12	2
<i>Trade; repair of motor vehi- cles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	15	3	1	11	-
<i>Transportation and storage</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23	5	-	16	2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					

TABL. 4(288). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE ZLIKwidowane w okresie od 1 VIII 1990 R.
DO 31 XII 2009 R.
STATE OWNED ENTERPRISES LIQUIDATED FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Liczba pracujących Number of employed persons	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	72	3892	TOTAL
w tym:			<i>of which:</i>
Przetwórstwo przemysłowe	24	1119	<i>Manufacturing</i>
Budownictwo.....	18	1158	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	8	151	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa.....	4	182	<i>Transportation and storage</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	83	<i>Professional, scientific and technical activities</i>

TABL. 5(289). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKWIDOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.**

COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki <i>Companies</i>	SPECIFICATION
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych.....	33	<i>Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	9	<i>of which with foreign capital participation</i>
Spółki pracownicze ^a	163	<i>Employee companies ^a</i>

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

^a *Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.*

Podmioty gospodarki narodowej *Entities of the national economy*

TABL. 6(290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGON REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM	269531	302615	316720	316811	TOTAL
sektor publiczny	9104	16947	14786	14527	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	260427	285668	301934	302284	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przedsiębiorstwa państwowe	143	40	16	14	<i>State owned enterprises</i>
Spółki	38908	42502	45504	46125	<i>Companies</i>
w tym:					<i>of which:</i>
handlowe.....	13211	18966	22060	23188	<i>commercial</i>
cywilne	25643	23476	23387	22882	<i>civil law partnerships</i>
Spółdzielnie	1555	1476	1389	1378	<i>Co-operatives</i>
Fundacje	290	568	797	874	<i>Foundations</i>
Stowarzyszenia i organizacje społeczne.....	3396	5471	6546	6862	<i>Associations and social organizations</i>
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	211096	222458	227079	224925	<i>Natural persons conducting economic activity</i>

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne; w 2000 r. bez gospodarstw pomocniczych.

^a *Excluding persons running private farms; in 2000 excluding subsidiary farms.*

TABL. 7(291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym of which				spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>		spółdzielnie <i>co-operatives</i>
				spółki handlowe <i>commercial companies</i>		razem total	w tym of which			
				jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole-shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>					
OGÓŁEM	2000	269531	58435	143	13211	79	4379	25643	1555	211096
TOTAL	2005	302615	80157	40	18966	60	5375	23476	1476	222458
	2008	316720	89641	16	22060	54	6178	23387	1389	227079
	2009	316811	91886	14	23188	47	6346	22882	1378	224925
w tym: of which										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		6121	1254	1	492	2	163	234	227	4867
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>										
Przemysł		25856	7595	5	4592	22	1548	2762	135	18261
<i>Industry</i>										
w tym przetwórstwo przemysłowe		24459	6766	4	3942	17	1401	2652	134	17693
<i>of which manufacturing</i>										
Budownictwo		37471	5503	4	3013	-	685	2241	196	31968
<i>Construction</i>										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		86036	16934	3	6852	3	2091	9858	184	69102
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>										
Transport i gospodarka magazynowa		20555	1632	1	720	7	230	868	9	18923
<i>Transportation and storage</i>										
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ		9421	2200	-	743	-	278	1385	8	7221
<i>Accommodation and catering^Δ</i>										
Informacja i komunikacja		6773	1626	-	1054	1	198	549	7	5147
<i>Information and communications</i>										
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		10998	1168	-	692	-	54	366	35	9830
<i>Financial and insurance activities</i>										

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne; w 2000 r. bez gospodarstw pomocniczych.

a Excluding persons running private farms; in 2000 excluding subsidiary farms.

TABL. 7(291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGION WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGION REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie co-operatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships			
					w tym of which	jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury		z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation		
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	32474	29982	-	1151	3	352	387	509	2492	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	26977	4598	-	2267	3	409	2183	36	22379	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	7099	1369	-	737	-	192	510	19	5730	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	1493	1492	-	1	-	-	-	-	1	
Edukacja..... Education	8275	3610	-	156	-	37	296	2	4665	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	13628	1445	-	393	6	32	476	5	12183	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	5440	2939	-	202	-	44	292	1	2501	
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	18187	8534	-	123	-	33	475	5	9653	

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne; w 2000 r. bez gospodarstw pomocniczych.

a Excluding persons running private farms; in 2000 excluding subsidiary farms.

TABL. 8(292). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships	
OGÓŁEM	2000	13211	13070	603	12467	141	96	45
TOTAL	2005	18966	17037	652	16385	1929	1733	123
	2008	22060	19468	663	18805	2592	2133	304
	2009	23188	20397	675	19722	2791	2201	397
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	492	477	4	473	15	12	3	
Przemysł..... <i>Industry</i>	4592	4221	216	4005	371	332	36	
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	3942	3601	171	3430	341	311	28	
Budownictwo..... <i>Construction</i>	3013	2706	60	2646	307	176	83	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	6852	5751	111	5640	1101	1034	60	
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	720	630	15	615	90	83	6	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	743	653	8	645	90	75	15	
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communications</i>	1054	972	49	923	82	63	18	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	692	602	85	517	90	76	12	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1151	1042	24	1018	109	59	40	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2267	1931	49	1882	336	154	106	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	737	669	19	650	68	56	12	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1	1	1	-	-	-	-	
Edukacja..... <i>Education</i>	156	140	3	137	16	15	1	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	393	308	13	295	85	39	1	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	202	192	15	177	10	9	1	
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	123	102	3	99	21	18	3	

a W województwie wśród spółek osobowych zarejestrowanych było: w 2008 r. – 103 spółki partnerskie i 52 spółki komandytowo-akcyjne, w 2009 r. – 116 spółek partnerskich i 77 spółek komandytowo-akcyjnych.

a There were only in 2008 – 103 professional partnerships and 52 limited joint-stock partnership, in 2009 – 116 professional partnership and 77 limited joint-stock partnership registered in whole voivodship.

TABL. 9(293). OSOBY FIZYCZNE^a PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WEDŁUG SEKCJI W 2009 R.
 Stan w dniu 31 XII
 NATURAL PERSONS^a CONDUCTING ECONOMIC ACTIVITY BY SECTIONS IN 2009
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym Of which		SPECIFICATION
		krajowe national	zagraniczne foreign	
OGÓŁEM	224925	224404	521	TOTAL of which:
w tym:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4867	4866	1	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	18261	18229	32	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	17693	17664	29	of which manufacturing
Budownictwo	31968	31933	35	Construction
Handel; naprawa pojazdów samoch- odowych ^Δ	69102	68821	281	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ..	18923	18917	6	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7221	7195	26	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5147	5142	5	Information and communications
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9830	9824	6	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2492	2476	16	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22379	22332	47	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca	5730	5720	10	Administrative and support service activities
Edukacja	4665	4630	35	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12183	12174	9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2501	2496	5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	9653	9646	7	Other service activities

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

a Excluding persons running private farms.

TABL. 10(294). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON
 WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH W 2009 R.
 Stan w dniu 31 XII
 ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a RECORDED IN THE REGON REGISTER BY NUM-
 BER OF EMPLOYED PERSONS IN 2009
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Podmioty o liczbie pracujących Entities with number of employed persons				SPECIFICATION
		9 i mniej and less	10-49	50-249	250 i więcej and more	
OGÓŁEM	316811	303373	10906	2141	391	TOTAL of which:
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6121	5801	260	59	1	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	25856	22761	2278	653	164	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	24459	21692	2058	562	147	of which manufacturing
Budownictwo	37471	36061	1258	137	15	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	86036	83701	2074	237	24	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	20555	20150	340	52	13	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	9421	8935	457	22	7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	6773	6566	175	28	4	Information and communications
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10998	10843	110	36	9	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	32474	32165	246	61	2	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	26977	26535	400	37	5	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca	7099	6788	218	60	33	Administrative and support service activities
Edukacja	8275	6021	1899	344	11	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13628	12936	507	126	59	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5440	5158	229	51	2	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	18187	17913	229	37	8	Other service activities

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

a Excluding persons running private farms.

TABL. 11(295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons carrying out economic activities
		w tym of which							
		handlowe commercial	w tym of which						
razem total	razem total	akcyjne joint-stock	z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability						
OGÓŁEM.....	23389	1998	1067	14	945	931	4	17941	
TOTAL	27448	2567	1282	26	1005	1284	4	22550	
2009	29410	2301	1357	22	1116	944	6	25127	
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	281	43	36	-	34	7	2	236	
Przemysł..... <i>Industry</i>	2170	272	193	5	161	79	1	1892	
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	2035	213	140	4	114	73	1	1818	
Budownictwo..... <i>Construction</i>	4518	258	171	3	136	87	-	4259	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych..... <i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>	7825	542	231	2	196	311	1	7280	
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	1419	69	40	-	36	29	-	1348	
Zakwaterowanie i gastronomia..... <i>Accommodation and catering^a</i>	1111	162	66	-	53	96	-	947	
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communications</i>	999	202	169	2	153	33	-	796	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	1364	86	69	5	49	17	-	1274	
Obsługa rynku nieruchomości..... <i>Real estate activities</i>	1755	111	76	-	58	35	1	268	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2396	278	186	1	143	92	-	2115	
Administrowanie i działalność wspierająca..... <i>Administrative and support service activities</i>	1012	78	49	1	45	29	-	932	
Edukacja..... <i>Education</i>	869	67	19	2	14	48	1	759	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	1463	66	28	1	17	38	-	1394	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	456	28	15	-	13	13	-	317	
Pozostała działalność usługowa .. <i>Other service activities</i>	1768	39	9	-	8	30	-	1310	

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

a Excluding persons running private farms.

TABL. 12(296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons carrying out economic activities
		spółki companies					cywilne civil law partnerships			
		w tym of which			z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability					
		handlowe commercial		akcyjne joint-stock						
		razem total	w tym of which							
OGÓŁEM..... 2005	23932	1134	180	8	153	954	22	22442		
TOTAL 2008	19075	2161	657	67	495	1502	73	16293		
2009	29023	1666	251	12	174	1414	18	26983		
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	389	16	6	-	6	10	5	367		
Przemysł..... <i>Industry</i>	2430	239	61	7	44	177	3	2185		
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	2359	218	51	6	36	167	3	2135		
Budownictwo..... <i>Construction</i>	3853	212	39	1	31	173	1	3640		
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>	10615	643	62	-	42	581	6	9966		
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	2019	58	1	-	-	57	-	1958		
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^a</i>	1066	83	4	-	4	79	-	982		
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communications</i>	475	46	15	2	10	31	-	427		
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	1634	27	10	-	6	17	-	1606		
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	204	34	13	1	8	21	2	141		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2429	146	22	-	14	124	-	2278		
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	879	39	11	1	7	28	1	839		
Edukacja..... <i>Education</i>	498	19	-	-	-	19	-	353		
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	760	28	4	-	1	24	-	712		
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	428	26	1	-	1	25	-	370		
Pozostała działalność usługowa .. <i>Other service activities</i>	1339	50	2	-	-	48	-	1159		

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

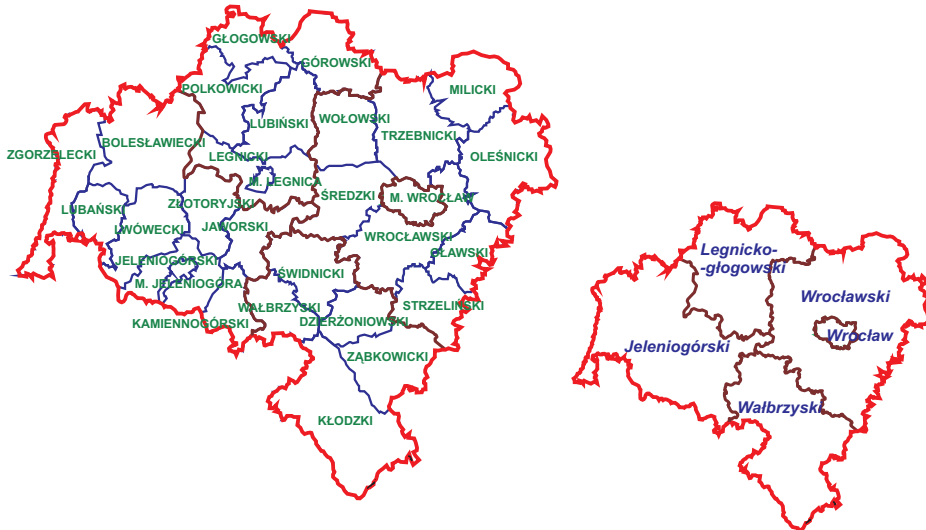
^a Excluding persons running private farms.

PODZIAŁ TERYTORIALNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

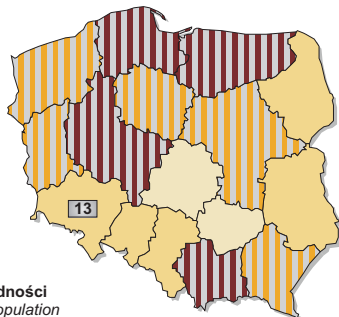
TERRITORIAL DIVISION OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2009

As of 31 XII

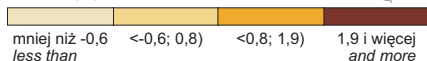

**WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE NA TLE KRAJU
I INNYCH WOJEWÓDZTW W 2009 R.**
*DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
AND OTHER VOIVODSHIPS IN 2009*

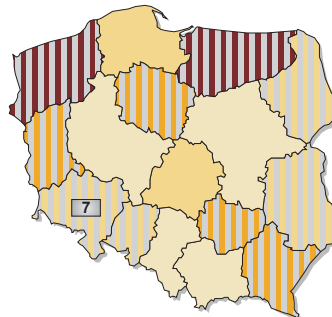
Przyrost naturalny
Natural increase

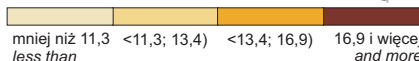
Na 1000 ludności
Per 1000 population

Stopa bezrobocia rejestrowanego (Stan w dniu 31 XII)
Registered unemployment rate (As of 31 XII)

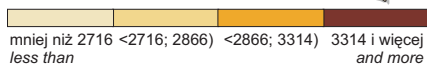
W %
In %

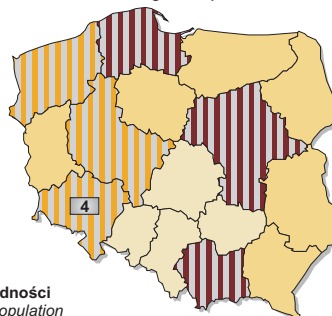
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
Average monthly gross wages and salaries

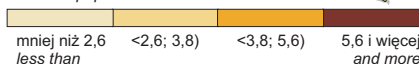
W zł
In zł

Mieszkania oddane do użytkowania
Dwellings completed

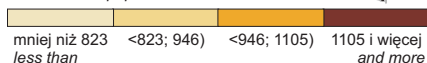
Na 1000 ludności
Per 1000 population

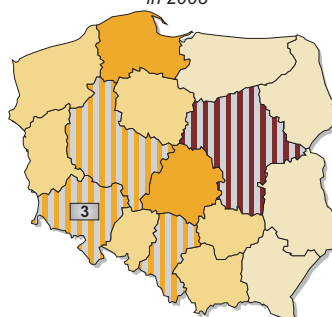
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
(Stan w dniu 31 XII)
Entities of the national economy in the REGON register
(As of 31 XII)

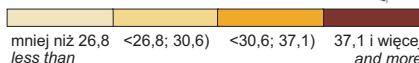
Na 10 tys. ludności
Per 10 thous. population

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2008 r.
Gross domestic product per capita in 2008

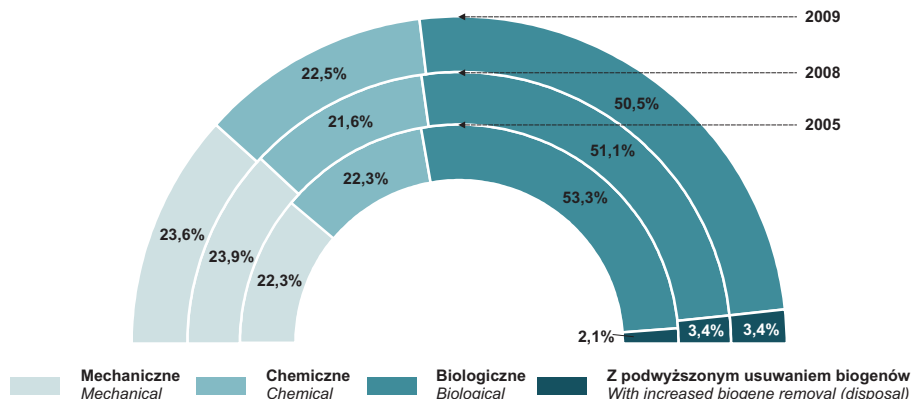
W tys. zł
In thous. zł

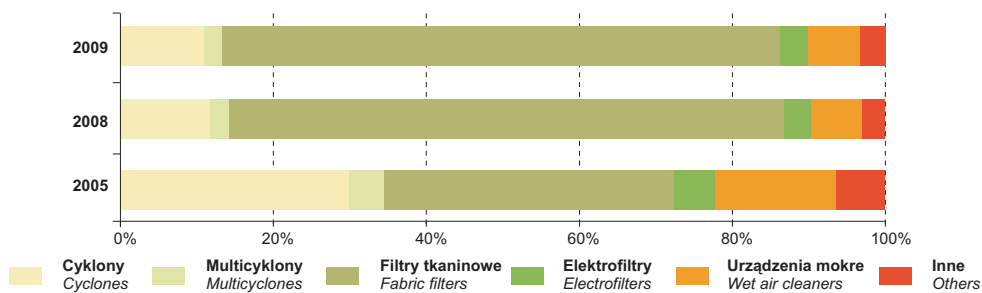
 Obszary, w których wskaźnik dla województwa przekracza wskaźnik dla kraju.
Areas, where voivodships index is above Poland index.

 Lokata wśród województw.
Position among the voivodships.

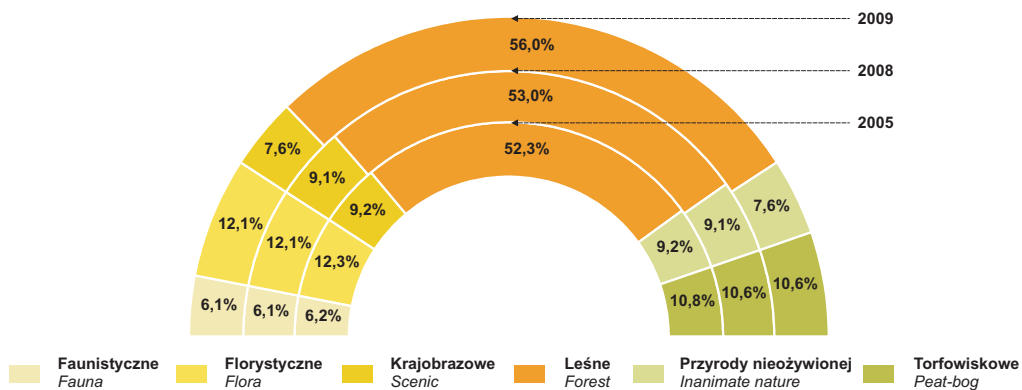
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH
 Stan w dniu 31 XII
INDUSTRIAL WASTE WATER TREATMENT PLANTS
 As of 31 XII

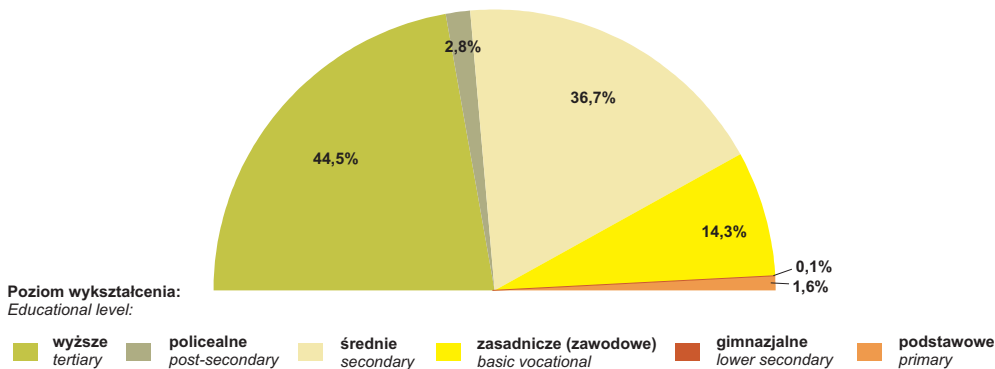
**URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
 W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH**
 Stan w dniu 31 XII
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS
 As of 31 XII

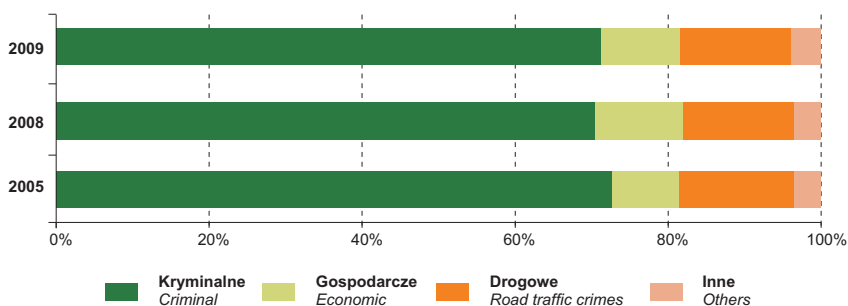
REZERWATY PRZYRODY
 Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
 As of 31 XII

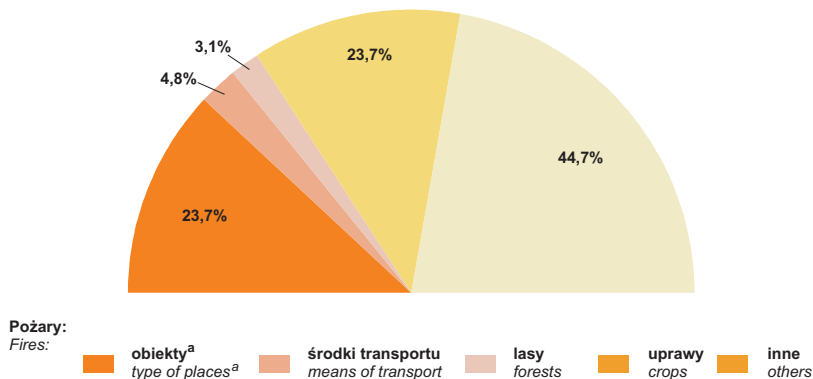
**RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII
**COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES
BY EDUCATIONAL LEVEL IN 2009**
As of 31 XII

**PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE
ASCERTAINED CRIMES**

**MIEJSCA POWSTANIA POŻARÓW W 2009 R.
TYPE OF PLACES WHERE FIRES IN 2009**

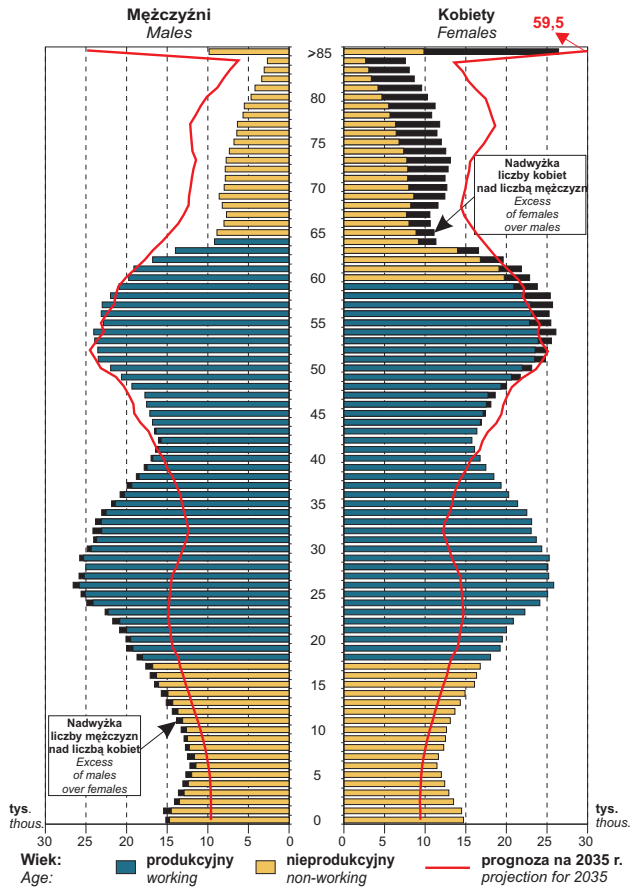
^a Mieszkania, użyteczności publicznej, magazynowe, produkcyjne.
a Homes, public, warehouse, production.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

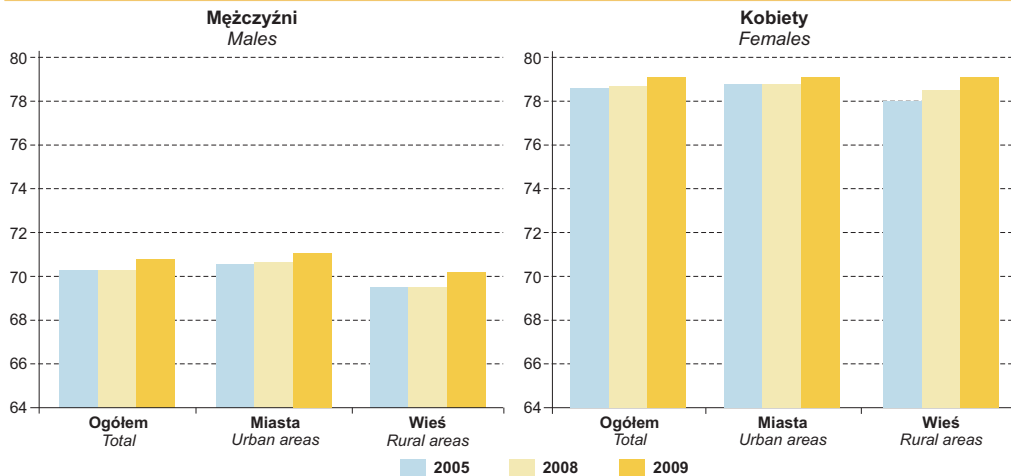
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2009

As of 31 XII

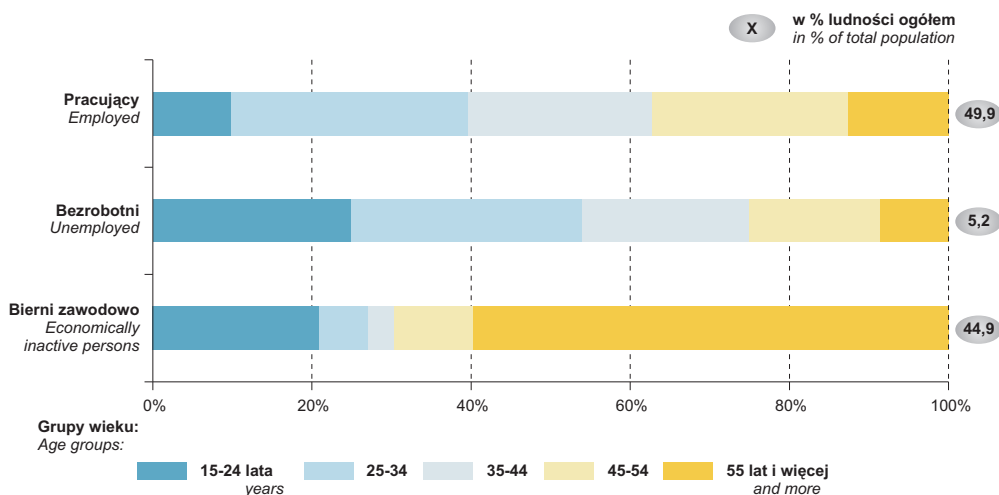

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA W MOMENCIE URODZENIA

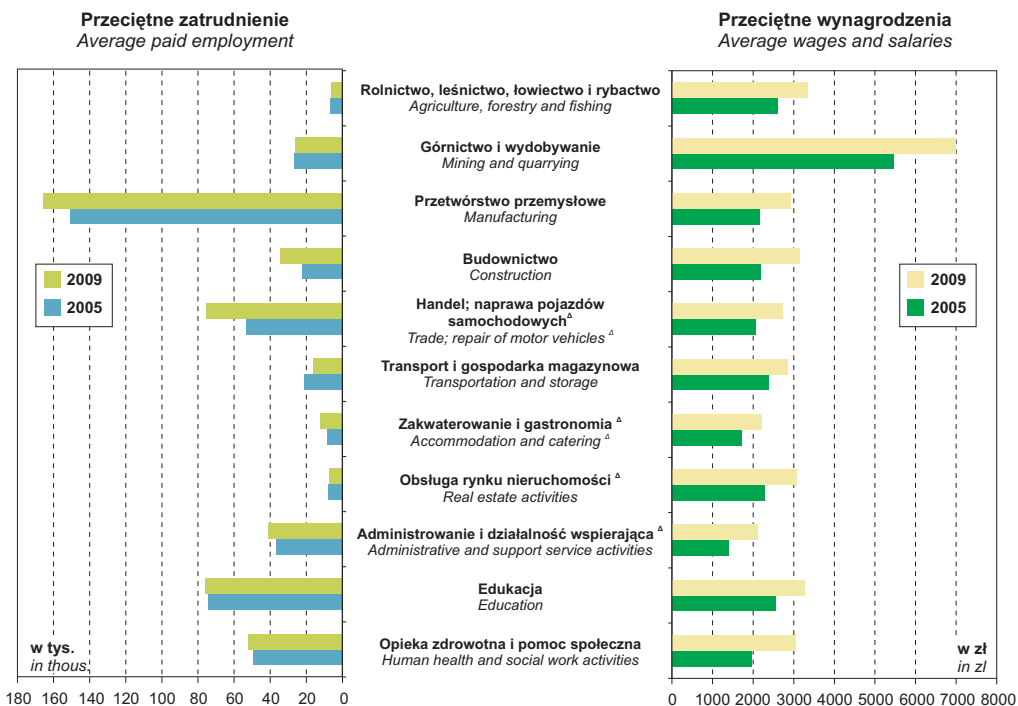
LIFE EXPECTANCY AT THE MOMENT OF BIRTH

**AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU W IV KWARTALE 2009 R.
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
BY AGE IN IV QUARTER 2009**

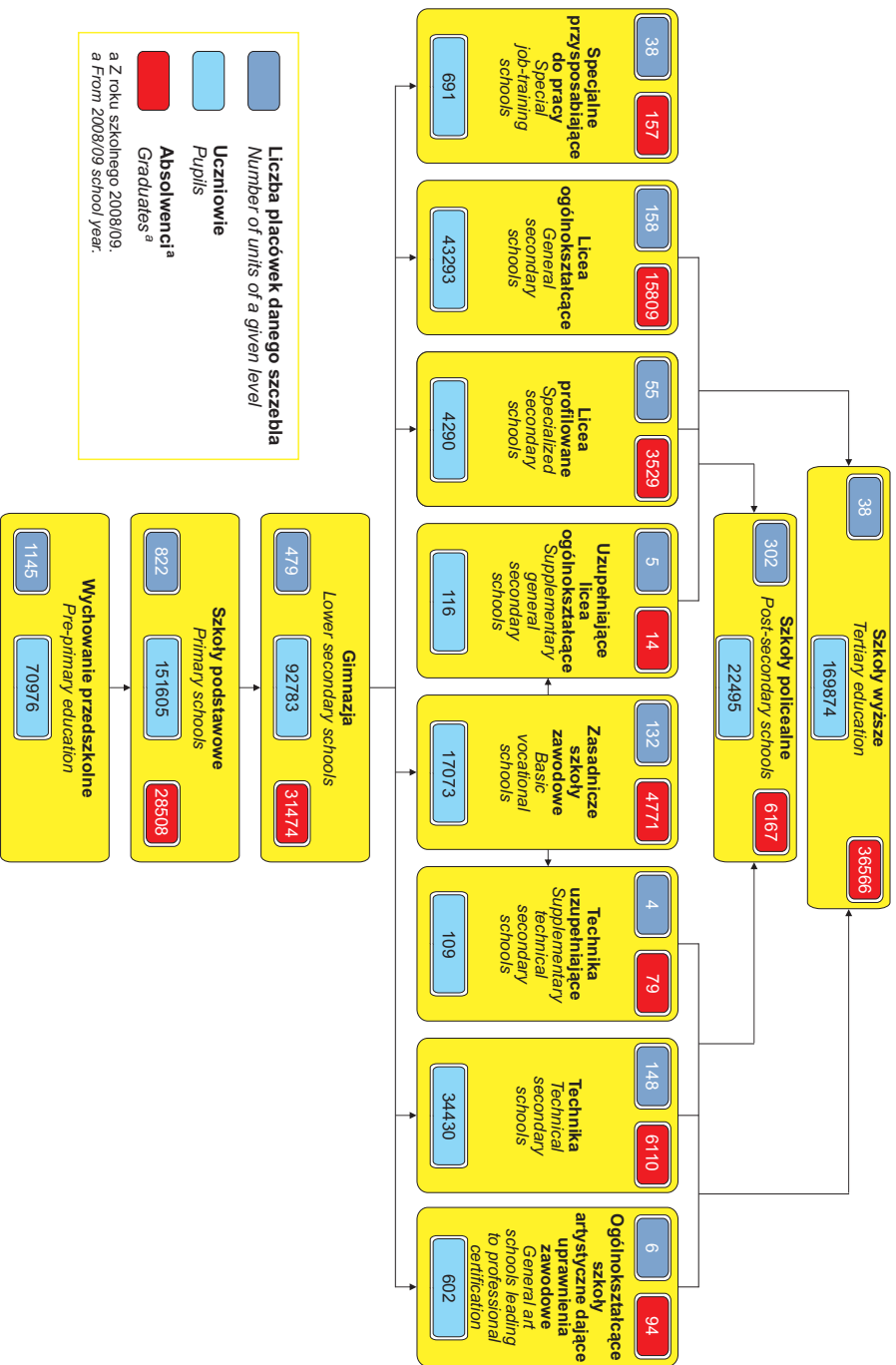

**PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a
WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a
BY SELECTED SECTIONS**

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2009/10
EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH BY EDUCATION LEVEL IN THE SCHOOL YEAR 2009/10

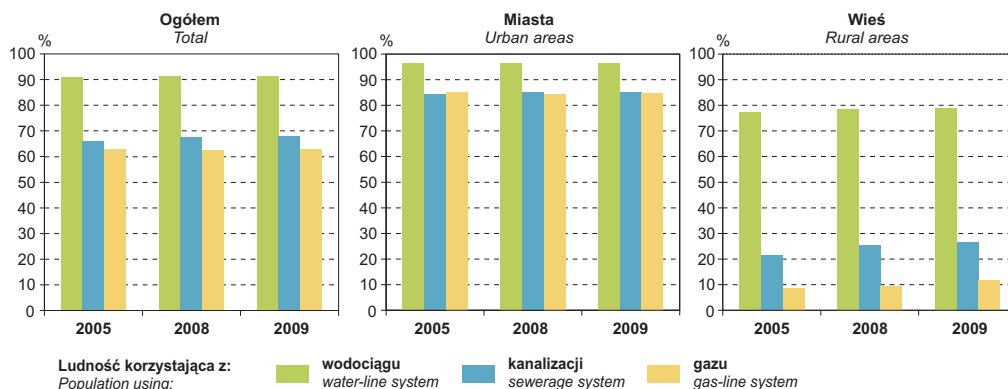

LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ

Stan w dniu 31 XII

POPULATION USING WATER-LINE, SEWERAGE AND GAS-LINE SYSTEMS

As of 31 XII

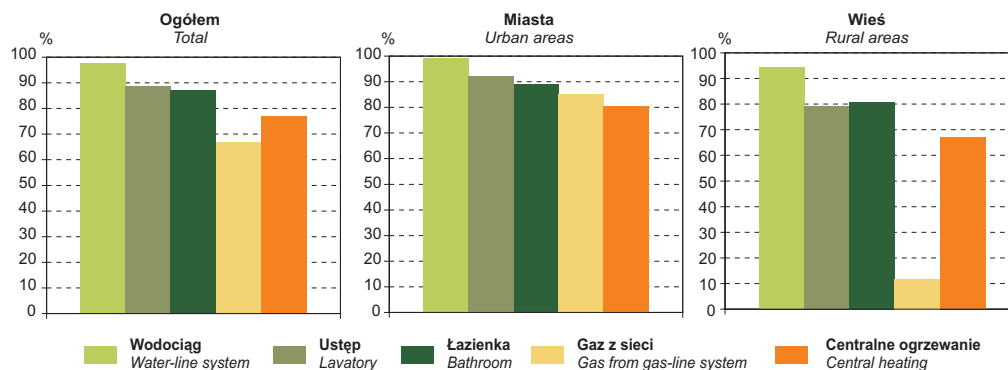

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W % OGÓŁU MIESZKAŃ W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

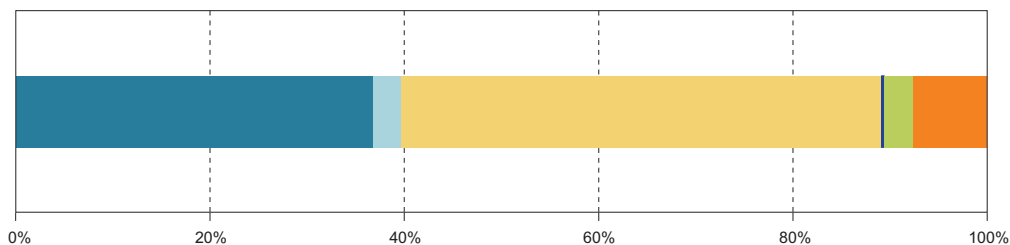
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS IN 2009

As of 31 XII

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI W 2009 R.

DWELLINGS COMPLETED BY TYPE OF OWNERSHIP IN 2009

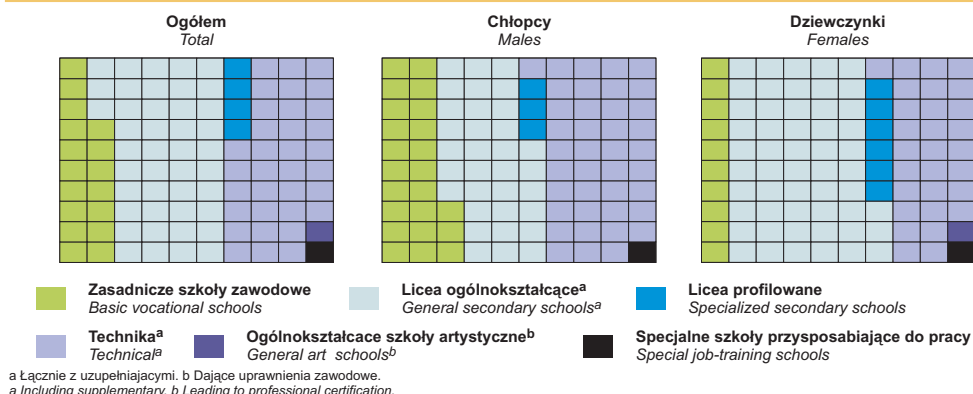

Formy własności:

Type of ownership:

- indywidualne (private)
- społeczne czynszowe (public building society)
- przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (for sale or rent)
- zakładowe (company)
- komunalne (municipal)
- spółdzielcze (co-operative)

**UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WEDŁUG PŁCI I TYPÓW SZKÓŁ
W ROKU SZKOLNYM 2009/10**
STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOL BY SEX AND SCHOOL TYPES
IN 2009/10 SCHOOL YEAR

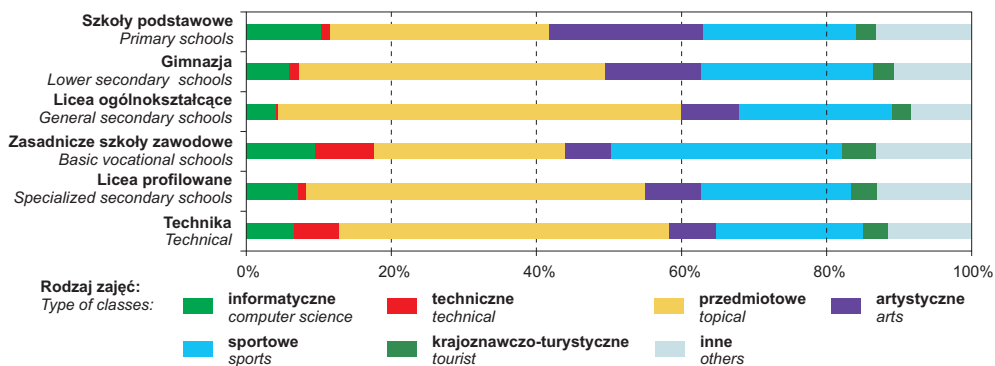

**UCZESTNICY ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH I NADOBOWIĄZKOWYCH W SZKOLACH
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W ROKU SZKOLNYM 2009/10**

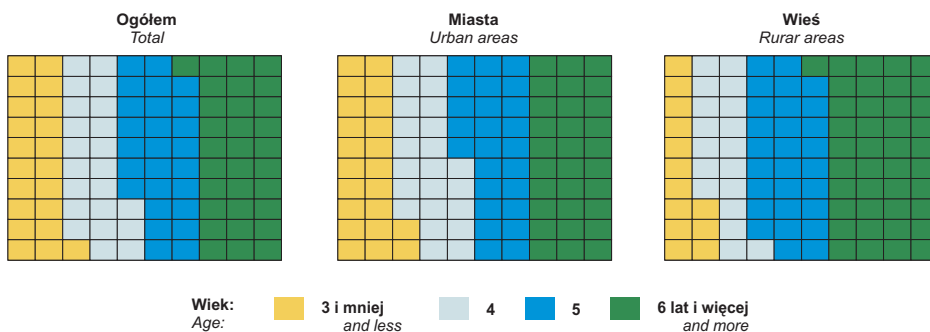
Stan w dniu 30 IX

PARTICIPANTS OF EXTRA CLASSES AND OPTIONAL ACTIVITIES IN CHILDREN
AND YOUTH SCHOOLS IN 2009/10 SCHOOL YEAR

As of 30 IX

**DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA
I WIEKU W 2009 R.**
CHILDREN IN PRE-PRIMARY EDUCATION FACILITIES BY PLACE OF RESIDENCE
AND AGE IN 2009

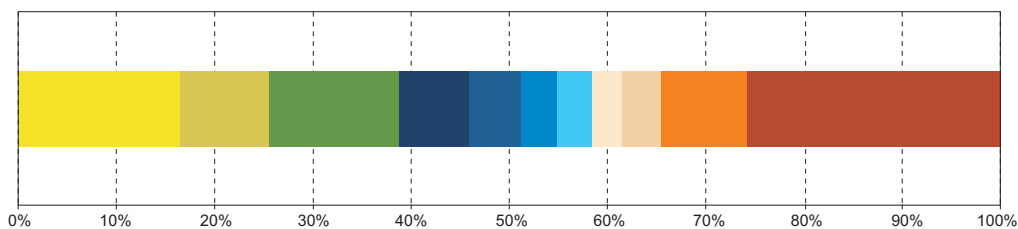

LEKARZE SPECJALIŚCI W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2009

As of 31 XII

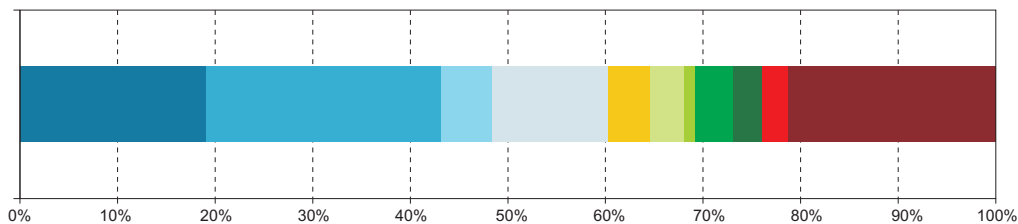
Specjalizacje:
Specialization:

^a Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.
a Including children's specialists.

LECZENIA^a W SZPITALACH OGÓLNYCH W 2009 R.

IN PATIENTS^a IN GENERAL HOSPITALS IN 2009

Na oddziałach:
In specified wards:

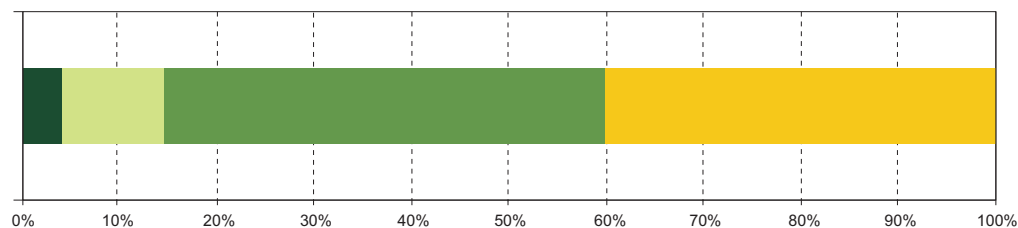
^a Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych.
a Including inter-ward patient transfers.

WYCHOWANKOWIE CAŁODOBOWYCH PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

RESIDENTS OF ROUND-THE -CLOCK CARE AND EDUCATION CENTRES IN 2009

As of 31 XII

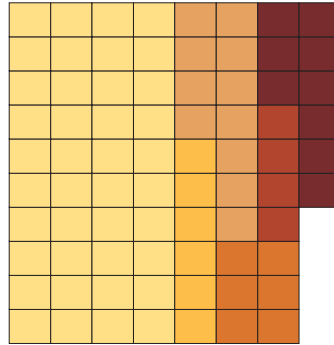
Typy placówek:
Types of centres:

STRUKTURA GLOBALNEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe) W 2008 R.
STRUCTURE OF GROSS AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices) IN 2008

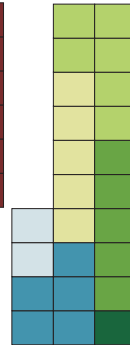
Produkcja roślinna
Crop output

- Zboża
Cereals
- Ziemniaki
Potatoes
- Przemysłowe
Industrial
- Warzywa
Vegetables
- Owoce
Fruit
- Pozostałe
Others

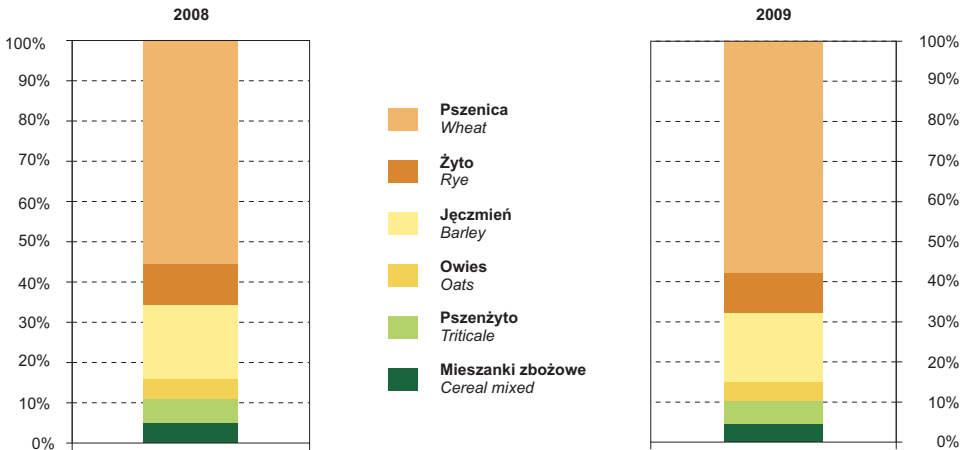
Produkcja zwierzęca
Animal output

- Żywiec rzeźny:**
Animals for slaughter:
- bydło (bez cieląt)
cattle (excluding calves)
 - trzoda chlewna
pigs
 - drób
poultry
- Mleko krowie**
Cows' milk
- Jaja kurze
Hen eggs
 - Pozostałe
Others

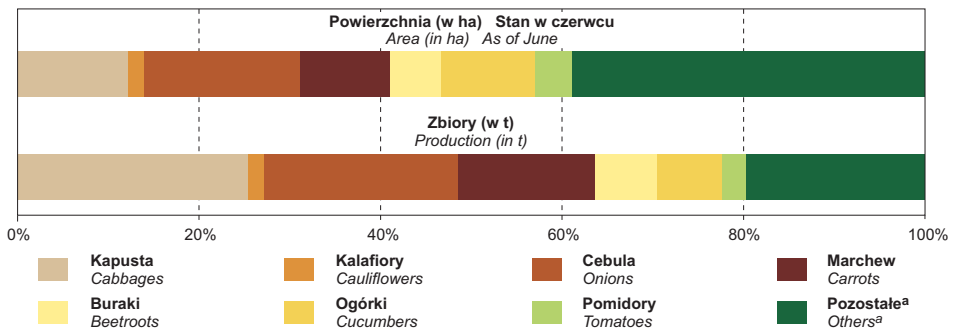

UPRAWA ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI

Stan w czerwcu
BASIC CEREALS AND MIXED CROPS
As of June

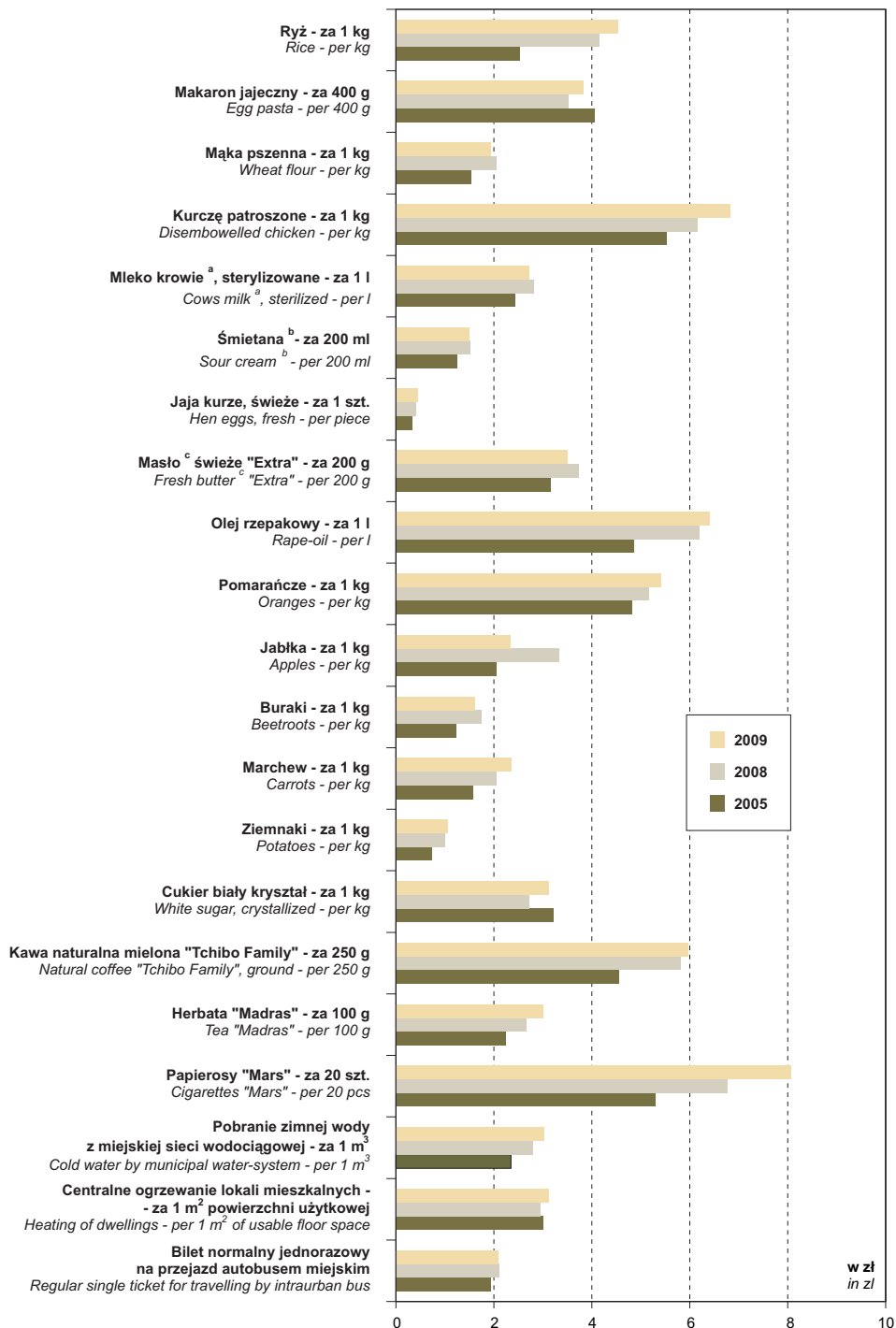

POWIERZCHNIA I ZBIORY WARZYW GRUNTOWYCH W 2009 R.
AREA AND PRODUCTION OF GROUND VEGETABLES IN 2009

a Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, salata, rabarbar itp.
a Parsley, leeks, celeriac, radish, salad, rhubarb etc.

CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

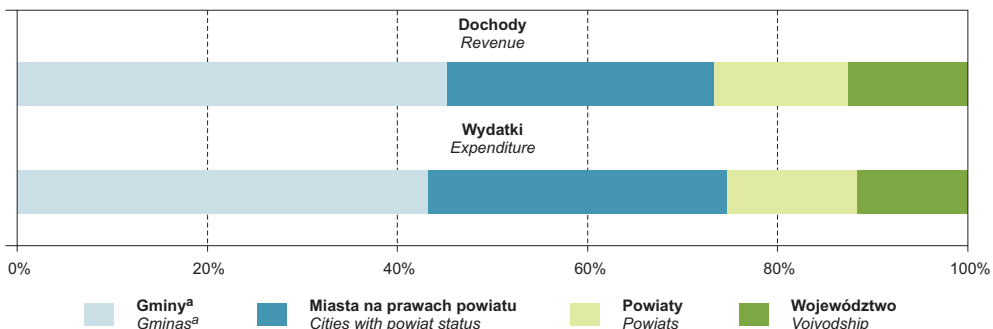

a, b, c O zawartości tłuszczu: a 3-3,5%, b 18%, c 82-82,5%.

a, b, c Fat content: a 3-3,5%, b 18%, c 82-82,5%.

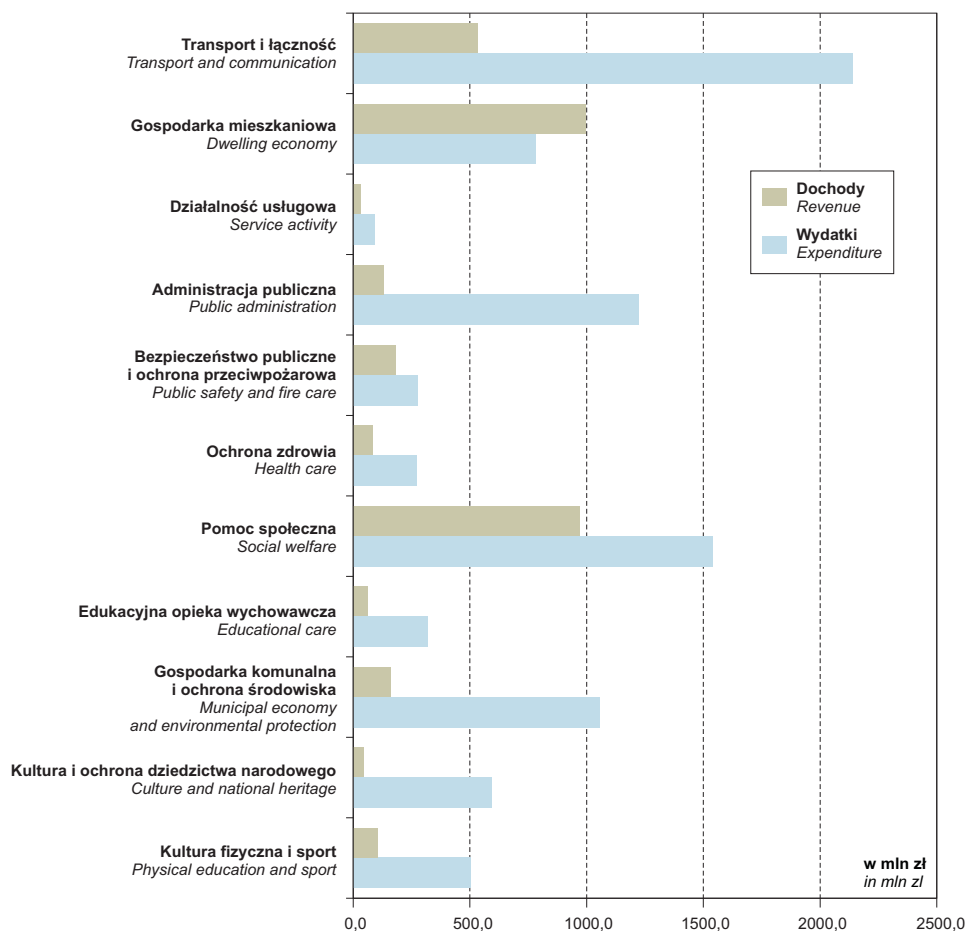
w zł
in zł

DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2009 R.
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS IN 2009

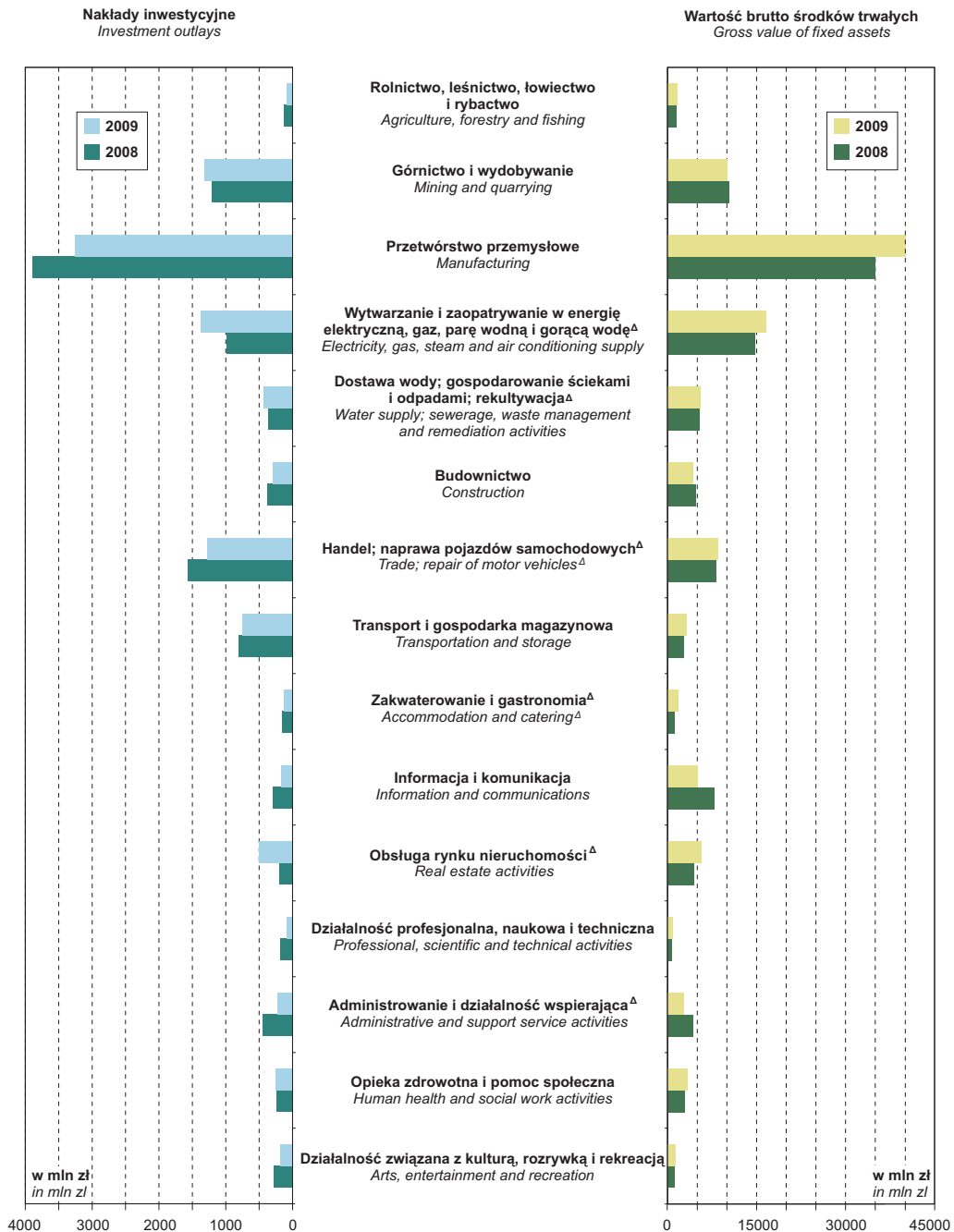

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
BY SELECTED DIVISION

NAKLĄDY INWESTYCYJNE^{ab} (ceny bieżące) ORAZ WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^{ac}
(bieżące ceny ewidencyjne) W PRZEDSIĘBIORSTWACH WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI
INVESTMENT OUTLAYS^{ab} (current prices) AND GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^{ac}
(current book-keeping prices) IN ENTERPRISES BY SELECTED SECTIONS

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Według lokalizacji inwestycji. c Stan w dniu 31 XII. Zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b According to investment location. c As of 31 XII. According to the abode of local kind-of activity unit.